

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน :
การวิจัยแบบผสมวิธี

นางสาวเฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา
คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2554
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและเพิ่มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นเพิ่มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository(CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

A SOCIAL NETWORK ANALYSIS OF STAKEHOLDERS IN STUDENT CARING SYSTEMS:
MIXED – METHOD RESEARCH

Miss Chalernsri Chutithamwong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education Program in Educational Research Methodology
Department of Educational Research and Psychology
Faculty of Education
Chulalongkorn University
Academic Year 2011
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องใน
ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี

โดย

นางสาวเฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์

สาขาวิชา

วิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ

คณะกรรมการ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยรับเป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะครุศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.ศิริชัย กาญจนวาสี)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวาณิช)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

..... กรรมการ

(อาจารย์ ดร.สุกัญญารัตน์ คงงาม)

เฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์: การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี. (A SOCIAL NETWORK ANALYSIS OF STAKEHOLDERS IN
STUDENT CARING SYSTEMS: MIXED – METHOD RESEARCH) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก:
รศ.ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ, 260 หน้า.

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียนในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันและลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย เป็นการวิจัยแบบ
ผสมวิธี แบบแผนขยายความ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้เป็นโรงเรียน จำนวน 12 โรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องขนาดของ
โรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม เครื่องมือที่
ใช้ได้แก่ แบบสอบถามและแนวทางการสัมภาษณ์ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้โปรแกรม UCINET 6.232 และ
การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ด้านโครงสร้างเครือข่าย พบว่า บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงาน
ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ
เป็นบุคคลเดียวกัน ส่วนใหญ่คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีรอง
ผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ โดยมีรูปแบบการทำงานเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) มี
บทบาทสำคัญในคนเดียว 2) มีบุคคลหลากหลายตำแหน่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ และมีเครือข่ายมาช่วยประมาณ
3 - 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าระดับ ครูแนะแนว และผู้อำนวยการโรงเรียน
2. ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย 4 อันดับแรก ได้แก่ 1) มีเทคนิคในการติดต่อ
ประสานงาน 2) ให้คำปรึกษาดี 3) เอาใจใส่ดูแลดี และ 4) มีระบบการทำงาน
3. ประเด็นที่ติดต่อแล้วสามารถแก้ไขได้สำเร็จส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องพฤติกรรมของนักเรียน
4. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ได้แก่ เรื่องกฎระเบียบ การทำเอกสาร การมีส่วนร่วม การให้ความรู้เรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเอาใจ
ใส่นักเรียนของครูและผู้บริหาร การนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วย งบประมาณสนับสนุน และการเพิ่มบุคลากร

ภาควิชา..... วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา..... ลายมือชื่อนิสิต เฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์
สาขาวิชา..... วิทยวิทยาการวิจัยการศึกษา..... ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก อ. นก
ปีการศึกษา..... 2554.....

538 38184 27: MAJER EDUCATION RESEARCH METHODOLOGY

KEYWORDS: STUDENT CARING SYSTEMS / SOCIAL NETWORK ANALYSIS / STAKEHOLDERS

CHALERMSRI CHUTITHAMWONG: A SOCIAL NETWORK ANALYSIS OF STAKEHOLDERS IN STUDENT CARING SYSTEMS: MIXED – METHOD RESEARCH. ADVISOR: ASSOC. PROF. DUANGKAMOL TRAIWICHITKHUN, Ph.D., 260 pp.

The objective of this research was to analyze stakeholders' social network in student caring systems at schools with different backgrounds and also personal characteristics describing social network success. This study was mixed method research with the Explanatory Design. The sample was 12 schools with different backgrounds namely; the size, the quality of school and the success of student caring systems. Research instruments included questionnaire and interview. Quantitative data were analyzed by using UCINET 6.232. Qualitative data were analyzed by using content analysis and analytic induction. Results found that:

1. By considering network structure, a head of student caring systems as the same person had two roles of degree centrality; firstly in coordinating/managing for student caring systems and secondly in supporting succesful student caring systems in most of sample schools except in large-sized schools. In large schools, a Deputy Director Personnel Management Group played a vital role. There were two working patterns namely: 1) a single person 2) personel in multiple positions played vital role and 3-4 people who are responsible as assistants included Deputy Director Personnel Management Group, Master teacher , Guidance teacher and school director.

2. Four personal characteristics describing social network success included 1) Good coordination technique 2) Give good counsel 3) Good attention 4) Systematic work.

3. Issue that can successfully solve was students' behavior.

4. Suggestions for improving students caring systems performance included disciplines, documentation, engagement and educating on student caring systems, caring student by teacher and parents, application of support technology, supported budget and increasing amounts of staffs.

Department: Educational Research and Psychology Students Signature *Chalerm Sri C.*

Field of Study: Educational Research Methodology Advisor's Signature *Duangkamol T.*

Academic Year: 2011

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความเมตตาจาก รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ที่เสียสละเวลาให้คำปรึกษาแนะนำ แก้ไขปรับปรุงข้อบกพร่องให้ความช่วยเหลือ สนับสนุน และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบพระคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอกราบขอบพระคุณคุณอาจารย์ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาทุกท่านที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการและประสบการณ์ ทำให้ผู้วิจัยได้รับความรู้ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ได้สำเร็จลุล่วง รวมทั้งขอขอบพระคุณประธานและกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ศาสตราจารย์ ดร.สุวิมล ว่องวานิช และ อาจารย์ ดร.สุกัญญรัตน์ คงงาม ที่กรุณาให้ความรู้และคำแนะนำที่เป็นประโยชน์ในการปรับปรุงแก้ไขวิทยานิพนธ์เล่มนี้ให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขอขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่กรุณาเสียสละเวลาตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และให้ข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการปรับแก้เครื่องมือให้มีคุณภาพยิ่งขึ้น ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้

ขอขอบคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงดี อาจารย์ ดร.สังวรณ์ รัตกระโทก ที่กรุณาเสียสละเวลาให้ความรู้ในการใช้โปรแกรมการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม UCINET และให้คำแนะนำสำหรับการนำไปประยุกต์ใช้ในการทำวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ผู้บริหารโรงเรียน และคณาจารย์ ผู้ประสานงาน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกท่าน ทั้ง 12 โรงเรียนที่กรุณาให้ข้อมูลในการวิจัย คอยดูแลและให้ความช่วยเหลือในการเก็บข้อมูล รวมทั้งยินดีให้ความร่วมมืออย่างเต็มที่ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งและขอกราบขอบคุณท่านเป็นอย่างสูง

ขอขอบคุณ ท่านผู้อำนวยการวัชชัย ชัยเพชรกุล ท่านผู้อำนวยการประเสริฐ ผุดผ่อง ท่านผู้อำนวยการจิรา อ่อนสไวก ท่านผู้อำนวยการบุญฤทธิ์ รุ่งเรือง ที่กรุณาให้ความช่วยเหลือในการประสานงานในการเก็บรวบรวมข้อมูลทำให้การเก็บข้อมูลเสร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

ขอขอบคุณ ครู – อาจารย์ โรงเรียนธนบุรีวรเทพีพลารักษ์ เพื่อน พี่ และ น้องๆ ภาควิชาวิจัย และจิตวิทยาการศึกษาทุกคน ที่ให้คำปรึกษา สนับสนุน ช่วยเหลือ และเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยในการทำวิทยานิพนธ์

สุดท้ายนี้ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณคุณบิดา มารดา ที่ได้คอยสนับสนุนให้กำลังใจ ให้ความช่วยเหลือในทุกด้าน ที่สำคัญคือเป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยมาโดยตลอด

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญแผนภาพ.....	ฎ
สารบัญภาพ.....	ฐ
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามการวิจัย.....	6
วัตถุประสงค์การวิจัย.....	7
ขอบเขตการวิจัย.....	7
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	8
ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย.....	9
บทที่ 2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
ตอนที่ 1 นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน.....	10
ตอนที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	11
ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม.....	29
ตอนที่ 4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคมและการวิเคราะห์ เครือข่ายทางสังคม.....	33
ตอนที่ 5 การออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธี.....	46
ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	48
ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	63
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	64
การเลือกกรณีศึกษา.....	65
แหล่งข้อมูลในการศึกษา.....	68

	หน้า
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	68
ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ.....	70
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	73
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	79
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิ หลังต่างกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียนและ ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม.....	82
ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย...	132
ตอนที่ 3 ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้ สำเร็จ.....	134
ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการ ดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน.....	142
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	146
สรุปผลการวิจัย.....	146
อภิปรายผลการวิจัย.....	148
ข้อเสนอแนะ.....	155
รายการอ้างอิง.....	160
ภาคผนวก.....	167
ภาคผนวก ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย.....	168
ภาคผนวก ข หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ.....	170
ภาคผนวก ค จดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัย.....	172
ภาคผนวก ง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	176
ภาคผนวก จ ตัวอย่างคำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม UCINET 6.232.....	189
ภาคผนวก ฉ ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างเครือข่าย.....	199
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	260

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2.1	จุดเด่นและจุดด้อยของโครงสร้างเครือข่ายรูปแบบต่างๆ.....	43
3.1	ผลการสำรวจคุณภาพของโรงเรียนในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	66
3.2	การกำหนดสัญลักษณ์ตามเกณฑ์ของขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	67
3.3	การกำหนดสัญลักษณ์ของชื่อโรงเรียนเรียงตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	67
3.4	โครงสร้างของแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น.....	71
3.5	โครงสร้างของแบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย.....	71
3.6	ข้อรายการของแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	72
3.7	ข้อรายการของแบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ.....	73
3.8	จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม A ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จ ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	77
3.9	จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม B ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	77
3.10	จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม C ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	78
3.11	จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม D ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	78
4.1	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม A จำแนกตามสถานะของบุคคลในเครือข่าย เพศ และขนาดโรงเรียน.....	87
4.2	จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม B จำแนกตามสถานะของบุคคลในเครือข่าย เพศ และขนาดโรงเรียน.....	88

ตารางที่	หน้า
4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม C จำแนกตามสถานะของบุคคล ในเครือข่าย เพศ และขนาดโรงเรียน.....	88
4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม D จำแนกตามสถานะของบุคคล ในเครือข่าย เพศ และขนาดโรงเรียน.....	89
4.5 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้อง ในโรงเรียน 12 โรงเรียน แบ่งตามกลุ่มโรงเรียน.....	101
4.6 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทาง สังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 12 โรงเรียน แบ่งตามกลุ่มโรงเรียน.....	107
4.7 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของ เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน แบ่งตามกลุ่มโรงเรียน.....	108
4.8 เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีการ ติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ตามกลุ่มโรงเรียน.....	109
4.9 เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีส่วน ช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเ็จ ตามกลุ่มโรงเรียน.....	110
4.10 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทาง สังคมในโรงเรียน 4 กลุ่ม.....	111
4.11 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทาง สังคมในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ.....	112
4.12 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทาง สังคมในโรงเรียนขนาดใหญ่.....	112
4.13 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทาง สังคมในโรงเรียนขนาดกลาง.....	113
4.14 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทาง สังคมในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี.....	114
4.15 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทาง สังคมในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี.....	115

ตารางที่	หน้า	
4.16	การเปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ.....	131
4.17	การวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายของโรงเรียน 12 โรงเรียน ตามกลุ่มโรงเรียน.....	132
4.18	ปัจจัยเสริมที่อธิบายความเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ.....	133
4.19	ตำแหน่งของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ จำแนกตามคุณลักษณะ 4 อันดับแรก.....	134
4.20	ประเด็นที่ติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 12 โรงเรียน.....	135
4.21	เปรียบเทียบร้อยละของประเด็นที่ติดต่อประสานงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเดียวกันทั้ง 12 โรงเรียน.....	137
4.22	ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ใน 4 กลุ่มโรงเรียน.....	143

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2.1	การประสานงานการทำงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	15
2.2	กระบวนการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....	20
2.3	การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา.....	24
2.4	แบบแผนการวิจัยแบบผสม 4 แบบแผน.....	48
2.5	กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	63

สารบัญญภาพ

ภาพที่		หน้า
2.1	ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในเครือข่าย.....	44
4.1	เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ในกลุ่ม A..	103
4.2	เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ในกลุ่ม B..	104
4.3	เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ในกลุ่ม C..	105
4.4	เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ในกลุ่ม D..	106

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ได้กำหนดจุดมุ่งหมายและหลักการในการจัดการศึกษาว่า ต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) และแนวทางการจัดการศึกษา ยังให้ความสำคัญแก่ผู้เรียนทุกคนโดยยึดหลักว่าทุกคนมีความสามารถในการเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ (มาตรา 22) ในการจัดการศึกษาต้องเน้นความสำคัญทั้งในด้านความรู้ คุณธรรม โดยกระบวนการเรียนรู้ควรบูรณาการตามความเหมาะสมของแต่ละระดับการศึกษาซึ่งหนึ่งนั้นที่ควรดำเนินการคือเรื่องความรู้และทักษะในการประกอบอาชีพ และการดำรงชีวิตอย่างมีความสุข (มาตรา 23 ข้อ (5)) ทั้งนี้ ในการจัดการเรียนการสอนให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และให้ความสำคัญกับการส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จักประยุกต์ความรู้ไปใช้เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา ให้รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ไว้ในทุกวิชา อีกทั้งให้ความสำคัญกับการประสานความร่วมมือกับบิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนทุกฝ่ายเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนให้เกิดการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ผลการจัดการศึกษาหรือการพัฒนาเยาวชนในระยะที่ผ่านมา ยังประสบปัญหาหลายด้าน ทั้งปัญหาด้านปัจจัยสนับสนุนการจัดการศึกษา ปัญหากระบวนการ หรือวิธีการในการขับเคลื่อนคุณภาพ และปัญหาคุณภาพการศึกษาหรือผลที่เกิดขึ้นในระดับผู้เรียน โดยในส่วนที่เป็นปัญหาที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพของผู้เรียนหรือเยาวชนนั้น ปรากฏปัญหาสำคัญๆ เช่น ปัญหาสารเสพติด ปัญหาการมีเพศสัมพันธ์ในวัยเรียน ปัญหาด้านสุขภาพจิต ปัญหาพฤติกรรม และอื่นๆ อีกมากมาย ซึ่งปัญหาต่างๆ เหล่านี้ทำให้เกิดปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสมรรถนะของผู้เรียนโดยตรงตามมา อาทิ ผู้เรียนขาดความสามารถในด้านการคิดวิเคราะห์ คิดเป็น ทำเป็น ด้านคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมอันพึงประสงค์ ตลอดจนด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

ในทางปฏิบัติ การพัฒนาเยาวชนหรือนักเรียน ให้เกิดการพัฒนาเต็มตามศักยภาพ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 หรือการ แก้ปัญหาดังกล่าวข้างต้นให้ประสบความสำเร็จได้นั้น การอาศัยครูหรือโรงเรียนโดยลำพัง เป็นสิ่งที่ ทำได้ยาก และมีโอกาสประสบความสำเร็จน้อยมาก จึงจำเป็นต้องประสานความร่วมมือกับ ผู้เกี่ยวข้อง หรืออีกนัยหนึ่งก็คือต้องอาศัยระบบการดูแลช่วยเหลือจากผู้เกี่ยวข้องหลายฝ่ายซึ่งใน การนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) กระทรวงศึกษาธิการได้ตระหนักถึง ปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง ได้ให้ความสำคัญในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โดยได้พยายามร่วมมือกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น ร่วมมือกับกรมวิชาการและกรม สุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุขจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีแนวคิดหลักในการ ดำเนินงานว่ามนุษย์ทุกคนมีศักยภาพที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ตลอดชีวิตเพียงแต่ใช้เวลาและ วิธีการที่แตกต่างกัน เนื่องจากแต่ละคนมีความเป็นปัจเจกบุคคล ดังนั้น การยึดนักเรียนเป็นสำคัญใน การพัฒนาและดูแลช่วยเหลือทั้งด้านการป้องกัน แก้ไขปัญหาหรือการส่งเสริมเป็นสิ่งจำเป็น และที่ สำคัญการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยการร่วมกันทำงานเป็น ทีม มีการทำงานอย่างเป็นระบบมุ่งสู่มาตรฐานการศึกษาจะต้องมีการนิเทศติดตามให้ขวัญกำลังใจ แก่ผู้ปฏิบัติงานและให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอก โรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา ครูแนะแนว นักเรียน ทุกคน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา รวมถึงหน่วยงานที่สามารถ ให้การช่วยเหลือโรงเรียน อาทิ สาธารณสุขจังหวัดและอำเภอ เป็นต้น (อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ, 2547)

การส่งเสริมและพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นนโยบายสำคัญที่ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนดให้สถานศึกษาทุกแห่งนำไปดำเนินการอย่างมี ขั้นตอนและเป็นระบบ ซึ่งในปัจจุบันนี้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แพร่หลายเข้าสู่โรงเรียนทุก โรงเรียนแล้ว โดยในแต่ละโรงเรียนอาจมีการดำเนินงานที่แตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับสภาพพื้นฐานที่ แตกต่างกันไป บางโรงเรียนประสบความสำเร็จด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ใน ขณะเดียวกันก็มีบางโรงเรียนที่เกิดปัญหาด้านการดำเนินงาน ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับหลายปัจจัย จาก งานวิจัยของ กิตติภพ เกาแก้ว (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงาน ตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนละหานทราย รัชดาภิเษก อำเภอละหาน จังหวัดบุรีรัมย์ พบว่า ในการพัฒนาครูที่ปรึกษา ยังพบจุดอ่อนที่ต้องพัฒนาและดำเนินการอย่างต่อเนื่องคือ การจัด กิจกรรมสื่อสารกับผู้ปกครองควรทำอย่างสม่ำเสมอ และจัดให้มีการนิเทศติดตาม และจากงานวิจัย

ของสัมภาษณ์ อุปชัชฎญ์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่องการพัฒนารดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร พบปัญหาการดำเนินงาน คือ ผู้ปกครองและครูที่ปรึกษาขาดความชำนาญในการประสานงาน และการบริหารขาดเครื่องมือในการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาที่ชัดเจน และจากผลงานวิจัยของ ปิยะพร ป้อมเกษตร์ (2550) ได้ทำการวิจัยเรื่อง โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน พบว่า ด้านความร่วมมือของชุมชน ผู้ปกครอง และการสนับสนุนของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปรากฏว่า ในทางปฏิบัติแล้ว การเข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษาของชุมชนและผู้ปกครองนั้น เป็นการเข้ามาเพื่อรับทราบและร่วมเสนอแนะแนวทางเพียงบางส่วนเท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547) ที่ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบที่มงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี พบว่า ปัญหาและสาเหตุโดยรวมเกิดจากการที่ฝ่ายบริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย มีความจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณ เป้าหมายการปฏิบัติไม่ชัดเจน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย นอกจากนี้ยังมีงานวิจัยที่สะท้อนถึงความสำเร็จของการทำงานของเครือข่ายด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของประพล ตระการไทย (2547) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนารดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนาวิพันธุ์ อำเภอมือง จังหวัดอุบลราชธานี พบว่า ผู้ปกครองมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน มีความภาคภูมิใจ และศรัทธาต่อการดำเนินงานของโรงเรียน และ งานวิจัยของ สุธิดา รักดีบุญ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิจัยพหุเทศะกรณีศึกษาของระบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา พบว่า ในสถานศึกษาที่ประสบความสำเร็จด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีปัจจัยสนับสนุนร่วมในการดำเนินงาน ประกอบด้วย การสนับสนุนจากบุคลากรฝ่ายบริหาร ความร่วมมือจากผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน และการสนับสนุนจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเป็นต้น จากงานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่าการดำเนินงานของเครือข่ายที่แตกต่างกันในการประสานงาน ความร่วมมือจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง เป็นผลให้โรงเรียนประสบความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน

ในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในระยะหลังได้มีการกล่าวถึงระบบเครือข่ายเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น ด้วยความคิดและความเชื่อที่ว่า การดูแลโดยครูและโรงเรียนเพียงลำพัง ไม่น่าจะสามารถดูแลและพัฒนาเด็กได้อย่างทั่วถึงหรือไม่สามารถพัฒนาเด็กได้เต็มตามศักยภาพ เพราะนักเรียนมีแหล่งเรียนรู้ในห้องเรียน ในโรงเรียน ที่บ้าน และในชุมชน ซึ่งจะเห็นได้ว่า เครือข่ายดูแลช่วยเหลือนักเรียนน่าจะเป็นปัจจัยเสริมในการพัฒนาเด็กให้เกิดการ

พัฒนาเต็มตามศักยภาพ ซึ่งในเรื่องเครือข่ายดูแลช่วยเหลือนักเรียนนี้ ในระยะต่อมา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้ให้ความสำคัญในเรื่องนี้มากขึ้นโดยได้ร่วมมือกับองค์กร หรือหน่วยงานอื่นๆ เพื่อพัฒนาเครือข่ายมากขึ้น เช่น โครงการพัฒนาเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นการดำเนินงานร่วมกันเป็นพหุภาคี ระหว่างหน่วยงานดังนี้ คือ (1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2) สมาคมแนะแนวแห่งประเทศไทย (3) สถาบันสุขภาพจิตเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ (4) สถาบันราชานุกูล และ (5) โรงพยาบาลยุวประสาทไวทโยปถัมภ์ โดยมุ่งหวังที่จะสร้างเครือข่ายการทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ เนื่องมาจากการประเมินผลการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญศึกษาในโรงเรียนนาร่อง 7 โรงเรียนซึ่งเป็นโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร 6 โรงเรียนและเขตภูมิภาค 1 โรงเรียน พบว่า อดปัญหาพฤติกรรมของนักเรียนในกลุ่มเสี่ยง และกลุ่มมีปัญหา แต่พบว่านักเรียนส่วนหนึ่งมีปัญหารุนแรงเกินกว่าที่ครูแนะแนวจะช่วยเหลือได้และยังขาดจุดส่งต่อเพื่อรับการดูแลโดยบุคลากรที่เชี่ยวชาญเฉพาะ (กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2554) เป็นต้น และจากงานวิจัยของพรเทพ ศรีจักร์ (2551) พบว่าด้านการส่งต่อ ผู้ปกครองนักเรียน พนักงานครู ครูปฏิบัติการสอน ชุมชน และคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ในภาพรวมยังมีส่วนร่วมในระดับน้อยคิดเป็นร้อยละ 2.97 และพบว่าสถานศึกษาต่างๆ ได้หันมาให้ความสำคัญกับการทำงานรูปแบบเครือข่ายมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง

สำหรับวิธีวิทยาในการวิเคราะห์เครือข่ายการดำเนินงานนั้น ซึ่งเราเรียกวิธีการนี้ว่า การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis) จากการศึกษาพบว่า ในปัจจุบันมีการนำมาประยุกต์ใช้ในงานวิจัยด้านสังคมศาสตร์เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ถือเป็นเครื่องมือชนิดหนึ่งในงานวิจัยและอยู่ในระยะเริ่มต้นของการนำวิธีวิทยานี้มาใช้ในวงการประเมิน (Durland & Fredericks, 2005: 5) วิธีวิทยาการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมสามารถประยุกต์ใช้ในศาสตร์หลากหลายสาขา ให้ข้อมูลเชิงลึกถึงโครงข่ายการทำงานอย่างละเอียด ช่วยค้นหาลักษณะการทำงานและข้อบกพร่องของเครือข่าย รวมทั้งเปิดเผยผู้ที่มิบทบาทสำคัญต่อการดำเนินงาน หรือทรัพยากรสนับสนุนที่ยังไม่เป็นที่เปิดเผยให้ปรากฏขึ้นมา เพื่อนำไปสู่การส่งเสริม พัฒนาและใช้ประโยชน์จากกลไกเครือข่ายให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนทั้งในระดับพื้นที่และระดับนโยบาย สำหรับในปัจจุบันพบว่ามีการพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปให้เลือกใช้อย่างหลากหลาย อาทิ UCINET, SIENA, Pajek, StoCNET, STRUTURE และ NetMiner ฯลฯ โดยผลการวิเคราะห์จะให้ผลเป็นค่าสถิติ และแผนผังแสดงความสัมพันธ์ (sociogram) ระหว่างบุคคล (persons) องค์กร (organizations) และความคิด (ideas) กล่าวได้ว่าการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมเป็นเครื่องมือทางการวิจัยที่จะช่วยในการวิเคราะห์เจาะลึกโครงข่าย ช่วยค้นหาลักษณะการทำงาน

และข้อบกพร่องของเครือข่ายอันจะนำไปสู่การส่งเสริม พัฒนา และใช้ประโยชน์จากกลไกเครือข่ายให้เกิดประสิทธิผลสูงสุดต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนได้

จากการศึกษาผลงานการศึกษาค้นคว้าวิจัยในประเทศไทย เกี่ยวกับกลไกเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่ายังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะของเครือข่ายว่าเป็นใครบ้าง ใครเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ มีลักษณะ รูปแบบอย่างไร นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ แต่ยังมีข้อสงสัยว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จมีเครือข่ายทางสังคมแตกต่างกันอย่างไร รวมทั้งลักษณะของบุคคลอย่างไรที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาไม่สามารถบอกรายละเอียดให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายและรายละเอียดที่จะตอบคำถามเหล่านี้ได้อย่างชัดเจนและเป็นรูปธรรม ดังนั้นผู้วิจัยจึงเห็นว่าหากมีการนำเทคนิคการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมมาช่วยในการวิเคราะห์โครงสร้างเครือข่ายระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ได้ข้อสรุปเชิงลึกที่เป็นรูปธรรมก็น่าจะเกิดประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมทำให้เห็นภาพและเข้าใจความสัมพันธ์ที่ช่วยให้เกิดความสะดวกหรือเป็นอุปสรรคต่อความร่วมมือ การแบ่งปันข้อมูล ข่าวสาร และความรู้ภายในองค์กร รวมทั้งสามารถระบุกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทเป็นศูนย์กลางของกลุ่มหรือบุคคลที่ถูกแยกออกไป เพื่อตรวจสอบการติดขัด และมองเห็นโอกาสที่จะพัฒนาการกระจายของข้อมูลและความรู้ เพื่อพัฒนาประสิทธิภาพของช่องทางในการติดต่อสื่อสารที่เป็นทางการ และเพิ่มความสำคัญของเครือข่ายที่ไม่เป็นทางการ (Pereira and Soares, 2007) ทั้งนี้ ในการศึกษาเชิงลึกในครั้งนี้ควรจะต้องนำตัวแปรภูมิหลัง หรือบริบทของสถานศึกษาในบางลักษณะเข้ามาเป็นตัวแปรในการอธิบายโครงสร้างเครือข่ายด้วย อาทิ ขนาดของโรงเรียน เนื่องจากจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องในเรื่องระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่าขนาดโรงเรียนมีผลต่อการดำเนินการของโรงเรียน อาทิ จากงานวิจัยของ บุญเลิศ เทพสกุล (2548) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาสภาพและปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า การศึกษาเมื่อเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยภาพรวมและรายด้าน สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงได้นำขนาดของโรงเรียนเข้ามาเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาเรื่องนี้ ในขณะที่เดียวในการศึกษาเพื่ออธิบายโครงสร้างเครือข่ายพบว่า หากสามารถศึกษาเชิงลึกและสามารถอธิบายหรือหาข้อสรุปเกี่ยวกับ

โครงสร้างเครือข่ายในสถานศึกษาที่มีคุณภาพต่างกันได้อย่างชัดเจน ก็จะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการค้นหาทางเลือกเพื่อการพัฒนาเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในอนาคต ดังนั้นจึงได้นำระดับคุณภาพของโรงเรียนในภาพรวม และระดับความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือเข้ามาเป็นตัวแปรร่วมในการศึกษาครั้งนี้ด้วย

ผู้วิจัยได้นำวิธีการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมโดยใช้โปรแกรม UCINET 6.232 มาช่วยในการวิเคราะห์เพื่อศึกษาเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงของบุคคล กลุ่มบุคคล หรือองค์กรต่างๆ ทำให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมและลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเครือข่าย การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมจะทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการภายในเครือข่าย และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Boissvain, 1974 อ้างถึงใน ญัฐลิตา ระหา, 2542) เมื่อสามารถระบุโครงสร้างเครือข่ายแล้ว มุ่งหวังที่จะหาลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการสนับสนุนข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่าย โดยในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกศึกษากรณีศึกษาเฉพาะโรงเรียนในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในกรุงเทพมหานครที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องของ ขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นตัวแปรร่วม จำนวน 12 โรงเรียน โดยคาดหวังว่าสารสนเทศเชิงลึกเกี่ยวกับโครงสร้างเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องที่ได้จากการศึกษาครั้งนี้ จะเป็นแนวทางสำหรับโรงเรียนต่างๆ ในอันที่จะพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

คำถามวิจัย

1. เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม จะมีลักษณะอย่างไร
2. ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายมีอะไรบ้าง เป็นอย่างไรและทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่อง ขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม
2. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย

ขอบเขตของการวิจัย

1. ในการวิจัยในครั้งนี้ผู้วิจัยได้ศึกษากับโรงเรียน 12 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้
 - 1) ขนาดโรงเรียน พิจารณาจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยปกติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็กระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีจำนวนไม่มากดังนั้นผู้วิจัยจึงขอปรับเกณฑ์การคัดเลือกสำหรับการวิจัยครั้งนี้โดยแบ่งโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ โรงเรียนขนาดใหญ่ และโรงเรียนขนาดกลาง
 - 2) คุณภาพของโรงเรียนพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสองจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.)
 - 3) ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาจากผลการประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์
2. ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้การวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method research) แบบแผนขยายความ (explanatory design) ตามแนวคิดของ Creswell (2007) โดยแบ่งขั้นตอนของการศึกษาเป็น 2 ขั้นตอน คือ ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยแบบสอบถามเครือข่ายการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้ที่เกี่ยวข้องโดยใช้โปรแกรมการวิเคราะห์เครือข่าย UCINET 6.232 และขั้นตอนที่ 2 การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ การสังเกต ซึ่งผลการศึกษาในขั้นตอนที่ 2 จะนำมาใช้อธิบายเพื่อสนับสนุนข้อมูลเชิงปริมาณในประเด็นของโครงสร้างเครือข่าย ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย มีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน

3. เครือข่ายทางสังคมที่ศึกษาในครั้งนี้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา 4 ประเด็น มีดังนี้

3.1) โครงสร้างเครือข่าย

- บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- บุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

- เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

3.2) ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย

3.3) ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ

3.4) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

เครือข่ายทางสังคม หมายถึง กระบวนการดำเนินงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างบุคคลในโรงเรียนซึ่งมีการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล กลุ่มบุคคล องค์กร/หน่วยงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนมาร่วมดำเนินกิจกรรมเพื่อสนับสนุนการส่งเสริม ป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียน ตลอดจนการส่งต่อทั้งภายในและภายนอก

การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม หมายถึง การศึกษาความสัมพันธ์เชื่อมโยงของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรต่างๆ ซึ่งทำให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมและลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเครือข่าย ซึ่งวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม UCINET 6.232 ผลการวิเคราะห์จะแสดงออกมาให้เห็นเป็นแผนภาพโครงสร้างทั้งหมดของเครือข่ายและค่าสถิติแสดงความสัมพันธ์ในลักษณะต่างๆ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม

ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคล หรือหน่วยงานที่มีการติดต่อประสานงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ 2 คน/หน่วยงานขึ้นไป ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู

ประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา/ครูทั่วไป ครูฝ่ายปกครอง ครูหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ครูหัวหน้าระดับ ชุมชน ผู้ปกครอง/ผู้ปกครองเครือข่าย บุคลากรอื่นๆ หน่วยงานอื่นๆ

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้สารสนเทศเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งผู้บริหารโรงเรียนสามารถนำไปใช้พัฒนาเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนต่อไป
2. ครูได้ตัวอย่างของการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานของตนเองที่เหมาะสมมากขึ้น
3. หน่วยงานต้นสังกัดได้ตัวอย่างการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี เพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในองค์กรของตนได้เหมาะสมมากขึ้น
4. ผู้บริหารได้แนวทางที่ดี เห็นจุดเด่น จุดด้อย/ข้อจำกัดของการทำงานของเครือข่าย และได้ลักษณะของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จซึ่งสามารถนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการออกแบบหรือวางแผนปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. ผู้ที่สนใจสามารถนำผลการศึกษาไปใช้เป็นแนวทางในการศึกษาเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยการใช้วิธีการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม เพื่อนำผลการศึกษาไปใช้ปรับปรุงและพัฒนาเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในองค์กรของตนเอง

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การวิจัยครั้งนี้ ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมที่ส่งผลต่อความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วยเนื้อหา 7 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

ตอนที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

ตอนที่ 4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคมและการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม

ตอนที่ 5 การออกแบบการวิจัยแบบผสมวิธี

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 7 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตอนที่ 1 นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาเพื่อความเป็นไทย ความเป็นพลเมืองที่ดีของชาติ เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย สติปัญญาความรู้และคุณธรรมในการดำรงชีวิตและการประกอบอาชีพและอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และแนวทางในการจัดการศึกษาต้องยึดหลักในการให้ความสำคัญกับทุกคนในการเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ โดยยึดหลักผู้เรียนสำคัญที่สุดและในด้านการจัดการศึกษาต้องเน้นผู้เรียน มีการจัดกระบวนการศึกษาโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล ให้ผู้เรียนได้รู้จักป้องกันปัญหาและแก้ไขปัญหา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น รวมทั้งปลูกฝังค่านิยมที่ดีงามและมีการประสานความร่วมมือกับผู้ปกครองและบุคคลในชุมชนเพื่อร่วมกันพัฒนาผู้เรียนตามศักยภาพ (คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

จากสภาวะวิกฤติทั้งทางด้านภัยจากสังคม จากสารเสพติด ภัยทางเพศ อุบัติภัยความล้มเหลวทางด้านการเรียนและการประกอบอาชีพ ความรุนแรงและการกลั่นแกล้งรังแกเป็นสาเหตุที่ส่งผลกระทบต่อนักเรียน ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานจึงมีนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งจัดให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริม

ศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน แก้ไขปัญหา และการคุ้มครองสิทธิเด็ก โดยการมีส่วนร่วมของบุคลากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยให้สถานศึกษามีการปฏิบัติดังนี้

1. สร้างความเข้มแข็ง ให้โรงเรียนมีมาตรฐานในการจัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. จัดกิจกรรมส่งเสริมความปลอดภัยด้านสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ ทางสังคม สิทธิเด็ก ตลอดจนป้องกัน แก้ไขปัญหาต่างๆ ของนักเรียน เช่น ปัญหาสารเสพติด ปัญหาพฤติกรรม ปัญหาทางเพศ โดยประสานความร่วมมือกับผู้ปกครอง ชุมชนและองค์กรในท้องถิ่น
3. สร้างเครือข่ายแลกเปลี่ยนเรียนรู้เชื่อมโยงความรู้สารสนเทศและความร่วมมือระหว่างผู้ปกครอง ชุมชน องค์กร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
4. ประสานการจัดทำระบบข้อมูลสารสนเทศเพื่อการพัฒนา ส่งเสริม แก้ไขและส่งต่อนักเรียนในทุกระดับและทุกประเภท

ตอนที่ 2 ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.1 ความเป็นมาและแนวคิดของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา มีสาระสำคัญดังนี้

1) ความเป็นมาของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (มาตรา 6) ทั้งนี้การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542)

ดังนั้นความสำเร็จที่เกิดขึ้นจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทุกคน ร่วมกันดูแลอย่างใกล้ชิด

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ (2544) ตระหนักถึงความสำคัญดังกล่าว จึงจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนขึ้น เพื่อมุ่งหวังให้สถานศึกษา ในฐานะที่เป็นหน่วยงานที่ต้องรับผิดชอบในการสร้างเสริมคุณภาพชีวิต ป้องกัน ช่วยเหลือ และแก้ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับนักเรียน มีกระบวนการทำงานเป็นระบบ มีความชัดเจน มีกิจกรรมและเครื่องมือต่างๆ ที่มีคุณภาพในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในด้านต่างๆ อันจะส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา เป็นระบบการดำเนินงานที่มีประสิทธิภาพระบบหนึ่ง ที่กระทรวงศึกษาธิการ โดยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

และกระทรวงสาธารณสุข โดยกรมสุขภาพจิตได้ร่วมกันวางรากฐานเพื่อการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ซึ่งมีแนวทางการดำเนินงานดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

1.1) ปรับเปลี่ยนบทบาทและเจตคติของผู้บริหาร และครูอาจารย์ให้ส่งเสริมดูแลพัฒนานักเรียนทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

1.2) วางระบบที่สร้างความมั่นใจว่า นักเรียนทุกคนมีครูอาจารย์อย่างน้อยหนึ่งคนที่คอยดูแลทุกข์สุขอย่างใกล้ชิด และต่อเนื่อง

1.3) สนับสนุนให้ครูอาจารย์มีความใกล้ชิดกับผู้ปกครอง เพื่อให้บ้าน โรงเรียนและชุมชน เชื่อมประสาน และรวมกลุ่มกันเป็นเครือข่าย ช่วยกันเฝ้าระวัง ดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.4) ประสานสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน ชุมชนและผู้ชำนาญการในสาขาต่างๆ เพื่อให้มีการส่งต่อ และรับช่วงการแก้ไข ส่งเสริม พัฒนานักเรียนและเยาวชนในรูปแบบสหวิทยาการ การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างเป็นระบบ ต่อเนื่องและยั่งยืน

2) ความหมายและความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงาน และบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหาร และครูทุกคนมีส่วนร่วม

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายรวมถึง การส่งเสริม การป้องกัน และการแก้ไข ปัญหา โดยมีวิธีการและเครื่องมือสำหรับครูที่ปรึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องเพื่อใช้ในการดำเนินการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรมและมีวิถีชีวิตตามที่สังคมมุ่งหวัง (พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ, 2542) โดยผ่านกระบวนการทางการศึกษานั้น นอกจากจะดำเนินการด้วยการส่งเสริม สนับสนุนนักเรียนแล้ว การป้องกันและการช่วยเหลือแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นกับนักเรียนก็เป็นสิ่งสำคัญประการหนึ่งของการพัฒนา เนื่องจากสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปอย่างมากทั้งด้านการสื่อสารเทคโนโลยีต่างๆซึ่งนอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้คนในเชิงบวกแล้ว ในเชิงลบก็ปรากฏเช่นกัน เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ ปัญหาการระบาดของยาเสพติด ปัญหาการแข่งขันในรูปแบบต่างๆ ปัญหาครอบครัวซึ่งก่อให้เกิดความทุกข์ ความวิตกกังวล ความเครียด การปรับตัวที่ไม่เหมาะสมหรืออื่นๆ ที่เป็นผลเสียต่อสุขภาพจิตและสุขภาพกายของทุกคนที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ภาพความสำเร็จที่เกิดจากการพัฒนานักเรียนให้เป็นไปตามความมุ่งหวังนั้น จึงต้องอาศัยความร่วมมือจากผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายทุกคน

โดยเฉพาะบุคลากรครูทุกคนในโรงเรียนซึ่งมีครูที่ปรึกษาเป็นหลักสำคัญในการดำเนินการต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างใกล้ชิดด้วยความรักและเมตตาที่มีต่อศิษย์ และภาคภูมิใจในบทบาทที่มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของเยาวชนให้เจริญงอกงามเป็นบุคคลที่มีคุณค่าของสังคมต่อไป

บทบาทของครูที่กล่าวมานั้นเป็นบทบาทที่ได้ปฏิบัติกันอย่างสม่ำเสมอและได้ดำเนินการมาแล้วนับแต่อดีตจนได้รับการยกย่องให้เป็นปูชนียบุคคล แต่เพื่อให้ทันต่อความเปลี่ยนแปลงของยุคสมัย โดยเฉพาะการทำงานอย่างมีระบบที่มีกระบวนการทำงาน มีหลักฐานการปฏิบัติงาน มีเทคนิค วิธีการ หรือการใช้เครื่องมือต่างๆ เพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วความสำเร็จของงานย่อมเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว มีประสิทธิภาพผลดีย่อมเกิดขึ้นกับทุกคนทั้งทางตรงและทางอ้อม ไม่ว่าจะเป็นครู นักเรียน ผู้ปกครอง ชุมชนหรือสังคม (เรื่องยศ อุตรศาสตร์, 2546)

3) วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้กำหนดวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไว้ดังนี้

- 3.1) เพื่อให้โรงเรียนมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีกระบวนการ วิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพ และมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้
- 3.2) เพื่อส่งเสริมให้ครูประจำชั้น/อาจารย์ที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรภายนอกมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3.3) เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา

4) ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้

- 4.1) นักเรียนได้รับการดูแลอย่างทั่วถึงและตรงตามสภาพปัญหา
- 4.2) สัมพันธภาพ ระหว่างครูและนักเรียนเป็นไปได้อย่างดี และอบอุ่น
- 4.3) นักเรียนรู้จักตนเอง และควบคุมตนเองได้
- 4.4) นักเรียนมีการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์
- 4.5) นักเรียนเรียนรู้ได้อย่างมีความสุข

5) ขอบข่ายการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- 5.1) นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือ
- 5.2) ดำเนินการทั้งส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไข

5.3) การมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกคนในโรงเรียนทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครองชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

6) กลยุทธ์ ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลยุทธ์ ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีองค์ประกอบหลัก 4 ด้าน คือ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

6.1) การบริหารเชิงระบบ

ประกอบด้วยการวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบ ซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุดที่จะต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อย ส่งผลถึงคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ

การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของทุกคนโดยใช้กระบวนการ วิธีการ และบันทึก บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่างๆ จะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน

การตรวจสอบ (Check) เป็นการประเมินตนเอง ร่วมกันประเมินหรือผลัดเปลี่ยนกัน ประเมินผลภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน

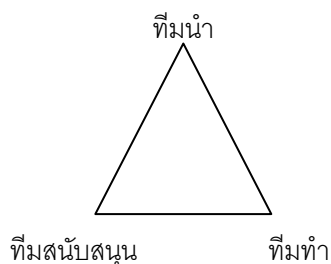
การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางาน ซึ่งอาจแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัย หรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพ หรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน

6.2) การทำงานเป็นทีม

ทีมนำ ได้แก่ คณะผู้บริหารสถานศึกษา และคณะกรรมการสถานศึกษาซึ่งจะเป็นผู้วิเคราะห์จุดอ่อน จุดแข็ง จัดทำแผนกลยุทธ์ ควบคุม กำกับ ติดตาม และสนับสนุน เสริมสร้างพลังร่วม (Empowerment) เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ทีมสนับสนุน เป็นทีมหลักในการสนับสนุนด้านประสานงานด้านวิชาการและอื่นๆ ให้เกิดการสร้างระบบคุณภาพขึ้น ทีมสนับสนุนจะเป็นใครนั้นขึ้นกับการพัฒนาระบบว่ามีจุดเน้นที่ระบบใด เช่น ทีมสนับสนุนของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าทีม คือ รองผู้บริหารที่ได้รับมอบหมาย

ทีมทำ เป็นทีมที่สมาชิกรับผิดชอบการทำงานโดยตรง เช่น ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ทีมระดับชั้น ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา มีบทบาทหน้าที่ในการพัฒนากิจกรรมต่างๆ ให้มีคุณภาพ

แผนภาพที่ 2.1 การประสานงานการทำงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547

6.3) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้

การแลกเปลี่ยนเรียนรู้จะทำให้ได้รับทราบจุดอ่อน จุดแข็งในการดำเนินงานของตน เพื่อให้เกิดแนวทางที่จะพัฒนาให้มีคุณภาพสูงขึ้น การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทำได้ทั้งภายในโรงเรียนและระหว่างโรงเรียน โดยมีบรรยากาศการทำงานที่เป็นกันเอง ไม่ใช้การสั่งการหรือบังคับบัญชา ทำให้ผู้ปฏิบัติงานแต่ละส่วนเกิดความรู้สึกที่ดี ไม่ต้องกังวลเรื่องการประเมินตรวจสอบจากผู้บังคับบัญชา

6.4) การนิเทศ ติดตามและประเมินผล

การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล เป็นกระบวนการสำคัญในการพัฒนางาน ช่วยส่งเสริม สนับสนุน และให้ข้อมูลย้อนกลับที่จะนำไปใช้ปรับปรุงงานต่อไป

2.2 บทบาทหน้าที่ของหน่วยงานและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง

การดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นระบบที่มีกระบวนการดำเนินงานที่ชัดเจน ประกอบด้วย การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนานักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหาและการส่งต่อ ดังนั้นจึงต้องอาศัยความร่วมมือจากบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงาน ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

1) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาระดับขั้นพื้นฐาน เป็นหน่วยงานกลางที่มีบทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายการดำเนินงานไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ในการส่งเสริม สนับสนุนให้ผู้ปฏิบัติ คือ สถานศึกษา สามารถดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง บทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบายและหน่วยงานที่รับผิดชอบในสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ด้านการดูแลช่วยเหลือ

นักเรียน ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมสนับสนุนให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เกิดการพัฒนาองค์ความรู้สู่การปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมให้ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีระบบติดตามประเมินผลและรายงานความก้าวหน้าอย่างต่อเนื่อง

2) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา (สพท.)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา เป็นหน่วยงานที่สนับสนุนและส่งเสริมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนภายในสังกัด รวมทั้งการประสาน ติดตาม ประเมินผลการปฏิบัติงาน ซึ่งบทบาทหน้าที่ประกอบด้วย การนำนโยบายการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสู่การปฏิบัติใน สถานศึกษา ส่งเสริมการสนับสนุนให้สถานศึกษาเกิดการพัฒนาองค์ความรู้และความสามารถในการปฏิบัติด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สนับสนุนให้สถานศึกษาสามารถดำเนินงานได้อย่างเป็น ระบบมีประสิทธิภาพ ประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันดูแลช่วยเหลือนักเรียน ติดตามประเมินผลและรายงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา

3) สถานศึกษา

สถานศึกษา เป็นสถาบันที่ประกอบด้วยบุคคลต่างๆ ที่ทำให้การดำเนินงานตาม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบผลสำเร็จ ซึ่งประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน และบุคลากรอื่นๆ

3.1) ผู้บริหารสถานศึกษา

ในฐานะที่ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้นำสูงสุดในสถานศึกษา สามารถบริหารจัดการและให้ความสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ประสบผลสำเร็จ จึง ควรมีบทบาทในด้าน บริหารจัดการให้มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาให้ชัดเจน และมีประสิทธิภาพ ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เช่น ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง องค์กรต่างๆ สาธารณสุข โรงพยาบาล สถานีตำรวจ และดูแล กำกับ นิเทศ ติดตาม ประเมินผลสนับสนุนและให้ขวัญกำลังใจในการดำเนินงาน

3.2) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา เป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนมากที่สุด และเป็น บุคลากรหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีบทบาทหน้าที่ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล คัด กรอง จำแนกกลุ่มนักเรียน จัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อส่งเสริมพัฒนา จัดกิจกรรมป้องกัน แก้ไข ช่วยเหลือ ส่งต่อ และรายงานผล

3.3) ครูประจำวิชา/ครูทั่วไป

ครูทุกคนเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้บรรลุตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตร มีหน้าที่จัดกิจกรรมการเรียนรู้และดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีบทบาทหน้าที่ในการดูแลและให้คำปรึกษาเบื้องต้นแก่นักเรียน

3.4) ครูแนะแนว

ครูแนะแนว เป็นบุคคลที่มีความรับผิดชอบต่อการจัดระบบงานแนะแนวซึ่งมีความสัมพันธ์กับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีบทบาทในการสนับสนุนครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนา จัดกิจกรรมป้องกันแก้ไขช่วยเหลือ

3.5) ครูหัวหน้าระดับชั้น

มีบทบาทหน้าที่ในการติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา และประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้สามารถแต่งตั้ง หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ ในการ ติดตาม กำกับ การดูแลช่วยเหลือของครูหัวหน้าระดับชั้นและประสานงานกับผู้เกี่ยวข้อง

3.6) นักเรียน

นักเรียนเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งเป็นผู้รับการช่วยเหลือ และให้ความช่วยเหลือแก่สถานศึกษา เพื่อให้การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพจึงมีบทบาทหน้าที่ในการสนับสนุนการดำเนินงาน โดยการให้ความร่วมมือกับคณะกรรมการนักเรียนและทางโรงเรียน ปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดี

3.7) คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทนหน่วยงานซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงมีบทบาทในการสนับสนุนด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการให้คำปรึกษาในการดำเนินงาน เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมพัฒนา แก้ไข

4) ผู้ปกครอง และชุมชน

ผู้ปกครองและชุมชน เป็นบุคคลและกลุ่มบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียนในพื้นที่มากที่สุดที่จะให้การเอาใจใส่ดูแลนักเรียนได้เป็นอย่างดี ซึ่งประกอบไปด้วยผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง/ชุมชน/สมาคมผู้ปกครองและบุคคลในชุมชน

4.1) ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง

ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครอง เป็นบุคคลและคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน จึงมีบทบาทหน้าที่ในการอบรมดูแลและเป็นแบบอย่างที่ดีในการดำรงชีวิตครอบครัวมีความรัก ความเข้าใจ และให้ความอบอุ่น สนับสนุนให้ความร่วมมือ วางแผนร่วมกับสถานศึกษาในการ แลกเปลี่ยนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริม พัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหา นักเรียนโดยการ จัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์ให้นักเรียนได้สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี สนับสนุนให้นักเรียนในการเข้า ร่วมกิจกรรมต่างๆ ตามความสนใจและศักยภาพของตนเอง

4.2) ชุมชน

ชุมชน เป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็ก บุคคลทุกคนใน ชุมชนมีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนในแนวทางที่เหมาะสมจึงมี บทบาทในการสนับสนุนการดำเนินงาน โดยการจัดสภาพแวดล้อมของชุมชนที่เอื้อต่อการพัฒนา นักเรียน ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่ดี สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษา กับชุมชน เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

5) หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและ บรรลุผล จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความ ชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงานและ การสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงเป็นสิ่งสำคัญซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและสถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและภาคเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขต สาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาล องค์การบริหารส่วนท้องถิ่น การปกครองพิเศษ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงานและสวัสดิการสังคม สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การเอกชน องค์การอิสระ ซึ่งมีความสามารถให้การ สนับสนุนและให้ความร่วมมือได้ดังนี้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547)

5.1) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ

5.2) สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัยและแก้ปัญหา พฤติกรรม

5.3) ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพ ของแต่ละบุคคล

5.4) เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงานและเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ ความสามารถ ความสนใจ และความถนัด

5.5) ติดตามผล สะท้อนปัญหา และแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการ ดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

5.6) ให้ความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็น ประโยชน์และน่าสนใจ

5.7) ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาขยายผลการดำเนินงานดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

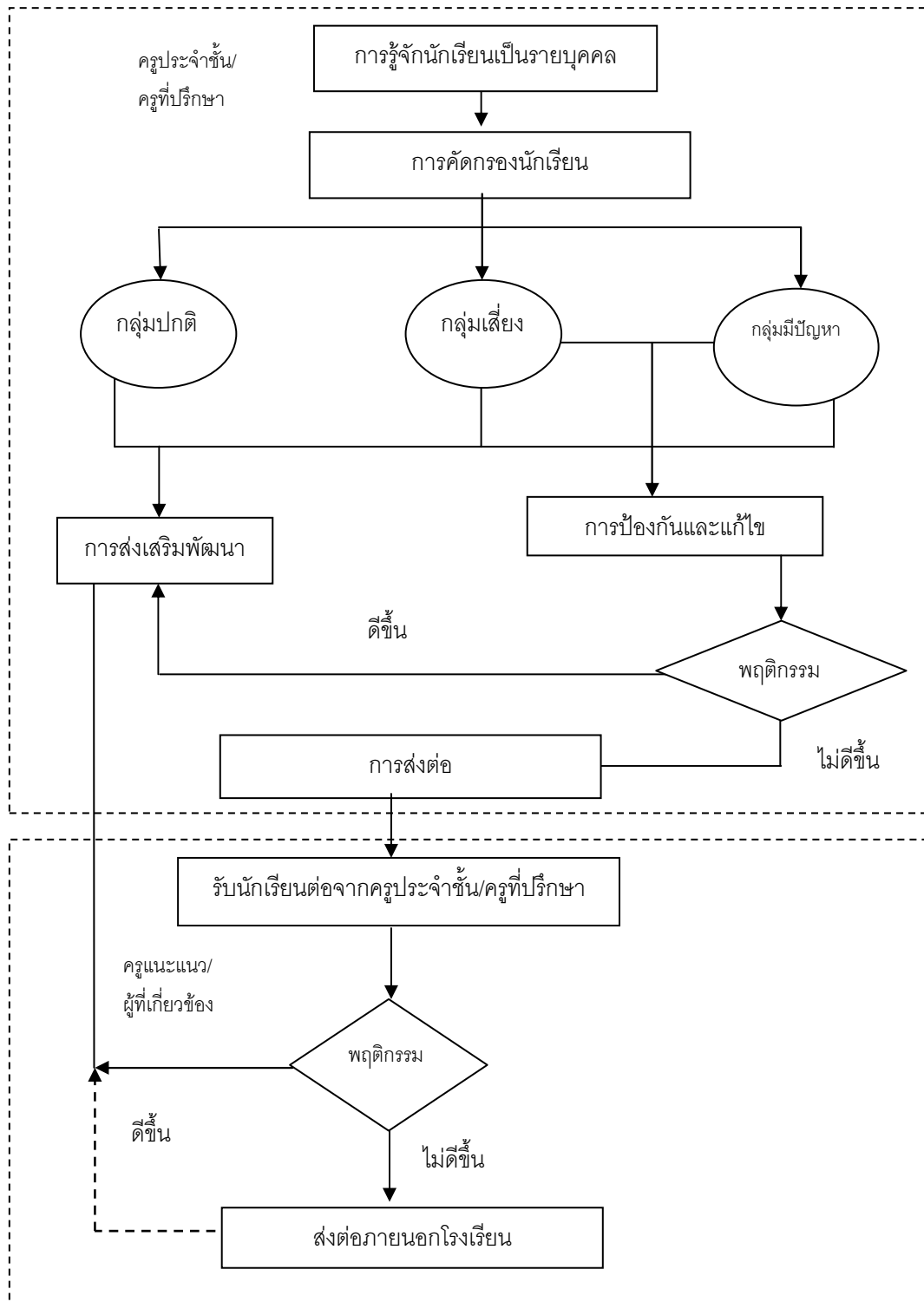
2.3 การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2.3.1 ขอบข่ายการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 6) ได้กำหนดขอบข่ายการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) นักเรียนทุกคนได้รับการ ดูแลช่วยเหลือ (2) ดำเนินการทั้งส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไข และ (3) การมีส่วนร่วมของ บุคลากรทุกคนในโรงเรียนทั้งผู้บริหาร ครูผู้สอน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง

2.3.2 การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาเป็น บุคลากรหลักในการดำเนินงาน มีภารกิจหลักที่เป็นหัวใจของการดำเนินงาน 5 กิจกรรม คือ (1) การ รู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (2) การคัดกรองนักเรียน (3) การส่งเสริมและพัฒนา (4) การป้องกันและ แก้ไขปัญหา และ (5) การส่งต่อ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 36) ได้ กำหนดรูปแบบกระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแผนภาพที่ 2.2 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.2 กระบวนการในการดูแลช่วยเหลือเหลือนักเรียน

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547

จากแผนภาพที่ 2.2 แสดงถึงกระบวนการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 37-51) ได้กำหนดแนวปฏิบัติของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาไว้ดังนี้

1. การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล

นักเรียนแต่ละคนมีพื้นฐานความเป็นมาของชีวิตที่ไม่เหมือนกัน หล่อหลอมให้เกิดพฤติกรรมหลากหลายรูปแบบทั้งด้านบวกและด้านลบ ดังนั้น การรู้ข้อมูลที่จำเป็นเกี่ยวกับตัวนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยให้ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษามีความเข้าใจนักเรียนมากขึ้น สามารถนำข้อมูลมาวิเคราะห์เพื่อการคัดกรองนักเรียน เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมพัฒนาการป้องกันแก้ไขและช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้อง ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์มิใช่การใช้ความรู้สึกหรือการคาดเดา โดยเฉพาะในการแก้ไขปัญหานักเรียน ซึ่งจะทำให้ไม่เกิดข้อผิดพลาดต่อการช่วยเหลือนักเรียนหรือเกิดได้น้อยที่สุด

ข้อมูลพื้นฐานนักเรียน

ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษาควรมีข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) ด้านความสามารถ ได้แก่ ข้อมูลการเรียน ความสามารถพิเศษ/อัจฉริยะ (2) ด้านสุขภาพ ได้แก่ ข้อมูลเกี่ยวกับร่างกาย/ความพิการ จิตใจ-พฤติกรรม (3) ด้านครอบครัว ได้แก่ ข้อมูลเศรษฐกิจ การคุ้มครองสวัสดิภาพ (4) ด้านสารเสพติด (5) ด้านความปลอดภัย (6) พฤติกรรมทางเพศ และ (7) ด้านอื่นๆ ที่ครูพบเพิ่มเติม ซึ่งมีความสำคัญหรือเกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. การคัดกรอง

การคัดกรองนักเรียนเป็นการวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดที่ได้จากการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลแล้วนำผลที่ได้มาจำแนกตามเกณฑ์การคัดกรองที่สถานศึกษาได้จัดทำขึ้น สถานศึกษาควรมีการประชุมครู กำหนดเกณฑ์การคัดกรอง เพื่อจัดกลุ่มนักเรียนให้เป็นที่ยอมรับของครูในสถานศึกษาและสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง รวมทั้งให้มีการกำหนดเกณฑ์ว่า ความรุนแรงหรือความถี่เท่าไรจึงจัดอยู่ในกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา

การคัดกรองนักเรียน จะแบ่งนักเรียนออกเป็น 3 กลุ่ม ดังนี้

1) กลุ่มปกติ หมายถึง นักเรียนที่ไม่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาและส่งผลกระทบต่อชีวิตประจำวันของตนเองหรือสังคมส่วนรวมได้ด้านลบ

2) กลุ่มเสี่ยง หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนไปจากปกติ เช่น เก็บตัว แสดงออกเกิดขอบเขต การปรับตัวทางเพศไม่เหมาะสม ทดลองสิ่งเสพติด ผลการเรียนรู้เปลี่ยนแปลงไปทางลบ

3) กลุ่มมีปัญหา หมายถึง นักเรียนที่มีพฤติกรรมที่เป็นปัญหาชัดเจน มีผลกระทบต่อวิถีประจำวันของตนเองหรือต่อสังคมส่วนรวมในด้านลบ

การคัดกรองจะพบเด็กที่มีความต้องการพิเศษแทรกอยู่ในเด็กทั้ง 3 กลุ่ม ซึ่งเด็กที่มีความต้องการพิเศษเหล่านี้ ได้แก่ เด็กที่มีความบกพร่องทางการมองเห็น การได้ยิน สติปัญญา ร่างกาย การเรียนรู้ อารมณ์และพฤติกรรม เด็กออทิสติก และเด็กอัจฉริยะ ซึ่งโรงเรียนต้องจัดกิจกรรมเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กเหล่านี้ ตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

3. การส่งเสริมและพัฒนา

การส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เป็นการสนับสนุนให้นักเรียนทุกคนที่อยู่ในความดูแลของครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ให้เป็นบุคคลที่มีคุณภาพ มีความภาคภูมิใจในตนเองซึ่งจะช่วยป้องกันมิให้นักเรียนที่อยู่ในกลุ่มปกติกลายเป็นนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือมีปัญหาและเป็นการช่วยให้นักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหากลับมีพฤติกรรมดีขึ้นตามสถานศึกษาหรือชุมชนคาดหวัง

ควรมีการจัดกิจกรรมส่งเสริมและพัฒนานักเรียน เช่น กิจกรรมพัฒนานักเรียน กิจกรรมโฮมรูม การจัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน (Classroom meeting) และโครงการพิเศษต่างๆ ข้อควรตระหนักในการดำเนินกิจกรรม มีดังนี้

1) การจัดกิจกรรม Classroom meeting (จัดประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรระมัดระวังคำพูดที่ก่อให้เกิดความรู้สึกทางลบ หรือการต่อต้านจากผู้ปกครอง เช่น การตำหนินักเรียน หรือผู้ปกครอง การแจ้งข้อบกพร่องของนักเรียนในที่ประชุม

2) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรใช้คำพูดที่แสดงถึงความเข้าใจในตัวนักเรียน แสดงถึงความห่วงใย เอาใจใส่ของครูที่มีต่อนักเรียนทุกคน

3) ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรนำกิจกรรมที่ช่วยกระตุ้นให้ผู้ปกครองตระหนักในความรับผิดชอบและต้องการปรับปรุง แก้ไขส่วนที่บกพร่องของนักเรียนร่วมกับสถานศึกษา

4) การจัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนาศักยภาพนักเรียน ควรเป็นกิจกรรมหลากหลายตามความสนใจของนักเรียน เช่น ดนตรี กีฬา ศิลปะ เป็นต้น

4. การป้องกันช่วยเหลือและแก้ไข

ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ควรให้ความเอาใจใส่กับนักเรียนทุกคนเท่าเทียมกัน แต่สำหรับนักเรียนกลุ่มเสี่ยง/มีปัญหา นั้น จำเป็นอย่างมากที่ต้องให้ความดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิดและหาวิธีการช่วยเหลือ ทั้งการป้องกันและแก้ไขปัญหาโดยไม่ปล่อยปละละเลยนักเรียนจนกลายเป็นปัญหาสังคม

การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียนมีหลายเทคนิค วิธีการ เช่น การให้การปรึกษา เป็นต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การติดตามช่วยเหลือ เป็นต้น

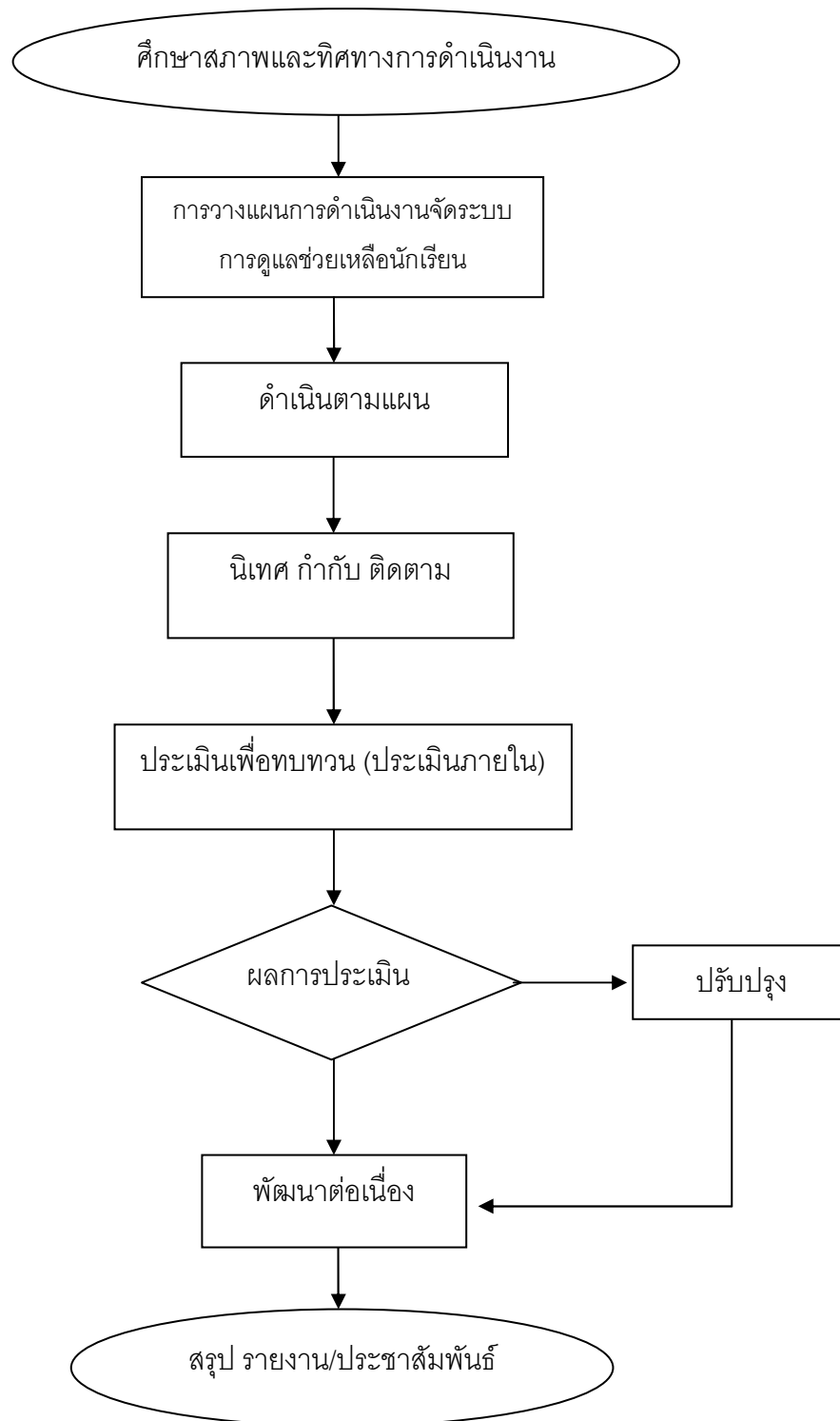
5. การส่งต่อ

ในการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ตามกระบวนการการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนนั้น ในกรณีที่มีปัญหายากต่อการช่วยเหลือหรือช่วยเหลือแล้วนักเรียนมีพฤติกรรมไม่ดีขึ้น ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้าน กรณีที่มีเด็กมีความสามารถพิเศษหรือเด็กอัจฉริยะ เด็กที่มีความต้องการพิเศษ เด็กด้อยโอกาส ก็ควรส่งต่อผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เด็กนักเรียนได้รับการส่งเสริมพัฒนาและช่วยเหลืออย่างถูกต้องและรวดเร็วขึ้น

การส่งต่อ แบ่งเป็น 2 ลักษณะ คือ (1) การส่งต่อภายใน ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ส่งต่อไปยังครูแนะแนวหรือผู้ที่เกี่ยวข้องที่สามารถให้ความช่วยเหลือนักเรียนได้ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสภาพปัญหาและความต้องการของนักเรียน และ (2) การส่งต่อภายนอก เป็นการส่งนักเรียนไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทางหรือองค์กรที่เกี่ยวข้องได้ช่วยเหลือพัฒนานักเรียน กรณีที่เกินความสามารถของสถานศึกษาโดยครูแนะแนวหรือผู้เกี่ยวข้องเป็นผู้ดำเนินการส่งต่อและมีการติดต่อรับทราบผลการช่วยเหลือเป็นระยะอย่างต่อเนื่องการดำเนินการส่งต่ออย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 27) ได้กำหนดการบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้วงจรเดมมิ่ง (PDCA) ดังแผนภาพที่ 2.3 ดังนี้

แผนภาพที่ 2.3 การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา
ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2547

ครูที่ปรึกษามีบทบาทสำคัญในด้านการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้นสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2546: 7-8) ได้กล่าวถึงคุณสมบัติของครูที่ปรึกษา นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน จากรายงานการวิจัยเรื่องการสร้างรูปแบบการบริหารงานที่ปรึกษา นักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ของสมลักษณ์ พรหมมีเนตรและฉันทนา จันทร์บรรจง (2546 อ้างถึง ใน นันทพงศ์ พฤษชาติรัตน์, 2546) สรุปได้ดังนี้

1. คุณสมบัติด้านคุณลักษณะภาพ ได้แก่ (1) มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตดี ร่าเริง ยิ้มแย้มแจ่มใส (2) แต่งกายสุภาพเรียบร้อยเหมาะสมกับอาชีพครูและกาลเทศะ (3) มีวุฒิภาวะทางอารมณ์ (4) มีความสุขุม รอบคอบ อ่อนโยน และเข้มแข็ง (5) มีความสง่างาม กริยามารยาทเรียบร้อย (6) มีความมั่นใจในตนเองให้เกียรติผู้อื่น

2. คุณสมบัติด้านมนุษยสัมพันธ์ ได้แก่ (1) มีความสามารถถ่ายทอดความรู้สึกลงให้นักเรียน เข้าใจได้ (2) ใจกว้างและยอมรับฟังความคิดเห็นของนักเรียน (3) สังเกต รับรู้และเข้าใจปัญหาต่างๆ ได้ รวดเร็ว (4) มองนักเรียนในแง่ดี เรียนรู้และพยายามเข้าใจสิ่งที่นักเรียนสื่อสารออกมาด้วยใจเป็นกลาง (5) เป็นผู้มีเหตุผล ควบคุมอารมณ์ได้ดี และสามารถแก้ไขปัญหาด้วยความสุ่มรอบคอบใช้คำพูดที่สุภาพ เหมาะสมกับกาลเทศะและบุคคล (6) ยิ้มแย้ม ทักทายปราศรัยพูดคุยกับนักเรียนด้วยมิตรไมตรี

3. คุณสมบัติด้านคุณธรรมและความประพฤติ ได้แก่ (1) มีความเสียสละ รับผิดชอบ กระตือรือร้นต่อการปฏิบัติหน้าที่ครูที่ปรึกษานักเรียน (2) มีความเมตตากรุณาต่อศิษย์ (3) มีความยุติธรรมและให้ความช่วยเหลือนักเรียนทุกคนอย่างเสมอภาคและเท่าเทียมกัน (4) ปฏิบัติตนต่อนักเรียนทุกคนอย่างทัดเทียมกันเสมอต้นเสมอปลาย (5) มีความประพฤติเหมาะสม เป็นแบบอย่างที่ดีแก่นักเรียน (6) เอาใจใส่ติดตามดูแลนักเรียนทั้งในและนอกโรงเรียน (7) มีความเห็นอกเห็นใจ ให้โอกาสและไม่ซ้ำเติมนักเรียนที่ทำผิด

4. คุณสมบัติด้านความรู้และความสามารถ ได้แก่ (1) มีความรู้เกี่ยวกับกฎหมายและสิทธิเด็ก (2) มีความรู้เกี่ยวกับจิตวิทยาพัฒนาการของนักเรียนและหลักการให้คำปรึกษา (3) มีความรู้เกี่ยวกับระเบียบปฏิบัติและข้อบังคับของโรงเรียน (4) มีความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรและการเรียนการสอน (5) มีความรู้กว้างขวางในเหตุการณ์ปัจจุบัน ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจและการเมือง (6) มีข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาต่อการอาชีพที่ทันสมัย (7) มีความสามารถใช้จิตวิทยาและศิลปะในการให้คำปรึกษาแก่นักเรียน (8) มีความสามารถจัดกิจกรรมส่งเสริมศักยภาพ ความสามารถของนักเรียนทั้งด้านสติปัญญา ร่างกายและจิตใจ (9) มีความสามารถจัดกิจกรรมเพื่อการป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของนักเรียน

5. คุณสมบัติด้านจรรยาบรรณ ได้แก่ (1) คำนึงถึงสวัสดิภาพของนักเรียน ไม่กระทำการใดๆ ที่จะก่อให้เกิดผลเสียต่อนักเรียนอย่างไม่เป็นธรรม (2) รักษาความลับเกี่ยวกับเรื่องส่วนตัวของนักเรียนและเรื่องที่นักเรียนนำมาปรึกษา (3) จริงใจและเต็มใจให้ความช่วยเหลือนักเรียนจนสุดความสามารถ (4) ให้คำปรึกษาแบบเป็นกลาง ไม่วิพากษ์วิจารณ์ทั้บถมหรือพูดจาในทางก่อให้เกิดความเสื่อมเสียแก่บุคคล สถาบันหรือก่อให้เกิดความแตกร้าวระหว่างบุคคลและสถาบัน (5) ในการให้คำปรึกษา ครูที่ปรึกษาไม่ควรรีบแก้ปัญหาให้นักเรียนเองหากแต่ควรใช้เทคนิคการให้คำปรึกษาต่างๆ เพื่อให้ นักเรียนมีข้อมูลในการตัดสินใจด้วยตนเอง (6) พึงอุทิศเวลาเพื่องานครูที่ปรึกษา ซึ่งอาจต้องใช้นอกเวลาราชการเพื่อพบปะพูดคุยกับนักเรียน เกลียดหรือโกรธ มีความเฉลียวฉลาดในการใช้คำพูด

Jone (1981: 559) ได้สรุปลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ประสบความสำเร็จไว้ 11 ประการ ได้แก่ (1) มีความจริงใจ (2) มีคุณลักษณะดี (3) มีอุปนิสัยที่ดี (4) มีสุขภาพที่ดี (5) มีความมั่นคงทางอารมณ์ (6) เข้าถึงปัญหา (7) มีความเป็นมิตร (8) เข้ากับบุคคลอื่นได้เป็นอย่างดี (9) มีความเห็นอกเห็นใจ และเข้าใจบุคคลอื่น (10) มีวัฒนธรรมทางสังคม และ (11) มีความรู้ความสนใจอย่างกว้างขวาง

Hatch and Steffler (1988: 102-103) กล่าวว่า ได้มีผู้เขียนบรรยายเกี่ยวกับงานและคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้หลายท่าน แต่โดยทั่วไปแล้วนักการศึกษาส่วนมากเห็นว่าคุณลักษณะที่สำคัญของอาจารย์ที่ปรึกษา มี 6 ประการ ได้แก่ (1) มีความสนใจในปัญหาและความต้องการของนักเรียน และต้องการที่จะช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหา (2) มีความสามารถในการพัฒนาและร่วมงาน โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลต่างๆ เช่น ครู นักเรียน ผู้บริหาร ชุมชน (3) มีความสามารถในการสัมภาษณ์นักเรียน (4) มีความรู้ ข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับอาชีพ การศึกษา สังคม และแหล่งต่างๆ ของข้อมูลนั้น (5) มีความรู้ด้านจิตวิทยา และ (6) มีความสามารถในการปรับตัวได้อย่างเหมาะสม

Andrew and Willy (1988: 136-201) ได้กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาไว้ 13 ประการ ได้แก่ (1) สนใจ รักในมนุษยชาติ เคารพในความต้องการของผู้อื่น (2) มีความเป็นผู้นำ สามารถกระตุ้นและนำคนอื่น มีความสามารถในการตัดสินใจและดำเนินงานให้สมบูรณ์ มีความสามารถในการประนีประนอมกับผู้ร่วมงาน (3) มีสัมพันธภาพอันอบอุ่นกับบุคคลทั่วไป มีมิตรภาพ (4) มีอารมณ์ขัน (5) ยอมรับในสิ่งที่บุคคลเป็นอยู่ (6) มีเหตุผล (7) ไม่มีท่าทางน่ารังเกียจ (8) มีความกระตือรือร้นในการทำงาน อุทิศเวลาให้กับนักเรียน (9) มีความมั่นคงในอารมณ์ (10) เคารพตนเอง (11) มีความเชื่อมั่นในตนเอง (12) มีความน่าเชื่อถือและไว้วางใจ และ (13) มีการบูรณาการ

Fuller and Bernard (1988: 161-167) กล่าวถึงคุณลักษณะของอาจารย์ที่ปรึกษาที่ดีไว้ 5 ประการ ได้แก่ (1) มีทักษะในการสร้างความสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่น (2) มีความสามารถในการค้นคว้า และวิจารณ์ (3) มีอารมณ์ดี (4) มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และ (5) ยอมรับในสถานการณ์ต่างๆ

จากการศึกษาลักษณะครูที่ปรึกษา จะเห็นได้ว่าครูที่ปรึกษาเป็นผู้ที่อยู่ใกล้ชิดนักเรียน และมีส่วนช่วยในการพัฒนานักเรียนแต่ละคนให้เป็นคนดีได้ มีความสุขทั้งด้านวิชาการ ร่างกาย อารมณ์ สังคม ปัญญาและจิตใจ

นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 27) ได้กล่าวถึง บทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการสถานศึกษา และบทบาทหน้าที่ของผู้ปกครองและชุมชนไว้ดังนี้

คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นองค์คณะบุคคลที่ประกอบด้วยตัวแทน หน่วยงาน ซึ่งมีส่วนในการพัฒนาการศึกษา จึงควรมีบทบาทหน้าที่โดยให้การสนับสนุนด้านการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) ให้คำปรึกษาในการดำเนินงาน (2) เสนอแนะ แนวทางในการส่งเสริม พัฒนา แก่ไข่นักเรียน (3) ติดต่อขอความร่วมมือกับหน่วยงานองค์กรต่างๆ ในการส่งเสริม พัฒนา แก่ไข่นักเรียน (4) อำนวยความสะดวกในการประสานงานเมื่อสถานศึกษาต้องการ ความช่วยเหลือ

ผู้ปกครองเป็นบุคคลและกลุ่มคณะบุคคลที่อยู่ใกล้ชิดกับนักเรียน และชุมชนเป็นสังคม ที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็ก บุคคลทุกคนในชุมชนควรมีส่วนร่วมในการดูแล ช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง จึงควรมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) จัดสภาพแวดล้อม ประสพการณ์ให้นักเรียนได้ สัมผัสกับตัวอย่างที่ดี (2) สนับสนุนส่งเสริมให้กำลังใจนักเรียนในการเข้าร่วมกิจกรรมต่างๆ ตาม ความสนใจและศักยภาพของตนเอง (3) ให้หลักจิตวิทยาในการเลี้ยงดูบุตรหลาน (4) ให้ข้อมูลที่เป็น ประโยชน์ต่อการส่งเสริมพัฒนา ป้องกัน และแก้ไขปัญหานักเรียน (5) ให้คำปรึกษา คำแนะนำที่ดีแก่ นักเรียน และ (6) เสนอแนะแนวทางในการดำเนินชีวิตที่ดีแก่นักเรียน

ชุมชนเป็นสังคมที่มีอิทธิพลต่อค่านิยมและพฤติกรรมของเด็ก บุคคลทุกคนในชุมชน ควรมีส่วนร่วมการดูแลช่วยเหลือ ส่งเสริมให้นักเรียนได้พัฒนาตนในแนวทางที่เหมาะสม จึงควรมี บทบาทหน้าที่และแนวทางการดำเนินงานในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) จัดสภาพแวดล้อมของชุมชน ที่เอื้อต่อการพัฒนานักเรียน (2) ช่วยสอดส่องดูแลนักเรียน (3) เป็นแหล่งเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ นักเรียน (4) สร้างความสัมพันธ์ระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (5) ให้ข้อมูลข่าวสารพฤติกรรมของ นักเรียนกับสถานศึกษา และ (6) เข้าร่วมกิจกรรมของสถานศึกษา

นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 25) ยังได้กำหนดว่าการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมายและบรรลุผลจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกส่วนในสังคม และเพื่อให้เกิดความชัดเจนในการปฏิบัติงานให้สอดคล้องไปในทิศทางเดียวกันอย่างมีคุณภาพ การประสานงานและการสร้างความร่วมมือร่วมใจในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจึงเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ควรประสานความร่วมมือทั้งภาครัฐและเอกชน เช่น กรมสุขภาพจิต ศูนย์อนามัยเขตฯ กระทรวงมหาดไทย กระทรวงกลาโหม กระทรวงแรงงาน สื่อมวลชน สำนักงานตำรวจแห่งชาติ องค์การเอกชน องค์การอิสระ ซึ่งมีความรู้ความสามารถให้การสนับสนุนและให้ความร่วมมือในเรื่องต่อไปนี ซึ่งได้แก่ (1) ให้คำปรึกษาแนะนำเกี่ยวกับพฤติกรรมและพัฒนาการของเด็กวัยต่างๆ (2) สอดส่องดูแลให้ความช่วยเหลือเด็กและเยาวชนทั้งด้านความปลอดภัยและแก้ปัญหาพฤติกรรม (3) ร่วมมือกับสถานศึกษาจัดกิจกรรมส่งเสริมนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาตามศักยภาพของแต่ละบุคคล (4) เป็นแหล่งการเรียนรู้และฝึกงาน และเพิ่มพูนประสบการณ์แก่นักเรียนตามความรู้ความสามารถ ความสนใจและความถนัด (5) ติดตามผลสะท้อนปัญหาและแสดงความคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่อการดำเนินการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (6) ให้ความร่วมมือและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เผยแพร่ข้อมูล ข่าวสาร สารสนเทศที่เป็นประโยชน์และน่าสนใจ และ (7) ให้การสนับสนุนและเป็นเครือข่ายในการพัฒนาและขยายผลการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง

ผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 55) ได้กำหนดไว้ว่าผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะสำเร็จได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับองค์ประกอบต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) ผู้รับผิดชอบวางระบบและดำเนินงานตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ (3) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการเข้ากับภารกิจของสถานศึกษาได้ (4) สร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นประชาธิปไตย (5) มีสารสนเทศของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (6) มีข้อมูลการนิเทศ กำกับ ติดตาม ตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานสรุปรายงานและประชาสัมพันธ์

ดังนั้นแนวทางการดำเนินงานระบบการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงมีคุณค่าและความจำเป็นที่สถานศึกษาทุกแห่งและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องนำไปปฏิบัติให้เกิดผลกับนักเรียนอย่างจริงจัง เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแล ช่วยเหลือ และพัฒนาให้เป็นคนมีความ

สมบูรณทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม สติปัญญาและเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

ตอนที่ 3 แนวคิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม

1. ความหมายของการมีส่วนร่วมของชุมชน

การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้นมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้

Cohen and Uphoff (1981: 6) ได้ให้ความหมาย การมีส่วนร่วมของชุมชนว่า สมาชิกของชุมชนต้องเข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องใน 4 มิติ ได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมการตัดสินใจว่าควรทำอะไรและทำอย่างไร (2) การมีส่วนร่วมเสียสละในการพัฒนา รวมทั้งลงมือปฏิบัติตามที่ได้ตัดสินใจ (3) การมีส่วนร่วมในการแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงาน และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ

โดยสร้างโอกาสให้สมาชิกทุกคนของชุมชน ได้เข้ามามีส่วนร่วมช่วยเหลือและเข้ามามีอิทธิพลต่อกระบวนการดำเนินกิจกรรมในการพัฒนา รวมถึงได้รับผลประโยชน์จากการพัฒนานั้นอย่างเสมอภาค องค์การสหประชาชาติ(United Nation) (1981: 5) และ Reeder (1974: 39) ได้ให้ความหมายเจาะจงถึงการมีส่วนร่วม ว่าการมีส่วนร่วมเป็นการปะทะสังสรรค์ทางสังคม ทั้งในลักษณะการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคล และการมีส่วนร่วมของกลุ่ม

นอกจากนี้ สุชาติดา จักรพิสูทธิ์ (2547) ศึกษาเรื่องชุมชนกับการมีส่วนร่วมจัดการศึกษาสรุปได้ว่า การมีส่วนร่วมของชุมชน แบ่งได้ออกเป็น 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

1) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านเหตุผล โดยการเปิดโอกาสให้สังคม องค์กรต่างๆ ในชุมชน ประชาชนมีบทบาทหลักตามสิทธิ หน้าที่ในการเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานตั้งแต่การคิดริเริ่ม การพิจารณาตัดสินใจ วางแผน การร่วมปฏิบัติและการรับผิดชอบในผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมทั้งส่งเสริม ชักนำ สนับสนุนให้การดำเนินงานเกิดผลประโยชน์ต่อชุมชนตามจุดมุ่งหมายที่กำหนดด้วยความสมัครใจ

2) ลักษณะการมีส่วนร่วมจากความเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ เป็นการมีส่วนร่วมของชุมชน ที่การเกี่ยวข้องทางด้านจิตใจ อารมณ์ รวมทั้ง ค่านิยมของประชาชนเป็นเครื่องชี้นำตนเองให้เข้ามามีส่วนร่วม แสดงความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ การกระทำให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ทำให้ผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมเกิดความผูกพันมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อกิจกรรมที่ดำเนินงานด้วยความสมัครใจ

จากแนวคิดและทศนะที่ได้กล่าวมาข้างต้นทั้งหมด สามารถแยกประเด็นสรุปได้ว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนเกิดขึ้นจากเป้าหมายที่ต้องการ ค่านิยม ความเชื่อ วัฒนธรรม ประเพณี ความผูกพัน การเสริมแรง โอกาส ความสามารถ การสนับสนุน ความคาดหวังในสิ่งที่ต้องการ โดยมีพื้นฐานของการมีส่วนร่วม ซึ่งได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของเหตุผล (2) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของค่านิยม (3) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของประเพณี และ (4) การมีส่วนร่วมบนพื้นฐานของความผูกพัน ความเสนาหา

โดยสรุป การมีส่วนร่วมของชุมชนนั้น เกิดจากจิตใจที่ต้องการเข้าร่วมในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง เพื่อให้บรรลุถึงวัตถุประสงค์ของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตทางสังคม ซึ่งการรื้อให้คนในชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น ผู้ดำเนินงานจะต้องมีความเข้าใจในวิถีการดำเนินชีวิต ค่านิยม ประเพณี ทัศนคติของบุคคล เพื่อให้เกิดความสมัครใจเข้าร่วมกิจกรรม

2. ปัจจัยที่ทำให้เกิดการมีส่วนร่วม

การที่ชุมชนจะเข้ามามีส่วนร่วมนั้น มีปัจจัยที่ส่งผลให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วม ซึ่งมีนักวิชาการได้เสนอแนวคิด ดังนี้

Koufman (1949: 7) ได้ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบท พบว่า อายุ เพศ การศึกษา ขนาดของครอบครัว อาชีพ รายได้และระยะเวลาการอยู่อาศัยในท้องถิ่น มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชน

นอกจากนี้ ประยูร ศรีประสาธน์ (2542 : 5) ได้นำเสนอปัจจัยของการมีส่วนร่วมว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วม มีด้วยกัน 3 ปัจจัย ได้แก่ (1) ปัจจัยส่วนบุคคล ได้แก่ อายุ เพศ (2) ปัจจัยทางสังคมและเศรษฐกิจ ได้แก่ การศึกษา อาชีพ รายได้ และการเป็นสมาชิกกลุ่ม และ (3) ปัจจัยด้านการสื่อสาร ได้แก่ การรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล

จากแนวคิดที่กล่าวมาข้างต้น สามารถสรุปปัจจัยต่อการมีส่วนร่วมทำกิจกรรมได้ 3 ประการ ซึ่งได้แก่ (1) ลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา ประสบการณ์ต่างๆ (2) ลักษณะทางเศรษฐกิจ ได้แก่ อาชีพ รายได้ และ (3) การได้รับข้อมูลข่าวสาร ได้แก่ ความถี่ในการรับรู้ข่าวสาร และแหล่งที่มาของข่าวสาร

3. ขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชน

การเข้ามามีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน เพื่อการกระทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น มีนักวิชาการได้เสนอแนวคิดถึงขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนดังนี้

Fornaroff (1980: 104) เสนอว่ากระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน มีขั้นตอนการมีส่วนร่วม 4 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ (1) การวางแผน รวมถึงการตัดสินใจในการกำหนดเป้าหมาย กลวิธี ทรัพยากรที่ต้องใช้ ตลอดจนการติดตามประเมินผล (2) การดำเนินงาน (3) การใช้บริการจากโครงการ และ (4) การมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์

นอกจากนี้ อภิญา กังสนารักษ์ (2544: 14-15) ได้นำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนว่า ชุมชนต้องมีส่วนร่วมใน 4 ขั้นตอน คือ (1) การมีส่วนร่วมในการริเริ่มโครงการ ร่วมค้นหาปัญหาและสาเหตุของปัญหาภายในชุมชน ร่วมตัดสินใจกำหนดความต้องการและร่วมลำดับความสำคัญของความต้องการ (2) การมีส่วนร่วมในขั้นการวางแผน กำหนดวัตถุประสงค์ วิธีการแนวทางการดำเนินงาน รวมถึงทรัพยากรและแหล่งวิทยาการที่จะใช้ในโครงการ (3) การมีส่วนร่วมในขั้นตอนการดำเนินโครงการ ทำประโยชน์ให้แก่โครงการ โดยร่วมช่วยเหลือด้านทุนทรัพย์ วัสดุ อุปกรณ์ และแรงงาน และ (4) การมีส่วนร่วมในการประเมินผลโครงการ เพื่อให้รู้ว่าผลการดำเนินงานบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้หรือไม่ โดยสามารถกำหนดการประเมินผลเป็นระยะ ต่อเนื่องหรือประเมินผลรวมทั้งโครงการในคราวเดียวกันได้

อคิน รพีพัฒน์ (2547: 49) ได้แบ่งขั้นตอนการมีส่วนร่วมออกเป็น 4 ขั้นตอน ซึ่งได้แก่ (1) การกำหนดปัญหา สาเหตุของปัญหา ตลอดจนแนวทางแก้ไข (2) การตัดสินใจเลือกแนวทางและวางแผนพัฒนา แก้ไขปัญหา (3) การปฏิบัติงานในกิจกรรมการพัฒนาตามแผน และ (4) การประเมินผลงานกิจกรรมการพัฒนา

ขั้นตอนการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชน วิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2547) ได้สรุปและนำเสนอขั้นตอนการมีส่วนร่วมใน 2 ลักษณะ ได้แก่ ลักษณะที่ 1 มี 4 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การคิด (2) การตัดสินใจ (3) การวางแผน และ (4) การลงมือปฏิบัติ สำหรับลักษณะที่ 2 มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดปัญหา (2) การวางแผน (3) การดำเนินงาน (4) การประเมินผล และ (5) การบำรุงรักษา และพัฒนาให้คงไว้

จากแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนการมีส่วนร่วมของชุมชนทั้งหมด สรุปได้ว่า ขั้นตอนของการเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนนั้น มี 5 ขั้นตอน ได้แก่ (1) การกำหนดปัญหา หาสาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข (2) การตัดสินใจเลือกแนวทาง วางแผนในการแก้ไขปัญหา (3) ดำเนินงานตามแผนที่วางไว้ (4) ประเมินผล และ (5) พัฒนาและปรับปรุง

4. รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา

จากขั้นตอนของการมีส่วนร่วมของชุมชน เพื่อการร่วมทำกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนนั้น บนพื้นฐานของการเข้ามามีส่วนร่วม ไพบูลย์ วัฒนศิริธรรม (ออนไลน์. 2547) ได้นำเสนอความคิดเห็นผ่านบทความ “แลหน้าเศรษฐกิจสังคมไทย” สรุปการเข้ามีส่วนร่วมของประชาชนได้ใน 2 ลักษณะ ดังต่อไปนี้

4.1) การมีส่วนร่วมของประชาชนที่รัฐเป็นผู้นำ การมีส่วนร่วมในลักษณะนี้เป็นการมองมาจากเบื้องบนหรือมาจากรัฐ ประชาชนเป็นเพียงผู้คอยรับนโยบายและปฏิบัติตาม

4.2) การมีส่วนร่วมที่เกิดจากความต้องการของประชาชนด้วยความสมัครใจโดยที่รัฐคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำหรือคอยอำนวยความสะดวกเท่านั้น

ทั้งนี้ จากการที่กฎหมายได้กำหนดบทบาทของท้องถิ่นกับการจัดการศึกษาในสาระมาตรา 41 ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 ที่ระบุไว้ว่า องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นมีสิทธิจัดการศึกษาระดับใดระดับหนึ่งหรือทุกระดับตามความพร้อม ความเหมาะสม และความต้องการภายในท้องถิ่น ทั้งนี้ วิชิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณีจ (2541: 21-29) ได้นำเสนอรูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษาไว้ดังนี้

1. รูปแบบการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง การจัดการศึกษาในลักษณะนี้ เกิดจากความสามารถและความต้องการของคนในชุมชน ที่มุ่งให้เกิดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตและตอบสนองความต้องการของสมาชิกในชุมชน โดยยึดหลักให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างไม่ใช่ขีดจำกัดของระยะเวลา สถานที่ เพศและอายุ เป็นการเปิดโอกาสให้คนได้เรียนรู้ตามอัธยาศัยที่แท้จริง ชุมชนได้เข้ามามีบทบาทหลักในการจัดการศึกษา ทั้งนี้รูปแบบการมีส่วนร่วมตามแนวทางนี้ ต้องอาศัยองค์ประกอบ 3 อย่างที่มีอยู่ในชุมชน ได้แก่ คน ความรู้และทรัพยากร โดยมีกระบวนการดำเนินการ คือ (1) การวิเคราะห์ – สังเคราะห์ ปัญหาชุมชน (2) หาทางออกที่เหมาะสมและสอดคล้องกับวิถีชีวิต (3) ดำเนินการสร้างกิจกรรมเพื่อให้ผู้เรียนได้แก้ไขปัญหามีอยู่ (4) ประเมินผลกิจกรรม โดยการกำหนดเนื้อหาหรือกิจกรรมการเรียนรู้ และเริ่มจากจุดเล็กๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันแล้วขยายออกไปสู่เนื้อหาหรือกิจกรรมที่ซับซ้อน และเกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตทั้งหมด

2. รูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาของโรงเรียน ชุมชนมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการสร้างหลักสูตรท้องถิ่นที่สัมพันธ์ และสอดคล้องกับความเป็นจริงของสภาพชุมชนสนองความต้องการและวิถีชีวิตของชุมชนในท้องถิ่น โดยบุคคลในท้องถิ่น เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน ผู้รู้ ผู้นำชุมชน ผู้ปกครอง มาจัดทำหลักสูตรท้องถิ่นและการประเมินผล

3. รูปแบบการเชื่อมประสานของการจัดการศึกษาของโรงเรียนกับชุมชน การมีส่วนร่วมของชุมชนในรูปแบบนี้จะเกิดขึ้นเฉพาะกับชุมชนที่มีกระบวนการเรียนรู้ที่เข้มแข็ง มีองค์กรชุมชนเพื่อจัดการเรียนรู้ร่วมกัน มีเครือข่ายการเรียนรู้เพื่อการแลกเปลี่ยนประสบการณ์กับชุมชนอื่น

รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดการศึกษา ตามที่ได้กล่าวมานั้น สรุปได้ว่ารูปแบบการมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษานั้น นอกจากจะเป็นการมีส่วนร่วมกับโรงเรียนในการพัฒนา การจัดการเรียนการสอนแล้วยังเป็นไปในลักษณะการร่วมกันจัดการศึกษาให้แก่คนในชุมชน เพื่อสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชนนั้นๆ ด้วยบนพื้นฐานของการมีส่วนร่วมในระดับสูง

การมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สำนักงานวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2546: 32) ได้กล่าวถึงมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของชุมชนไว้มาตรฐานด้านปัจจัย มาตรฐานที่ 3 สถานศึกษามีบุคลากร สื่อและเครื่องมือที่เอื้อต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในตัวบ่งชี้ที่ 3 ผู้ปกครอง ชุมชน มีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในเรื่องต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) ผู้ปกครองมีความรู้ความเข้าใจการดูแลบุตรหลาน (2) ผู้ปกครองให้ความร่วมมือกับโรงเรียนในกิจกรรมการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) โรงเรียนมีเครือข่ายผู้ปกครองในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ (4) ชุมชนให้ความร่วมมือในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ (2547: 63-64) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือกันทำงานเป็นทีม การทำงานอย่างเป็นระบบ มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา มีการนิเทศติดตาม ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูประจำวิชา และนักเรียนทุกคน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือ อาทิ สาธารณสุขจังหวัดและอำเภอ เป็นต้น

ตอนที่ 4 แนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายทางสังคมและการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม

การนำเสนอเนื้อหาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับเครือข่ายสังคม แบ่งเป็น ความหมายของเครือข่ายทางสังคม ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคม และการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม แบ่งเป็น แนวทางวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม รูปแบบการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่าย รูปแบบโครงสร้างเครือข่าย และผลการวิเคราะห์ข้อมูลเครือข่ายพื้นฐาน

1. ความหมายของเครือข่ายทางสังคม

เครือข่ายทางสังคม หมายถึง ชุดความสัมพันธ์ทางสังคมร่วมกันระหว่างปัจเจกและตัวปัจเจกเอง (ชินสัคค สุวรรณัจฉกริยา, 2549) หรือกลุ่มคนองค์กรที่มีเชื่อมโยงเข้าหากัน การประสาน แลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูลระหว่างกันโดยความสมัครใจหรือทำกิจกรรมร่วมกัน ภายใต้ข้อตกลงหรือวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งร่วมกันโดยมีการจัดระเบียบโครงสร้างหรือรูปแบบที่คนหรือองค์กรสมาชิกยังคงมีความเป็นอิสระ (เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์, 2543; Starkey, 1998) ซึ่งจะส่งผ่านทางรูปแบบของปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction) ในรูปแบบต่างๆ เช่น กิจกรรม การสื่อสาร ความร่วมมือ การพึ่งพาอาศัย การแลกเปลี่ยน การเรียนรู้ ซึ่งเป็นปฏิสัมพันธ์ที่มีโครงสร้างและรูปแบบที่หลากหลายตลอดจนมีรูปแบบร่วมกัน

2. ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับเครือข่ายทางสังคม

2.1 ทฤษฎีการมีส่วนร่วม ซึ่งมีผู้กล่าวถึงไว้หลายท่าน ดังนี้

Reeder (1947) กล่าวว่า การมีส่วนร่วมทางสังคม คือการมีส่วนร่วมในการปะทะสังสรรค์ทางสังคมหรือการเข้าร่วมกิจกรรมในสังคม ซึ่งรวมถึงการมีส่วนร่วมของปัจเจกบุคคลและการมีส่วนร่วมของกลุ่มบุคคล

Anderson (1953) ได้ให้ความเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมทางสังคมไว้ว่า “การมีส่วนร่วมทางสังคม คือ การที่บุคคลร่วมทำกิจกรรมกับผู้อื่นในสมาคมด้วยด้วยความสมัครใจอาจเป็นลักษณะการอาสาสมัครโดยตรงและการเข้าร่วมกิจกรรมของสมาคม”

โดยปกติการที่คนมารวมกันเพื่อทำกิจกรรมบางอย่างนั้น อาจจะมีพลังผลักดันหรืออาจจะถูกบังคับให้เข้าร่วม การบังคับให้เข้าร่วมกิจกรรมไม่ถือว่าเป็นการมีส่วนร่วมทางสังคม แนวคิดของการมีส่วนร่วมทางสังคมนั้นมีลักษณะคล้ายคลึงกับแนวคิดของการพัฒนาชุมชนในเรื่องการพัฒนาชุมชนนั้น อาจกล่าวได้ว่าประชาชนเข้ามาร่วมกิจกรรมพัฒนาด้วยความสมัครใจ การมีส่วนร่วมในการกระทำทางสังคมอาจแบ่งออกเป็น 4 ประการได้แก่ (1) การมีส่วนร่วมในการยอมรับความคิดและการปฏิบัติใหม่ๆ เช่นการยอมรับการวางแผนครอบครัว การใช้สารเคมี การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่ และการสาธารณสุขแผนใหม่ เป็นต้น (2) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น การสร้างถนน บ่อน้ำ สะพาน หรือเขื่อน ศาลาประชาคม เป็นต้น (3) การมีส่วนร่วมในกิจกรรมขององค์กรที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ เช่น กลุ่มเกษตรกร กลุ่มอาชีพ กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต กิจกรรมทางศาสนา กิจกรรมพัฒนาหมู่บ้าน และการปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น และ (4) การเยี่ยมเยียนเพื่อนบ้านและกิจกรรมของ

กลุ่มเด็ก ๆ โดยปกติการยอมรับวิทยาการแผนใหม่ และการมีส่วนร่วมทางสังคมนั้นอาจพิจารณาได้ว่ายอมรับมาก่อนการยอมรับในวิทยาการแผนใหม่

นักวิจัยทางสังคมศาสตร์ได้พยายามสร้างเครื่องมือวัดการมีส่วนร่วมที่เป็นมาตรฐาน โดยการพัฒนาและดัดแปลงจากผลงานของนักวิจัยก่อนๆ ด้วยการนำเอาองค์ประกอบต่างๆ ที่แตกต่างกันมาสร้างมาตรวัดการมีส่วนร่วม ซึ่งคล้ายคลึงกันมากกับเครื่องมือวัดของ Chapin องค์ประกอบของการมีส่วนร่วม 5 ประการ ซึ่งได้แก่ (1) การเป็นสมาชิก (2) การเข้าร่วมประชุม (3) การสนับสนุนกิจกรรมต่างๆ (4) การเป็นกรรมการ และ (5) การดำรงตำแหน่งต่างๆ

2.2 ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม

ทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคม (Social Support Theory) อาศัยหลักการช่วยเหลือระหว่างสมาชิกที่เป็นเครือข่ายกันทำให้เกิดการพัฒนาขึ้นโดย Neergaard และคณะ (2004) ได้ระบุองค์ประกอบที่สำคัญไว้ 4 ด้าน ได้แก่ การสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support) เช่น การไว้วางใจ การให้ความเชื่อมั่น การยอมรับ แสดงความห่วงใย การรับฟัง เป็นต้น การสนับสนุนด้านมิตรภาพ (companionship support) เช่น ความปรารถนา การปลอบใจ พุดให้ผ่อนคลาย ความกังวล เป็นต้น การสนับสนุนด้านทรัพยากร (tangible or material support) เช่น การให้ใช้สถานที่ อุปกรณ์ งบประมาณ เป็นต้น และการสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (informational support) เช่น การแจ้งข่าว การส่งข้อมูล การเสนอความคิดเห็น เป็นต้น

2.3 ทฤษฎีการแลกเปลี่ยน

Humans (1964) นักสังคมวิทยา กล่าวว่า ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนจะมองจากพฤติกรรมของคนในสังคมกระทำในแง่ของการแลกเปลี่ยน ซึ่งพฤติกรรมของคนในสังคมประกอบไปด้วยหน่วยที่สำคัญ 3 หน่วย ซึ่งได้แก่ (1) กิจกรรม คือการกระทำต่างๆ ของคนในสถานการณ์ที่กำหนดเพื่อมุ่งที่จะได้รับรางวัล (2) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างกัน คือ การกระทำที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กันในกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เพื่อต้องการรางวัลและหลีกเลี่ยงการลงโทษจากบุคคลอื่น และ (3) ความรู้สึก คือ ความรู้สึกของบุคคลในกิจกรรมต่างๆ ที่กระทำระหว่างกัน เช่น ความรู้สึกชอบ รู้สึกไม่ชอบ

ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนเน้นความสำคัญของคู่สัมพันธ์ในการสนองความต้องการของกันและกัน การแลกเปลี่ยนทำให้เกิดองค์การสังคมได้อย่างไร เมื่อทั้งสองฝ่ายตกลงที่จะทำการแลกเปลี่ยนกัน ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนที่เกิดขึ้น ทันทีที่ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนเกิดขึ้น องค์การสังคมก็เกิดขึ้น เพราะองค์การสังคมก็คือความสัมพันธ์ทางสังคมนั่นเอง เพียงแต่เป็นความสัมพันธ์

ทางสังคมที่ยืนยาว มีแบบแผนพฤติกรรม หรือวัฒนธรรม มีหน้าที่อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง และมีองค์วัตถุประสงค์สนับสนุนการดำเนินชีวิตขององค์การ ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนจึงเป็นจุดเริ่มต้นขององค์การสังคม เมื่อดำเนินการแลกเปลี่ยนนานออกไป ก็จะเกิดกฎเกณฑ์การแลกเปลี่ยนและเกิดองค์ประกอบขององค์การสังคมอื่นตามมา กรอบแนวคิดสำหรับวิเคราะห์ความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนได้โดยการวิเคราะห์ที่ไปที่ 4 เรื่อง คือ (1) คู่แลกเปลี่ยนเป็นใคร (2) แลกเปลี่ยนอะไรกัน ปริมาณเท่าใด (3) ข้อตกลงการแลกเปลี่ยนหรือสัญญา (4) เงื่อนไขหรือสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนการดำรงรักษาความสัมพันธ์แลกเปลี่ยน สรุปได้ว่า ทฤษฎีการแลกเปลี่ยนอธิบายการเกิดขององค์การสังคมว่าองค์การสังคมเกิดจากการที่คนในสังคมต่างมีความต้องการหลายอย่างในชีวิต แต่ไม่สามารถสนองความต้องการนั้นได้หมด จึงต้องสัมพันธ์กับผู้อื่นเพื่อแลกเปลี่ยนสิ่งของกัน เมื่อแลกเปลี่ยนกันนานเข้า เกณฑ์การแลกเปลี่ยนที่ยุติธรรมที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดความสัมพันธ์แลกเปลี่ยนที่ยืนยาว ซึ่งก็คือองค์การสังคม

2.4 ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่

ทฤษฎีโครงสร้างหน้าที่นิยมถือว่าสังคมเหมือนกับสิ่งมีชีวิตอย่างหนึ่ง ซึ่งมีฐานคติเกี่ยวกับสังคม 3 ประการ คือ (1) สังคมเป็นระบบ ระบบหนึ่ง (2) สังคมระบบนั้นประกอบด้วยส่วนต่างๆ ที่สัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (3) ระบบมีขอบเขตแน่นอน พร้อมทั้งมีกระบวนการรักษาบูรณาการและอาณาเขตนั้นไว้เสมอ โครงสร้างหน้าที่นิยมมองเห็นสังคมมีลักษณะดังต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) สังคมในฐานะที่เป็นระบบ มีอาณาเขตแน่นอนเป็นสังคมที่วางระเบียบตนเอง ควบคุมตนเอง โดยมีแนวโน้มที่ส่วนประกอบต่างๆ พึ่งพาอาศัยกัน และรักษาดุลยภาพไว้ได้ (2) เป็นระบบบำรุงรักษาตนเอง สังคมมีความต้องการจำเป็นจำนวนหนึ่ง ซึ่งเมื่อสนองได้แล้วจะทำให้สังคมดำรงอยู่ได้ ส่วนต่างๆ สามารถพึ่งพากันได้และสามารถรักษาดุลยภาพไว้ได้ (3) การวิเคราะห์ระบบที่บำรุงรักษาตนเอง ควรมุ่งสนองความต้องการจำเป็นของส่วนประกอบต่างๆ ของสังคม ซึ่งการทำเช่นนั้นจะส่งผลให้เป็นการรักษาความพึ่งพากันและกันและดุลยภาพด้วย (4) สังคมต้องมีโครงสร้างแบบใดแบบหนึ่งขึ้นมาเพื่อเป็นหลักประกันให้มีการพึ่งพา (homeostasis) ดุลยภาพและการมีชีวิต (equilibrium) อาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างหลายโครงสร้างสามารถสนองความต้องการจำเป็นอันเดียวกันได้ แต่โครงสร้างจำนวนจำกัดนั้นเท่านั้นที่สามารถสนองความต้องการจำเป็นใดๆ หรือความต้องการจำเป็นหลายอย่างได้ในขณะเดียวกัน

นักทฤษฎีในแนวโครงสร้าง-หน้าที่ มองว่ามีระบบย่อยสำคัญอยู่ 4 ระบบย่อยซึ่งแบ่งกันทำหน้าที่สำคัญ 4 ประการ ซึ่ง Parsons มองว่าเป็นหน้าที่หลักของสังคม คือ (1) หน้าที่ในการปรับ (adaptation) ซึ่งได้แก่ หน้าที่ในการจัดหาทรัพยากรจากสภาพแวดล้อม เพื่อสนองตอบ

ความต้องการภายในระบบ (2) หน้าที่ในการบรรลุวัตถุประสงค์ของระบบ (goal attainment) ซึ่งได้แก่ หน้าที่ซึ่งเกี่ยวข้องกับการกระทำในการที่จะกระตุ้นความพยายามของสมาชิก รวมทั้งการเคลื่อนย้ายทรัพยากรและพลังงานไปในทางที่จะสนองต่อวัตถุประสงค์ของสังคม (3) หน้าที่ในการผนึกผสาน (integration) ซึ่งได้แก่ หน้าที่ในการรักษาความเป็นปึกแผ่นและรักษาความร่วมมือกันระหว่างระบบย่อยต่างๆ และ (4) หน้าที่ในการรักษารูปแบบสังคมและจัดการกับความตึงเครียด (latency) ซึ่งได้แก่ หน้าที่ที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการสร้างและเก็บรักษาพลังงานที่จะใช้ป็นแรงจูงใจในสังคมรวมทั้งการกระจายพลังงานเหล่านี้ไปให้ทั่วทั้งระบบสังคมด้วย ในกระบวนการรักษารูปแบบสังคม (pattern maintenance) นั้น ได้แก่ การสร้างสัญลักษณ์ความคิด ธรรมเนียม หรือทัศนคติที่เป็นแบบแผนเดียวกัน ส่วนกระบวนการในการจัดการกับความตึงเครียด (tension management) ได้แก่ กระบวนการในการลดความตึงเครียดในบรรดาสมาชิกในสังคมในการประนีประนอมหรือดำเนินการตามกฎหมายเกณฑ์ที่กำหนดไว้ (สัญญา สัญญาวิวัฒน์, 2540)

2.5 ทฤษฎีบทบาท

บทบาทเป็นแนวความคิดที่สำคัญทางด้านสังคมวิทยา มานุษยวิทยาและจิตวิทยา Linton (1936) เป็นนักมานุษยวิทยาคนแรกๆ ที่ให้แนวความคิดในเรื่องสถานภาพ (status) และบทบาท (role) ซึ่งเขาเห็นว่าสถานภาพเป็นนามธรรม หมายถึง ฐานะหรือตำแหน่งจะเป็นเครื่องกำหนดบทบาทของตำแหน่งนั้นๆ ว่าตำแหน่งนั้นจะต้องปฏิบัติหรือมีภารกิจอย่างไรบ้าง ดังนั้นเมื่อมีตำแหน่งเกิดขึ้น สิ่งที่ควบคู่มากับตำแหน่งก็คือ บทบาทของตำแหน่ง เพราะว่าไม่ว่าจะเป็นตำแหน่งใดก็ตามจะต้องมีบทบาทกำกับอยู่เสมอ อาจกล่าวได้ว่าบทบาทและตำแหน่งไม่สามารถแยกออกจากกัน กล่าวคือ เมื่อมีบทบาทก็จะมีตำแหน่งกำกับอยู่เสมอ และ เมื่อมีตำแหน่งก็จะมีบทบาทตามมาอยู่เสมอเช่นกัน ถ้าสมาชิกในสังคมมีสถานภาพเดียวกันก็จะมีบทบาทเหมือนกันซึ่งเรียนรู้โดยวัฒนธรรมของแต่ละสังคมและด้วยการอบรมสั่งสอนถ่ายทอดวัฒนธรรมของสังคมมายังคนที่ เป็นสมาชิกของสังคม นอกจากนั้นทุกสังคมยังมีเครื่องมือที่จะใช้บังคับสมาชิกทุกคนได้โดยทางตรงและทางอ้อมให้ประพฤติปฏิบัติต่อกัน (interact) และได้แสดงบทบาทในชนบทธรรมเนียมเดียวกัน

Cohen (1979) ได้เสนอเกี่ยวกับบทบาท ไว้ 2 ประการ ซึ่งได้แก่ (1) บทบาทที่ถูกเป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่ง แม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เขาก็ยังคงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ และ (2) บทบาทที่ปฏิบัติจริงเป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพได้กระทำ

จริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจเป็นบทบาทตามที่ตั้งใจคาดหวังและตนเองคาดหวังด้วย

ทฤษฎีบทบาทมีการมองใน 2 ลักษณะคือ แนวโครงสร้างและแนวปฏิสังสรรค์ สัญลักษณ์นิยม ในลักษณะแนวโครงสร้างนิยมนั้น บทบาทจะถูกมองว่าเป็นสิ่งที่ถูกกำหนดกฎเกณฑ์ไว้ในสังคม ถูกคาดหวังไว้ว่าบุคคลในสถานภาพใดควรมีบทบาทอย่างไร เมื่อบุคคลเข้าดำรงในสถานภาพนั้นๆ ก็จะมีบทบาทตามที่สังคมคาดหวังไว้เช่นนั้นและบุคคลอื่นๆ ก็จะคาดหวังบทบาทของผู้ที่อยู่ในสถานภาพต่างๆ ตามที่คิดว่าเป็นค่านิยม บรรทัดฐานที่กำหนดให้มีบทบาทพฤติกรรมนั้นๆ ส่วนการมองบทบาทในแนวปฏิสังสรรค์สัญลักษณ์นิยม จะให้ความสำคัญกับกระบวนการ ซึ่งบุคคลจะทำความเข้าใจได้ว่าบุคคลอื่นให้ความหมายและคาดหวังกับตนเองอย่างไร ในการที่จะมีบทบาทในสังคม อันจะเกิดขึ้นจากการที่บุคคลมีการปฏิสังสรรค์ทางสังคมกันนั้นๆ เองด้วย

2.6 ทฤษฎีกราฟ

เป็นทฤษฎีพื้นฐานในการศึกษาเครือข่ายทางสังคม ช่วยอธิบายโครงสร้างของเครือข่ายว่าเป็นอย่างไร Wolfgang Kohler's (1930) นักวิเคราะห์สังคมมิติเป็นผู้พัฒนาขึ้นจากการศึกษาด้านจิตวิทยาสังคมและจิตวิทยาการเรียนรู้ จากนั้น Moreno (1934) ได้เริ่มใช้เครื่องมือที่เรียกว่า sociomatrix ในการอธิบายคุณลักษณะของเครือข่ายแสดงออกมาในรูปจุด (point) และเส้น (line) แสดงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ต่อมา Cartwright & Harary (1956, 1965) ได้ใช้ทฤษฎีกราฟแสดงความสัมพันธ์ในเชิงบวกและเชิงลบระหว่างบุคคล ปัจจุบันมีการพัฒนาให้สามารถแสดงเครือข่ายในภาพสองมิติ (Scott, 2000)

2.7 ทฤษฎีกลุ่มก้อนทางสังคม

ทฤษฎีกลุ่มก้อนทางสังคมได้นำเสนอให้เห็นเครือข่ายความเชื่อมโยง (cohesive networks) ที่แสดงความหนาแน่นของการเชื่อมโยงหรือติดต่อกันในเครือข่าย ซึ่งเปิดเผยให้เห็นคุณค่า (value) ที่สำคัญของสมาชิกที่เกาะกลุ่มกันอย่างหนาแน่น ภายใต้ความไว้วางใจ (trust) กันอย่างมาก นำไปสู่ข้อสันนิษฐานที่ว่าสมาชิกในกลุ่มที่ให้ความช่วยเหลือกันและกันทั้งในด้านการแลกเปลี่ยนความรู้และทรัพยากร ดังนั้น องค์ประกอบสำคัญตามทฤษฎีกลุ่มก้อนทางสังคมของ Coleman (1990) จึงประกอบด้วยความไว้วางใจ (trust) ความคาดหวัง (expectation) และการกระทำตามข้อตกลง (reciprocal obligation)

2.8 ทฤษฎีหลุมโครงสร้าง

Burt (1992) เป็นบุคคลแรกที่ได้แสดงแนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีหลุมโครงสร้าง โดยมองประโยชน์ของเครือข่ายที่เกาะเกี่ยวกันอย่างหลวมๆ ด้วยข้อสันนิษฐานว่าหลุมโครงสร้าง (structural holes) เป็นบุคคลที่กระทำหน้าที่เสมือนสะพานที่เชื่อมต่อระหว่างบุคคลในเครือข่าย และนำข่าวสาร ความรู้ และทรัพยากรใหม่ๆ ไปให้หลุมโครงสร้างจึงเป็นความสัมพันธ์แบบเบาบาง (non – redundancy) ระหว่างบุคคลสองคนในเครือข่าย โดยบุคคลใดที่เชื่อมต่อถึงบุคคลอื่นได้เพียงเส้นทางเดียวแบบเบาบางในเครือข่าย บุคคลนั้นก็ให้ถือว่าเป็นแหล่งทรัพยากรที่ทรงคุณค่าและไม่ควรดูหมิ่นดูแคลน และเมื่อความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายมีความแน่นแฟ้น เขาจะสามารถเชื่อมต่อถึงบุคคลอื่นๆ ในเครือข่ายได้อย่างหลากหลายและสามารถเข้าถึงแหล่งทรัพยากรแหล่งเดียวกันได้จากหลายเส้นทาง

นอกจากนี้ Burt (1992) ได้กล่าวถึง เครือข่ายที่มีการเชื่อมต่อกันแบบเบาบาง ไม่แน่นหนา (sparse network) ว่าสามารถให้คุณประโยชน์แก่เครือข่าย ด้วยการเชื่อมต่อเสมือนสะพานที่นำการสนับสนุนไปสู่สมาชิกคนอื่นที่ขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสารและจำกัดในการเข้าถึงและแหล่งทรัพยากร เพื่อให้สมาชิกที่เชื่อมต่อกันเหล่านี้ได้รับโอกาสอย่างที่คุณค่าที่บุคคลอื่นในเครือข่ายได้รับ จากการศึกษา Burt (1992) พบว่าบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งนี้มีความสำคัญอย่างสูงในเครือข่ายแบบเบาบางและมีอัตราความก้าวหน้าในอาชีพการงานที่รวดเร็วกว่าคนอื่นๆ บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหลุมโครงสร้างเป็นบุคคลที่มีการเชื่อมต่อเพียงจุดเดียวระหว่างกลุ่มบุคคลอื่นๆ ในเครือข่าย หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ หากปราศจากบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งหลุมโครงสร้าง เครือข่ายก็จะถูกแบ่งแยกออกจากกัน

3. การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (Social Network Analysis: SNA) เป็นโปรแกรมการวิเคราะห์ข้อมูลบุคคล องค์กร หรือความคิดในลักษณะมิติความสัมพันธ์ที่มีระบบ สามารถในการนำเสนอผลการวิเคราะห์เป็นทางสถิติที่แม่นยำและแสดงแผนผังความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล/เครือข่ายที่เรียกว่า “sociogram” ในต่างประเทศได้มีการนำโปรแกรมดังกล่าวไปวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมกันอย่างแพร่หลาย ซึ่ง Borgatti & Molina (2003) กล่าวว่า การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการศึกษาอย่างหลากหลาย อาทิ การแกะรอย/การค้นหาแนวทางการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อที่สำคัญ การค้นหาอาชญากรสำคัญ และการพัฒนา/ปรับปรุงองค์กรให้เป็นองค์กรที่มีประสิทธิภาพ ปัจจุบันมีการพัฒนาโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อใช้ในการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (SNA) ให้เลือกใช้อย่างหลากหลายมากกว่า 16 โปรแกรม โดยมีข้อเด่นและ

ข้อจำกัดในการเลือกใช้แตกต่างกันตามคุณสมบัติของโปรแกรม ที่นิยมใช้งานกันมาก ได้แก่ UCINET, SIENA, Pajek, StoCNET และ NetMiner ฯลฯ

3.1 แนวทางวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมสามารถกระทำได้ 2 แนวทาง คือ (1) แนวทางการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย (the egocentric network approach) และ (2) แนวทางการวิเคราะห์ศูนย์กลางของสังคมเครือข่าย (the sociocentric network approach) มีรายละเอียดดังนี้

(1) แนวทางการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย (the egocentric network approach) แนวทางนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อต้องการค้นหาบุคคลที่มีบทบาทสำคัญของบุคคลอื่นที่ตนเองมีความสัมพันธ์ด้วยทางหนึ่งทางใด อาทิ การติดต่อถึงกัน (connectedness) การสนับสนุนด้านข้อมูลข่าวสาร (information support) การสนับสนุนด้านอารมณ์หรือกำลังใจ (emotional support) การสนับสนุนด้านทรัพยากร (tangible support) ฯลฯ ข้อมูลความสัมพันธ์ดังกล่าวที่ได้จากการวิเคราะห์และแสดงด้วยแผนภาพ (diagram) ซึ่งเปิดเผยให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายที่สะท้อนให้เห็นสถานะและความสำคัญของบุคคลในเครือข่าย การศึกษาแนวทางนี้เหมาะสำหรับการศึกษาเครือข่ายขนาดเล็กหรือการสุ่มเลือกสมาชิกเครือข่ายบางส่วนมาทำการศึกษา ข้อดีคือ ประหยัดเวลา และใช้งบประมาณน้อย (Freeman, 1979) งานวิจัยที่ใช้แนวทางนี้ได้แก่ งานวิจัยของ Burt (1984, 1985), Marsden (1987), Wellman (1993) และ Bernard et al. (1990)

(2) แนวทางการวิเคราะห์ศูนย์กลางของสังคมเครือข่าย (The sociocentric network approach) หรือการวิเคราะห์เครือข่ายแบบทั้งเครือข่าย (whole – network) แนวทางนี้จะศึกษาทุกความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเครือข่าย การศึกษาแนวนี้ต้องระบุขอบเขตที่แน่ชัดของเครือข่ายให้ได้ ข้อจำกัดคือ อาจพบกับความยุ่งยากในการเข้าถึงข้อมูลของบุคคลในเครือข่ายทั้งหมดและต้องใช้ระยะเวลาในการศึกษานาน งานวิจัยที่ใช้แนวทางนี้ได้แก่ งานวิจัยของ Wellman & Berkowitz (1988), Wasserman & Galaskiewicz (1994) และ Morris (2004)

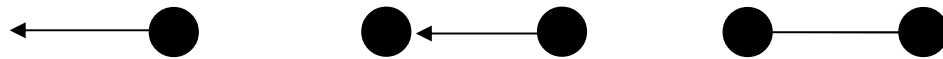
3.2 รูปแบบการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่าย

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมจึงเป็นเครื่องมือทางการวิจัยชนิดหนึ่งที่มีประโยชน์อย่างมาก โดย Wasserman & Faust (2005) ได้อธิบายรูปแบบการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายเป็นพื้นฐานไว้ดังนี้

บุคคล (nodes) หมายถึง บุคคลที่เป็นสมาชิกอยู่ในเครือข่ายนั้นๆ เมื่อใดที่บุคคลดังกล่าวไม่มีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในเครือข่าย บุคคลนั้นก็มีความหมายเทียบได้กับบุคคลโดดเดี่ยว (isolation)

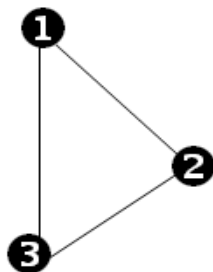
บุคคลคู่ความสัมพันธ์ (dyad) หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล 2 บุคคลแสดงทิศทางความสัมพันธ์ดังนี้

บุคคลดาวเด่น (star) หมายถึง บุคคลที่มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกับหลายๆ บุคคลภายในเครือข่าย

กลุ่มย่อย (Clique) หมายถึง การเชื่อมโยงความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นตั้งแต่ 3 บุคคลขึ้นไปเข้าร่วมไว้ในกลุ่มเดียวกัน

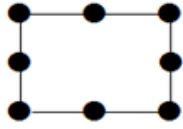

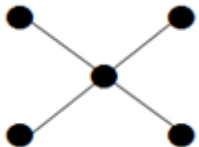
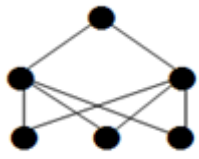
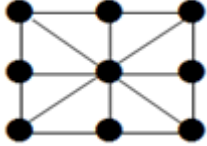
มีความหมาย = 1 กลุ่มย่อย หรือ 1 Clique
ที่ประกอบด้วยบุคคลที่ 1, 2, 3

3.3 รูปแบบโครงสร้างเครือข่าย (Pattern of social network structure)

การศึกษาคือความแตกต่างระหว่างเครือข่ายโดยพิจารณาคุณลักษณะด้านความหนาแน่น (density) ของเครือข่าย และความเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย (centrality) โดยใช้ทฤษฎีกราฟ (graph theory) สามารถจำแนกโครงสร้างของเครือข่ายได้เป็น 6 รูปแบบ (Kapferer, 1973, Freeman, 1980 อ้างถึงใน ขวัญเมือง แก้วดำเกิง, 2552) ซึ่งได้แก่ (1) รูปแบบที่ 1 รูปแบบเครือข่ายแบบเส้นตรง (linear net) เป็นรูปแบบที่ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายมีความเกี่ยวกันเฉพาะ 1-2 คน ไม่มีบุคคลศูนย์กลาง ระยะห่างระหว่างบุคคลที่อยู่ชายขอบมีมากหรือน้อยขึ้นอยู่กับจำนวนสมาชิกในเครือข่าย เครือข่ายรูปแบบนี้ มีจุดเด่นในเรื่องการควบคุมข่าวสารทำได้ง่ายแต่มีจุดด้อยในเรื่องการสูญหายของข้อมูล (2) รูปแบบที่ 2 รูปแบบเครือข่ายแบบวงกลม (circle net) เป็นรูปแบบที่มีการติดต่อสื่อสารกันเป็นวงกลม ดังนั้น บุคคลในเครือข่ายจะมีสถานะและอำนาจในการเป็นศูนย์กลางเท่าเทียมกัน ไม่มีใครมีอำนาจเหนือใคร แต่ละคนมีสายสัมพันธ์เพียงแค่ 2 เท่านั้น (3) รูปแบบที่ 3 รูปแบบเครือข่ายแบบวงล้อ (wheel net) เป็นรูปแบบที่มีลักษณะเครือข่ายแบบห่าง/หลวม (loose-knit structure) เมื่อพิจารณาจากตำแหน่งของบุคคลในเครือข่าย รูปแบบเครือข่ายแบบวงล้อมีจุดเด่นในเรื่องการช่วยให้การแก้ไขปัญหาทำได้อย่างรวดเร็ว มีจุดด้อยในเรื่องของข้อมูลขาดการตรวจสอบ (4) รูปแบบที่ 4 รูปแบบเครือข่ายแบบดาวเด่น (star net) เป็นรูปแบบที่มีบุคคลศูนย์กลางที่โดดเด่น (focal actor) เป็นเครือข่ายแบบรวมศูนย์ (centralized group) เสียจากการที่ศูนย์กลางถูกทำลายจะทำให้สมาชิกในเครือข่ายถูกแตกออกเป็นกลุ่มย่อย (5) รูปแบบที่ 5 รูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net) เป็นรูปแบบที่มีศูนย์กลางมากกว่าหนึ่งโดยแต่ละศูนย์กลางจะเกาะกลุ่มกับสมาชิกเป็นกลุ่มย่อยหลายกลุ่ม เป็นโครงสร้างที่มีความแข็งแรง และ (6) รูปแบบที่ 6 รูปแบบเครือข่ายแบบทุกช่องทาง (all-channel net) เป็นรูปแบบที่มีความหนาแน่นสูงกว่ารูปแบบอื่น ทำให้เกิดเครือข่ายแบบใกล้ชิด (close-knit structure) เครือข่ายรูปแบบนี้มีจุดเด่นในเรื่องการรับรู้ข้อมูลข่าวสารที่รวดเร็วของบุคคลในเครือข่าย

รูปแบบดังกล่าวข้างต้น อาจสรุปจุดเด่นและจุดด้อยได้ดังตารางที่ 2.1

ตารางที่ 2.1 จุดเด่นและจุดด้อยของโครงสร้างเครือข่ายรูปแบบต่างๆ

รูปแบบเครือข่าย	จุดเด่น	จุดด้อย
1. รูปแบบเครือข่ายแบบเส้นตรง (linear net) 	- การควบคุมข่าวสารทำได้ง่าย	- ข้อมูลขาดหายหรือข้อมูลบิดเบือน
2. รูปแบบเครือข่ายแบบวงกลม (circle net) 	- มีการสะท้อนข้อมูลกลับ - สมาชิกมีสถานะเท่าเทียมกันไม่มีใครมีอำนาจเหนือใคร	- ข้อมูลต้องใช้เวลาเดินทาง - การเชื่อมโยงสมาชิกมีน้อยแต่ละคนมีสายสัมพันธ์เพียงแค่ 2 เท่านั้น
3. รูปแบบเครือข่ายแบบวงล้อ (wheel net) 	- มีความรวดเร็วในการแก้ไขปัญหา - ข้อมูลถูกต้องแม่นยำ - ผู้นำมีบทบาทสูง	- ข้อมูลขาดการตรวจสอบ - สมาชิกได้รับความพอใจน้อย
4. รูปแบบเครือข่ายแบบดาวเด่น (star net) 	- มีศูนย์กลางเดียว - ข้อมูลข่าวสารชัดเจน ไม่สับสน - สมาชิกทุกคนสามารถเข้าถึงผู้นำ	- มีการรวบรวมอำนาจอยู่ที่จุดศูนย์กลางรวมของเครือข่าย - มีความเสี่ยงจากการที่ศูนย์กลางถูกทำลาย
5. รูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net) 	- มีหลายศูนย์กลาง - สมาชิกมีอิสระเต็มที่	- การบริหารจัดการมีความซับซ้อน
6. รูปแบบเครือข่ายแบบทุกช่องทาง (all-channel net) 	- มีความรวดเร็วในการสื่อสาร - สมาชิกมีสถานะเท่าเทียมกัน	- การควบคุมข่าวสารทำได้ยาก - บทบาทของผู้นำมีน้อย

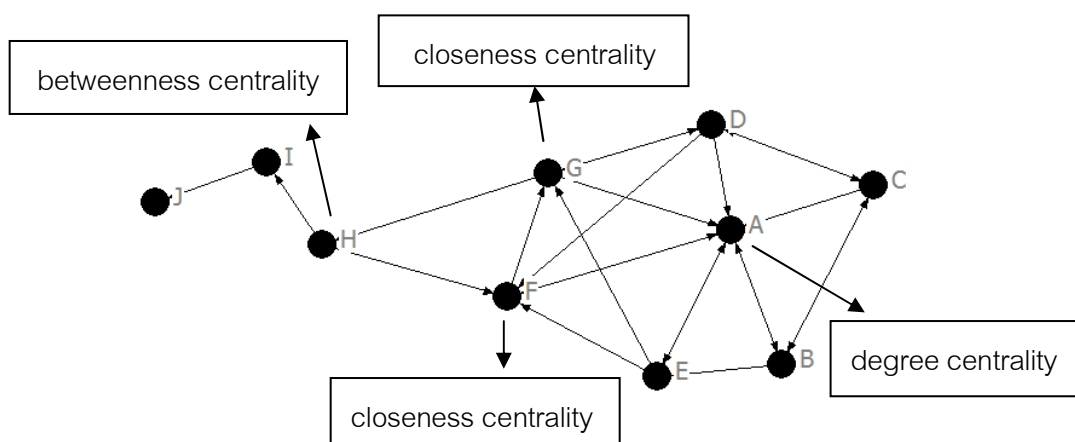
3.4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเครือข่ายพื้นฐาน

ในการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (SNA) จะแสดงผลวิเคราะห์ข้อมูลเครือข่ายพื้นฐานที่สำคัญ 4 ประการ คือ (1) ความหนาแน่น (density) (2) ทิศทางความสัมพันธ์ (directionality) (3) ความเป็นศูนย์กลาง (centrality) และ (4) การจัดกลุ่ม (clustering) ดังนี้

(1) ความหนาแน่น (density) ได้แก่ การวิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนสมาชิกเครือข่าย (size) จำนวนสายสัมพันธ์ที่มีในแต่ละบุคคล (strength of ties) และจำนวนสายความสัมพันธ์ที่มีอยู่ทั้งหมดภายในเครือข่าย (total strength of ties) โดยความหมายของ density นี้สามารถใช้อธิบายผลในประเด็นต่างๆ เช่น บุคคลดาวเด่น (star) บุคคลโดดเดี่ยว (isolate) หลุมโครงสร้าง (structural holes) และความเข้มแข็งของเครือข่าย (strength of network)

(2) ทิศทางความสัมพันธ์ (directionality) ได้แก่ การวิเคราะห์เกี่ยวกับทิศทางในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ ซึ่งหัวของลูกศรที่ชี้ในแต่ละคู่ความสัมพันธ์ มีความหมายใน 2 ลักษณะคือ ทิศทางเดียว (ลูกศรหัวเดียว) และแบบสองทิศทาง (ลูกศรสองหัว) directionality ใช้อธิบายผลในประเด็นเกี่ยวกับการเคลื่อนไหวของข้อมูลข่าวสารและความรู้ การตัดสินใจ ความร่วมมือภายในเครือข่าย และปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

(3) ความเป็นศูนย์กลาง (centrality) ได้แก่ การวิเคราะห์เกี่ยวกับความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ในภาพนี้คือ A บุคคลใกล้ชิดบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ในภาพนี้คือ G และ F และบุคคลคั่นกลาง (betweenness centrality) ในภาพนี้คือ H สามารถนำมาใช้อธิบายผลในประเด็นเกี่ยวกับบุคคลดาวเด่น (star) และบทบาทของบุคคลที่อยู่ในแต่ละระดับของความ เป็นบุคคลศูนย์กลาง

ภาพที่ 2.1 ลักษณะความสัมพันธ์ของบุคคลในเครือข่าย

ที่มา: NetDraw v.2.089 (2012)

ในการพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่าย มีการจำแนกรูปแบบความเป็นศูนย์กลาง (centrality) มี 3 ระดับ ซึ่งได้แก่ ความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ความใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) และการคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ซึ่งมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

ความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) เป็นการวัดที่ระดับความเป็นศูนย์กลางของ “บุคคล” โดยวัดจากจำนวนครั้งของการติดต่อระหว่างบุคคลที่เชื่อมโยงสู่บุคคลหนึ่ง กล่าวคือ เป็นผลรวมของสมาชิกทั้งหมดที่ติดต่อโดยตรงต่อบุคคลในเครือข่าย บ่งชี้ถึงความเป็นที่นิยม ความสัมพันธ์ที่เข้ามา (in-degree centrality) และความสัมพันธ์ที่ออกไป (out-degree centrality) จากสมาชิกที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งจำนวนครั้งของการติดต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งมากเป็นพิเศษจะถือเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย

ความใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) เป็นการวัดจากระยะทางที่สั้นที่สุดระหว่างบุคคลกับบุคคลศูนย์กลางในเครือข่าย แสดงให้เห็นความใกล้ชิดระหว่างบุคคลสะท้อนถึงการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อำนวย เกียรติ อิทธิพล และการมีสถานภาพทางสังคม

การคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) หมายถึง บุคคลที่อยู่ในตำแหน่งคั่นกลางระหว่างบุคคลศูนย์กลางกับบุคคลอื่นในเครือข่าย บุคคลคั่นกลางสะท้อนศักยภาพและความสามารถในการควบคุมการไหลของข้อมูลและการแลกเปลี่ยนข่าวสารระหว่างบุคคลที่ตนเองมีความสัมพันธ์ด้วย

(4) การจัดกลุ่ม (clustering) ได้แก่ การวิเคราะห์เกี่ยวกับจำนวนกลุ่มย่อย (clique) ภายในเครือข่าย การจัดกลุ่มจึงใช้อธิบายผลในประเด็นว่าเครือข่ายมีศักยภาพอย่างไรเหมาะสมที่จะเป็นเครือข่ายหรือเป็นเพียงแค่ความเป็นกลุ่มเท่านั้น หากเครือข่ายใดมีความเป็นกลุ่มย่อยอยู่เป็นจำนวนมากก็จะส่งผลให้ปฏิสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นภายในเครือข่ายนั้นเปลี่ยนแปลงไป นอกจากนี้ยังสามารถศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรหรือทำการทดสอบสมมติฐานได้ด้วย

ดังนั้น ลักษณะโครงสร้างเครือข่ายที่สะท้อนความมีประสิทธิภาพ พิจารณาจากลักษณะสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ ความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ความใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) และการคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ส่วนลักษณะโครงสร้างเครือข่ายที่ไม่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ มีบุคคลโดดเดี่ยว (isolate) ซึ่งหมายถึงบุคคลที่ไม่มีใครติดต่อเชื่อมโยงความสัมพันธ์ด้วยเลย และหลุมโครงสร้าง (structural holes) อันเป็นช่องว่างหรือการขาดหายของเส้นทางความสัมพันธ์อันจะส่งผลต่อการไหลของข้อมูลข่าวสารและการแลกเปลี่ยนความรู้ภายในเครือข่าย

3.5 บทบาทของสมาชิกในเครือข่าย

การวิเคราะห์บทบาทระดับบุคคลสามารถจำแนกได้เป็น 5 แบบ ดังนี้

(Frederick and Durland , 2005; Hanneman and Rid, 2005)

1. สมาชิกศูนย์กลาง (centrality) หรือ star: ระดับที่สมาชิกอยู่ในบทบาทที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่าย หรือสมาชิกที่มีจำนวนการติดต่อสมาชิกคนอื่นในเครือข่ายสูงที่สุด (star)
2. สมาชิกที่อยู่ในระดับเดียวกัน (homophily): ระดับ/ลำดับ ที่สมาชิกที่เหมือนกันในบทบาทที่คล้ายกันแบ่งข้อมูลกัน
3. สมาชิกที่ไม่ได้อยู่ในเครือข่าย (isolate): สมาชิกที่ไม่มีความสัมพันธ์กับสมาชิกอื่นในเครือข่าย
4. สมาชิกที่เป็นตัวเชื่อมสำคัญ (cutpoint): สมาชิกที่การเคลื่อนย้ายของเขาส่งผลกระทบต่อการหยุดของเส้นทางการเชื่อมต่อในเครือข่าย
5. สมาชิกที่เป็นคนกลาง (broker) คือบุคคลใดบุคคลหนึ่งมีฐานะเป็นตัวแทนที่สามารถติดต่อกับสมาชิกอื่นๆ ในกลุ่มได้ ซึ่งมีลักษณะดังต่อไปนี้ ซึ่งได้แก่ (1) สมาชิกที่เป็นผู้ประสานงาน (coordinator) ทำหน้าที่เป็นทั้งแหล่งทรัพยากรและจุดหมายปลายทาง โดยสมาชิกทั้งหมดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน (2) สมาชิกที่เป็นที่ปรึกษา (consulting) เป็นบุคคลที่เป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกที่อยู่ในกลุ่มเดียวกัน แต่ตนเองไม่ได้เป็นสมาชิกในกลุ่มนั้น (3) สมาชิกที่เป็นผู้เชื่อมภายในเครือข่าย (gatekeeper) เป็นสมาชิกที่อยู่บริเวณชายขอบของเครือข่าย ทำหน้าที่เชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่ายกับสมาชิกภายนอกเครือข่าย โดยเส้นทางที่เชื่อมต่อยกเว้นสมาชิกที่เป็นตัวเชื่อมภายในเครือข่ายกับสมาชิกภายนอกเครือข่าย เรียกว่า สะพาน (bridge) (4) สมาชิกที่เป็นตัวแทน (representative) เป็นสมาชิกอยู่ในกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยทำหน้าที่เป็นผู้ติดต่อหรือเป็นตัวแทนกลุ่มในการติดต่อสมาชิกกลุ่มอื่น และ (5) สมาชิกที่เป็นผู้ติดต่อประสานงาน (liaison) ได้แก่ บุคคลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานกลุ่มย่อย (cluster) ตั้งแต่ 2 กลุ่ม แต่ไม่ได้เป็นสมาชิกของกลุ่มย่อยนั้น

ตอนที่ 5 การออกแบบงานวิจัยแบบผสมวิธี

Creswell and Clark (2007) กล่าวถึงการวิจัยแบบผสมวิธี (mixed method research design) ว่าเป็นระเบียบวิธีในการรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล และการผสมทั้งการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในงานวิจัยเรื่องหนึ่งเพื่อความเข้าใจในคำถามวิจัย ด้วยฐานคิดว่าจะช่วยให้การตอบคำถามการวิจัยได้ดีกว่าการไม่ผสม ซึ่งผู้วิจัยจำเป็นต้องมีความรู้ทั้งการวิจัยเชิงปริมาณ

และการวิจัยเชิงคุณภาพ ซึ่งการผสมกันนั้น ไม่ใช่การรวบรวมข้อมูลสองประเภทมาอย่างง่าย ๆ แต่จะหมายถึง การรวมเข้าด้วยกัน (merging) การบูรณาการ (integrating) การเชื่อมโยง (linking) หรือการเป็นส่วนหนึ่ง (embedding)

Creswell and Clark (2007) ยังกล่าวถึงประเภทของการวิจัยแบบผสมว่า มี 4 แบบแผน คือ (1) แบบแผนสามเส้า (triangulation design) (2) แบบแผนเป็นส่วนหนึ่ง (embedded design) (3) แบบแผนขยายความ (explanatory design) และ (4) แบบแผนสำรวจ (exploratory design) มีสาระโดยสังเขปดังนี้

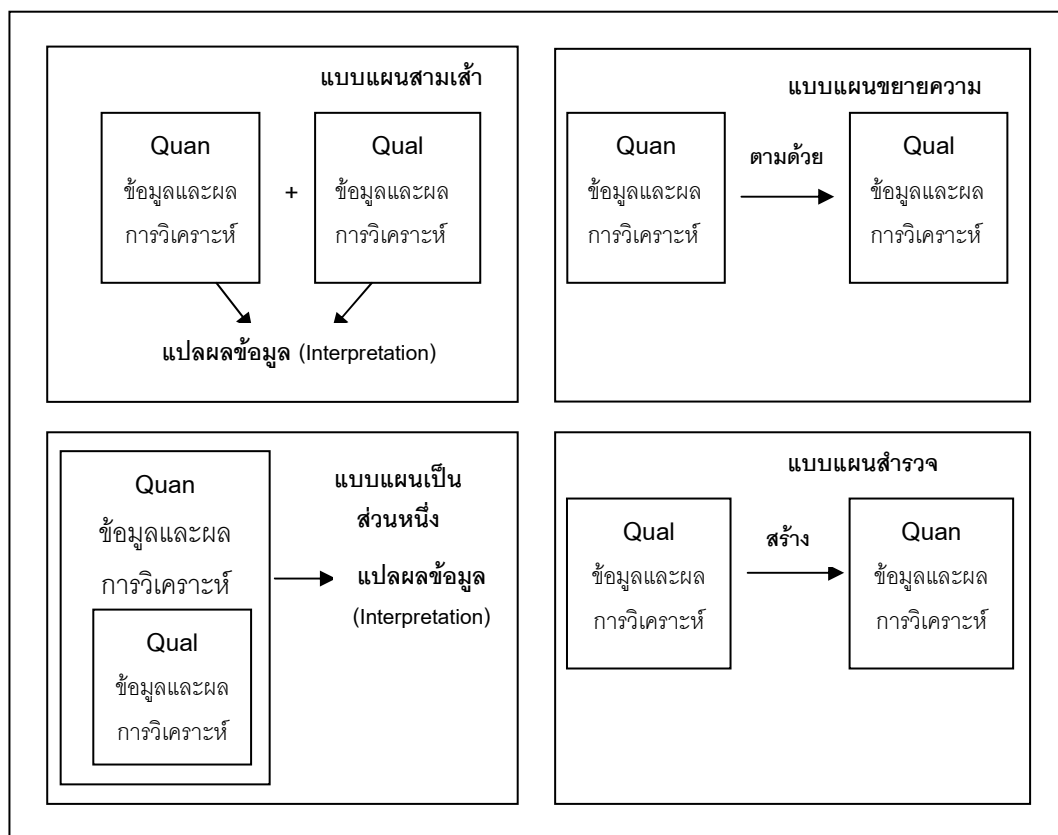
1. แบบแผนสามเส้า (triangulation design) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในเวลาเดียวกัน วิเคราะห์ข้อมูลแยกกัน นำข้อมูลทั้งสองมาเปรียบเทียบกัน แล้วแปลความว่ามีอะไรที่สนับสนุนกันหรือมีอะไรที่ขัดแย้งกัน

2. แบบแผนเป็นส่วนหนึ่ง (embedded design) เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพในเวลาเดียวกันเช่นเดียวกับแบบแผนสามเส้า เพียงแต่ว่าข้อมูลจะใช้ข้อมูลประเภทหนึ่งมาขยายความเข้าใจหรือสนับสนุนข้อมูลอีกประเภทหนึ่ง โดยปกติจะใช้ข้อมูลเชิงปริมาณเป็นข้อมูลหลัก ข้อมูลเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลฝังตัวสนับสนุน วิเคราะห์ข้อมูลแยกกัน แล้วนำมาตอบคำถามการวิจัยคนละประเด็นกัน เช่น ใช้ข้อมูลเชิงปริมาณอธิบายผลการใช้ตัวแปรสอดแทรกในการวิจัยเชิงทดลองซึ่งเป็นคำถามการวิจัยหลัก และข้อมูลเชิงคุณภาพอธิบายการเกิดประสบการณ์ของกลุ่มทดลองในกระบวนการทดลองซึ่งเป็นคำถามการวิจัยรอง

3. แบบแผนขยายความ (explanatory design) เก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพคนละเวลากัน บางครั้งเรียกว่า แบบแผนสองระยะ (two – phase model) เป็นแบบแผนที่คุณจะใช้กันมากในการวิจัยทางการศึกษา โดยระยะแรกจะเก็บข้อมูลเชิงปริมาณก่อน แล้วจึงเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพในระยะต่อมา เพื่อขยายความให้ผลจากข้อมูลเชิงปริมาณมีความชัดเจนขึ้น เช่น การใช้ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกในระยะที่สองไปอธิบายขยายความข้อมูลเชิงปริมาณจากการวิจัยเชิงสำรวจในระยะแรก เป็นต้น

4. แบบแผนสำรวจ (exploratory design) เก็บข้อมูลเชิงคุณภาพก่อนแล้วจึงเก็บข้อมูลเชิงปริมาณโดยข้อมูลเชิงคุณภาพจะเป็นการศึกษาปรากฏการณ์ (phenomenon) ส่วนข้อมูลเชิงปริมาณที่เก็บภายหลังจะนำมาวิเคราะห์เพื่ออธิบายถึงความสัมพันธ์จากข้อค้นพบของข้อมูลเชิงคุณภาพ แบบแผนนี้นิยมใช้เมื่อขาดตัวแปรหรือไม่สามารถกำหนดตัวแปรที่จะศึกษาไว้ก่อน

แบบแผนการวิจัยแบบผสมทั้ง 4 แบบแผนแสดงภาพประกอบได้ดังนี้

แผนภาพที่ 2.4 แบบแผนการวิจัยแบบผสม 4 แบบแผนตามที่เสนอของ Creswell and Clark (2007)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยเลือกใช้แบบแผนขยายความ (explanatory design) เพราะการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณเพียงอย่างเดียวไม่สามารถตอบคำถามวิจัยได้ครบถ้วนสมบูรณ์ จึงจำเป็นต้องเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์เชิงลึกเพื่อขยายความให้ผลจากข้อมูลเชิงปริมาณมีความชัดเจนขึ้น

ตอนที่ 6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การนำเสนองานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ (1) งานวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) งานวิจัยเกี่ยวกับเครือข่าย (3) งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม

1. งานวิจัยเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

นันทพงศ์ พุทธชาติรัตน์ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูและนักเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และเพื่อเปรียบเทียบระบบการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา ผลการวิจัย พบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับการศึกษา กรุงเทพมหานคร โดยรวมยังอยู่ในระดับกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการส่งเสริมนักเรียนและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลอยู่ในระดับมาก ด้านการป้องกันแก้ไขปัญหา ด้านการส่งต่อ และการคัดกรองนักเรียนอยู่ในระดับปานกลาง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาไม่แตกต่างกัน ส่วนปัญหาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้แก่นักเรียนให้ข้อมูลไม่ตรงกับความเป็นจริง มีความผิดพลาดในการคัดกรองนักเรียน นักเรียนมีปัญหาแล้วไม่ปรึกษาครู เป็นต้น

ประหยัด ตีเพ็ญ (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยใช้กระบวนการนิเทศภายใน โรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาบุคลากรด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยใช้กระบวนการนิเทศภายในของโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครพนม ผลการวิจัยพบว่า (1) ปัญหาที่พบในการพัฒนาบุคลากรด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ ครูยังไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูยังไม่สามารถวางแผนการจัดการด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูยังไม่สามารถปฏิบัติตามแผนการจัดการด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จึงส่งผลให้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา ยังไม่ดีเท่าที่ควร (2) หลังจากได้พัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามขั้นตอนของหลักการวิจัยเชิงปฏิบัติการทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ด้าน คือ (1) ด้านพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของบุคลากร บุคลากรที่ร่วมศึกษาค้นคว้าสามารถพัฒนาตนเองได้เป็นอย่างดี (2) ด้านพฤติกรรมการพัฒนาตนเองของนักเรียน นักเรียนมีสุขภาพร่างกายและสุขภาพจิตที่ดีในการศึกษาเล่าเรียน และ (3) ด้านกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน โรงเรียนได้ดำเนินการนิเทศ

ภายในแบบมีส่วนร่วมมาใช้ในกระบวนการบริหารด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยเน้นให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนา

พัฒนา อนนทสีหา (2546) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนธัญญาพัฒน์วิทย์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนธัญญาพัฒน์วิทย์ อำเภอกมลาไสย จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนก่อนการพัฒนาพบว่าครูไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ มอบหมายให้เป็นหน้าที่ของครูที่ปรึกษาเพียงผู้เดียว ทำให้ปฏิบัติงานบางขั้นตอนล่าช้า เนื่องจากนักเรียนภายใต้การดูแลมีจำนวนมาก ดังนั้นเพื่อให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นไปอย่างทั่วถึง จึงมีการพัฒนาการปฏิบัติงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยการนำคณะครูไปศึกษาดูงาน อบรมให้ความรู้แนวทางการปฏิบัติงานโดยผู้เชี่ยวชาญหลังการพัฒนาพบว่า ผู้ปฏิบัติสามารถดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้เป็นอย่างดีทำงานโดยประสานความร่วมมือกับทุกฝ่าย

อัจฉรี พูลเพิ่ม (2546) การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันทรารมณ์ อำเภอกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนกันทรารมณ์ จังหวัดศรีสะเกษ ผลการวิจัยพบว่า สภาพการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนกันทรารมณ์ นักเรียนที่จัดอยู่ในเกณฑ์ของกลุ่มมีปัญหา ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 ทั้งหมด 21 คน ซึ่งโรงเรียนต้องให้การช่วยเหลือป้องกันหรือแก้ไขปัญหา โดยมีหลักเกณฑ์ตามความรุนแรงและความถี่ของพฤติกรรมซึ่งนักเรียนกลุ่มมีปัญหาส่วนใหญ่มีพฤติกรรมเบี่ยงเบนบ่อยๆ จนสังเกตได้หลังจากใช้กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ของนักเรียนที่มีปัญหา คือ การดำเนินการจัดกิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน และกิจกรรมการสื่อสารกับผู้ปกครอง ทำให้นักเรียนที่มีปัญหาปรับเปลี่ยนพฤติกรรมให้ดีขึ้น โดยความช่วยเหลือจากเพื่อนที่มีความสามารถหรือมีจุดเด่นจุดแข็งในด้านต่างๆ ได้ดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น และรับทราบถึงปัญหานักเรียนที่พบในโรงเรียน โดยดำเนินการอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องและยังมีปัญหาคือขาดความร่วมมือระหว่างผู้ปกครองและชุมชน

สัมภาษณ์ อู๋ชัญญ์ (2546) ได้ศึกษาการพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนคำชะอีพิทยาคม จังหวัดมุกดาหาร พบว่า กลุ่มเป้าหมายตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้นและเสนอแนะให้มีการติดตามการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและเห็นควรจัดดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น

ส่วนหนึ่งของกิจกรรมโรงเรียน การพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนครูที่ปรึกษาและคณะทำงานมีความรู้ความเข้าใจในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นอย่างดี คณะทำงานทุกคนตระหนักและเชื่อว่าการใช้ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะช่วยพัฒนางานฝ่ายปกครองได้เป็นอย่างดีหากแต่พบว่าควรมีการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอและให้จัดงานนี้เป็นส่วนหนึ่งในงานสำคัญที่โรงเรียนต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่องและจริงจัง

กิตติภพ เกาแก้ว (2547) ได้ศึกษาการพัฒนาครูที่ปรึกษาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนละหานทรายรัชดาภิเษก พบว่า ก่อนพัฒนาสภาพปัจจุบันครูที่ปรึกษายังไม่เข้าใจระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ภายหลังการพัฒนาโดยการฝึกอบรม การศึกษาเอกสารและการนิเทศกำกับติดตามทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงาน

วิสูตร ฉัตรเชิดชัย (2547) ได้ศึกษาการพัฒนารูปแบบทีมงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษานาดกลาง จังหวัดชลบุรี ผลการวิจัยพบว่า ปัญหาและสาเหตุโดยรวมเกิดจากการที่ฝ่ายบริหารโรงเรียนให้ความสำคัญในการทำงานเป็นทีมตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนน้อย มีความจำกัดทั้งเรื่องบุคลากรและงบประมาณ เป้าหมายการปฏิบัติไม่ชัดเจน สมาชิกไม่มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมาย ภาวะผู้นำไม่เหมาะสม สมาชิกทีมงานไม่ได้รับการพัฒนา ทั้งด้านความรู้ ความสามารถทักษะปฏิบัติ กระบวนการนิเทศ กำกับติดตามและประเมินผลการปฏิบัติไม่ชัดเจนและขาดการสรุปข้อมูลสารสนเทศเพื่อการปรับปรุง แก้ไขและพัฒนาแนวทางในการแก้ไขและพัฒนา ฝ่ายบริหารโรงเรียนต้องให้ความสำคัญและเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในทีมงานทั้งด้านการวางแผนและกำหนดนโยบาย การส่งเสริมสนับสนุนในการปฏิบัติ การนิเทศ กำกับติดตาม ตรวจสอบและประเมินผล การปรับปรุงแก้ไขและพัฒนา

ประพล ตระการไทย (2547) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีอนุกุล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีอนุกุล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี ผลการวิจัย พบว่า การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนนารีอนุกุล อำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี โดยใช้กลยุทธ์ด้านการประชุมเชิงปฏิบัติการพัฒนา ทำให้การดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนนารีอนุกุล เป็นไปตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้ง 5 ขั้นตอน ครูมีความรู้ ความสามารถ ทักษะในการดำเนินงาน ผู้ปกครองมีส่วนร่วมป้องกันและแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน มีความภาคภูมิใจ และศรัทธาต่อการดำเนินงานของโรงเรียน การดำเนินงานมีการนิเทศ กำกับ ติดตาม และประเมินผลทุกระยะอย่างสม่ำเสมอ นักเรียนได้รับการช่วยเหลือตรงตามสภาพ

ปัญหา ทำให้นักเรียนกลุ่มเป้าหมายปรับตัวกิจกรรมที่ไม่พึงประสงค์มาสู่พฤติกรรมที่เหมาะสม ครู ผู้ปกครอง และตัวนักเรียนเอง เกิดความพึงพอใจผลการพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือ นักเรียนโรงเรียนนารีอนุกุล สามารถนำไปเป็นแนวทางในการพัฒนา และแก้ไขปัญหานักเรียนอื่นได้ เป็นอย่างดี

กัลยา อัจฉฤทธิ์ (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการ ดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาและเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายปัจจัย พบว่า ปัจจัยด้านผู้บริหารสถานศึกษา ปัจจัยด้านบุคลากรในสถานศึกษา ปัจจัยด้านครูที่ปรึกษา ปัจจัยด้านการอบรมให้ความรู้ ปัจจัยด้านคณะผู้ปกครองและผู้เกี่ยวข้อง ส่งผลต่อการดำเนินงานใน ระดับมาก และปัจจัยด้านคณะกรรมการหรือคณะทำงานส่งผลต่อการดำเนินงานในระดับปานกลาง ส่วนผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามสถานภาพในสถานศึกษา พบว่า บุคลากรในสถานศึกษาและคณะ ผู้ปกครองมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลเกี่ยวกับระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน

บุญเลิศ เทพสกุล (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพและปัญหาการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานตามระบบการ ดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 เพื่อศึกษาปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้น พื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 และเพื่อเปรียบเทียบปัญหาการ ดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 ปีการศึกษา 2547 ผลการวิจัยพบว่า (1) สภาพการดำเนินงาน ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า สภาพการดำเนินงานมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมาก ทั้ง 3 ด้าน โดย สภาพความเหมาะสมในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงตามลำดับจาก มากไปหาน้อย คือ (ก) ด้านการปฏิบัติตามแผน (ข) ด้านการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน และ (ค) ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน (2) ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 พบว่า มีปัญหาในการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยทั้ง 3 ด้าน โดยปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย คือ (ก) ด้านการเตรียมการและวางแผนการดำเนินงาน (ข) ด้านการปฏิบัติตามแผน และ (ค) ด้านการกำกับ ติดตาม ประเมินและรายงาน (3) เปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากำแพงเพชร เขต 1 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน โดยภาพรวม สถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายด้าน พบว่า ปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐานสถานศึกษาที่มีขนาดต่างกัน มีปัญหาในการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ชมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา (2548) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการดำเนินงานปัญหาและแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผลการวิจัยพบว่า การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้านการดำเนินการประเมินตนเองด้านความสามารถในการดำเนินการ และความคิดเห็นที่มีต่อระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อยู่ในระดับมาก ปัญหาในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีปัญหาในระดับน้อย ส่วนแนวทางในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านการบริหาร ผู้บริหารควรบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยตนเอง ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ครูประจำชั้นควรไปเยี่ยมบ้านนักเรียนให้ครบทุกคน ด้านการคัดกรองนักเรียน ระบบการคัดกรองนักเรียนสามารถแก้ไขนักเรียนได้ตรงปัญหา ด้านการส่งเสริมนักเรียนโรงเรียนควรมีระบบการส่งเสริมนักเรียนอย่างชัดเจน มีแผนงาน โครงการ กิจกรรมและงบประมาณรองรับ ด้านการป้องกันและแก้ปัญหา โรงเรียนควรมีระบบการป้องกันและแก้ปัญหา นักเรียนอย่างรูปธรรม มีแผนงาน โครงการ กิจกรรม และงบประมาณรองรับ ด้านการส่งต่อเห็นว่าโรงเรียนควรมีระบบการส่งต่อนักเรียนทั้งภายในและภายนอกอย่างชัดเจน ส่วนในด้านการดำเนินการอื่นๆ พบว่าโรงเรียนควรมีการประสานสัมพันธ์กับผู้ปกครอง ชุมชน องค์กรและหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง ส่วนปัญหา คือ ด้านการนิเทศ ติดตาม ด้านงบประมาณในการดำเนินงาน ด้านการประสานความร่วมมือจากผู้ปกครอง และด้านความร่วมมือของชุมชน และผู้ที่เกี่ยวข้อง

พรเทพ ศรีจักร์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย และ ศึกษาข้อจำกัดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย ผลการวิจัยพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย จำแนกได้ดังนี้ ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมมาก ส่วนด้านการส่งต่อชุมชนมีระดับการมีส่วนร่วมน้อย สำหรับข้อจำกัดการมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมักจะได้ข้อมูลที่ไม่ตรงกับความเป็นจริง ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่าชุมชนยังขาดการดูแลเอาใจใส่ซึ่งกันและกัน ด้านการส่งเสริมนักเรียนพบว่านักเรียนไม่ยอมรับการต่อต้านในสิ่งที่ผู้ใหญ่ให้ ข้อเสนอแนะประกอบกับขาดงบประมาณในการจัดกิจกรรมต่างๆ สำหรับด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา พบข้อจำกัดคือโรงเรียนได้กำหนดแนวทางป้องกันแต่ไม่ได้เสนอแนะวิธีการแก้ไขปัญหา ผู้ปกครองนักเรียนไม่ให้ความร่วมมือคิดว่าบุตรหลานของตนไม่มีปัญหา ด้านการส่งต่อมีข้อจำกัดคือ ในกรณีที่พบนักเรียนที่มีปัญหาควรส่งต่อ จะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ปกครองนักเรียนซึ่งผู้ปกครองนักเรียนบางรายไม่เข้าใจกระบวนการทำให้ไม่ยินยอมส่งต่อ รวมทั้งการขาดการประสานงานและไม่มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง

สุรศักดิ์ เสดสีกาง (2554) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อ ศึกษาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเพื่อหาสมการพยากรณ์การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 ปีการศึกษา 2552 พบว่า (1) ระดับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2 โดยรวมอยู่ในระดับมากทุกด้าน (2) ปัจจัยที่สัมพันธ์ทางบวกกับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การนิเทศ ติดตาม และประเมินผล (X_1) การมีมนุษยสัมพันธ์ (X_2) ภาวะผู้นำ (X_3) แรงจูงใจ (X_4) เจตคติ (X_5) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และปัจจัยด้านขวัญและกำลังใจ

(X_5) การมีส่วนร่วม (X_7) มีความสัมพันธ์ทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ปัจจัยที่สามารถหาสมการพยากรณ์ตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพิจิตร เขต 2 ได้แก่ การนิเทศ ติดตามและ ประเมินผล (X_4) การมีมนุษยสัมพันธ์ (X_2) มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีความสามารถในการพยากรณ์ได้ร้อยละ 45.40 เขียนเป็นสมการพยากรณ์การถดถอยในรูปคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้ $Y = 1.654 + .409 X_4 + .199 X_2$, $Z_Y = .498 Z_{X_4} + .238 Z_{X_2}$ โดยสรุป ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาภาคพิจิตร เขต 2 มีปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการมีมนุษยสัมพันธ์ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ผู้บริหาร สถานศึกษาจึงควรปรับปรุงและพัฒนาปัจจัยเหล่านี้เพื่อนำไปเสริมสร้างครูผู้รับผิดชอบได้ตระหนักในความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

Huggins (1975 อ้างถึงใน นันทพงษ์ พฤษชาติรัตน์, 2546) ได้ศึกษาผลการให้กำลังใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมก่อนของนักเรียน เพื่อต้องการดูว่าครูใช้เทคนิคการเสริมแรงด้วยการให้กำลังใจนักเรียน จะลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาในห้องเรียนได้หรือไม่ กลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนจากโรงเรียนประถม 216 คน โรงเรียนมัธยม 169 คน และครู 20 คน แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม A เป็นกลุ่มที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับพฤติกรรมที่รบกวนของเด็ก กลุ่ม B เป็นครูที่ได้รับการฝึกเกี่ยวกับการแก้ไขพฤติกรรมที่เพิกเฉยของเด็ก ก่อนการเริ่มการวิจัย ครูแต่ละคนประเมินพฤติกรรมที่เป็นปัญหาของเด็ก 16 พฤติกรรมโดยประเมินวันละ 2 ครั้ง ทำติดต่อกัน 10 วัน ต่อจากนั้นครูใช้แรงเสริมด้วยการให้กำลังใจและเอาใจใส่ต่อนักเรียน ผลปรากฏว่า ครูกลุ่ม A รายงานว่าพฤติกรรมก่อกวนลดลง 52.7% และพฤติกรรมเพิกเฉยลดลง 46.9% กลุ่ม B รายงานว่า พฤติกรรมก่อกวนลดลง 25.4% และพฤติกรรมเพิกเฉยลดลง 30.3% ซึ่งสรุปได้ว่า ครูที่ฝึกใช้เทคนิคการให้กำลังใจโดยการให้แรงเสริมทางบวกมีประสิทธิภาพในการลดพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์ในห้องเรียนได้

The Calhoun School (2003 อ้างถึงใน สุจิตา ภักดีบุญ, 2548) ได้มีการนำระบบการให้คำปรึกษาไปใช้ในโรงเรียน โดยยึดหลักที่ว่า นักเรียนแต่ละคนก็จะมีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ที่แตกต่างกัน จึงจัดให้มีครู หรือทีมที่คอยให้คำปรึกษาแก่นักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อให้สามารถดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึง โดยครูที่ปรึกษาของนักเรียนจะได้มีโอกาสพบปะกับผู้ปกครองของนักเรียนเป็นรายบุคคล อย่างน้อยปีละ 2 ครั้ง แต่จะมีความแตกต่างระหว่างนักเรียนระดับประถมและมัธยมในการทำหน้าที่ของครูที่ปรึกษา คือ นักเรียนระดับประถมจะมีครูที่ปรึกษาหรือทีมที่ปรึกษาเป็นครูประจำวิชา หรือครูประจำชั้นที่ทางโรงเรียนมอบหมายให้ดูแลนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ในขณะที่นักเรียนระดับมัธยมจะมีการคละระดับชั้นเป็นกลุ่ม โดยแต่ละกลุ่มจะมีนักเรียนหลาย

ระดับ ซึ่งนักเรียนสามารถร่วมกันเลือกครูที่ปรึกษาที่เขาต้องการ มาดูแลได้ ครูที่ปรึกษาจะดูแลนักเรียนทั้งในด้านการเรียน และในด้านสังคม ความเป็นอยู่ รวมทั้งประสานงานระหว่างโรงเรียน นักเรียน และผู้ปกครองอีกด้วย

2. งานวิจัยเกี่ยวกับเครือข่าย

ณัฐลิตา ระหา (2542) ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับกระบวนการพัฒนาเครือข่ายครูเพื่อเด็กเพื่อชุมชนจังหวัดสงขลา ในด้านวิธีการสร้างเครือข่ายครู ด้านโครงสร้างเครือข่ายครู ด้านการดำเนินงานของเครือข่ายครู ด้านปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการพัฒนาเครือข่ายครู จากการศึกษาวิจัยพบว่า วิธีการสร้างเครือข่าย เกิดจากครูที่มีอุดมการณ์ในการจัดการศึกษาที่คล้ายคลึงกัน มีองค์กรเอกชนและรัฐบาลสนับสนุนให้เกิดเวทีเครือข่าย โดยมีนโยบายคือต้องการรวมกลุ่มเพื่อแก้ไขปัญหาการจัดการศึกษาที่ไม่ตอบสนองต่อท้องถิ่น มีเป้าหมายคือการจัดการศึกษาเพื่อเชื่อมประสานระหว่างโรงเรียนกับชุมชน มีแนวการดำเนินงานโดยใช้หลักการประสานงานและพึ่งตนเอง มีปัจจัยสนับสนุนคือมีผู้นำบุคลากร และองค์กรชุมชนให้การสนับสนุน สภาพโดยรวมของเครือข่ายการจัดการเครือข่ายใช้เครือข่ายสังคม ในการดำเนินกิจกรรม กิจกรรมที่ดำเนินการคือการสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้กับเด็กและชุมชน และนำประสบการณ์สะท้อนออกมาเป็นหลักสูตรท้องถิ่น สภาพเครือข่ายที่ต้องการในอนาคตต้องการให้มีการสนับสนุนงบประมาณ และกฎระเบียบของราชการต้องผ่อนคลายลง ศักยภาพของเครือข่ายคือความมีอุดมการณ์ร่วมกันและมีการพบปะแลกเปลี่ยนเรียนรู้เสมอ ข้อด้อยของเครือข่ายขาดการเก็บหลักฐานการทำงาน โครงสร้างเครือข่ายขนาดกลุ่มที่ปรึกษามี 2-3 คน กลุ่มผู้นำมี 7 – 15 คน ความสัมพันธ์กับโรงเรียน ชุมชนเครือข่ายและเพื่อนสมาชิก แสดงบทบาทโดยให้คำปรึกษา ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ สิ่งที่มีการแลกเปลี่ยนกันในเครือข่าย คือ คน ความรู้และทรัพยากร ลักษณะความสัมพันธ์เป็นแบบแนวราบ ความถี่ในการติดต่อสื่อสาร 1 – 2 สัปดาห์ต่อครั้งระยะเวลาความสัมพันธ์ 1 – 8 ปี การประสานงานในเครือข่ายใช้โทรศัพท์และปากต่อปากมากที่สุด ผลของปฏิสัมพันธ์โครงสร้างเครือข่าย สมาชิกได้พัฒนาเรื่องรูปแบบและเทคนิคการสอน ได้พัฒนาตนเองในด้านความรู้ ความคิด การดำเนินงานของเครือข่าย กิจกรรมเพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ มีการประชุมสัมมนา และศึกษาดูงานทั้งในและนอกพื้นที่ร่วมกับเครือข่ายระดับชาติอย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง กิจกรรมการหาทรัพยากร และกิจกรรมพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น ส่วนปัญหาและอุปสรรคในกระบวนการพัฒนาเครือข่าย คือ ระเบียบราชการ เวลาซ้ำซ้อนกับงานประจำ ขาดเงินทุน

ณัฐฐา คุ่มบาง (2546) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่าย ปฏิบัติการเรียนรู้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี ผู้ให้ข้อมูลคือ ผู้สนับสนุนชมรม คณะกรรมการชมรมและสมาชิกชมรม จำนวน 161 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แนวทางการ สัมภาษณ์ แบบสังเกตและแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและหาค่าร้อยละ ผลจากการวิจัย พบว่า การดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิบัติการเรียนรู้มีนโยบายเพื่อพัฒนา ประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูให้สอดคล้องกับการปฏิบัติการเรียนรู้ สภาพ การดำเนินกิจกรรม 3 กิจกรรม คือ กิจกรรมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ด้วยวิธีการสร้างศรัทธา การ สาธิตรูปแบบการสอน การร่วมคิดแลกเปลี่ยนเรียนรู้ซึ่งกันและกัน และการติดตามประเมินผลตลอด กระบวนการ ปัญหาที่พบคือ สมาชิกมีเวลาไม่เพียงพอในการเข้าร่วมกิจกรรม งบประมาณที่ใช้ใน การดำเนินกิจกรรมไม่เพียงพอ กิจกรรมการหาทรัพยากรให้กับสมาชิกในชมรมเพื่อสนับสนุนการ ดำเนินงานของชมรมให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ทรัพยากรที่จัดหาคืออุปกรณ์และงบประมาณ ปัญหาที่พบ คือ ทรัพยากรที่มีไม่ได้รับความสนใจและมีจำนวนจำกัดกิจกรรมเพื่อขยายและสร้าง ความเข้มแข็งให้แก่ชมรม โดยใช้กิจกรรมหรืองานต่างๆ ของชมรมเป็นเครื่องมือในการหาสมาชิก สร้างศรัทธาเพื่อให้ครูร่วมเป็นสมาชิกของชมรม โดยใช้กิจกรรมหรืองานต่างๆ ของชมรม เป็น เครื่องมือในการหาสมาชิก สร้างศรัทธาเพื่อให้ครูร่วมเป็นสมาชิกของชมรมและแสดงให้เห็นถึง ความสำคัญของการปฏิบัติการเรียนรู้ ปัญหาที่พบ คือ สมาชิกมีจำนวนมากดูแลไม่ทั่วถึง สมาชิกอยู่ ไกล วิธีสร้างเครือข่ายเกิดจากการรวมตัวของกลุ่มครู จัดเป็นกลุ่ม มีครูต้นแบบขยายผลในลักษณะ ครูเครือข่าย ทำให้มีสมาชิกเพิ่มจำนวนมากขึ้น โครงสร้างเครือข่ายชมรมครูเครือข่ายปฏิบัติการ เรียนรู้ ประกอบด้วยผู้สนับสนุนชมรม คณะกรรมการชมรม สมาชิกชมรมแสดงบทบาทร่วมกันใน การวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน ปัญหาการสร้าง เครือข่ายปฏิบัติการเรียนรู้ที่พบคือ การไม่ใส่ใจของผู้บริหารที่จะสนับสนุนครูให้เข้ารับการอบรม สัมมนาจากชมรมฯ การไม่ยอมรับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมของครู ภาระหน้าที่ของครูที่ต้อง รับผิดชอบต่อครอบครัว สุขภาพ ค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และชมรมไม่มีงบประมาณเพียงพอใน การสนับสนุนการดำเนินงานของชมรม

ศุภวัธน์ น้อยหอม (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า (1) รูปแบบและวิธีการใน การสร้างเครือข่าย มีการกำหนดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการในโรงเรียนส่งเสริม สุขภาพ รวม 7 องค์ประกอบ คือ ด้านงบประมาณและการเงิน นโยบายด้านสุขภาพของโรงเรียน สิ่งแวดล้อมทางกายภาพและสังคม ความสัมพันธ์ของชุมชน ทักษะของส่วนบุคคลของนักเรียน

เกี่ยวกับสุขภาพ บริการสุขภาพที่จัดให้แก่นักเรียน ปัญหาพบว่า ส่วนใหญ่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล ครูไม่สามารถสื่อสารภาษาพูดกับผู้ปกครอง ซึ่งเป็นชาวเขา ครอบครัวฐานะยากจน วัฒนธรรมและประเพณีแตกต่างกัน ครูขาดแรงจูงใจเรื่องผลตอบแทนในการทำงาน โครงการส่งเสริมสุขภาพ ขาดประสานงานระหว่างชุมชนกับโรงเรียน ส่วนทักษะส่วนบุคคลด้านสุขภาพ พบว่า นักเรียนบางคนดูแลสุขภาพตนเองไม่ได้ ผู้ปกครองขาดความรู้และขาดบุคลากรเชี่ยวชาญในการสอนสุขศึกษา ขาดแหล่งความรู้ ข้อมูล ข่าวสารในด้านบริการสุขภาพ ขาดเจ้าหน้าที่ให้บริการด้านสุขภาพนักเรียน ไม่ติดตามผลและไม่สม่ำเสมอ ส่วนปัญหาด้านรูปแบบดำเนินงานเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพ พบว่า ไม่มีแบบแผนหรือกำหนดระบบเครือข่าย ขาดการประสานงานกับหน่วยงานของรัฐ หรือองค์กรอื่นๆ ขาดแหล่งความรู้ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารในการแลกเปลี่ยนความรู้โครงการส่งเสริมสุขภาพ (2) ด้านรูปแบบเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพ คือ การถ่ายทอดแลกเปลี่ยนและกระจายความรู้ การกระตุ้นความคิด ความใฝ่แสวงหาความรู้ การแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับโครงการ ทั้งในภาครัฐและเอกชน องค์กรอื่นๆ การระดมและประสานการใช้ทรัพยากรบุคคล วัสดุอุปกรณ์ อาคารสถานที่ และเงินงบประมาณ โดยประสานกับกิจกรรม 7 องค์กรประกอบเข้าด้วยกัน ในการกำหนดเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น และ (3) ข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริมในการพัฒนาเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียน ได้แก่ ควรมอบอำนาจให้กับผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้ประสานงานระหว่างหน่วยงานของรัฐกับเอกชน และชุมชน และให้ผู้นำชุมชนมีส่วนร่วมในการสร้างเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพ ควรมีหลักการและกระบวนการสรรหาผู้เชี่ยวชาญด้านสาธารณสุข มีผลตอบแทนเป็นเครื่องจูงใจ การคัดเลือกผู้นำชุมชนโดยไม่จำเป็นต้องคำนึงถึงเพศ อายุ อาชีพ รายได้ ระดับการศึกษาและ บทบาทในชุมชนขึ้นอยู่กับความสมัครใจเพื่อช่วยเหลือชุมชน โรงเรียนควรมีนโยบายสร้างจิตสำนึกให้ผู้ปกครองและนักเรียน ชุมชนให้เห็นความสำคัญของเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพและโรงเรียนต้องมีการวางแผนงานที่ดี

3. งานวิจัยเกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม

ปัทมา ทูมาวงศ์ (2551) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดี มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์และเปรียบเทียบรูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดีจำแนกตามขนาดโดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ผลการวิจัยพบว่า (1) โครงสร้างเครือข่าย เมื่อเปรียบเทียบความหนาแน่นของเครือข่ายทั้ง 4 ประเภทภายในโรงเรียนแต่ละขนาด พบว่า โรงเรียนขนาดเล็กและขนาดใหญ่มีความร่วมมือกันด้านการจัดการเรียนการสอนสูงที่สุด โรงเรียนขนาด

กลางมีความร่วมมือกันด้านการทำโครงการและกิจกรรมที่สูงที่สุด ส่วนเครือข่ายการทำวิจัยในชั้นเรียนมีการร่วมมือกันต่ำที่สุดในโรงเรียนทุกขนาด ในการแบ่งกลุ่มย่อยด้านการจัดทำหลักสูตรโรงเรียนขนาดเล็กแบ่งเป็นระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษา โรงเรียนขนาดกลางแบ่งเป็นระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ ส่วนโรงเรียนขนาดใหญ่แบ่งตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแบ่งกลุ่มย่อยด้านการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนขนาดเล็กแบ่งเป็นระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แบ่งเป็นระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ การแบ่งกลุ่มย่อยด้านการทำวิจัยในชั้นเรียน โรงเรียนขนาดเล็ก แบ่งเป็นระดับปฐมวัย และระดับประถมศึกษา โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ แบ่งเป็นระดับชั้น และกลุ่มสาระการเรียนรู้ และการแบ่งกลุ่มย่อยด้านการทำโครงการและกิจกรรมของทุกโรงเรียนมีหลากหลาย คือ ระดับชั้น กลุ่มสาระ ช่วงชั้น และกลุ่มครูที่มีความสนิทสนมกัน (2) บทบาทครู ในทุกเครือข่ายของโรงเรียนทุกขนาด พบว่า สมาชิกแกนหลักเป็นครูที่มีประสบการณ์ในการสอนมานาน มีความสามารถในการสอน มีอรรถยาศัยดี สมาชิกที่เป็นผู้ประสานงานเป็นครูที่มีประสบการณ์การสอนมานาน มีมนุษยสัมพันธ์ดี เป็นหัวหน้ากลุ่ม และทำงานอยู่ฝ่ายวิชาการ (3) กิจกรรมความร่วมมือ พบเหมือนกันในโรงเรียนทุกขนาดคือ การประชุมครู การเผยแพร่ความรู้จากการอบรม การสังเกตการจัดการเรียนการสอน การพูดคุยปรึกษา ส่วนที่แตกต่างกัน คือ โรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่มีกิจกรรมเครือข่ายครูแกนนำ และการสอนแบบร่วมมือ (4) ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียนลักษณะที่เหมือนกันในโรงเรียนทุกขนาดคือการทำงาน of ครูสะดวกและรวดเร็วมากขึ้น ครูได้พัฒนาตนเอง มีความสุขในการทำงาน ไม่รู้สึกโดดเดี่ยว นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและพฤติกรรมที่ดีขึ้น การทำงานของโรงเรียนประสบความสำเร็จตามเป้าหมาย เป็นที่ยอมรับจากภายนอก

ขวัญเมือง แก้วดำเกิง (2552) ได้ทำการวิจัยเรื่อง เครือข่ายทางสังคมและระดับดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซงที่ส่งเสริมสุขภาพะของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ โดยมีวัตถุประสงค์ดังนี้ (1) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียนกับตัวแปรเครือข่ายทางสังคมและตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียน (2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรปัจจัยคุณลักษณะโรงเรียน ตัวแปรเครือข่ายทางสังคม และตัวแปรการจัดบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนกับสุขภาพะของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพระดับมัธยมศึกษาและ (3) เพื่อเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนที่มีคุณภาพการจัดการบริการสุขภาพตามระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนแตกต่างกัน ผลการวิจัยพบว่า (1) ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร พบว่าเครือข่ายทางสังคมมีความสัมพันธ์กับการจัดบริการ

สุขภาพและสุขภาวะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และการจัดบริการสุขภาพ มีความสัมพันธ์กับสุขภาวะของนักเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (2) ปัจจัยคุณลักษณะของโรงเรียน ได้แก่ (ก) สังกัดของโรงเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคม การจัดบริการสุขภาพและสุขภาวะของนักเรียน (ข) ขนาดของโรงเรียนมีความสัมพันธ์กับการจัดบริการสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคม และสุขภาวะของนักเรียน และ (ค) สัดส่วนครูต่อนักเรียนมีความสัมพันธ์กับเครือข่ายทางสังคมและการจัดบริการสุขภาพ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับสุขภาวะของนักเรียน (3) ผลการวิเคราะห์ค่าอิทธิพลของตัวแปร พบว่า เครือข่ายทางสังคมและการจัดบริการสุขภาพมีค่าอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะของนักเรียนแตกต่างกัน โดยเครือข่ายทางสังคมมีอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะของนักเรียนเท่ากับ 0.18 และมีอิทธิพลทางอ้อมผ่านการจัดบริการสุขภาพ เท่ากับ 0.24 และพบว่า การจัดบริการสุขภาพ มีขนาดอิทธิพลทางตรงต่อสุขภาวะของนักเรียนเท่ากับ 0.35 (4) ผลการตรวจสอบความตรงเชิงโครงสร้างของโมเดลโครงสร้างการส่งเสริมสุขภาวะของนักเรียน พบว่า โมเดลมีความสอดคล้องกลมกลืนกับข้อมูลเชิงประจักษ์ ($\chi^2=114.64$, $df=94$, $p=0.07$, $GFI=0.948$, $AGFI=0.915$, $RMR=0.051$) (5) ผลการศึกษาเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยของคะแนนสุขภาวะนักเรียนและการจัดบริการสุขภาพ ระหว่างโรงเรียนที่มีลักษณะเครือข่ายทางสังคมด้านโครงสร้าง ด้านบทบาทหน้าที่ และด้านปฏิสัมพันธ์ที่ต่างกัน พบว่า สุขภาวะของนักเรียนได้รับอิทธิพลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างลักษณะเครือข่ายทางสังคมในด้านโครงสร้างและด้านความสัมพันธ์ ส่วนการจัดบริการสุขภาพ ไม่ได้รับอิทธิพลจากปฏิสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรลักษณะเครือข่ายทางสังคมดังกล่าว (6) การศึกษาเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมของโรงเรียน 3 แห่ง โดยการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางและการวิเคราะห์แบบทั้งเครือข่ายชี้ให้เห็นว่าโรงเรียนที่มีคุณภาพการจัดบริการแตกต่างกันจะมีลักษณะเครือข่ายทางสังคมที่แตกต่างกันด้วย (7) ผลการเปรียบเทียบเครือข่ายทางสังคมของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพที่มีการจัดบริการสุขภาพ แตกต่างกัน พบว่า ขนาดของเครือข่าย (network size) การรวมศูนย์ (centralization) และการจัดกลุ่ม (clustering) สามารถใช้จำแนกความแตกต่างระหว่างโรงเรียนที่มีคุณภาพการจัดบริการสุขภาพแตกต่างกันได้ดี ส่วนค่าความหนาแน่นของเครือข่าย (density) และการประสานศูนย์กลาง (eigenvector centrality) ใช้จำแนกได้ไม่ชัดเจน

Cross, Borgatti, and Parker (n.d.) ศึกษาเรื่อง การทำให้งานที่ไม่ชัดเจน เกิดความชัดเจน: โดยใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมเพื่อสนับสนุนความร่วมมือเชิงกลยุทธ์ พบว่าการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม วิธีการช่วยให้เกิดการประสานงาน ในกลุ่มต่างๆเช่นเครือข่ายผู้นำ

ระดับสูง แผนกต่างๆทางธุรกิจ ทีมพัฒนาสินค้าใหม่ ชุมชนแห่งการปฏิบัติ การร่วมลงทุนความเสี่ยง และการควบคุมกิจการ บทความนี้สรุปว่าการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมอาจมีประสิทธิภาพได้อย่างไร ในด้านต่างๆดังนี้ (1) ในการส่งเสริมความร่วมมือภายในกลุ่ม (2) การสนับสนุนจุดเชื่อมต่อสำคัญในเครือข่ายซึ่งเชื่อมโยงแผนกต่างๆ หรือภูมิภาคต่างๆ (3) ในการรับรององค์รวมของเครือข่าย ตามมาด้วยการปรับปรุงโครงสร้างใหม่ หรือการริเริ่มการเปลี่ยนแปลงอื่นๆ ในการทำให้เครือข่ายอย่างไม่เป็นทางการมีความชัดเจน การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมช่วยให้ผู้จัดการประเมินและสนับสนุนความร่วมมือร่วมกันอย่างเป็นระบบ

Penuel and Riel (2007) ศึกษาเรื่อง ศาสตร์ใหม่เกี่ยวกับเครือข่ายความท้าทายต่อการเปลี่ยนแปลงโรงเรียน พบว่าเครือข่ายที่มีประสิทธิภาพไม่ใช่แค่การพูดคุยกับบุคคลต่างๆ มากน้อยแค่ไหนแต่ขึ้นอยู่กับว่าพูดคุยกับใคร การขอความช่วยเหลือจากบุคคลที่อยู่ในวงจรรอบนอกของครูทันทีนั้นมีค่ามากต่อการได้รับข้อมูลและความรู้ใหม่ การแบ่งปันความสำเร็จและความพยายามและการอภิปรายร่วมกัน จะสนับสนุนครูเพื่อค้นหาเพื่อนร่วมงานในฐานะแหล่งความรู้และแหล่งให้ความช่วยเหลือความสำเร็จมาจากการเชื่อมถึงกันโดยมีส่วนร่วมในสถานการณ์ต่างๆ การวิเคราะห์เครือข่ายช่วยชี้ให้เห็นถึงทรัพยากรหรือความรู้ที่ซ่อนอยู่และผู้วิจารณ์ความคิดเห็นเป็นผู้นำทางความคิดในโรงเรียน ความไว้วางใจเป็นปัจจัยที่สำคัญ สามารถบรรเทาผลที่เกิดจากความขัดแย้งและความคิดเห็นที่แตกต่างกัน

Tuomainen, Palonen and Hakkarainen (2010) ศึกษาเรื่อง เครือข่ายครูการศึกษาพิเศษ: กรณีศึกษาจากประเทศฟินแลนด์ พบว่าผู้ที่เข้าร่วมในหลักสูตรซึ่งใช้เครือข่ายลักษณะหลากหลายสาขาวิชาชีพซึ่งเกี่ยวข้องเนื่องกับการศึกษาพิเศษ (SE-related multi-professional network) และมีบทบาทสำคัญอย่างมากในการเป็นแหล่งการเรียนรู้ และ ผู้ร่วมงาน นอกจากนั้นผลยังแสดงให้เห็นว่าความท้าทายและอุปสรรคเกี่ยวข้องกับรูปแบบทางอาชีพของครูการศึกษาพิเศษแต่ละคน ซึ่งได้แก่ สถานที่ทำงานใหม่และตำแหน่งในชุมชนของครูเหล่านั้น โดยสรุป ครูการศึกษาพิเศษอาจจะถูกกำหนดบทบาทให้เป็นผู้อำนวยการด้านการสร้างเครือข่าย คนที่ทำงานกับช่วงรอยต่อระหว่างชุมชนโรงเรียนกับสังคมภายนอก ทั้งยังสามารถเกิดการพึ่งพาเชิงความชำนาญแบบผสมผสาน นอกจากนี้ การศึกษายังแสดงให้เห็นถึงวิธีการทางนวัตกรรมซึ่งสามารถสร้างความสะดวกสบายให้กับการเก็บข้อมูลของนักวิจัยจากชุมชนวิชาชีพครูการศึกษาพิเศษ และสภาวะแวดล้อมที่ซับซ้อนได้

7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้านเครือข่ายและการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ผู้วิจัยสรุปได้ว่า

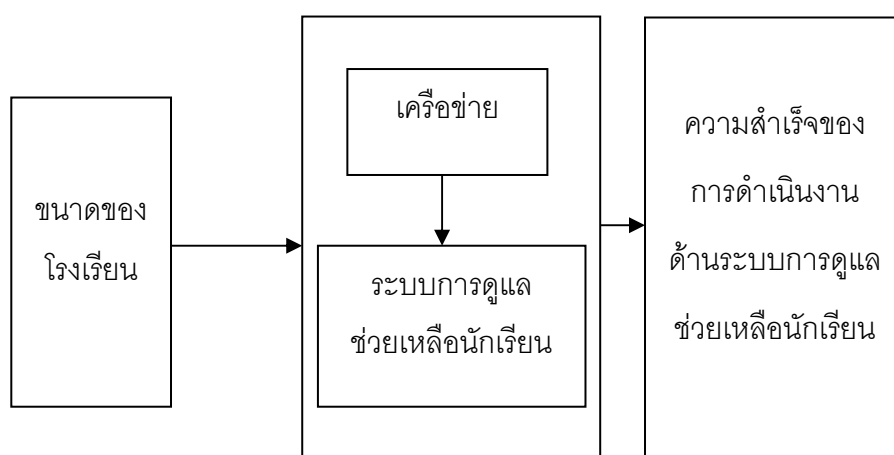
1. ได้มีผู้ศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา ส่วนใหญ่ อยู่ในระดับมัธยมศึกษา ทั้งในเชิงปริมาณ และในเชิงคุณภาพ ซึ่งในการศึกษาเชิงปริมาณที่มีนั้น เป็นการศึกษาเพื่อต้องการระดับของการปฏิบัติงานโดยภาพรวมว่าอยู่ในระดับใด และปัญหาการดำเนินงานในภาพรวมอยู่ในระดับใด ซึ่งเป็นการศึกษาในภาพกว้าง ยังไม่สามารถเห็นการดำเนินงานในแต่ละขั้นตอน ยังไม่สามารถอธิบายปัญหาที่เกิดขึ้น และสาเหตุของปัญหาได้ ส่วนในงานวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการพัฒนากระบวนการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งพบว่าการทำงานโดยความร่วมมือกันของทุกฝ่ายจะทำให้การดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประสบความสำเร็จ แต่ยังไม่พบว่า มีผู้ศึกษารูปแบบเครือข่ายการทำงานที่ชัดเจน และยังขาดความชัดเจนเกี่ยวกับลักษณะของเครือข่ายว่าเป็นใครบ้าง ใครเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ มีลักษณะรูปแบบ การมีส่วนร่วมอย่างไร นอกจากนี้ แม้ว่าจะมีศึกษาเกี่ยวกับการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จ แต่ยังมีข้อสงสัยว่าโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จมีเครือข่ายทางสังคมแตกต่างกันอย่างไร ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาไม่สามารถบอกรายละเอียดให้เห็นโครงสร้างความสัมพันธ์ภายในเครือข่ายและรายละเอียดได้อย่างชัดเจน

2. ในการศึกษาทางวิจัยที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยังไม่พบว่าในโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จและในโรงเรียนที่ไม่ประสบความสำเร็จด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีโครงสร้างเครือข่ายอย่างไร แตกต่างกันหรือไม่ ลักษณะของบุคคลอย่างไร ที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย ทำให้ไม่สามารถวางแผนปรับปรุงพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างถูกต้องเหมาะสม

3. จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมทั้งในประเทศไทยและต่างประเทศ พบว่า เป็นการศึกษาที่ใช้โปรแกรม UCINET 6.232 เข้ามาช่วยในการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม เพื่อให้เห็นซึ่งการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมเป็นการศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์เชื่อมโยงของบุคคล กลุ่ม หรือองค์กรต่างๆ ทำให้เห็นถึงโครงสร้างทางสังคมและลักษณะความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นในเครือข่าย การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมจะทำให้ทราบถึงการบริหารจัดการภายในเครือข่ายและผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น (Boissvain, 1974 อ้างถึงใน ณัฐลิดา ระหา, 2542) โดยการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมสามารถตอบปัญหาสำคัญๆ เช่น ใครมีบทบาทสำคัญในองค์กรในด้านต่างๆ แต่ละหน่วยงานทั้งในและนอกองค์กร มีความสัมพันธ์กันอย่างไร ข้อมูลในองค์กรและระหว่างองค์กร ถูกส่งจากใคร ไปหาใคร ข้อมูลไปกระจุกตัวอยู่ที่ไหน เกิดปัญหาคอขวดของข้อมูลหรือไม่ ทำไมข้อมูลไปไม่ถึงผู้ต้องการรับ ใครหรือหน่วยงานไหน มีศักยภาพ แต่ถูกละเลย เป็นต้น ทั้งนี้โปรแกรมนี้ยังสามารถให้ค่าสถิติ อาทิ เช่น ค่าความเป็นศูนย์กลาง เป็นต้น การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม

สามารถตอบปัญหาสำคัญๆ ดังกล่าว ได้โดยการแปลงข้อมูลเป็นแผนภาพที่ผู้อ่าน สามารถทำความเข้าใจคุณลักษณะต่างๆ ของความสัมพันธ์ทั้งในและนอกองค์กรได้ชัดเจนยิ่งขึ้น

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาโดยใช้โปรแกรม UCINET 6.232 เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในแง่มุมของการวิเคราะห์ลักษณะเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน และวิเคราะห์ตัวแปรอธิบายลักษณะของเครือข่ายที่เกิดขึ้น จากการศึกษาเอกสารเกี่ยวกับแนวคิดทฤษฎีการมีส่วนร่วม เครือข่ายทางสังคมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้วิจัยสามารถนำผลการทบทวนมาสร้างเป็นกรอบแนวคิดเพื่อนำไปสู่กระบวนการวิเคราะห์ข้อมูลได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 2.5 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันและวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย ผู้วิจัยได้เลือกใช้ การวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) แบบแผนขยายความ (explanatory design) ซึ่งเป็นการผสมระหว่างเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณกับเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพโดยมีเหตุผลสำคัญของการเลือกใช้การวิจัยดังกล่าว เนื่องจากผลการสำรวจเครือข่ายจากการวิเคราะห์เชิงปริมาณนั้นยังไม่สามารถตอบคำถามวิจัยได้อย่างชัดเจน เพียงพอ ในประเด็นของ โครงสร้างเครือข่าย ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแล จึงต้องใช้เทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ ได้แก่ การสัมภาษณ์ การสังเกต มาประกอบเพื่อให้ได้ข้อมูลในเชิงลึก สามารถตอบคำถามวิจัยได้ชัดเจนมากขึ้น นอกจากนี้ยังสามารถได้ข้อค้นพบใหม่ ที่ไม่สามารถหาได้จากการวิจัยเชิงปริมาณอีกด้วย ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้ได้แบ่งเป็น 2 ขั้นตอน โดยเป็นการผสมระหว่างการวิเคราะห์เชิงปริมาณจากข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูลจากแบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนซึ่งทำการวิเคราะห์โดยใช้โปรแกรม UCINET 6.232 และข้อมูลเชิงคุณภาพจากการสัมภาษณ์ และการสังเกต ผลของการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณจะนำมาติดตามและอธิบายเสริมด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ ซึ่งผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดย การวิเคราะห์เอกสาร (document analysis) การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการ (formal interview) การสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (informal interview) การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) และการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (nonparticipant observation) โดยผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากการลงภาคสนามด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพใช้การวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย ซึ่งผู้วิจัยวิเคราะห์ลักษณะของเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน 12 โรง ออกเป็น 4 ประเด็น คือ (1) โครงสร้างเครือข่าย (2) ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย (3) ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ และ (4) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแล โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัย ดังนี้

การเลือกกรณีศึกษา

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรณีศึกษาเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน จำนวน 12 โรงเรียน โดยพิจารณาโรงเรียนโดยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกโรงเรียนดังนี้

1) ขนาดโรงเรียน พิจารณาจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ปกติสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานแบ่งโรงเรียนออกเป็น 4 กลุ่มได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก แต่เนื่องจากโรงเรียนขนาดเล็ก ระดับมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานครมีจำนวนไม่มากดังนั้นผู้วิจัยจึงขอปรับเกณฑ์การคัดเลือก สำหรับการวิจัยครั้งนี้โดยแบ่งโรงเรียนเป็น 3 กลุ่ม คือ

- 1.1) สถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ (จำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป)
- 1.2) สถานศึกษาขนาดใหญ่ (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 1,501 – 2,500 คน)
- 1.3) สถานศึกษาขนาดกลาง (จำนวนนักเรียนตั้งแต่ 501 – 1,500 คน)

2) คุณภาพของโรงเรียนพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบสอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

- 2.1) คุณภาพโรงเรียนดี หมายถึง โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานด้าน ผู้เรียนตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกมาตรฐานตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป
- 2.2) คุณภาพโรงเรียนพอใช้ หมายถึง โรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานด้าน ผู้เรียนน้อยกว่า 3.25 และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกมาตรฐานน้อยกว่า 3.50

3) ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยพิจารณาข้อมูลที่ได้รับ จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ โดยแบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

3.1) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี หมายถึง โรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาและศึกษานิเทศก์ให้การยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ใน ระดับดี

3.2) ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี หมายถึง โรงเรียนที่ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ให้การยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้/ไม่ดี

4) ผู้บริหารโรงเรียนและครูในโรงเรียนยินดีให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวม ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สำรวจขนาดของโรงเรียน พิจารณาจากเกณฑ์ของสำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน คุณภาพของโรงเรียนพิจารณาจากผลการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ

สอง จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.) และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือโดยพิจารณาข้อมูลที่ได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ แสดงรายละเอียดดังตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.1 ผลการสำรวจคุณภาพของโรงเรียนในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียน	ขนาด* โรงเรียน	ระดับคุณภาพ สมศ.		ระดับคุณภาพ** (สมศ.)	ระดับ คุณภาพ*** (ระบบการ ดูแลฯ)	การจัด กลุ่มตาม คุณภาพ
		ผลการประเมิน สมศ. รอบ 2				
		คะแนนเฉลี่ย ด้านผู้เรียน	คะแนนเฉลี่ย รวม			
โรงเรียนที่ 1	ใหญ่พิเศษ	3.84	3.91	ดี	ดี	กลุ่ม A
โรงเรียนที่ 2	ใหญ่	3.69	3.81	ดี	ดี	
โรงเรียนที่ 3	กลาง	3.54	3.65	ดี	ดี	
โรงเรียนที่ 4	ใหญ่พิเศษ	3.36	3.52	ดี	พอใช้/ไม่ดี	กลุ่ม B
โรงเรียนที่ 5	ใหญ่	3.68	3.82	ดี	พอใช้/ไม่ดี	
โรงเรียนที่ 6	กลาง	3.44	3.56	ดี	พอใช้/ไม่ดี	
โรงเรียนที่ 7	ใหญ่พิเศษ	3.07	3.19	พอใช้	ดี	กลุ่ม C
โรงเรียนที่ 8	ใหญ่	3.04	3.30	พอใช้	ดี	
โรงเรียนที่ 9	กลาง	3.07	3.18	พอใช้	ดี	
โรงเรียนที่ 10	ใหญ่พิเศษ	2.89	3.26	พอใช้	พอใช้/ไม่ดี	กลุ่ม D
โรงเรียนที่ 11	ใหญ่	3.15	3.19	พอใช้	พอใช้/ไม่ดี	
โรงเรียนที่ 12	กลาง	3.00	3.23	พอใช้	พอใช้/ไม่ดี	

* จำแนก ตามเกณฑ์กำหนดของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดย แบ่งเป็น 3 กลุ่ม คือ

1. ขนาดใหญ่พิเศษ เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 2,500 คนขึ้นไป
2. ขนาดใหญ่ เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 1,501 – 2,500 คน
3. ขนาดกลาง เป็นโรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน ตั้งแต่ 501 – 1,500 คน

**จำแนก ตามผลการประเมินภายนอก รอบ จาก สมศ. แบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ระดับคุณภาพโรงเรียนดี เป็นโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานด้านผู้เรียน ตั้งแต่ 3.25 ขึ้นไป และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกมาตรฐาน ตั้งแต่ 3.50 ขึ้นไป
2. ระดับคุณภาพโรงเรียนพอใช้ เป็นโรงเรียนที่มีคะแนนเฉลี่ยมาตรฐานด้านผู้เรียน น้อยกว่า 3.25 และมีคะแนนเฉลี่ยรวมทุกมาตรฐาน น้อยกว่า 3.50

***จำแนก ตามข้อมูลที่ได้รับจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ

1. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี เป็นโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ให้การยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับดี
2. ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี เป็นโรงเรียนที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและศึกษานิเทศก์ให้การยอมรับว่าเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับพอใช้/ไม่ดี

จากตารางที่ 3.1 ผู้วิจัยได้กำหนดสัญลักษณ์เพื่อให้ง่ายต่อการเข้าใจ ดังนี้

1. การกำหนดสัญลักษณ์ตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงดังตารางที่ 3.2

ตารางที่ 3.2 การกำหนดสัญลักษณ์ตามเกณฑ์ของขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เกณฑ์	กลุ่ม	สัญลักษณ์
1. ขนาดของโรงเรียน	ใหญ่พิเศษ	e
	ใหญ่	l
	กลาง	m
2. คุณภาพของโรงเรียน	ดี	g
	พอใช้	b
3. ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	ดี	g
	พอใช้/ไม่ดี	b

2. การกำหนดสัญลักษณ์ของชื่อโรงเรียน โดยเรียงตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และ ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงดังตารางที่ 3.3

ตารางที่ 3.3 การกำหนดสัญลักษณ์ของชื่อโรงเรียน เรียงตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลำดับ	เกณฑ์			สัญลักษณ์
	ขนาดของโรงเรียน	คุณภาพของโรงเรียน	ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
1.	ใหญ่พิเศษ	ดี	ดี	egg
2.	ใหญ่	ดี	ดี	lgg
3.	กลาง	ดี	ดี	mgg
4.	ใหญ่พิเศษ	ดี	พอใช้/ไม่ดี	egb
5.	ใหญ่	ดี	พอใช้/ไม่ดี	lgb
6.	กลาง	ดี	พอใช้/ไม่ดี	mgb
7.	ใหญ่พิเศษ	พอใช้	ดี	ebg
8.	ใหญ่	พอใช้	ดี	lbg
9.	กลาง	พอใช้	ดี	mbg
10.	ใหญ่พิเศษ	พอใช้	พอใช้/ไม่ดี	ebb
11.	ใหญ่	พอใช้	พอใช้/ไม่ดี	lbb
12.	กลาง	พอใช้	พอใช้/ไม่ดี	mbb

แหล่งข้อมูลในการศึกษา

1. แหล่งบุคคล ได้แก่
 - 2.1 ผู้บริหารโรงเรียน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน และรองผู้อำนวยการโรงเรียน
 - 2.2 ครูที่ทำหน้าที่ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนว ครูฝ่ายปกครอง หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าระดับ ครูที่ปรึกษา และบุคลากรอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. ข้อมูลเอกสาร ได้แก่ ประวัติโรงเรียน แผนพัฒนาโรงเรียน แผนการปฏิบัติงานประจำปี รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน เอกสารรายงานการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอกสารสรุปโครงการและกิจกรรม รายงานการประชุม
3. แหล่งเหตุการณ์ ได้แก่ การจัดกิจกรรมของโรงเรียน การดำเนินงานติดต่อประสานงานกัน ภายในและภายนอกในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ แบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย (แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน) และเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ ตัวผู้วิจัยซึ่งถือเป็นเครื่องมือสำคัญในการวิจัย ซึ่งเครื่องมือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมีดังนี้

1. แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น เพื่อหาข้อมูลการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน และ หารายชื่อผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
2. แบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย (แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน) ซึ่งมีลักษณะเป็นสังคัมมิตี ใช้ในการศึกษาโครงสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้น แบ่งออก เป็น 2 ส่วน ส่วนที่หนึ่ง ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ ได้แก่ ชื่อ – นามสกุล เพศ สถานะการทำงานในเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวนปีที่ทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน บทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และ ประสบการณ์ในการฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ส่วนที่สอง ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในช่วงปีที่ผ่านมา มีลักษณะการเติม ชื่อ – นามสกุล ตำแหน่ง และหน่วยงานที่สังกัด มีข้อคำถามเกี่ยวกับบุคคลที่มีติดต่อประสานงานหรือทำงานด้วยมากที่สุดในการดำเนินงานด้านระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน และ บุคคลที่ติดต่อประสานงานหรือทำงานแล้วพบว่า เป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยให้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ดังแสดงในภาคผนวก

3. แบบบันทึกข้อมูลจากเอกสารหลักฐานของโรงเรียน ได้แก่ เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับ โรงเรียน แผนการปฏิบัติการประจำปี รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน เอกสารสรุป โครงการ/กิจกรรม เอกสารบันทึกการทำงานของครู รายงานการดำเนินงานด้านระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

4. แนวคำถามที่ใช้ในการสัมภาษณ์บุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

ซึ่งแนวคำถามมีเนื้อหาเกี่ยวกับลักษณะเครือข่ายความร่วมมือของบุคลากรที่ เกี่ยวข้องในโรงเรียนและนอกโรงเรียน ครอบคลุมประเด็นการศึกษา ดังนี้

1. เครือข่ายทางสังคมที่ศึกษาในครั้งนี้ครอบคลุมประเด็นที่ศึกษา 4 ประเด็น มีดังนี้

1.1) โครงสร้างเครือข่าย

- บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงาน ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- บุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

- เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการ ดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

1.2) ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย

1.3) ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ

1.4) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแล ช่วยเหลือของโรงเรียน

5. ประเด็นการสังเกต ครอบคลุมประเด็นการสังเกต ดังนี้ สภาพทั่วไปของโรงเรียน จำนวนบุคลากร พฤติกรรมการดำเนินงานของผู้บริหารโรงเรียน พฤติกรรมการดำเนินงานของครู การประสานงานภายในโรงเรียน การประสานงานกับหน่วยงานภายนอก การจัดกิจกรรมใน โรงเรียน และลักษณะการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน

ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลทั้งหมด 5 ฉบับ ซึ่งประกอบไปด้วย แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น แบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย แบบบันทึกข้อมูลเอกสาร แนวทางการสัมภาษณ์ และประเด็นการสังเกต โดยมีขั้นตอนการสร้างดังต่อไปนี้

1. ศึกษาข้อมูลจากหนังสือ เอกสาร ที่เกี่ยวกับเทคนิค ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมด้วยโปรแกรม UCINET 6.232 โดยศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือ วิทยานิพนธ์ วารสารทางวิชาการทั้งในและต่างประเทศ และสัมภาษณ์ครูอย่างไม่เป็นทางการ จำนวน 6 คน เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูลสำหรับเป็นแนวทางในการศึกษาและนำมาใช้เป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถามเครือข่ายการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แบบบันทึกข้อมูลเอกสาร แนวทางการสัมภาษณ์ และแนวทางการสังเกต

2. สร้างเครื่องมือทั้ง 5 ฉบับ ตามกรอบแนวคิดที่ได้จากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง

3. นำเครื่องมือแต่ละฉบับที่สร้างขึ้นไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบเนื้อหาและรูปแบบของเครื่องมือ พร้อมทั้งขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือ

4. ปรับปรุงเครื่องมือแต่ละฉบับตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา

5. นำเครื่องมือแต่ละฉบับที่ปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษาไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 6 ท่าน ตรวจสอบอีกครั้ง เพื่อขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือ โดยผู้วิจัยใช้เกณฑ์ในการคัดเลือกผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

5.1 เป็นผู้มีความรู้และมีประสบการณ์การทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป จำนวน 3 ท่าน ซึ่งอาจเป็น ผู้อำนวยการโรงเรียน ครู หรือ ศึกษานิเทศก์

5.2 เป็นอาจารย์ ซึ่งเป็นผู้มีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการใช้โปรแกรมการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (UCINET 6.232) จำนวน 2 ท่าน

5.3 เป็นอาจารย์สาขาวิจัยการศึกษา ซึ่งเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในการวิจัยการศึกษา และ/หรือ การวัดผลประเมินผลทางการศึกษา จำนวน 1 ท่าน

6. ปรับปรุงเครื่องมือแต่ละฉบับตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิและ/หรือผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำเครื่องมือไปทดลองใช้กับครูในโรงเรียน จำนวน 10 คน เพื่อขอข้อเสนอแนะในการปรับปรุงเครื่องมือให้เหมาะสมต่อการนำไปใช้

7. ปรับปรุงเครื่องมือแต่ละฉบับตามข้อเสนอแนะของครูตามความเหมาะสม จากนั้นนำเครื่องมือที่ปรับแก้แล้วไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบอีกครั้งก่อนนำไปใช้จริง

สำหรับโครงสร้างของแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นและแบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย แสดงดังตารางที่ 3.4 – 3.5 และข้อรายการปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แสดงดังตารางที่ 3.6 – 3.7

ตารางที่ 3.4 โครงสร้างของแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น

ส่วนที่	เนื้อหา	ลักษณะตัวเลือก	จำนวนข้อ/ ข้อที่
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ 1.1 เพศ 1.2 อายุ 1.3 วุฒิการศึกษา 1.4 ตำแหน่งหน้าที่ 1.5 ระยะเวลาที่ปฏิบัติงาน 1.6 ลักษณะงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1.7 ประสบการณ์ การอบรมด้านระบบการดูแลฯ	แบบตรวจสอบรายการ (Check list) เติมคำ	1 (1.1) 6 (1.2 – 1.7)
2.	นโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา 2.1 นโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลฯ 2.2 แผนงาน โครงการในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 2.3 การสร้างความตระหนัก 2.4 การดำเนินงานตามขั้นตอน 2.5 กิจกรรมการดำเนินงานในการแก้ไขนักเรียนกลุ่มเสี่ยง 2.6 แนวทางการดำเนินงาน	เติมคำ	6 (2.1 – 2.6)
3.	เครือข่ายทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3.1 โครงสร้างเครือข่าย 3.2 สมาชิกในเครือข่าย 3.3 กลุ่มสมาชิกเครือข่ายแกนนำหลัก	แบบตรวจสอบรายการ (Check list) เติมคำ	2 (3.1 – 3.2) 1 (3.3)
4.	ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานด้านระบบการดูแลฯ	เติมคำ	1

ตารางที่ 3.5 โครงสร้างของแบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย

ส่วนที่	เนื้อหา	ลักษณะตัวเลือก	จำนวนข้อ/ ข้อที่
1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ 1. ชื่อ – สกุล 2. เพศ 3. อายุ 4. สถานะการทำงาน/สถานะในเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5. จำนวนปีที่ทำงานด้านระบบการดูแลฯ 6. บทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ 7. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงานด้านระบบการดูแลฯ	แบบตรวจสอบรายการ (Check list) เติมคำ	3 (2,4,7) 5 (1,3,5,6,7)
2	ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 1. บุคคลที่ติดต่อประสานงานด้วยมากที่สุดในดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ 2. บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ 3. ประเด็นที่ติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบปีที่ผ่านมา	เติมคำ	3 (1-3)
3	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะเพื่อปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลฯ	เติมคำ	1

ตารางที่ 3.6 ขัอรายการของแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	ขัอรายการเดิม	ขัอรายการที่ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ															
ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบ																	
1.7	<p>ประสบการณ์ การอบรม ศึกษาทางด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>.....</p>	<p>ประสบการณ์ การอบรม ศึกษาทางด้านระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน (ระบุหัวข้อการอบรม หน่วยที่จัด สถานที่และ ระยะเวลา</p> <table border="1"> <thead> <tr> <th>รายการ</th> <th>หน่วยงานที่จัด/ สถานที่</th> <th>วันที่/ (ระยะเวลา รวม)</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> <tr> <td> </td> <td> </td> <td> </td> </tr> </tbody> </table>	รายการ	หน่วยงานที่จัด/ สถานที่	วันที่/ (ระยะเวลา รวม)												
รายการ	หน่วยงานที่จัด/ สถานที่	วันที่/ (ระยะเวลา รวม)															
ส่วนที่ 2 นโยบาย แผนงาน โครงการหรือกิจกรรมด้านการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนของสถานศึกษา																	
2.1	โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนหรือไม่ อย่างไร	ให้เพิ่มบรรทัดในการเติมคำ															
		<p>เพิ่มข้อคำถาม ข้อ 2.3 – 2.6</p> <p>2.3 โรงเรียนมีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่ เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่ อย่างไร</p> <p>2.4 โรงเรียนได้ดำเนินการในด้านการรู้จักนักเรียนเป็น รายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนา การแก้ไข ปัญหา และการส่งต่อของโรงเรียนเป็นอย่างไร</p> <p>2.5 โรงเรียนมีกิจกรรมดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาด้าน การให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัดกิจกรรมเพื่อป้องกันและ แก้ไขปัญหา การพัฒนาบุคลากร การประสานงานกับชุมชน และการแก้ไขช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง อย่งไรบ้าง</p> <p>2.6 แนวทางการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน อย่างมีระบบและต่อเนื่องของโรงเรียนมีกระบวนการอย่างไร</p>															
ส่วนที่ 3 เครือข่ายทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน																	
3.3	จากข้อ 3.2 สมาชิกในเครือข่ายการดำเนินงานด้านระบบการดูแล ช่วยเหลือของโรงเรียนในการดำเนินงาน หรือเป็นบุคคลที่โรงเรียน ได้ติดต่อ ขอความช่วยเหลือ ประสานงานเกี่ยวกับงานด้านการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเป็นประจำหรือบ่อยครั้ง ประกอบด้วยบุคคล ใดบ้าง อาจเป็นบุคคลทั้งในหรือนอกโรงเรียน	จากข้อ 3.2 สมาชิกในเครือข่ายการดำเนินงานด้านระบบการ ดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนที่เป็นแกนนำหลักในการดำเนินงาน หรือเป็นบุคคลที่โรงเรียนได้ติดต่อ ขอความช่วยเหลือ ประสานงานเกี่ยวกับงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็น ประจำหรือบ่อยครั้ง ประกอบด้วยบุคคลใดบ้าง กรุณาเติม ข้อมูลลงในช่องว่าง (ระบุไม่เกิน 10 คนของแต่ละกลุ่ม อาจเป็น บุคคลทั้งในหรือนอกโรงเรียน)															

ตารางที่ 3.7 ขัอรายการของแบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายที่ได้รับปรับปรุงแก้ไขและเพิ่มเติมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

ข้อ	ขัอรายการเดิม	ขัอรายการที่ปรับตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ
1. ส่วนที่ 2	ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	
	ชื่อ-นามสกุล (เรียงลำดับตามความมากน้อยในการติดต่อประสานงานหรือการร่วมมือในการทำงาน)	ชื่อ-นามสกุล (เรียงตามลำดับความมากน้อยในการติดต่อประสานงานหรือการร่วมมือในการทำงาน) (หมายเลข 1 หมายถึงมากที่สุด)
1.	"ใครคือบุคคลที่ท่านติดต่อประสานงานด้วยมากที่สุดในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบปีที่ผ่านมา (เป็นบุคคลทั้งใน/นอกโรงเรียน)"	"ใครคือบุคคลที่ท่านติดต่อประสานงานหรือทำงานด้วยมากที่สุดในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา (เป็นบุคคลทั้งใน/นอกโรงเรียน)" เพิ่ม คำถามข้อที่ 2 "ใครคือบุคคลที่ท่านติดต่อประสานงานหรือทำงานแล้วพบว่า เป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ (เป็นบุคคลทั้งใน/นอกโรงเรียน)" เพิ่ม คำถามข้อที่ 3 "ประเด็นที่ท่านติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา มีอะไรบ้าง"
	ข้อเสนอแนะ	ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

สำหรับ แบบบันทึกเอกสาร แนวทางการสัมภาษณ์ และประเด็นในการสังเกต ไม่มีประเด็นที่ปรับปรุงแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิ และตัวอย่างเครื่องมือทั้ง 5 ฉบับ แสดงในภาคผนวก การเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 2 ระยะ ดังนี้

ระยะที่ 1 การเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยนำแบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องซึ่งมีลักษณะเป็นสังคัมมิตี เพื่อนำไปใช้ในการหาโครงสร้างความสัมพันธ์ของผู้บริหาร ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ไปให้ผู้บริหาร ครูและผู้เกี่ยวข้องตอบด้วยตนเอง ในโรงเรียน 12 โรงเรียน ที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องของขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม แบ่งเป็นกลุ่มโรงเรียนที่มีระดับคุณภาพดีมาก พอใช้ และปรับปรุง ซึ่งมีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังต่อไปนี้

1. ผู้วิจัยค้นหาข้อมูลโรงเรียนตามเกณฑ์ขนาดของโรงเรียนที่มีความแตกต่างกัน ได้แก่ ขนาดใหญ่พิเศษ ขนาดใหญ่ และขนาดกลาง จากฐานข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. ผู้วิจัยหาข้อมูลของโรงเรียนที่มีผลการประเมินในภาพรวมอยู่ในระดับดี และพอใช้

จากเว็บไซต์ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.)

(<http://www.onesqa.or.th/onesqa/th/Report/index.php>)

3. ผู้วิจัยติดต่อสอบถามข้อมูลผลการประเมินจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และศึกษานิเทศก์เกี่ยวกับข้อมูลโรงเรียนที่มีความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับดี พอใช้/ไม่ดี

4. ผู้วิจัยได้คัดเลือกโรงเรียนที่มีความแตกต่างกันในเรื่องของขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 12 โรงเรียน ละเอียดดังตารางที่ 3.1 (หน้า 66)

5. ผู้วิจัยติดต่อประสานงานกับโรงเรียนด้วยตนเองทั้ง 12 โรงเรียนเพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บข้อมูล ก่อนที่จะส่งหนังสือขออนุญาตอย่างเป็นทางการจากภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

6. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวมข้อมูลในการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนด้วยตนเองโดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดและขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนเพื่อหาข้อมูลบุคคลที่เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จาก ครูแนะแนว หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล และผู้ที่รับผิดชอบในงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รวมทั้งหมด 4 ชุด พร้อมกับสัมภาษณ์ และศึกษาเอกสารจากทางโรงเรียนเพิ่มเติม

7. ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย พร้อมหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวมข้อมูลในการวิจัยจากคณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ถึงผู้บริหารโรงเรียนด้วยตนเอง การได้ข้อมูลในครั้งนี้ กระทำได้ 3 วิธีดังนี้

วิธีที่ 1 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ประสานงาน ได้แก่ ครูแนะแนว หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน พุดคุยเกี่ยวกับประโยชน์ของงานวิจัยที่จะได้รับ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอความร่วมมือในการส่งแบบสอบถามข้อมูล เครือข่าย พร้อมทั้งหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามไปให้บุคคลผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่ได้รายชื่อมาจากแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นแล้วเก็บกลับคืนมา

วิธีที่ 2 ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้บริหารโรงเรียน ขอเก็บข้อมูลจากที่ประชุมครู โดยนัดวัน เวลา ในวันที่มีการประชุมครูเพื่อชี้แจงการทำแบบสอบถาม พุดคุยเกี่ยวกับประโยชน์ของงานวิจัยที่จะได้รับ แล้วรอเก็บคืนกลับมาด้วยตนเอง

วิธีที่ 3 ผู้วิจัยได้ขออนุญาตจากผู้บริหารโรงเรียนดำเนินการเก็บข้อมูลกับครูในโรงเรียนด้วยตนเอง โดยรวเก็บแบบสอบถามกลับคืนมา

9. ในกรณีที่มีผู้ประสานงานให้ สำหรับโรงเรียนบางโรงเรียน ผู้วิจัยนัดวันเพื่อรับแบบสอบถามกลับคืนมา เมื่อได้แบบสอบถามคืนมาครบทุกโรงเรียน ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาสำรวจความถูกต้องของการตอบแบบสอบถาม เพื่อเก็บตกข้อมูลที่ยังขาดอยู่ หากได้ข้อมูลยังไม่ครบตามจำนวนที่ต้องการ หรือมีบางประเด็นที่ยังตอบไม่ครบถ้วน ผู้วิจัยได้ไปขอความร่วมมือกับผู้ประสานงานอีกครั้ง และใช้วิธีการโทรศัพท์อีกทางเลือกหนึ่ง สำหรับข้อมูลของบางท่านที่ให้เบอร์โทรไว้ เพื่อสอบถามด้วยตนเอง

10. นำแบบสอบถามที่ได้รับกลับคืนมาทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยโปรแกรมวิเคราะห์เครือข่าย UCINET 6.232

11. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในเครือข่ายบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ จากการหาค่าระดับศูนย์กลาง ศูนย์กลางความใกล้ชิด และศูนย์กลางการอยู่ระหว่าง และหาความเหมือนและความแตกต่างของลักษณะเครือข่ายและเปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ จากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์เครือข่าย เป็นแนวทางการสร้างข้อคำถามเพื่อตอบคำถามการวิจัยให้ได้ข้อมูลเชิงลึกเพื่อหาสาเหตุความเหมือนและความต่างนั้นและรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายแต่ละประเภท ด้วยการศึกษาคณาจารย์

ระยะที่ 2 การเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ

ในการศึกษาคณาจารย์มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายที่เกิดขึ้นว่ามีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร แล้วทำไมจึงเป็นเช่นนั้น ในโรงเรียนแต่ละกลุ่ม ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีภูมิหลังแตกต่างกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม ในขั้นตอนการศึกษาคณาจารย์ได้ดำเนินการต่อจากการศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณดังนี้

1. ผู้วิจัยได้ติดต่อกับผู้เกี่ยวข้องในเครือข่าย เพื่อเก็บข้อมูลด้วยการศึกษาเอกสารสัมภาษณ์ และการสังเกต โดยการนัดวันและเวลาที่โรงเรียนสะดวก

2. ผู้วิจัยทำความเข้าใจในวิธีการ ขั้นตอนและประเด็นในการเก็บรวบรวมข้อมูล ภาคสนามด้วยการสัมภาษณ์ และการสังเกต รวมทั้งจัดเตรียมเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลเอกสาร แบบสังเกต แนวทางการสัมภาษณ์ แบบสอบถาม สมุดบันทึก เครื่องบันทึกเสียง กล้องถ่ายรูป และของที่ระลึก

3. ผู้วิจัยลงสนาม เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้วิธีการดังนี้

3.1 การศึกษาเอกสารของโรงเรียนที่เกี่ยวกับการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ เอกสารข้อมูลเกี่ยวกับโรงเรียน แผนการดำเนินงานของโรงเรียน รายงานการประเมินตนเองของโรงเรียน รายงานการประเมินผลด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เอกสารโครงการและกิจกรรมต่างๆ จากนั้นนำข้อมูลจัดเป็นหมวดหมู่ ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลประกอบ

3.2 การสัมภาษณ์ ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ได้แก่ ผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จและผู้เกี่ยวข้อง ในเครือข่ายที่ได้มาจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างเป็นทางการ (formal interview) และการสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการ (informal interview) โดยมีประเด็นในการสัมภาษณ์ คือ (1) โครงสร้างเครือข่าย (2) ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย (3) ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ (4) ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3.3 การสังเกตแบบมีส่วนร่วม (participant observation) การสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม (nonparticipant observation) โดยการสังเกตการมีส่วนร่วมของครูในการติดต่อประสานงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนภายในโรงเรียน

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลจากรายชื่อบุคคลที่ได้จากแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น และจากการประสานงานกับครูในโรงเรียน โดยรายชื่อดังกล่าวเป็นบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งแสดงรายละเอียด ดังตารางที่ 3.8 – 3.11

ตารางที่ 3.8 จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม A ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จ
ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม A			รวม
	egg	lgg	mgg	
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	0	2	2
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	3	1	2	6
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	91	57	24	172
(4) ผู้ปกครอง	20	9	1	30
(5) นักเรียนแกนนำ	13	10	2	25
(6) ตำรวจ	3	0	0	3
(7) ผู้นำชุมชน	8	0	3	11
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	3	0	0	3
รวม	141	77	34	252

ตารางที่ 3.9 จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม B ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จ
ในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม B			รวม
	egb	lgb	mgb	
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	0	0	0
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	2	4	2	8
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	51	73	46	170
(4) ผู้ปกครอง	2	3	7	12
(5) นักเรียนแกนนำ	11	13	24	48
(6) ตำรวจ	0	0	0	0
(7) ผู้นำชุมชน	0	0	0	0
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	0	0	0	0
รวม	64	93	77	238

ตารางที่ 3.10 จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม C ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม C			รวม
	ebg	lbg	mbg	
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	0	0	0
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	1	1	4	6
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	71	57	35	163
(4) ผู้ปกครอง	8	6	2	16
(5) นักเรียนแกนนำ	5	14	5	24
(6) ตำรวจ	0	0	1	1
(7) ผู้นำชุมชน	1	0	0	1
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	0	0	0	0
รวม	86	78	47	211

ตารางที่ 3.11 จำนวนผู้ให้ข้อมูลของกลุ่ม D ที่แบ่งตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

กลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม D			รวม
	ebb	lbb	mhb	
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	2	5	7
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	2	3	2	7
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	52	46	37	135
(4) ผู้ปกครอง	3	0	8	11
(5) นักเรียนแกนนำ	7	9	9	25
(6) ตำรวจ	2	2	1	5
(7) ผู้นำชุมชน	0	3	0	3
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	0	0	0	0
รวม	66	65	62	193

4. นำผลที่ได้จากलगภาคสนามที่ได้การวิเคราะห์เนื้อหาและหาข้อสรุปแบบอุปนัยนำมาอธิบายขยาย สนับสนุนผลที่ได้จากการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ หาความเหมือนและความต่าง สรุปผลการวิจัย และอภิปรายผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมาวิเคราะห์เชิงปริมาณด้วยโปรแกรม UCINET 6.232 และนำผลที่ได้ก็นำมาศึกษาด้วยเก็บรวบรวมโดยการศึกษาค้นคว้า การสัมภาษณ์และการสังเกตมาทำการลดทอนข้อมูลตรวจสอบข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา จากนั้นนำข้อมูลที่ได้จากการสังเคราะห์มานำเสนอ โดยมีรายละเอียดดังนี้

1. การศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ

ผู้วิจัยได้ศึกษาข้อมูลเชิงปริมาณ โดยใช้แบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมการวิเคราะห์เครือข่าย UCINET 6.232 ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (social network analysis) ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิเคราะห์ข้อมูลเครือข่ายผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (complete network) แบ่งเป็นโรงเรียนที่มีความแตกต่างของขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม ตามกลุ่มโรงเรียน ได้แก่ กลุ่ม A , กลุ่ม B , กลุ่ม C และ กลุ่ม D โดยใช้ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากแบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายมาวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนด้วยโปรแกรม UCINET 6.232 ซึ่งดาวน์โหลดโปรแกรมจาก www.analytitech.com โดยใช้แนวทางการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย (the egocentric network approach) เพื่อต้องการค้นหาบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ การวิเคราะห์ข้อมูล จำแนกเป็น 3 ลักษณะ ดังนี้

(1) ความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ซึ่งคำนวณจากจำนวนครั้งหรือความถี่ของการติดต่อกันโดยตรงของสมาชิก (actor หรือ nodes) ในเครือข่าย มี 2 ลักษณะ คือ จำนวนครั้งของการติดต่อเข้ามา (in - degree) และจำนวนของการติดต่อออกไป (out - degree) โดยจำนวนครั้งของการติดต่อระหว่างบุคคลที่เชื่อมโยงสู่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมากเป็นพิเศษถือว่าเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย

(2) ความใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ซึ่งคำนวณจากผลรวมของเส้นความสัมพันธ์ (ties) ที่ตรงที่สุดระหว่างบุคคลกับบุคคลศูนย์กลางในเครือข่าย โดยใช้วิธี

คำนวณระยะทางของแต่ละคนกับคนอื่นๆ (all others) ในเครือข่าย ได้เป็นค่าความไกล (farness) ซึ่งสามารถแปลงค่าไปเป็นมาตรวัดความใกล้ (nearness หรือ closeness) ด้วยการเทียบกลับและแปลงให้เป็นค่าบรรทัดฐาน (normalizing) สำหรับการเปรียบเทียบโดยอ้างอิงกับบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางมากที่สุด ค่าที่คำนวณได้นี้สะท้อนระดับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อำนาจ เกียรติ อิทธิพล และการมีสถานภาพทางสังคมของบุคคล

(3) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนของเส้นความสัมพันธ์ (ties) ทั้งหมดที่สามารถผ่านไปถึงบุคคลศูนย์กลาง โดยบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งบุคคลคั่นกลางกับบุคคลศูนย์กลางในเครือข่ายจะเป็นบุคคลที่ต้องถูกอาศัยเป็นทางผ่าน สะท้อนถึงการมีศักยภาพและความสามารถในการควบคุมการไหลของข้อมูลและข่าวสารระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง

2. การศึกษาข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยใช้เทคนิคการสัมภาษณ์ และการสังเกต ประกอบกับการศึกษาเอกสาร เพื่อศึกษาลักษณะของเครือข่ายเพิ่มเติมในประเด็นของโครงสร้างเครือข่าย ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลด้วยข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง โดยมีกระบวนการตามขั้นตอนดังนี้

1. การตรวจสอบข้อมูล

ในการบันทึกข้อมูลภาคสนามในแต่ละวัน ผู้วิจัยจะสรุปข้อมูลที่ได้และจำแนกแยกแยะตามประเด็น เพื่อให้สะดวกต่อการนำมาวิเคราะห์ จากนั้นผู้วิจัยจะตรวจสอบข้อมูลโดยพิจารณาถึงความถูกต้อง ความครบถ้วน และเชื่อถือได้ โดยใช้วิธีตรวจสอบแบบสามเส้า (triangulation) เป็นการเก็บข้อมูลจากหลายๆ ฝ่าย หรือหลายๆ วิธีในการเก็บข้อมูลในเรื่องเดียวกัน ได้แก่ การตรวจสอบข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและภาพถ่าย การตรวจสอบข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียน ครูและผู้เกี่ยวข้องและการตรวจสอบข้อมูลจากการสังเกต

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยวิธีการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสังเกต มาทำการลดทอนข้อมูล ตรวจสอบข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูลโดย

2.1) การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) โดยการนำเอกสารและข้อมูลที่รวบรวมได้มาสังเคราะห์แล้วนำเสนอโดยวิธีบรรยาย

2.2) การจำแนกชนิดข้อมูล (typological analysis) คือ การนำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกต จัดเป็นหมวดหมู่หรือประเภท โดยใช้เกณฑ์ตามคุณลักษณะหรือเหตุการณ์เป็นตัวจำแนก

2.3) การเปรียบเทียบข้อมูล (comparison) เป็นการหาความเหมือนและความแตกต่างของข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร การสัมภาษณ์และการสังเกต เพื่อหาข้อสรุปที่แสดงถึงลักษณะร่วมและแตกต่างของข้อมูล

2.4) การสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย (analytic induction) เป็นการนำข้อมูลทั้งหมดที่ได้รวบรวมโดยวิธีการต่างๆ มาหาลักษณะร่วมของรูปธรรม ซึ่งแสดงความเชื่อมโยงระหว่างเหตุการณ์ต่างๆ และตีความข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา เพื่อสร้างข้อสรุปเป็นลักษณะข้อเท็จจริงที่ได้รับ

จากนั้นนำข้อสรุปที่ได้จากการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัยไปอธิบายขยายความข้อมูลเชิงปริมาณจากการสำรวจเครือข่ายในระยะแรกแล้วนำผลที่ได้จากโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียน มาเปรียบเทียบกันเพื่อหาความเหมือนและความต่างของโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียน

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบผสมวิธี (Mixed Method Research) แบบแผนขยายความ (explanatory design) ซึ่งเป็นการผสมระหว่างเทคนิคการวิจัยเชิงปริมาณกับเทคนิคการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน และวิเคราะห์ตัวแปรอธิบายลักษณะของเครือข่ายทางสังคมที่เกิดขึ้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลนำเสนอการวิจัยมี 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม ด้านโครงสร้างเครือข่ายประกอบไปด้วย (1) บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) บุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และ (3) การเปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย ตอนที่ 3 ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ และตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม

การศึกษาในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่อง ขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์และเปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่มีการบันทึกค่าแบบ dichotomous ค่าเท่ากับ 1 แสดงถึงการมีความสัมพันธ์ และ 0 แสดงถึงการไม่มีความสัมพันธ์กัน จัดทำข้อมูลในตามด้วยโปรแกรม Excel และนำเข้าในตาราง

วิเคราะห์ข้อมูลแบบ adjacency matrix (actor by actor matrix) ของโปรแกรม UCINET version 6.232 ทำการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย (the egocentric network approach) จากนั้นใช้โปรแกรม NetDraw version 2.089 ทำการวาดแผนภาพเครือข่ายสังคม (sociogram) ของเครือข่ายทางสังคมของโรงเรียนทั้ง 12 แห่ง โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A , กลุ่ม B , กลุ่ม C และกลุ่ม D กลุ่มละ 3 โรงเรียน ผลการศึกษานำเสนอ คือ ผลวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่ายเพื่อให้ง่ายต่อความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงกำหนดสัญลักษณ์และความหมายตามกลุ่มโรงเรียนดังนี้

1. การกำหนดสัญลักษณ์ตามขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. ขนาดของโรงเรียน แบ่งเป็น 3 ขนาด คือ	ขนาดใหญ่พิเศษ	สัญลักษณ์	e
	ขนาดใหญ่	สัญลักษณ์	l
	ขนาดกลาง	สัญลักษณ์	m
2. คุณภาพของโรงเรียน แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ	ดี	สัญลักษณ์	g
	พอใช้	สัญลักษณ์	b
3. ความสำเร็จของระบบการดูแลฯ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ	ดี	สัญลักษณ์	g
	พอใช้/ไม่ดี	สัญลักษณ์	b

2. การกำหนดสัญลักษณ์ของชื่อโรงเรียน จะเรียงตาม ขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียน และ ความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

1. ขนาดใหญ่พิเศษ	คุณภาพ ๗	ดี	ระบบการดูแลฯ	ดี	สัญลักษณ์	egg
2. ขนาดใหญ่	คุณภาพ ๗	ดี	ระบบการดูแลฯ	ดี	สัญลักษณ์	lgg
3. ขนาดกลาง	คุณภาพ ๗	ดี	ระบบการดูแลฯ	ดี	สัญลักษณ์	mgg
4. ขนาดใหญ่พิเศษ	คุณภาพ ๗	ดี	ระบบการดูแลฯ	พอใช้/ไม่ดี	สัญลักษณ์	egb
5. ขนาดใหญ่	คุณภาพ ๗	ดี	ระบบการดูแลฯ	พอใช้/ไม่ดี	สัญลักษณ์	lgb
6. ขนาดกลาง	คุณภาพ ๗	ดี	ระบบการดูแลฯ	พอใช้/ไม่ดี	สัญลักษณ์	mgb
7. ขนาดใหญ่พิเศษ	คุณภาพ ๗	พอใช้	ระบบการดูแลฯ	ดี	สัญลักษณ์	ebg
8. ขนาดใหญ่	คุณภาพ ๗	พอใช้	ระบบการดูแลฯ	ดี	สัญลักษณ์	lbg
9. ขนาดกลาง	คุณภาพ ๗	พอใช้	ระบบการดูแลฯ	ดี	สัญลักษณ์	mbg
10.ขนาดใหญ่พิเศษ	คุณภาพ ๗	พอใช้	ระบบการดูแลฯ	พอใช้/ไม่ดี	สัญลักษณ์	ebb
11.ขนาดใหญ่	คุณภาพ ๗	พอใช้	ระบบการดูแลฯ	พอใช้/ไม่ดี	สัญลักษณ์	lbb
12.ขนาดกลาง	คุณภาพ ๗	พอใช้	ระบบการดูแลฯ	พอใช้/ไม่ดี	สัญลักษณ์	mbb

3. การกำหนดสัญลักษณ์ของผู้เกี่ยวข้องตามกลุ่ม A , กลุ่ม B , กลุ่ม C และกลุ่ม D ดังนี้

กลุ่ม A

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)	2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)
Begg หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน	Blgg หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน
Tegg หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน	Tlgg หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน
Segg หมายถึง นักเรียนแกนนำ	Slgg หมายถึง นักเรียนแกนนำ
Pegg หมายถึง ผู้ปกครอง	Plgg หมายถึง ผู้ปกครอง
Legg หมายถึง ผู้นำชุมชน	Llgg หมายถึง ผู้นำชุมชน
Poegg หมายถึง ตำรวจ	Polgg หมายถึง ตำรวจ
Aegg หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	Algg หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
Oegg หมายถึง อื่นๆ	Olgg หมายถึง อื่นๆ
3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)	
Bmgg หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน	
Tmgg หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน	
Smgg หมายถึง นักเรียนแกนนำ	
Pmgg หมายถึง ผู้ปกครอง	
Lmgg หมายถึง ผู้นำชุมชน	
Pomgg หมายถึง ตำรวจ	
Amgg หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
Omgg หมายถึง อื่นๆ	

กลุ่ม B

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)	2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb)
Begb หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน	Blgb หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน
Tegb หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน	Tlgb หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน
Segb หมายถึง นักเรียนแกนนำ	Slgb หมายถึง นักเรียนแกนนำ
Pegb หมายถึง ผู้ปกครอง	Plgb หมายถึง ผู้ปกครอง
Legb หมายถึง ผู้นำชุมชน	Llgb หมายถึง ผู้นำชุมชน
Poegb หมายถึง ตำรวจ	Polgb หมายถึง ตำรวจ
Aegb หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	Algb หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
Oegb หมายถึง อื่นๆ	Olgb หมายถึง อื่นๆ

กลุ่ม B (ต่อ)

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)		
Bmgb	หมายถึง	ผู้บริหารโรงเรียน
Tmgb	หมายถึง	ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน
Smgb	หมายถึง	นักเรียนแกนนำ
Pmgb	หมายถึง	ผู้ปกครอง
Lmgb	หมายถึง	ผู้นำชุมชน
Pomgb	หมายถึง	ตำรวจ
Amgb	หมายถึง	ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
Omg	หมายถึง	อื่นๆ

กลุ่ม C

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)	2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)
Bebg หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน	Blbg หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน
Tebg หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน	Tlbg หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน
Sebg หมายถึง นักเรียนแกนนำ	Slbg หมายถึง นักเรียนแกนนำ
Pebg หมายถึง ผู้ปกครอง	Plbg หมายถึง ผู้ปกครอง
Lebg หมายถึง ผู้นำชุมชน	Llbg หมายถึง ผู้นำชุมชน
Poebg หมายถึง ตำรวจ	Polbg หมายถึง ตำรวจ
Aebg หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	Albg หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
Oebg หมายถึง อื่นๆ	Olb
3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)	
Bmbg หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน	
Tmbg หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน	
Smbg หมายถึง นักเรียนแกนนำ	
Pmbg หมายถึง ผู้ปกครอง	
Lmbg หมายถึง ผู้นำชุมชน	
Pombg หมายถึง ตำรวจ	
Ambg หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
Ombg หมายถึง อื่นๆ	

กลุ่ม D

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb)	2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (lbb)
Bebb หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน	Blbb หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน
Tebb หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน	Tlbb หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน
Sebb หมายถึง นักเรียนแกนนำ	Slbb หมายถึง นักเรียนแกนนำ
Pebb หมายถึง ผู้ปกครอง	Plbb หมายถึง ผู้ปกครอง
Lebb หมายถึง ผู้นำชุมชน	Llbb หมายถึง ผู้นำชุมชน
Poebb หมายถึง ตำรวจ	Polbb หมายถึง ตำรวจ
Aebb หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	Albb หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
Oebb หมายถึง อื่นๆ	Olbb หมายถึง อื่นๆ
3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mbb)	
Bmbb หมายถึง ผู้บริหารโรงเรียน	
Tmbb หมายถึง ครู/อาจารย์/บุคลากรในโรงเรียน	
Smbb หมายถึง นักเรียนแกนนำ	
Pmbb หมายถึง ผู้ปกครอง	
Lmbb หมายถึง ผู้นำชุมชน	
Pombb หมายถึง ตำรวจ	
Ambb หมายถึง ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
Ombb หมายถึง อื่นๆ	

ในตอนที 1 นี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนที่คัดเลือกมาศึกษาจำนวน 12 โรงเรียน ที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่อง ขนาดของโรงเรียน คุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A , กลุ่ม B , กลุ่ม C และกลุ่ม D กลุ่มละ 3 โรง นำผลการศึกษา แบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ (1) ข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง (2) ผลการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ดังรายละเอียดต่อไปนี้

1. ข้อมูลลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง

สถานะของบุคคลในเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องของโรงเรียนที่มีการสอบถามข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น ประกอบการสอบถามข้อมูลจากทางโรงเรียน เพื่อนำมาวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม ประกอบด้วย กลุ่ม A จำนวน 3 โรง ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) จำนวน 141 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) จำนวน 77 คน และโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) จำนวน 34 คน กลุ่ม B จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb) จำนวน 66 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb) จำนวน 93 คน โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) จำนวน 79 คน กลุ่ม C จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) จำนวน 86 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) จำนวน 78 คน และโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) จำนวน 47 คน และกลุ่ม D จำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) จำนวน 66 คน โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb) จำนวน 65 คน และ โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbb) จำนวน 62 คน ตัวอย่างประกอบด้วย คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง นักเรียน ตำรวจ ผู้นำชุมชน และบุคคลอื่นๆ ดังรายละเอียดในตารางที่ 4.1 – 4.4

ตารางที่ 4.1 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม A จำแนกตามสถานะของบุคคลในเครือข่าย และขนาดโรงเรียน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม A						รวม	
	egg		lgg		mgg		จำนวน	ร้อยละ
สถานะของบุคคลในเครือข่าย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	0	0	0	2	5.58	2	0.79
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	3	2.13	1	1.3	2	5.58	6	2.38
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	91	64.54	57	74.03	24	70.59	172	68.25
(4) ผู้ปกครอง	20	14.18	9	11.69	1	2.94	30	11.90
(5) นักเรียนแกนนำ	13	9.22	10	12.99	2	5.58	25	9.92
(6) ตำรวจ	3	2.13	0	0	0	0	3	1.19
(7) ผู้นำชุมชน	8	5.67	0	0	3	8.83	11	4.37
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	3	2.13	0	0	0	0	3	1.19
รวม	141	100	77	100	34	100	252	100

ตารางที่ 4.2 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม B จำแนกตามสถานะของบุคคลในเครือข่าย และขนาดโรงเรียน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม B						รวม	
	egb		lgb		mgb		จำนวน	ร้อยละ
สถานะของบุคคลในเครือข่าย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	0	0	0	0	0	0	0
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	2	3.03	4	4.30	2	2.53	8	3.36
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	51	77.27	73	78.49	46	58.23	170	71.43
(4) ผู้ปกครอง	2	3.03	3	3.23	7	8.86	12	5.04
(5) นักเรียนแกนนำ	11	16.67	13	13.98	24	30.38	48	20.17
(6) ตำรวจ	0	0	0	0	0	0	0	0
(7) ผู้นำชุมชน	0	0	0	0	0	0	0	0
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	66	100	93	100	79	100	238	100

ตารางที่ 4.3 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม C จำแนกตามสถานะของบุคคลในเครือข่าย และขนาดโรงเรียน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม C						รวม	
	ebg		lbg		mbg		จำนวน	ร้อยละ
สถานะของบุคคลในเครือข่าย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	0	0	0	0	0	0	0
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	1	1.16	1	1.28	4	8.51	6	2.84
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	71	82.56	57	73.08	35	74.47	163	77.25
(4) ผู้ปกครอง	8	9.30	6	7.69	2	4.26	16	7.58
(5) นักเรียนแกนนำ	5	5.81	14	17.95	5	10.64	24	11.37
(6) ตำรวจ	0	0	0	0	1	2.13	1	0.47
(7) ผู้นำชุมชน	1	1.16	0	0	0	0	1	0.47
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	86	100	78	100	47	100	211	100

ตารางที่ 4.4 จำนวนและร้อยละของกลุ่มตัวอย่างในกลุ่ม D จำแนกตามสถานะของบุคคลในเครือข่าย และขนาดโรงเรียน

ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง	กลุ่ม D						รวม	
	ebb		lbb		mbb		จำนวน	ร้อยละ
สถานะของบุคคลในเครือข่าย	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ		
(1) คณะกรรมการสถานศึกษา	0	0	2	3.08	5	8.06	7	3.63
(2) ผู้บริหารโรงเรียน	2	3.03	3	4.62	2	3.23	7	3.63
(3) ครูที่มีบทบาทเกี่ยวข้อง	52	78.79	46	70.77	37	59.68	135	69.95
(4) ผู้ปกครอง	3	4.55	0	0	8	12.90	11	5.70
(5) นักเรียนแกนนำ	7	10.61	9	13.85	9	14.52	25	12.95
(6) ตำรวจ	2	3.03	2	3.08	1	1.61	5	2.59
(7) ผู้นำชุมชน	0	0	3	4.62	0	0	3	1.55
(8) อื่นๆ (หน่วยงานภายนอก)	0	0	0	0	0	0	0	0
รวม	66	100	65	100	62	100	193	100

2. ผลการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย

การวิเคราะห์ความเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย (centrality) ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แนวทางการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางของเครือข่าย (the egocentric network approach) และแสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลในเครือข่ายเพื่อสะท้อนความมีประสิทธิภาพในการทำงานและความเข้มแข็งของเครือข่าย จำแนกเป็น 3 ลักษณะ คือ (1) ความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ซึ่งคำนวณจากจำนวนครั้งหรือความถี่ของการติดต่อกันโดยตรงของสมาชิก (actor หรือ nodes) ในเครือข่าย มี 2 ลักษณะ คือ จำนวนครั้งของการติดต่อเข้ามา (in-degree) และจำนวนของการติดต่อออกไป (out-degree) โดยจำนวนครั้งของการติดต่อระหว่างบุคคลที่เชื่อมโยงสู่บุคคลหนึ่งบุคคลใดมากเป็นพิเศษถือว่าเป็นศูนย์กลางของเครือข่าย (2) ความใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ซึ่งคำนวณจากผลรวมของเส้นความสัมพันธ์ (ties) ที่ตรงที่สุดระหว่างบุคคลกับบุคคลศูนย์กลางในเครือข่าย โดยใช้วิธีคำนวณระยะทางของแต่ละคนกับคนอื่นๆ (all others) ในเครือข่าย ได้เป็นค่าความใกล้เคียง (farness) ซึ่งสามารถแปลงค่าไปเป็นมาตรวัดความใกล้ (nearness หรือ closeness) ด้วยการเทียบกลับและแปลงให้เป็นค่าบรรทัดฐาน (normalizing) สำหรับการเปรียบเทียบโดยอ้างอิงกับบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งศูนย์กลางมากที่สุด ค่าที่คำนวณได้นี้สะท้อนระดับการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร อำนาจเกียรติ อิทธิพล และการมีสถานภาพทางสังคมของบุคคลและ (3) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ซึ่งคำนวณจากสัดส่วนของเส้นความสัมพันธ์ (ties) ทั้งหมด

ที่สามารถผ่านไปถึงบุคคลศูนย์กลาง โดยบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งบุคคลคั่นกลางกับบุคคลศูนย์กลางในเครือข่ายจะเป็นบุคคลที่ต้องถูกอาศัยเป็นทางผ่าน สะท้อนถึงการมีศักยภาพและความสามารถในการควบคุมการไหลของข้อมูลและข่าวสารระหว่างบุคคลหนึ่งกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผลการวิเคราะห์ค่าความเป็นศูนย์กลางของเครือข่ายตามประเด็นการศึกษาเครือข่ายทางสังคมโรงเรียนประกอบด้วย (1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ (3) เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จตามกลุ่มโรงเรียนมีดังนี้

กลุ่ม A

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 135 คน นักเรียน 3,483 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “สืบสานวัฒนธรรมใส่ใจสถาบัน สร้างสรรค์สังคมไทย สู่มาตรฐานสากลบนพื้นฐานของความเป็นไทยภายใต้ความร่วมมือของผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 29 ถึง 31 เดือน พฤษภาคม 2549 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมากทุกมาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน ด้านนโยบายเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีโครงการในรอบปีที่ผ่านมาดังนี้ (1) โครงการรณรงค์ นักเรียนข้ามถนนโดยใช้สะพานลอย (2) โครงการเรารักโรงเรียน (3) โครงการนักเรียนบำเพ็ญประโยชน์ (4) โครงการลดนักเรียนมาสาย (5) โครงการอบรมผู้นำนักเรียน โรงเรียนได้รับรางวัล ครูที่ปรึกษาดีเด่นในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของกรมสามัญศึกษา ปี 2544 กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ และเป็นโรงเรียนที่ได้รับการยอมรับจากศึกษานิเทศก์ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ว่าเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียนที่ดี เป็นโรงเรียนที่มีผู้มีส่วนเกี่ยวข้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือนักเรียน หลายฝ่ายด้วยกัน เช่น กลุ่มผู้ปกครองนักเรียน กลุ่มตำรวจ กลุ่มชุมชน กลุ่มคนขับรถแท็กซี่ รถสามล้อมอเตอร์ไซด์ ช่วยในการสอดส่องดูแลนักเรียน เวล่านักเรียนข้ามถนน หรือนักเรียนกระทำการเสี่ยงใดๆ โดยเฉพาะในกลุ่มผู้ปกครองนักเรียน จะมีการยื่นเวรประจำวัน ช่วงเลิกเรียน บริเวณสะพานลอย โดยจะมีครูเวร และนักเรียนด้วย เพื่ออรณรงค์ให้นักเรียนข้ามสะพานลอยเป็นการช่วยลดอุบัติเหตุ โรงเรียนมีโครงสร้างหน้าที่เกี่ยวกับการทำงานด้านระบบดูแลอย่างชัดเจน ซึ่งจะอยู่ในฝ่ายของกลุ่มบริหารงานบุคคล โดยมีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลเป็นผู้บริหารงาน นอกจากนี้จะมีการประชุมครู ผู้ปกครอง และชุมชน ในทุกเทอม เพื่อชี้แจง ขอความร่วมมือ และรายงานผลการปฏิบัติงาน หาแนวทางการแก้ไขปัญหาร่วมกัน ในการแบ่งหน้าที่การทำงานในส่วนของคุณครู โรงเรียนจะมีครูที่ปรึกษา คอยดูแลนักเรียนในห้องๆ ละ 2 คน มีทั้งหมด 6 ระดับชั้น และในแต่ละระดับชั้น จะมีหัวหน้าระดับเป็นผู้ควบคุมดูแลในระดับซึ่งดูแลเกี่ยวกับปัญหาพฤติกรรม นอกจากนี้จะมีผู้ประสานงานของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งเป็นผู้ได้รับมอบหมายมาจากหัวหน้าระดับ จะดูแลเกี่ยวกับการทำเอกสาร การประสานงานกับ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นผู้รับผิดชอบทั้งในส่วนของการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งจะมีการทำงานตามหลักวงจรเดมมิ่ง (PDCA) และเครือข่ายที่เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้องทั้งหมด นอกจากนี้ยังมีหน้าที่ในการให้คำแนะนำและคำปรึกษา มีการประชุมวางแผนการแก้ไขปัญหาให้นักเรียน สิ้นปีการศึกษา ครูทุกคนจะต้องมีการส่งเอกสารเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งประกอบไปด้วยเอกสารการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การแก้ไข ปัญหา การส่งเสริมพัฒนา และการเยี่ยมบ้าน เป็นต้น

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาเขต 2 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 99 คน นักเรียน 2,006 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งมั่นพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้วยกลไกที่ทันสมัย ใส่ใจทุกด้าน ด้วยมาตรฐานสากล” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 22 ถึง 24 เดือน มกราคม 2550 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมากทุกมาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายในเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการส่งเสริมเครือข่าย

การมีส่วนร่วม อาทิ เช่นเครือข่ายผู้ปกครอง สมาคมศิษย์เก่า เป็นต้น ในรอบปีที่ผ่านมาท่านผู้อำนวยการโรงเรียนมีการบริหารงานโดยเน้นการบริหารแบบมีส่วนร่วมโดยผู้บริหารโรงเรียน ผู้แทนครู ผู้ปกครองได้ร่วมกันมีบทบาทในการบริหารโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและตอบสนองความต้องการของผู้ปกครองและชุมชนให้ได้มากที่สุด มีคณะกรรมการเครือข่ายผู้ปกครองของโรงเรียนและจัดประชุมคณะกรรมการอย่างต่อเนื่อง มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ของคณะกรรมการ โดยในปีการศึกษาที่ผ่านมา โรงเรียนและเครือข่ายผู้ปกครองได้ร่วมกันจัดงานวันครอบครัวสามเสน 2 โดยมีกิจกรรม 3 กิจกรรม ได้แก่ กิจกรรมทำบุญตักบาตรที่บริเวณหน้าเสาธง กิจกรรมอัญเชิญพระพุทธรูปขึ้นประจำห้องเรียน และกิจกรรมวันครอบครัว ซึ่งเป็นกิจกรรมที่ผู้แทนครู ผู้ปกครอง ได้เข้ามามีส่วนร่วมในสถานศึกษาและเป็นการส่งเสริมให้ครูอาจารย์ได้ปฏิบัติหน้าที่ร่วมกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด การทำงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนจะมีครูที่ปรึกษา คอยดูแลนักเรียนในห้องๆ ละ 2 คน มีทั้งหมด 6 ระดับชั้น และในแต่ละระดับชั้น จะมีหัวหน้าระดับเป็นผู้ควบคุมดูแลในระดับ และจะมีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นผู้ดูแลรับผิดชอบในส่วนนี้ นอกจากนี้ โรงเรียนมีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยครูมีส่วนร่วมคิดปฏิบัติ พัฒนาแก้ไขในตัวนักเรียน การเยี่ยมบ้าน จัดกิจกรรมป้องกันและส่งเสริมพัฒนาคุณภาพของนักเรียนโดยยึดหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียน ดี ระบบการดูแล ดี (mgg)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (mgg) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 39 คน นักเรียน 721 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “เป็นโรงเรียนสมบูรณแบบที่ได้มาตรฐานการศึกษาชาติ” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 8 ถึง 11 เดือน ธันวาคม 2551 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมาก 13 มาตรฐาน ระดับดี 1 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการดำเนินตามแผนงาน ในรอบปีที่ผ่านมา โรงเรียนได้จัดกิจกรรมเพื่อป้องกันแก้ไขและส่งเสริมนักเรียน เช่น งานส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรม ส่งเสริมให้นักเรียนได้แสดงความสามารถทางวิชาการและกิจกรรมด้านต่างๆ ส่งเสริมและเปิดโอกาสให้ผู้ปกครองนักเรียนเข้ามาสนับสนุนโรงเรียนด้านวิชาการ มี

เครือข่ายผู้ปกครองเข้ามาดูแลพฤติกรรมของนักเรียน มีความร่วมมือกับชุมชนจัดตำรวบ้านร่วม กวดขัน ดูแลความประพฤติของนักเรียน และมีระบบประกันคุณภาพที่มีคุณภาพ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนในระดับชั้น เนื่องจากจำนวนนักเรียนและครูค่อนข้างน้อย โรงเรียนจึงได้จัดให้มีครูที่ปรึกษาในแต่ละห้องเรียน จำนวน 1 ท่าน และในแต่ละระดับชั้น จะมีหัวหน้าระดับ แบ่งเป็น หัวหน้าระดับ ม.1 - ม.3 และหัวหน้าระดับ ม.ปลาย โรงเรียนมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งเป็นครูแนะแนว ด้วย ดังนั้น จะเป็นหน้าที่หลักในการให้คำปรึกษา และวางแผนการจัดการแก้ปัญหาในส่วนของการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนมีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยจะมีการจัดประชุมครูทุกเดือน มีการติดตามปัญหา แก้ไขปัญหานักเรียน ตามโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน เป็นต้น

กลุ่ม B

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัชฌมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 119 คน นักเรียน 2,706 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า "มุ่งพัฒนาผู้เรียน ให้เป็นผู้มีคุณธรรมนำความรู้ ก้าวทันเทคโนโลยี สู่ความเป็นสากล บนพื้นฐานความเป็นไทย สุขภาพพลานามัยดี" โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 11 ถึง 13 เดือน ธันวาคม 2550 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมาก 6 มาตรฐาน ระดับดี 8 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐานโรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในรอบปีที่ผ่านมา มีโครงการรณรงค์ต่อต้านสารเสพติดและโรคเอดส์ การเยี่ยมบ้าน การหาทุน ค่ายาคูคุณธรรม การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนจัดให้มีครูที่ปรึกษาระดับ ม.ต้น ห้องละ 2 คน ม.ปลาย 1 คน มีหัวหน้าระดับ ม.1 - ม.6 เป็นผู้ดูแลในระดับ และมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเอกสารข้อมูลนักเรียน ส่วนในการส่งต่อภายใน จะเริ่มจากครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และครูฝ่ายปกครอง เป็นต้นโรงเรียนมีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องและเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนบ้าง แต่ไม่มาก

เท่าที่ควร โรงเรียนมีอุปสรรคในการดำเนินงาน อาทิเช่น มีนักเรียนในห้องเรียนมากเกินไป (50-55 คน/ ห้อง) ห้องเรียนไม่พอ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายต้องเดินเรียน โรงเรียนขาดครู ตามเกณฑ์ ต้องแก้ปัญหาโดยจ้างครูมาสอน นักเรียนบางส่วนยังขาดวินัยและความรับผิดชอบ ส่งผลให้การจัดการกรรมการเรียนรู้ไม่เกิดประสิทธิผลตามที่โรงเรียนคาดหวัง และยังส่งผลกระทบต่อ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูต้องทำงานหนักมากขึ้น เนื่องจากต้องเป็นทั้งครูปกครอง และผู้สอนในเวลาเดียวกัน เป็นต้น

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Igb)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Igb) สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 102 คน นักเรียน 2,226 คน โรงเรียนกำหนด วิสัยทัศน์ว่า "จัดการศึกษาโดยความร่วมมือจากทุกภาคส่วนในการพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตาม มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีคุณธรรมนำความรู้ ดำรงชีวิตอย่างมีความสุข บนพื้นฐานความ เป็นไทยตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง พัฒนาสิ่งแวดล้อม ก้าวทันเทคโนโลยีและมุ่งสู่สากล" โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 11 ถึง 13 เดือน ธันวาคม 2550 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมาก 12 มาตรฐาน ระดับดี 2 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐานโรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนในรอบปีที่ผ่านมา โรงเรียนมีนโยบายในการพัฒนานักเรียนให้เป็นบุคคลที่มี คุณภาพทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความสามารถ มีคุณธรรมจริยธรรม และมีวิถีชีวิตเป็นสุข ตามที่สังคมคาดหวัง มีการวางแผนการปฏิบัติการ แต่งตั้งกรรมการ กำหนดปฏิทินการจัดกิจกรรม มีการดำเนินงาน ทำงานเป็นทีม มีการตรวจสอบประเมินผล กำกับติดตาม และมีการปรับปรุง พัฒนา มีการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยโรงเรียนจัดให้มีครูที่ปรึกษา ห้อง ละ 2 คน มีหัวหน้าระดับ ม.1 - ม.6 เป็นผู้ดูแลในระดับ และมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ซึ่งจะเป็นผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับเอกสารข้อมูลนักเรียน มีครูแนะแนว 2 ท่านมีหน้าที่ให้ คำปรึกษาและจัดหาทุนการศึกษา ส่วนในการส่งต่อภายใน จะเริ่มจากครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ และครูฝ่ายปกครอง เป็นต้น มีโครงสร้างการทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนชัดเจน แต่มีสมาชิกเครือข่ายการดำเนินงาน เพียงในกลุ่มของผู้บริหาร ครู/อาจารย์ ผู้ปกครองและนักเรียน แกนนำ การมีส่วนร่วมของชุมชนค่อนข้างน้อย เพราะโรงเรียนอยู่ในย่านสังคมเมือง เป็นต้น

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู 50 คน จำนวนนักเรียน 976 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งจัดการศึกษา ให้ผู้เรียนเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้คู่คุณธรรม จริยธรรม เป็นผู้นำการใช้ ICT มีสุนทรียภาพและสุขภาพพลานามัยดี โดยมีชุมชนช่วยส่งเสริมเพิ่มศักยภาพนำสู่มาตรฐานการศึกษา” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 26 ถึง 28 เดือน พฤศจิกายน 2550 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมาก 9 มาตรฐาน ระดับดี 4 มาตรฐาน และระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีกิจกรรม เยี่ยมบ้าน กิจกรรมสัมพันธ์บ้าน -โรงเรียน มีครูที่ปรึกษาในแต่ละห้องเรียน จำนวน 2 ท่าน แต่ละระดับชั้น จะมีหัวหน้าระดับ แบ่งเป็นหัวหน้าระดับ ม.1 - ม.6 มี ครูแนะแนวเพียง 1 ท่าน และเป็นคนที่ทำหน้าที่เป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นคนคอยประสานงาน มีการจัดทำเอกสารให้ครูที่ปรึกษาทุกท่านดำเนินการเป็นรูปแบบเดียวกัน และนำผลมาประมวลสรุปโดยหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนยังต้องการความช่วยเหลือในด้านปัจจัยที่มีความขาดแคลน ได้แก่ ครูและบุคลากรทางการศึกษา โดยเฉพาะครูแนะแนว ด้านเครือข่ายการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งเครือข่ายผู้ปกครอง เครือข่ายจากต้นสังกัดหน่วยงานอื่น จากองค์กรภาครัฐ เอกชนทั้งในประเทศ และต่างประเทศ ปัจจัยด้านงบประมาณ และความร่วมมือของชุมชน องค์กรสนับสนุน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตลอดจนของค์กรศาสนา เป็นต้น

กลุ่ม C

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง

ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 124 คน นักเรียน 3,166 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนมีคุณธรรม จริยธรรม มีพัฒนาการด้านความรู้ด้านสุขภาพกาย และสุขภาพจิตที่ดีสามารถใช้เทคโนโลยีเพื่อการเรียนรู้ตลอดจนมีคุณภาพการศึกษาตามมาตรฐานสากล โดยชุมชนให้การสนับสนุน” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จากโรงเรียนเมื่อวันที่ 2 ถึง 4 เดือน ธันวาคม 2551 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมาก 1 มาตรฐาน ระดับดี 12 มาตรฐาน และระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการจัดโครงการแก้ปัญหา 0 , ร, มส., มผ. โครงการนักเรียนเรียนร่วม โครงการแก้ปัญหาให้นักเรียนอ่านหนังสือไม่คล่อง มีการจัดประชุมครูที่ปรึกษา เรื่องการจัดทำระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้คุณครูได้ทำกิจกรรมศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล (Case study) มีการทำระเบียบระดม การเยี่ยมบ้าน การจัดกิจกรรมโฮมรูม ทำแบบประเมินตนเอง SDQ นอกจากนี้ยังมีการจัดกิจกรรมให้คำปรึกษาเบื้องต้น กิจกรรมค่ายพัฒนาศักยภาพ กิจกรรมเพื่อนช่วยเพื่อน กิจกรรมค่ายแก้ปัญหาให้นักเรียน กิจกรรมสอนเสริม และกิจกรรมประสานสัมพันธ์ผู้ปกครอง ในการดูแลในส่วนของครูที่ปรึกษา โรงเรียนจะจัดให้มีครูที่ปรึกษา ห้องละ 2 ท่าน โดยในแต่ละระดับชั้นจะมีหัวหน้าระดับ และรองหัวหน้าระดับ เป็นผู้ดูแลภายในระดับ นอกจากนี้ยังมีครูแนะแนวอยู่ในทีมงานด้วย โดยมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นคนประสานงาน ประชุมหัวหน้าระดับ ชี้แจงรายละเอียด และการหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกัน มีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นผู้บริหารงาน นอกจากนี้ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเป็นผู้ประสานงานไปยังหน่วยงานภายนอก อาทิ เช่น คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ตำรวจ ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมของโรงเรียน เช่น งานสัมพันธ์โรงเรียน งานกีฬา งานมอบทุนการศึกษา เป็นต้น

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 101 คน นักเรียน 2,165 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “เป็นสถานศึกษาชั้นนำ สร้างสรรค์สังคมแห่งการเรียนรู้ คู่คุณธรรม ดำรงความเป็นไทย ก้าวไกลสู่มาตรฐานสากล” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จากโรงเรียนเมื่อวันที่ 22 ถึง 24 เดือน ธันวาคม 2551 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมินโรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีทุก

มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนจัดให้มีการศึกษาข้อมูล เก็บรวบรวมข้อมูล ให้ความร่วมมือในการจัดระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างหน่วยงานในองค์กรและเครือข่ายผู้ปกครอง มีการดูแลด้านอาชีพให้คำแนะนำ จัดหางาน มีการส่งต่อในรายที่มีปัญหาแล้วโรงเรียนแก้ไขไม่ได้ ให้กับหน่วยงานภายนอก เช่น คณะจิตเวชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล สถาบันเด็กและวัยรุ่นราชนครินทร์ นอกจากนี้ในรอบปีโรงเรียนได้รับคัดเลือกเป็นโรงเรียนแกนนำ ในการบรรยายให้ความรู้ จัดกิจกรรมในโครงการเด็กชอบเล่นเกม เป็นโรงเรียนแกนนำโครงการเรียนร่วม โรงเรียนมีโครงสร้างการทำงานที่ชัดเจน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีการจัดครูที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 ท่าน ในแต่ละระดับชั้นจะมีหัวหน้าระดับคอยดูแล แบ่งออกเป็นหัวหน้าระดับ ม.1- ม.6 แล้วมีการส่งต่อไปที่ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นผู้ที่คอยดูแลนักเรียน เกี่ยวกับพฤติกรรมหรือ กิจกรรมต่างๆ โดยตรง มีครูแนะแนวทำหน้าที่เป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีครูแนะแนวคอยให้คำปรึกษากับนักเรียน รวมทั้งหมด 3 ท่าน แต่จะไม่ค่อยเข้ามาจัดการเกี่ยวกับเด็กเท่าที่ควร งานส่วนใหญ่จะขึ้นตรงกับหัวหน้างานฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นต้น

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 57 คน นักเรียน 1,100 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งพัฒนานักเรียนให้มีคุณธรรมนำความรู้ สู่คุณภาพวิชาการ ก้าวทันเทคโนโลยี มีคุณภาพชีวิตที่ดีตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 25-26 และ 28 เดือน ธันวาคม 2550 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมินโรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมาก 3 มาตรฐาน ระดับดี 9 มาตรฐาน และระดับพอใช้ 2 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นงานที่ให้ความช่วยเหลือได้ในทุกด้าน เช่น ด้านการเรียน เศรษฐกิจ สังคม โรงเรียนได้สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนติดตามนักเรียนอย่างใกล้ชิด ในรอบปีที่ผ่านโรงเรียนได้มีโครงการดังนี้ (1) โครงการอบรมกลุ่มปียมิตรนักเรียน เครือข่ายผู้ปกครองและครูด้านภยยาเสพติดจากสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย (2) โครงการพลังต้นกล้า นำทางห่างไกลยาเสพติด (3) โครงการ “รู้ก่อน ผิด คิดก่อนหลงทาง” ร่วมกับสถานีตำรวจ โรงเรียนมีโครงสร้างการทำงานชัดเจน มีคณะทำงาน

และมีการประสานงานกันระหว่างกลุ่ม ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีการจัดครูที่ปรึกษา ห้องเรียนละ 2 ท่าน ในแต่ละระดับชั้นจะมีหัวหน้าระดับคอยดูแล แบ่งออกเป็นหัวหน้าระดับ ม.1-ม.3 และหัวหน้าระดับ ม.ปลาย แล้วมีการส่งต่อไปที่ ครูฝ่ายปกครอง รองฝ่ายบริหารงานบุคคล โดยผู้อำนวยการได้สร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็น ของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยมีการประชุมติดตามการเยี่ยมบ้าน การศึกษานักเรียนเป็น รายบุคคล การกรอกข้อมูลลงในโปรแกรมระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเป็น รายบุคคล และมีการส่งต่อภายในระดับชั้นเรียน เป็นต้น

กลุ่ม D

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึง ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 107 คน นักเรียน 2,507 คนโรงเรียนกำหนด วิสัยทัศน์ว่า “เป็นโรงเรียนดี มีคุณภาพ ก้าวไกลเทคโนโลยี มีมาตรฐานสากล” โรงเรียนได้รับการ ประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 19 -21 มิถุนายน 2549 ซึ่งโรงเรียนมีผล การประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ในระดับดีมาก 3 มาตรฐาน ระดับดี 10 มาตรฐาน และระดับพอใช้ 1มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนเน้นให้ครูที่ปรึกษาทุกคนรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล มีการเยี่ยมบ้าน มีการคัด กรอง ประสานกับหน่วยงานต่างๆ เช่นนักเรียนขาดแคลนทุนทรัพย์ โครงการในรอบปีที่ผ่านมา มี ดังนี้ (1) โครงการมอบทุนการศึกษา (2) โครงการนักเรียนเรียนร่วม (3) โครงการพัฒนาคุณธรรม จริยธรรม (2) กิจกรรมพัฒนาคุณลักษณะภาพสำหรับนักเรียนที่มีการเสี่ยงเรื่องสารเสพติด (5) โครงการกิจกรรมฝึกอาชีพให้แก่นักเรียน ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีการจัดครูที่ปรึกษา ห้องเรียนละ 2 ท่าน ในแต่ละระดับชั้นจะมีหัวหน้าระดับคอยดูแล แบ่งออกเป็นหัวหน้าระดับ ม.1-ม.6 แล้วมีการส่งต่อไปที่ รองฝ่ายบริหารงานบุคคล นอกจากนี้ยังมีครูแนะแนวที่ทำหน้าที่ให้ คำปรึกษากับครู นักเรียน การทำงานมีโครงสร้างชัดเจน มีคณะทำงาน รับผิดชอบมีการ ประสานงานกันระหว่างกลุ่ม

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ตี (Ibb)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ตี (Ibb) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 67 คน นักเรียน 1,552 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “มุ่งมั่นพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี สามารถปรับตัวเข้ากับสังคมได้อย่างมีความสุข” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จากโรงเรียนเมื่อวันที่ 2 - 4 เดือน ธันวาคม 2551 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ใน ดีมาก 2 มาตรฐาน ระดับดี 11 มาตรฐาน และระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ได้แก่ การเยี่ยมบ้าน การศึกษาประเภทขาดแคลน ทุนปัจจัยพื้นฐาน อาหารกลางวัน โรงเรียนสีขาว การตรวจสุขภาพร่างกาย การป้องกันยาเสพติด ในรอบปีที่ผ่านมา โรงเรียนมีโครงการดังนี้ (1) โครงการพัฒนาคุณภาพการเรียน (2) โครงการทุนการศึกษาและทุนปัจจัยพื้นฐานอาหารกลางวัน (3) โครงการเพื่อนช่วยเพื่อน นอกจากนี้โรงเรียนยังสร้างความตระหนักและเห็นความสำคัญของการเยี่ยมบ้าน โดยให้งบประมาณในการเยี่ยมบ้าน มีการบริการให้คำปรึกษา การทำงานมีโครงสร้างชัดเจน มีคณะทำงาน รับผิดชอบแต่ละโครงการ การดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือจะจัดให้มีครูที่ปรึกษาดูแลนักเรียน ห้องละ 2 คน มีการจัดตั้งหัวหน้าระดับในแต่ละระดับชั้น ประกอบไปด้วย คณะผู้บริหาร ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการ หัวหน้าระดับ แบ่งเป็น หัวหน้าระดับ ม.1 หัวหน้าระดับ ม.2 หัวหน้าระดับ ม.3 และหัวหน้าระดับ.ปลาย นอกจากนี้ยังมีหัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชนที่มีบทบาทในการประสานงานกับชุมชน ดำเนินงานเป็นต้นโรงเรียนมีความต้องการช่วยเหลือ อาทิเช่น การจัดสรรบุคลากรเฉพาะด้าน เช่น การเงิน พัสดุ สารบรรณ ทะเบียน วัสดุและครุภัณฑ์ เพื่อให้ครูชำนาญการได้ปฏิบัติการสอนได้อย่างเต็มที่ และควรกำหนดตำแหน่ง ภาระงานและจำนวนคาบการปฏิบัติงานของบุคลากรในโรงเรียนให้ชัดเจน เป็นต้น

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลไม่ตี (mbb)

บริบทและการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ตี (mbb) สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษาเขต 1 กรุงเทพมหานคร สำนักงานคณะกรรมการ

การศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ เปิดการสอนตั้งแต่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ถึงระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีบุคลากรครู จำนวน 49 คน นักเรียน 873 คน โรงเรียนกำหนดวิสัยทัศน์ว่า “จัดการศึกษามุ่งเน้นให้นักเรียนเป็นคนดี มีความรู้ เชิดชูสถาบัน ก้าวทันเทคโนโลยี มีทักษะชีวิต” โรงเรียนได้รับการประเมินคุณภาพภายนอก รอบที่ 2 จาก โรงเรียนเมื่อวันที่ 22 - 24 เดือน ธันวาคม 2551 ซึ่งโรงเรียนมีผลการประเมิน โรงเรียนรอบ 2 อยู่ใน ดีมาก 5 มาตรฐาน ระดับดี 8 มาตรฐาน และระดับพอใช้ 1 มาตรฐาน รวมทั้งสิ้น 14 มาตรฐาน โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีการติดตามกำกับดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับชั้น และฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งทำหน้าที่แทนรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล รวมทั้งครูแนะแนวด้วย ด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีการจัดครูที่ปรึกษาห้องเรียนละ 2 ท่านในแต่ละระดับชั้นจะมีหัวหน้าระดับคอยดูแล แบ่งออกเป็นหัวหน้าระดับ ม.1- ม.3 และหัวหน้าระดับ ม.ปลาย มีนโยบาย ครูที่ปรึกษา 1 คนต่อนักเรียน 15 คน ดูแลอย่างใกล้ชิด แต่เนื่องจากโรงเรียนไม่ใช่โรงเรียนที่มีการแข่งขันสูง การรับนักเรียนจึงไม่ได้รับมาจากการสอบเข้าทำให้คุณภาพของนักเรียนยังไม่ดีเท่าที่ควร แม้ว่าทางโรงเรียนมีโครงสร้างการทำงานอย่างชัดเจน ในกลุ่มของผู้บริหาร ครู อาจารย์ ผู้ปกครอง/เครือข่ายผู้ปกครองแต่ก็ยังมีความต้องการช่วยเหลือในด้านการสนับสนุนช่วยเหลือจากหน่วยงานและองค์กรต่างๆ เพื่อเป็นเครือข่ายอุปถัมภ์ ซึ่งปัญหาเร่งด่วนของโรงเรียนคือ ขาดบุคลากรด้านการแนะแนวการศึกษา นอกจากนี้ยังขาดงบประมาณในการสนับสนุนการปรับหอประชุมให้เป็นสัดส่วน ไม่อีกที่จากเสียงรบกวนภายนอก เป็นต้น

โครงสร้างเครือข่าย

สำหรับบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ สามารถวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในตามกลุ่มโรงเรียน แสดงดังตารางที่ 4.5 และแสดงการเปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางในแต่ละกลุ่มโรงเรียน ดังภาพที่ 4.1 – 4.4

ส่วนการวิเคราะห์บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) และการวิเคราะห์บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) แสดงดังตารางที่ 4.6 – 4.7

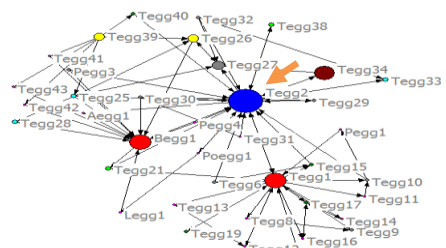
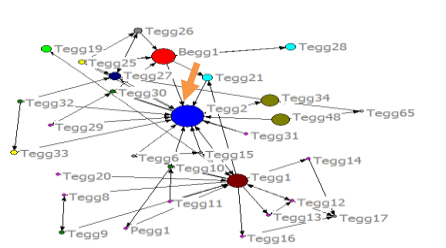
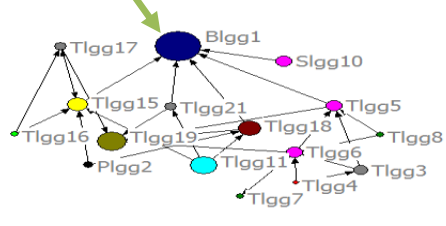
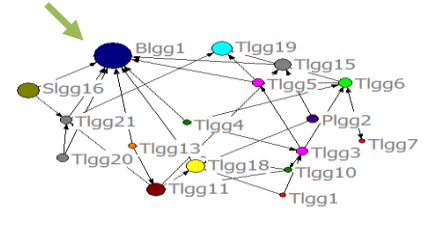
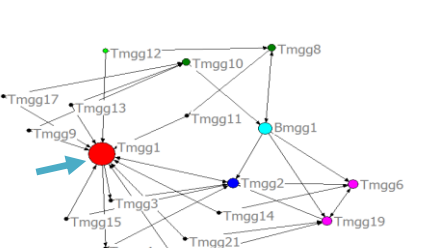
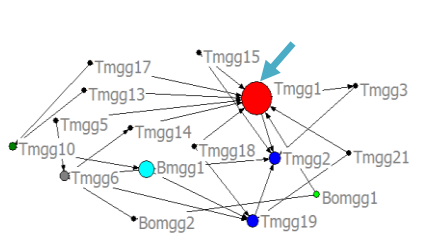
ตารางที่ 4.5 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 12 โรงเรียน แบ่งตามกลุ่มโรงเรียน

บทบาทหน้าที่	NrmDegree											
	กลุ่ม A			กลุ่ม B			กลุ่ม C			กลุ่ม D		
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mbb
1.หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	28.767	-	57.576	-	-	51.190	37.107	8.633	18.841	-	11.504	26.882
	28.477	-	51.351	-	-	50.575	31.034	-	-	-	10.484	16.842
2.รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	17.808	20.000	-	-	18.667	-	18.239	11.511	42.029	12.687	-	-
	19.868	22.388	-	-	11.351	-	24.713	-	9.459	13.043	-	-
3.ครูแนะแนว	-	12.000	-	-	25.333	-	14.465	-	-	-	13.433	12.903
	-	11.194	-	-	21.622	-	9.195	-	-	-	14.493	-
4.ครูฝ่ายปกครอง	-	-	-	11.864	-	8.333	-	-	12.162	-	-	-
	-	-	-	10.744	-	-	-	-	-	-	-	-
5.ผู้อำนวยการโรงเรียน	-	-	27.273	-	-	-	8.176	-	14.493	-	-	13.978
	-	-	24.324	-	-	-	16.667	-	10.811	-	-	-
6. หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	-	-	-	-	-	-	-	17.986	-	-	-	47.312
	-	-	-	-	-	-	-	15.333	-	-	-	26.316
7. หัวหน้าสัมพันธ์ชุมชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	16.814	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13.710	-
8. หัวหน้าระดับ	17.808	11.200	21.212	10.169	12.667	7.143	12.578	14.388	15.942	11.940	18.584	-
	17.219	10.448	16.216	7.438	12.973	9.195	12.644	15.333	9.459	13.406	16.129	-
9. หัวหน้างานทะเบียนวัดผล	-	-	-	-	-	7.143	-	-	-	-	-	-
	-	-	-	-	-	6.897	-	-	-	-	-	-
10. หัวหน้า กิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/ลูกเสือ-เนตรนารี /ครูที่ปรึกษา	-	11.940	-	8.264	-	-	-	7.333	9.459	-	15.044	18.280
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.903	14.737
11. นักเรียนแกนนำ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	11.504	-

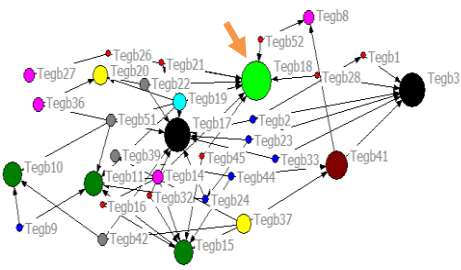
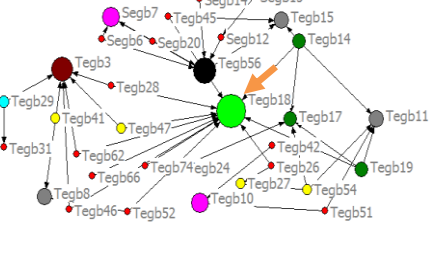
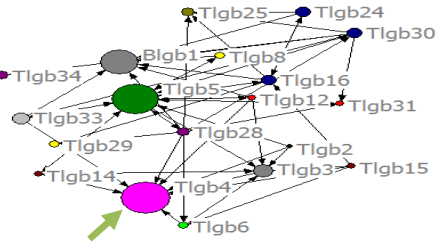
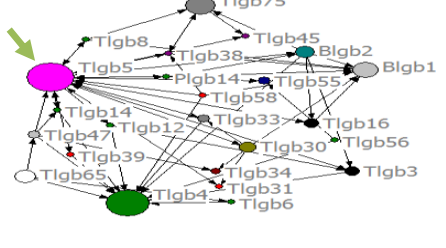
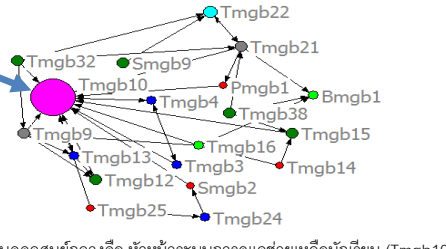
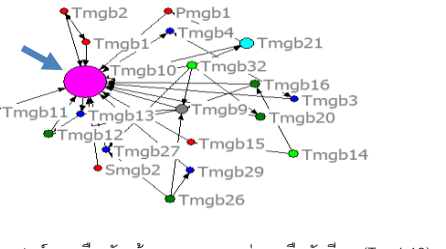
- หมายถึง ค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด
- หมายถึง ค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จมากที่สุด
- หมายถึง ค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเป็นของบุคคลเดียวกัน
- หมายถึง ค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จไม่เป็นของบุคคลเดียวกัน
- 15.333 หมายถึง ค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของหัวหน้าระดับ ม.2
- สีเหลือง หมายถึง ค่าของบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จสูงกว่าบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

จากตารางที่ 4.5 พบว่า บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ส่วนใหญ่เป็นบุคคลเดียวกัน เมื่อพิจารณาจากค่าบุคคลศูนย์กลาง ปรากฏว่า ค่าใกล้เคียงกันในสองประเภท ส่วนใหญ่บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อ

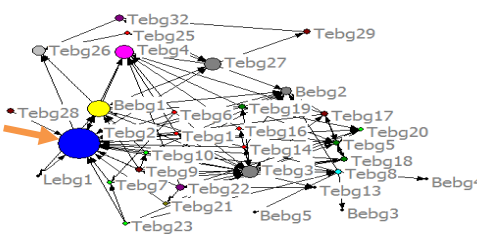
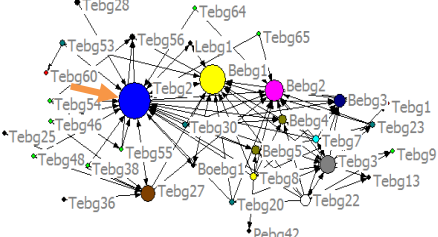
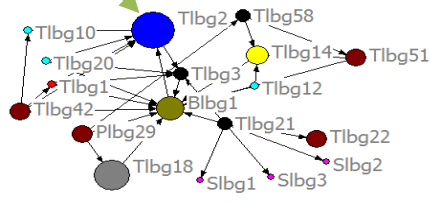
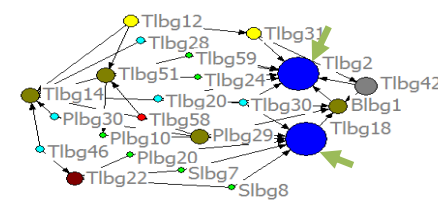
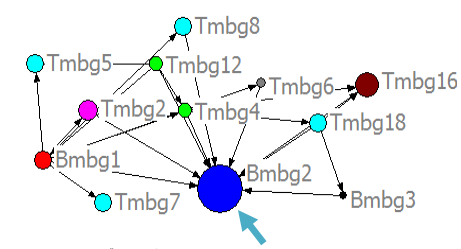
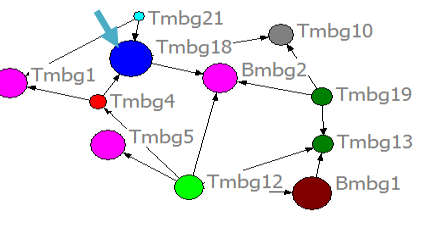
ประสานงานฯ จะมีค่ามากกว่า บุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ แสดงให้เห็นว่า การติดต่อประสานงาน ส่วนใหญ่ สามารถช่วยได้ แต่ไม่สามารถช่วยได้ทุกกรณี แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb) มีหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นบุคคลศูนย์กลาง พบว่า ค่าบุคคลศูนย์กลางค่อนข้างแตกต่างกันมาก แสดงให้เห็นถึง การแก้ไขปัญหาอาจพบอุปสรรคที่ไม่สามารถแก้ไขได้ และเป็นที่น่าสังเกตว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (lbg) โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (lbg) และโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb) พบว่า ค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จมีค่าสูงกว่า บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานฯ ซึ่งในโรงเรียนดังกล่าว มีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าระดับ ม.2 และครูแนะแนว เป็นบุคคลศูนย์กลางทั้งสองประเภท แสดงให้เห็นถึง บุคคลดังกล่าวมีแนวโน้มในการแก้ไขปัญหาของนักเรียนได้ประสบความสำเร็จสูง

<p>บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>	<p>บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ</p>
 <p>บุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายแบบวงล้อ (wheel net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายแบบวงล้อ (wheel net)</p>
<p>โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)</p>	
 <p>บุคคลศูนย์กลาง คือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลาง คือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>
<p>โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)</p>	
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>
<p>โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)</p>	

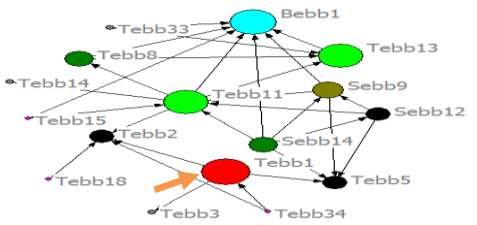
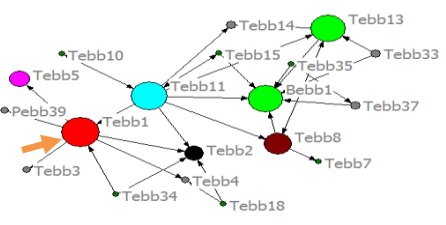
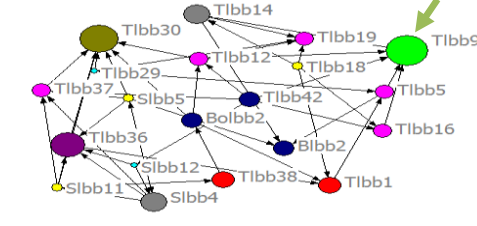
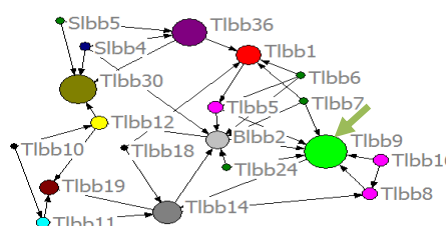
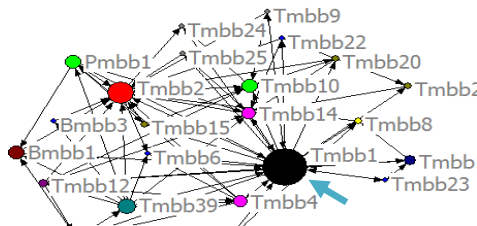
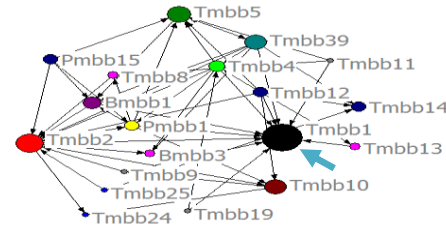
ภาพที่ 4.1 เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ในกลุ่ม A

<p>บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p>	<p>บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ</p>
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tegn18) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tegn18) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>
<p>โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (egb)</p>	
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ ครูแนะแนว (Tlgb4) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ ครูแนะแนว (Tlgb5) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>
<p>โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (lgb)</p>	
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายแบบดาวเด่น (star net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายแบบดาวเด่น (star net)</p>
<p>โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mgb)</p>	

ภาพที่ 4.2 เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ในกลุ่ม B

บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (ebg)	
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) และ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbg18) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>
โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (lbg)	
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bmbg2) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tmbg18) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างรูปต้นไม้ (tree net)</p>
โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (mbg)	

ภาพที่ 4.3 เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ในกลุ่ม C

บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเ็จ
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ ครูแนะแนว (Tebb3) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ ครูแนะแนว (Tebb3) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายแบบวงล้อ (wheel net)</p>
โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พื่อใช้/ไม่ตี (ebb)	
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbb9) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbb9) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>
โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พื่อใช้/ไม่ตี (lbb)	
 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tmbb1) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>	 <p>บุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tmbb1) มีลักษณะรูปแบบเครือข่ายโครงสร้างต้นไม้ (tree net)</p>
โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พื่อใช้/ไม่ตี (mbb)	

ภาพที่ 4.4 เปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเ็จในกลุ่ม D

ตารางที่ 4.6 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน 12 โรงเรียน แบ่งตามกลุ่มโรงเรียน

บทบาทหน้าที่	nCloseness											
	กลุ่ม A			กลุ่ม B			กลุ่ม C			กลุ่ม D		
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mbb
1. หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	52.518	-	60.000	-	-	7.910	12.927	-	-	-	-	49.733
	35.035		21.765			6.861	3.739					4.196
2. รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	44.109	23.764	-	-	23.220	-	12.287	4.137	56.557	2.556	-	-
	30.879	14.180					3.724	1.886	3.840	4.118		
3. รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	39.649	-
4. ครูแนะแนว	-	-	-	-	24.233	-	12.091	-	-	2.553	-	-
					5.511							
5. ครูฝ่ายปกครอง	-	-	-	18.850	-	-	-	-	3.818	-	-	-
				2.528								
6. ผู้อำนวยการโรงเรียน	-	-	52.381	-	5.470	-	3.704	-	45.695	-	-	50.543
			20.109									4.187
7. หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	-	-	-	-	-	-	-	4.094	-	-	-	59.615
								1.886				4.185
8. ผู้ช่วยรองฯ /ครูกลุ่มบริหารวิชาการ	-	-	-	-	-	7.554	-	-	-	-	38.305	-
						6.566					3.430	
9. หัวหน้าระดับ	-	21.659	53.226	2.532	-	7.581	12.203	4.079	43.949	2.557	40.647	-
		13.320	20.330			6.631		1.884	3.812	4.123	3.429	
10. ครูที่ปรึกษา	-	-	-	18.351	-	-	-	-	3.834	-	-	-
				2.529								
11. ครูพยาบาล	-	-	-	18.351	-	-	-	-	-	-	-	-
12. นักเรียนแกนนำ	-	13.347	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายถึง ค่าบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด

หมายถึง ค่าบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จมากที่สุด

หมายถึง ค่าบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและค่าบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเป็นของตนเอง

หมายถึง ค่าบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและค่าบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จไม่เป็นของตนเอง

ตารางที่ 4.7 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน แบ่งตามกลุ่มโรงเรียน

บทบาทหน้าที่	nBetweenness											
	กลุ่ม A			กลุ่ม B			กลุ่ม C			กลุ่ม D		
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mbb
1. หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	58.740	-	54.678	-	-	63.398	59.896	-	-	-	-	19.358
	57.660	-	52.482	-	-	60.155	33.340	-	-	-	-	-
2. รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	22.690	52.537	-	-	19.524	-	16.623	28.016	64.845	12.051	-	-
	17.076	47.022	-	-	-	-	-	13.277	12.074	-	-	-
3. ครูแนะแนว	-	-	-	-	27.256	-	10.116	-	-	17.382	-	-
	-	-	-	-	34.007	-	-	-	-	19.175	-	-
4. ครูฝ่ายปกครอง	-	-	-	24.847	-	11.344	-	-	11.224	-	-	-
5. ผู้อำนวยการโรงเรียน	-	-	29.905	-	-	-	-	-	16.032	-	-	23.682
	-	-	23.696	-	-	-	-	-	13.365	-	-	-
6. หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	-	-	-	-	-	-	-	23.247	-	-	-	50.155
	-	-	-	-	-	-	-	16.509	-	-	-	19.485
7. หัวหน้าสัมพันธ์ชุมชน	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	18.685	-
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	17.926	-
8. หัวหน้า/รองหัวหน้าระดับ	27.930	18.585	-	30.845	15.449	13.449	24.306	20.560	16.996	17.138	26.939	-
	26.894	15.037	-	20.775	-	-	19.871	18.350	-	23.383	16.875	-
9. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/ลูกเสือ-เนตรนารี/ครูที่ปรึกษา	-	-	-	17.436	-	-	-	-	15.400	-	16.450	25.100
	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	12.587	13.797
10. นักเรียนแกนนำ	-	19.163	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายถึง ค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากที่สุด

หมายถึง ค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จมากที่สุด

หมายถึง ค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเป็นของตนเอง

หมายถึง ค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จไม่เป็นของตนเอง

จากการวิเคราะห์โครงสร้างเครือข่าย สามารถสรุปเครือข่ายที่เกิดขึ้น ดังตารางที่ 4.8

ตารางที่ 4.8 เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามกลุ่มโรงเรียน

บทบาท หน้าที่	กลุ่มโรงเรียน											
	A			B			C			D		
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mbb
1. หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	✓ (28.767)		✓ (57.576)			✓ (51.190)	✓ (37.107)	✓ (8.633)	✓ (18.841)		✓ (11.504)	✓ (26.882)
2. รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	✓ (17.808)	✓ (20.000)					✓ (18.239)	✓ (11.511)	✓ (42.029)	✓ (12.687)		
3. ครูแนะแนว		✓ (12.000)			✓ (25.333)		✓ (14.465)			✓ (13.430)		✓ (12.903)
5. หัวหน้าระดับ	✓ (17.808)	✓ (11.200)	✓ (21.212)	✓ (10.169)	✓ (12.667)	✓ (7.143) หัวหน้าระดับ ม.2	✓ (12.578)	✓ (14.388)	✓ (15.942)	✓ (11.940)	✓ (18.584) หัวหน้าระดับ ม.2	
10. ผู้อำนวยการโรงเรียน			✓ (27.273)				✓ (8.176)		✓ (14.493)			✓ (13.978)
11. ครูฝ่ายปกครอง				✓ (11.864)		✓ (8.333)						
13. หัวหน้างานทะเบียนวัดผล						✓ (7.143)						
14. หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน								✓ (17.986)				✓ (47.312)
15. หัวหน้าสัมพันธ์ชุมชน											✓ (16.814)	
16. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/ลูกเสือ-เนตรนารี											✓ (15.044)	✓ (18.280)
18. นักเรียนแกนนำ											✓ (11.504)	

ผลการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นแกนนำหลักในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าระดับ และครูแนะแนว มาช่วยแบ่งเบาภาระ สำหรับในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbg) มีบุคคลศูนย์กลางลำดับที่ 1 คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีค่าเท่ากับ 51.190 และมีบุคคลศูนย์กลางลำดับที่ 2 และ 3 เป็นครูฝ่ายปกครอง มีค่าเท่ากับ 8.333 หัวหน้าระดับ ม.2 และหัวหน้าทะเบียนวัดผล มีค่าเท่ากับ 7.143 มาช่วยแบ่งเบาภาระ แต่ช่วยได้ไม่มาก สังเกตได้จากค่าบุคคลศูนย์กลางที่มีความแตกต่างกันค่อนข้างมาก เมื่อเทียบกับโรงเรียนอื่น

ตารางที่ 4.9 เครื่องข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ตามกลุ่มโรงเรียน

บทบาท หน้าที่	กลุ่มโรงเรียน											
	A			B			C			D		
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mbb
1. หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	✓ (28.477)	✓ (22.388)	✓ (51.351)			✓ (50.575)	✓ (31.034)				✓ (10.484)	✓ (16.842)
2. รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	✓ (19.868)				✓ (11.351)		✓ (24.713)		✓ (9.459)	✓ (13.043)		
3. ครูแนะแนว		✓ (11.194)			✓ (21.622)		✓ (9.195)			✓ (14.493)		
4. หัวหน้าระดับ	✓ (17.219)	✓ (10.448)	✓ (20.270)	✓ (7.438)	✓ (12.973)	✓ (9.195)	✓ (13.218)	✓ (15.333) หัวหน้าระดับ ม.2	✓ (9.459)	✓ (13.406)	✓ (16.129) หัวหน้าระดับ ม.2	
5. ผู้อำนวยการโรงเรียน			✓ (24.324)						✓ (10.811)			
6. ครูฝ่ายปกครอง				✓ (10.744)					✓ (12.162)			
7. หัวหน้างานทะเบียนวัดผล						✓ (6.897)						
8. หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน								✓ (15.333)				✓ (26.316)
9. หัวหน้าสัมพันธ์ชุมชน											✓ (13.710)	
10. หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน/ลูกเสือ-เนตรนารี/ครูที่ปรึกษา				✓ (8.264)				✓ (7.333)	✓ (9.459)		✓ (12.903)	✓ (14.737)
11. นักเรียนแกนนำ		✓ (11.940)										

ผลการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จพบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลที่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สำเร็จ นอกจากนั้นยังมี ครูแนะแนว หัวหน้าระดับ ม.2 และหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นบุคคลหลักๆ ที่สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ และมีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าระดับ ครูแนะแนว ผู้อำนวยการโรงเรียน มาช่วยแบ่งเบาภาระ

จากผลการวิเคราะห์สรุปบทบาทของเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนทั้ง 12 แห่ง แบ่งออกเป็น 4 กลุ่ม ดังตารางที่ 4.10

ตารางที่ 4.10 สรุปบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียน 4 กลุ่ม

โรงเรียน	บทบาท					
	บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ			บุคคลที่พบว่ามีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือเกิดความสำเร็จ		
	degree	closeness	betweenness	degree	closeness	betweenness
กลุ่ม A	1. egg	◆	◆	◆	◆	◆
	2. lgg	■	■	■	■	■
	3. mgg	◆	◆	◆	◆	◆
กลุ่ม B	1. egb	★	★	+ม.1	★	+ม.4
	2. lgb	*คนที่ 1,2	*คนที่ 2	*คนที่ 2	*คนที่ 2	*คนที่ 2
	3. mgb	◆	◆	◆	◆	◆
กลุ่ม C	1. ebg	◆	◆	◆	◆	◆
	2. lbg	○	■	■	○+ม.2	+ม.2
	3. mbg	■	■	■	★	◡
กลุ่ม D	1. ebb	*	+ม.1	*	+ม.5	+ม.3
	2. lbb	+ม.2	+ม.2	+ม.2	×	▲
	3. mbb	○	○	○	◆	○

หมายเหตุ ◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ★ ครูฝ่ายปกครอง * ครูแนะแนว
 ✕ ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ○ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ
 ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ▲ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ◡ ครูที่ปรึกษา

ผู้วิจัยขอวิเคราะห์ในลักษณะต่างๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ตามขนาดของโรงเรียน ซึ่งแบ่งเป็น โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ (e) โรงเรียนขนาดใหญ่ (l) และโรงเรียนขนาดกลาง (m) แสดงได้ดังตารางที่ 4.11- 4.13

2. วิเคราะห์ตามความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งแบ่งเป็น โรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือดี (g) และ โรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือพอใช้/ไม่ดี (b) แสดงได้ดังตารางที่ 4.14 - 4.15

ตารางที่ 4.11 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ

โรงเรียน	บทบาท						
	บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ			บุคคลที่พบว่ามีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือเกิดความสำเร็จ			
	degree	closeness	betweenness	degree	closeness	betweenness	
กลุ่ม 1 ขนาด ใหญ่ พิเศษ	1. egg	◆	◆	◆	◆	◆	◆
	2. ebg	◆	◆	◆	◆	◆	◆
	3. egb	★	★	+ม.1	★	+ม.4	+ม.4
	4. ebb	*	+ม.1	*	*	+ม.5	+ม.3

หมายเหตุ ◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ★ ครูฝ่ายปกครอง * ครูแนะแนว
 ✕ ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ● หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ
 ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ▲ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ◐ ครูที่ปรึกษา

จากตารางที่ 4.11 จะพบว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี จะมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนบุคคลศูนย์กลาง และเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จด้วย และในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือพอใช้/ไม่ดี จะมีครูฝ่ายปกครองและครูแนะแนว เป็นบุคคลศูนย์กลาง แสดงให้เห็นว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษควรแต่งตั้งหัวหน้าหลักๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะมีแนวโน้มดีกว่า ครูฝ่ายปกครอง หรือ ครูแนะแนว

ตารางที่ 4.12 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนขนาดใหญ่

โรงเรียน	บทบาท						
	บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ			บุคคลที่พบว่ามีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือเกิดความสำเร็จ			
	degree	closeness	betweenness	degree	closeness	betweenness	
กลุ่ม 2 ขนาด ใหญ่	1. lgg	■	■	■	■	■	■
	2. lbg	●	■	■	● +ม.2	● ■	+ม.2
	3. lgb	*คนที่ 1,2	*คนที่ 2	*คนที่ 2	*คนที่ 2	*คนที่ 2	*คนที่ 2
	4. lbb	+ม.2	+ม.2	+ม.2	+ม.2	✕	▲

หมายเหตุ ◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ★ ครูฝ่ายปกครอง * ครูแนะแนว
 ✕ ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ● หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ
 ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ▲ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ◐ ครูที่ปรึกษา

จากตารางที่ 4.12 พบว่า ในโรงเรียนขนาดใหญ่ที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือดี จะมีรองผู้อำนวยการเป็นบุคคลศูนย์กลางและเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือพอใช้/ไม่ดี จะมีครู

แนะแนวและหัวหน้าระดับ เป็นบุคคลศูนย์กลาง แสดงให้เห็นว่าในโรงเรียนขนาดใหญ่ควรแต่งตั้งหัวหน้าหลักๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลหรือหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียนจะมีแนวโน้มดีกว่า ครูแนะแนว หรือหัวหน้าระดับ ทั้งนี้ในโรงเรียนขนาดใหญ่ไม่จำเป็นต้องแต่งตั้งหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ตารางที่ 4.13 สรุปบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนขนาดกลาง

โรงเรียน	บทบาท					
	บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ			บุคคลที่พบว่ามีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือเกิดความสำเร็จ		
	degree	closeness	betweenness	degree	closeness	betweenness
กลุ่มที่ 3 ขนาด กลาง	1.mgg	◆	◆	◆	◆	◆
	2.mbg	■	■	■	★	◐
	3.mgb	◆	◆	◆	◆	◆
	4.mbb	○	○	○	○	○

หมายเหตุ ◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ★ ครูฝ่ายปกครอง * ครูแนะแนว
 ✕ ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ○ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ
 ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ▲ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ◐ ครูที่ปรึกษา

จากตารางที่ 4.13 พบว่า ในโรงเรียนขนาดกลางที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือดี จะมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นบุคคลศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานและเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จด้วย และในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือพอใช้/ไม่ดี จะมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน เป็นบุคคลศูนย์กลาง แสดงให้เห็นว่าในโรงเรียนขนาดกลางควรแต่งตั้งหัวหน้าหลักๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะมีแนวโน้มดีกว่า หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) มีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลศูนย์กลาง และเป็นโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือพอใช้/ไม่ดี เมื่อพิจารณาค่าบุคคลศูนย์กลาง พบว่าหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นบุคคลที่มีค่าสูงที่สุดคือ 51.190 รองลงมาคือ ครูฝ่ายปกครอง มีค่าเท่ากับ 7.333 ซึ่งเป็นบุคคลที่ช่วยแบ่งเบาภาระของหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เมื่อพิจารณาค่าตัวเลขที่ได้พบว่า มีค่าแตกต่างกันมากแสดงให้เห็นถึงการทำงานแบบรวบอำนาจ ขาดเครือข่าย ทำให้เป็นอุปสรรคของการทำงาน

กล่าวโดยสรุป โรงเรียนขนาดใดก็ตามเมื่อตั้งหัวหน้าเฉพาะที่เป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะสามารถทำงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดี และเมื่อพิจารณาโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแตกต่างกัน สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.14

ตารางที่ 4.14 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี

โรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี		บทบาท					
		บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ			บุคคลที่พบว่ามีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือเกิดความสำเร็จ		
		degree	closeness	betweenness	degree	closeness	betweenness
กลุ่ม A	1. egg	◆	◆	◆	◆	◆	◆
	2. lgg	■	■	■	■	■	■
	3. mgg	◆	◆	◆	◆	◆	◆
กลุ่ม B	4. ebg	◆	◆	◆	◆	◆	◆
	5. lbg	●	■	■	●+ม.2	●■	+ม.2
	6. mbg	■	■	■	★	■	◒

หมายเหตุ ◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ★ ครูฝ่ายปกครอง * ครูแนะแนว
 ✕ ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ● หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ
 ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ▲ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ◒ ครูที่ปรึกษา

จากตารางที่ 4.14 พบว่า โรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือดี ส่วนใหญ่จะมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน และหัวหน้าระดับ เป็นบุคคลศูนย์กลาง แสดงให้เห็นว่า โรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือดี ควรแต่งตั้งหัวหน้าหลักๆ ในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หรืออาจจะมีหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน และหัวหน้าระดับเข้ามาช่วยในการทำงานด้วย

ตารางที่ 4.15 สรุบบทบาทของบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี

โรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี	บทบาท						
	บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแล			บุคคลที่พบว่ามีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือเกิดความสำเร็จ			
	degree	closeness	betweenness	degree	closeness	betweenness	
กลุ่ม C	1. egb	★	★	+ม.1	★	+ม.4	+ม.4
	2. lgb	*คนที่ 1,2	*คนที่2	*คนที่ 2	*คนที่ 2	*คนที่ 2	*คนที่ 2
	3.mgb	◆	◆	◆	◆	◆	◆
กลุ่ม D	1. ebb	*	+ม.1	*	*	+ม.5	+ม.3
	2. lbb	+ม.2	+ม.2	+ม.2	+ม.2	×	▲
	3.mbb	○	○	○	○	◆	○

หมายเหตุ ◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ★ ครูฝ่ายปกครอง * ครูแนะแนว
 ✕ ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ ○ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ
 ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ▲ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน ◡ ครูที่ปรึกษา

จากตารางที่ 4.15 พบว่าโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือพอใช้/ไม่ดี พบว่า ส่วนใหญ่มีครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนว หัวหน้าระดับ เป็นบุคคลศูนย์กลาง แสดงให้เห็นว่าในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี ควรตั้งหัวหน้าหลักๆ ที่มีหน้าที่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลอื่น เช่น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะมีแนวโน้มดีกว่าครูฝ่ายปกครอง ครูแนะแนวและหัวหน้าระดับ

จากตารางที่ 4.14 - 4.15 เมื่อพิจารณาโรงเรียนเป็นรายโรงเรียนตามกลุ่มโรงเรียน สรุปได้ 4 กลุ่ม ดังนี้

1. ในกลุ่ม A มีจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (egg) (2) โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (lgg) และ (3) โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (mgg) มีผลการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่า ได้แก่ บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) และบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) เป็นบุคคลเดียวกันหมดแสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการ

เชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) และโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) มีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) แต่ในโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) มีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล เป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จด้วย ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนแต่ละโรง ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“อาจารย์เค้าเป็นคนมีรายละเอียดเยอะค่ะ แล้วมีเทคนิควิธีการสัมภาษณ์นักเรียนที่มีปัญหา Case – study ได้ดีมาก อาจารย์เค้าจะเป็นกันเองพูดจาเชิงบวกให้กำลังใจ มีการวางแผนล่วงหน้าเป็นระบบทำงานอย่างรวดเร็ว เค้าจะมีการประชุมวางแผนมีการแต่งตั้งบุคลากรที่จะทำงานตรงนี้” (ครูที่ปรึกษา)

“ก็อาจารย์เค้าเป็นหัวหน้างาน แล้วเค้าก็มีความเชี่ยวชาญทางด้านนี้เยอะ แล้วก็ค่อนข้างเป็นที่ปรึกษาได้ดี เค้าจะเป็นคนที่ตั้งใจทำงานนะ โดยเฉพาะเรื่องนี้เค้าคือ แทบจะไม่มีข้อบกพร่องเลยแล้วเค้าก็ใส่ใจตั้งใจทำงานด้านนี้ตั้งแต่เริ่มต้นเลย ปัจจุบันเค้าก็ยังทำเหมือนเดิมไม่มีการเปลี่ยนแปลง เค้าก็ทำงานได้ดีพัฒนาตนเอง กับเด็กเค้าจะไม่ดูนะ เป็นครูที่ไม่ดู แต่ก็อยู่ฝ่ายบริหารงานบุคคลหรือฝ่ายปกครอง เด็กก็ให้ความเคารพเชื่อถือ เค้าจะเป็นครูตั้งใจทำงาน แล้วก็ให้ความร่วมมือทุกๆหน่วยงาน ที่ขอความร่วมมือจากตัวอาจารย์เค้า ทั้งในกลุ่มสาระฯ ก็ดี ครบผม” (ครูที่ปรึกษา)

“คือ เค้าก็อภัยาคัยดี แล้วเค้าก็มีความสัมพันธ์กับชุมชนรอบข้างดีนะครับ ประสานงานได้ดี เวลามีปัญหาอะไร เค้าก็ให้ความช่วยเหลือ อย่างเช่น กรณีนักเรียนมาสาย เค้าก็ปลีกเวลาให้คำปรึกษากับ นักเรียนได้ตลอดเวลาครับ เค้าจะเป็นคนทำงานที่เป็นระบบครับ” (ครูที่ปรึกษา)

“ก็ทำงานตามแบบ PDCA อะคะ มีหน้าที่ทำไปตามขั้นตอนมีการประชุมการวางแผนเป็นไปตาม ขั้นตอน แล้วติดตาม พัฒนาแล้วก็สรุปผลการดำเนินการ มีการเก็บข้อมูลอย่างเป็นระบบ สามารถนำข้อมูลมา ศึกษา” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“ท่านมีหน้าที่โดยตรงเป็นรองฯ ฝ่ายปกครอง โดยปกติท่านจะให้คำแนะนำให้การช่วยเหลือดี เรา แก้ไขไม่ได้ ส่งต่อหัวหน้าระดับ ไปสู่รองฯ เป็นเรื่องปกติ ตามขั้นตอนนะครับ ก็ที่ผ่านมาก็โอเค ด้วยความคิด ของท่าน ท่านก็จะพูดข้อดีข้อเสีย พยายามพูดโน้มน้าวให้นักเรียนได้ดีขึ้น คุยกับ ผู้ปกครอง ท่านจะพยายามโน้มน้าว ใจเย็น พูดใกล้เกลี่ย จบด้วยทำความตกลงกัน” (ครูที่ปรึกษา)

“เวลามีปัญหาเกี่ยวกับเด็ก ท่านจะให้คำปรึกษา ท่านจะใช้เหตุผล ถามเหตุผลกับเด็กนะครับ ท่านจะ ให้คำปรึกษาให้คำแนะนำกับผมด้วยครับ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าเป็นรองฯ ฝ่ายปกครอง ง โดยสายงานก็เป็นที่เค้าอยู่แล้ว แล้วเค้าเป็นคนที่รับฟังปัญหา เวลาที่จะมาแจ้งว่าเด็ก คนไหนมีปัญหา เวลาเด็กมีปัญหาหลายๆ จะเรียกเด็กมาคุย แก้จากหนักเป็นเบาได้ เค้าจะ ดูจากสาเหตุก่อน ว่าเกิดอะไรแล้วเค้าจะวิเคราะห์ว่าแล้วตัดสินใจว่าจะแก้อย่างไร เค้าจะใช้วิธีการพูดคุยทำ ความเข้าใจ” (หัวหน้าระดับ)

“ก็โดยตำแหน่งหน้าที่เนี่ยะ รองฯ เค้าจะมีหน้าที่โดยตรงส่วนใหญ่จะมีปัญหาพฤติกรรม เรื่องทั่วๆ ไปเราจะแก้ไขเอง แต่ปัญหาร้ายแรงก็จะมีครูเชิญผู้ปกครอง ปรึกษารื้อกัน เค้าเป็นคนลอมซอม เค้าเป็นคน ใจดี ใจเย็น สำหรับครูนะ ถามว่าใช้พระเดชด้วยไหมก็มีบ้าง เรายังใช้ระบบไม่เรียวอยู่ क्रमองว่าแก้ไขดี สำหรับ ครู เค้าจะเคารพครูที่ปรึกษา นะ สำหรับเด็กนะ เค้าจะให้โอกาสเด็กค่อนข้างเยอะ” (ครูที่ปรึกษา)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) พบว่า บุคคลศูนย์กลางไม่ใช่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะการบริหาร

โรงเรียน จะดำเนินตามขั้นตอน คือ ครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ รองฝ่ายปกครอง และหัวหน้าระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่มี เพราะอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงคำสั่ง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับ ระบบ การจัดการภายในโรงเรียน และการขาดบุคลากรในการปฏิบัติงาน สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“ในช่วงปีที่ผ่านมา หัวหน้าระบบการดูแลฯ เห็นน้อยคำอยากพัก แล้วเค้าก็เป็นครูแนะแนวซึ่งก็ เหลือแค่คนเดียว แล้วคราวนี้ฝ่ายปกครองก็รับตรงนี่ตรงๆ แล้วคราวนี้มันเป็นช่วงเปลี่ยนหน้าคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“จริงๆ แล้วเป็นงานแนะแนว มีข้อมูลอยู่ที่แนะแนว อะครับ อืมตอนนี้ก็ยังไม่เห็นมีคำสั่งว่าใคร เป็นหัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือ ทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง สองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ การยอมรับจากผู้บริหาร ความสามารถและคุณลักษณะ ของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“เนื่องจากที่ว่าอาจารย์เค้าเป็นคนดูแลเรื่องระบบดูแลโดยตรงอะคะ และก็จะเป็นคนที่เก็บ รายละเอียดทุกอย่าง ไม่ว่าจะแบบสอบถามอะไรเกี่ยวกับนักเรียน ส่วนมากจะถาม อาจารย์เค้าเป็นส่วน ใหญ่ ในเรื่องของทุนก็จะผ่านอาจารย์เค้าคะ เค้าเป็นคนประสานงานได้ดี เค้าไม่ค่อยจู้จี้จุกจิก จะส่งวันไหน เค้า จะแจ้งล่วงหน้า เค้าจะตามงานตลอด แจ้งตลอด ในเรื่องการดำเนินงาน อาจารย์จะมีข้อมูลใส่ชื่อ ในแพลตฟอร์ม แล้วให้เรากรอกเอง แล้วให้เราอ่านแล้ว อาจารย์จะแจ้งให้เรียบร้อย อะคะ ว่าจะต้องส่งอะไรวันไหน” (ครูที่ปรึกษา)

“อาจารย์เค้าทำหน้าที่เกี่ยวกับระบบการดูแล เค้าทำแนะแนวคะ ในเรื่องที่ดีต่อก็เรื่องของ เอกสารจะเป็นส่วนใหญ่ เค้าจะให้คำปรึกษาที่ดีถามอะไรก็ตอบได้ เค้าจะให้คำตอบได้ดี เพราะเค้าทำงานมา นานแล้ว เค้าเป็นคนสดชื่น แล้วแกก็ พูดเพราะ ทำงานเป็นระบบเลยคะ เค้าจะมีโปรแกรมให้ทำ และจะมีตาราง เอกสารให้ทำเกี่ยวกับเอกสารระบบดูแล ปกติจะมีการประชุมประมาณเดือนละครั้ง จะมีการคุยกันพูดกัน กับ หัวหน้าระดับ ส่วนใหญ่โรงเรียนเราครูน้อยอยู่แล้ว เราก็จะคุยกันระหว่างครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชาคุยกันได้ง่าย อยู่แล้วคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“ไม่รู้สิ เค้าคงเชื่อมือพี่ละมัง เค้าก็เลยปล่อยให้ทำ” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

2. ในกลุ่ม B มีจำนวน 3 โรง ได้แก่ (1) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (egb) (2) โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (lgb) (3)โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mgb) มีผลการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (lgb) โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบดูแลพอใช้/ไม่ดี (mgb) มีบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าทั้งสองประเภท เป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ในโรงเรียนดังกล่าวมีครูแนะแนวและหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลศูนย์กลางซึ่งบุคคลเหล่านี้เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จด้วย

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลไม่ดี (egb) พบว่าบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ทั้ง 3 ค่าทั้งสองประเภท ไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย มีการกระจายงาน ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ สำหรับในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (egb) พบว่ามีครูฝ่ายปกครองเป็นบุคคลศูนย์กลางและเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จด้วย ซึ่งทั้งนี้เป็นเพราะคุณลักษณะของแต่ละบุคคล ดังคำสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบดูแลพอใช้/ไม่ดี (egb)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น ครูปกครอง ทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“ก็เพราะว่าเค้าเป็นหัวหน้าระดับปกครองเลยอะ หัวหน้าใหญ่เลยอะ เค้าเป็นคนที่ทำทุกอย่าง ได้จับเด็กที่หนีโรงเรียน เรื่องราวอะไรทุกอย่างเกี่ยวกับปกครอง เป็นคนที่น่าเชื่อถือมีลูกล่อลูกชน เวลาที่ผู้ปกครองตำรวจมาอะไรมา เค้าจะเป็นคนฉลาดหลักแหลม มีวาทะอันดีอะ สร้างสรรค์อะคะ เค้าจะไม่บ่นไม่ติอะ เค้ามีจิตวิทยาสูง ครูทุกคนก็เห็นว่าเค้าเหมาะสมแล้วแหละ ที่เป็นหัวหน้าปกครอง” (ครูที่ปรึกษา)

“อาจารย์เค้าใจดี จริงๆ แล้วเค้าเป็นคนใจดี แต่ว่าเวลาเค้าอยู่ในตำแหน่งนี้เหมือนสวมหัวข้อนะ ที่เค้าต้องทำแบบมาดเข้มหนะ แต่จริงแล้วเค้าเป็นคนประนีประนอม ไม่ใช่คนชอบทำลายอะนะ แล้วก็เค้าพูดรู้สึกล่ามว่าสำเร็จทุกราย เวลาพูดกับผู้ปกครอง เวลาผู้ปกครองมาอย่างร้อนแรง จะเอาเรื่องโรงเรียน แล้วก็เจอวาทะ อาจารย์เค้าไป ก็คลายอะ เรียกว่าคลายโทษะไปเลยอะเลยอะ พี่ก็ว่าเค้าเก่งเลยที่เดียวแหละ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าจะดูแลเรื่องของนักกีฬาฟุตบอลได้ดี อย่างเช่นนักกีฬาฟุตบอลที่มันเกรอะนะ พี่ก็ยังไม่ส่งงานหนะ ผมก็จะให้อาจารย์เค้าช่วยดูแลอีกที และ อาจารย์เค้าเป็นคนที่มีความตั้งใจสูงในการทำงานอะครับ” (ครูที่ปรึกษา)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb) พบว่าบุคคลศูนย์กลางไม่ใช่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะทางฝ่ายบริหารไม่ได้วางบทบาทให้มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาโดยตรง แต่จะมีหน้าที่ในการทำเอกสารเป็นส่วนใหญ่ นอกจากนี้ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังขาดทักษะความชำนาญในการติดต่อประสานงานกับบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“ก็ทางโรงเรียนไม่กำหนดบทบาทหน้าที่ให้หัวหน้าระบบเข้าไปแก้ไขปัญหานักเรียนโดยตรง จะมีหน้าที่ในการทำเอกสารซะมากกว่า และก็คุณลักษณะของตัวเค้า เค้าไม่ค่อยมีมนุษยสัมพันธ์ในการติดต่อกับผู้ปกครองคือมีความสามารถไม่พอ เค้าไม่ค่อยมีเทคนิคในการพูดตรงนี้ และอีกอย่างเค้าก็เพิ่งมารับตำแหน่งใหม่ด้วย” (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบดูแลพอใช้/ไม่ดี (lgb)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น ครูแนะแนว ทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“เพราะว่าอาจารย์เค้าดูแลเด็กทุกเรื่องเลยอะคะ เค้ามีอะไรนะเด็กที่จะจบไม่จบอะไรยัง เค้าก็ดูแล ไม่ได้ดูแลแค่ห้องตัวเองเิงคะ เค้าเป็นครูแนะแนวที่ดีมากเลยคะ เค้าดูแลทั้งโรงเรียนเลย เด็กทำอะไรไม่ได้ เค้าก็เก่งเิงคะ เค้าสอนได้เกือบทุกวิชาอะคะ เวลาเด็กสอบไม่ผ่านอะไรยังเิง เค้าก็ช่วยติวได้ อาจารย์เค้าจะ

เป็นคนที่เด็กจะบอกว่าปากร้ายแต่ใจดีค่ะ เด็กจะไม่จบ เค้าจะโทรตามเด็กที่จะไม่จบให้มาซ่อม ก็ช่วยสอนซ่อม เสริมเด็กด้วยค่ะ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าเป็นครูแนะแนว เค้าจะตามเด็กตลอดค่ะ เช่นหาทุนการศึกษา เวลาเด็กไม่มาเรียนเค้า จะตามถึงบ้านเลยอะครับ เค้าจะเอาใจใส่ดูแลช่วยเหลือนักเรียนดีอะครับ ใจดีอะครับ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าจะช่วยดูแล สมมติว่าเรื่องขอทุนอย่างเงี้ยะครับ เค้าจะหาทุนให้อะครับ แล้วก็สมมติว่าเด็กมี ปัญหาเวลาเด็กไม่มาโรงเรียนเค้าก็จะตามถึงบ้าน ถ้าเด็กไม่มาเค้าก็จะลากตัวมาเรียนให้ได้อะครับ แล้วอย่างผม ไม่ได้เป็นเด็กที่ปรึกษา เวลาผมมีปัญหา ก็ไปปรึกษาเค้า เค้าก็จะช่วยหาทุนเรื่องอะไรเงี้ยะครับ ใครมีปัญหาเรื่อง การเงินเค้าก็จะช่วย เค้าจะช่วยเหลือนักเรียนทุกด้านอะครับ เค้าก็ช่วยสอนเสริม ที่เด็กไม่เข้าใจ มีสอน ภาษาอังกฤษ สอนเลขอะไรอย่างเงี้ยะ ที่ผมเคยเข้าไปขอเค้า ก็จะเป็นอังกฤษ กับเลขอะครับ เข้าไปขอความ ช่วยเหลือเค้าก็จะช่วยสอนให้” (นักเรียน)

“อาจารย์เค้าเป็นคนแบบว่าไงหละ ชอบช่วยเหลือนักเรียนอะครับ อย่างเด็กมีปัญหาเค้าจะ ช่วยเหลือสุดๆ เลยอะครับ เวลาผมสอบไม่ผ่านอะครับ อาจารย์เค้าจะช่วยให้สอบผ่านทุกวิชาเลยอะครับ อาจารย์เค้าภายนอกดูร้าย แต่จริงๆแล้วเค้าเป็นคนชอบช่วยเหลือคน เค้าจะช่วยเหลือเรื่องการติวเพื่อสอบซ่อม แล้วก็เรื่องทุนด้วยอะครับ”(นักเรียน)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ ไม่ดี (Igb) พบว่าบุคคลศูนย์กลางเป็นครูแนะแนว ไม่ได้เป็นหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน เพราะหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลที่รับตำแหน่งใหม่ ยังอยู่ในช่วง เรียนรู้งานและอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ในคำสั่งโรงเรียน และขึ้นอยู่กับ ระบบการ จัดการภายในโรงเรียน สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

“ค่ะ พอดี อาจารย์อีกท่านเค้าจะเกษียณแล้วอะค่ะ แล้วเค้าก็เลยไม่รับเป็นหัวหน้าระบบการดูแล ช่วยเหลือแล้ว เค้าให้พี่รับแทน พี่ก็ยังไม่รู้ข้อมูลอะไรเลย นี่ถ้าเค้าจะมาประเมินพี่ก็ยังไม่รู้เลยว่าหาที่ไหนให้ เค้าดูอะค่ะ” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบดูแลพอใช้/ไม่ดี (mgb)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือ ทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้ง สองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อน ได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“เค้าเป็น อาจารย์แนะแนวด้วย อ.ที่ปรึกษาช่วย เค้าจะช่วยในเรื่องของการรวบรวมข้อมูล เค้าเค้าก็มีชั่วโมงสอน เอกสารเวลาเค้าแจกมา เค้าก็บอกว่าให้ทำอะไรบ้าง เค้าจะพูดกับครูที่ปรึกษาว่า ช่วยทำหน่อยนะ แล้วเค้าจะเอาข้อมูลไปเข้าโปรแกรมแล้ว ก็เอาข้อมูลนี้ไปให้ที่ปรึกษาทำอีกทีหนึ่ง เค้าก็จะเก็บข้อมูล เค้าก็จะบอกรายละเอียด เค้าก็จะเป็นคนตามงาน มีการวางแผนล่วงหน้าอะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“อาจารย์เป็นหัวหน้าระบบ ให้คำปรึกษา แนะนำเรื่องการใช้โปรแกรม เป็นคนใจดี เค้าจะแนะนำหาเอกสารอะไรมาให้ศึกษา มาให้อ่าน เค้าจะมีเอกสารเรื่องการเยี่ยมบ้าน ให้คำแนะนำว่าจะต้องเก็บอย่างไร อะไรประมาณนี้จะครับ” (ครูที่ปรึกษา)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นเพียงคนเดียวที่มีค่าระดับศูนย์กลางมากที่สุดทุกเครือข่าย มีลักษณะรูปแบบดาวเด่น แสดงให้เห็นถึงจุดด้อยของเครือข่าย เครือข่ายอ่อนแออาจถูกทำลายได้ง่าย ทั้งนี้เนื่องจากบทบาทหน้าที่ของหัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีหลายบทบาทหน้าที่ เป็นทั้งหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้างานแนะแนวและครูแนะแนว ในบุคคลเดียวกัน ขาดการกระจายงาน ทำให้งานไม่ลื่นไหลไปยังฝ่ายต่างๆ งานทุกอย่างมารวมที่บุคคลเดียว แสดงให้เห็นถึงระบบการจัดการภายในโรงเรียน และการขาดบุคลากรในการปฏิบัติหน้าที่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและครูที่ปรึกษา ดังนี้

“น้องมาที่นี้จะอะนะ ระบบดูแลที่นี้ไม่ดีหรอก นี้มีอะไรก็มาลงที่นี้ที่เดียว ครูแนะแนวมีคนเดียว รับผิดชอบคนเดียว นี่เดี่ยวก็ต้องจัดเอกสารให้ครูเค้าทำอีก แคนี่ครูเค้าก็บ่นกันจะแยะอยู่แล้ว แล้วเดี๋ยวกันยานี้ครูก็จะเกษียณแล้ว ยังไม่มีคนที่จะมาทำหน้าที่นี้เลย เห็นเค้านี้ๆกันอยู่ นี้ก็กังวลเหมือนกัน” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ)

“ตอนนี้แน่นอนเลย ตุลาคมนี้ อาจารย์เค้าก็จะเกษียณแล้ว ตอนนี้ก็จะมีแล้ว ยังไม่รู้เลยว่าใครจะทำหน้าที่ต่อ คุยกับผู้บริหารแล้ว ตอนนี้ก็ยังไม่ได้เลย กันยานี้ ตุลาคมนี้จะไปแล้ว นี่เป็นปัญหาอย่างมาก” (ครูที่ปรึกษา)

3. ในกลุ่ม C มีจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ (1)โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) (2) โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) และ (3) โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) มีผลการวิเคราะห์ พบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) มีบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าทั้ง สองประเภท เป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่า

บุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ซึ่งมีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลศูนย์กลางและเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จด้วย ในโรงเรียนใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) และโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) พบว่า บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ทั้ง 3 ค่าทั้งสองประเภท ไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย มีการกระจายงาน ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า ในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) มีบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลเดียวกันทั้ง 3 ค่า แต่บุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้ง 3 ค่า และ เมื่อเปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ทั้ง สองประเภท พบว่าไม่เป็นบุคคลเดียวกัน แต่อย่างไรก็ตามการทำงานหลายฝ่ายเช่นนี้จะมีปัญหาในโรงเรียนที่ไม่มีระบบโครงสร้างการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี จะทำให้ขาดจุดศูนย์กลาง มีการกระจายงานหน้าที่ ไม่ได้อยู่ที่บุคคลใดบุคคลหนึ่ง ยากต่อการประสานงานเพื่อดูแลช่วยเหลือเด็ก ทำให้งานไม่ลื่นไหล อาจทำให้การแก้ปัญหาเกิดการล่าช้าได้ อย่างไรก็ตามบุคคลจะสามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สำเร็จขึ้นอยู่กับคุณลักษณะซึ่งสะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องได้ ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“อาจารย์เค้าจัดการระบบดูแลได้อย่างเป็นระบบค่ะ เรื่องของข้อมูลถ้าเราสงสัย เราก็ไปขอข้อมูลจากเค้าได้ทันที แล้วสามารถอธิบายว่าเด็กคนนี้เป็นอย่างไรอย่างไรง้อะคะ คือถ้าพูดถึงเด็ก อาจารย์เค้าจะรู้

ว่าเด็กคนนี้เป็นอย่างไร คือไม่เคยมีครั้งไหนที่ไปขอข้อมูลแล้ว แล้วอาจารย์เค้าจะไม่รู้ จะอธิบายได้เป็นฉากๆ เลยอะคะ เพราะอาจารย์เค้าเป็นคนทำงานใหญ่นะคะ แต่ว่าทำงานได้เป็นระบบแล้วก็สามารถให้คำปรึกษา แล้วก็ถ่ายทอดออกมาเรื่องยากให้เป็นเรื่องที่เราเข้าใจง่าย ให้เราเข้าใจได้” (ครูที่ปรึกษา)

“เพราะเค้าเอาใจใส่เด็กดี เค้ามีการติดตามเด็ก เกี่ยวกับนักเรียน อาจารย์เค้าให้คำปรึกษา พ่อแม่ เค้าทะเลาะกัน แล้วมาลงที่เด็ก เราก็คิดว่าทะเลาะกับผู้ปกครอง เราก็คิดว่าเกินหน้าที่ของเรา อาจารย์เค้าก็บอกว่ มันก็น่าจะคุยได้ อาจจะไม่ว่างๆ คุยอ้อมก็ได้คะ แล้วมันก็ประสบความสำเร็จคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“ก็เค้ามีหน้าที่ดูแลนักเรียน เค้าทำมานานแล้วอะครับ แก่มีประสบการณ์เยอะ แก่ก็ช่วยแนะนำ นะครับ เวลาเด็กไม่มาโรงเรียน ดิเดเกม อาจารย์เค้าจะศึกษานักเรียนเป็นรายบุคคล แล้วก็ให้ไปเยี่ยมบ้านนะ ครับ” (ครูที่ปรึกษา)

“ในส่วนงานแก้ไขนักเรียน ครูที่ปรึกษาจะเป็นผู้ดำเนินการ แต่เราต้องดูข้อมูลว่าเด็กมีปัญหาเรื่อง อะไรบ้าง คนที่ทำงานก็คือครูที่ปรึกษานี้แหละ แต่ก็จะมีบาง Case ที่มีปัญหาขึ้นมาหน่อยละ อย่างตัวผมนี่คล้าย เป็นตัวกำหนดนโยบาย เดิมที่มงานระบบดูแล เค้าจะแบ่งเป็นระดับ ระดับทำไม่ประสบความสำเร็จ ไร ทาง โรงเรียนก็จะแต่งตั้งหัวหน้าระบบการดูแล เป็นคนคอยประสาน มีเอกสาร แล้วให้หัวหน้าระบบวางนโยบาย ให้แก่หัวหน้าระดับเพิ่มมาหนึ่งคนก็คือหัวหน้าระบบดูแลช่วยเหลือ มีการประสานงานกันระหว่างหัวหน้าระดับ หัวหน้าระบบ ครูแนะแนว อย่างในคำสั่งโรงเรียนก็จะมีพวกนี้เป็นทีมงานด้วย” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน)

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษเป็นโรงเรียนที่มีหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนเป็นบุคคลศูนย์กลางและพบว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแล ช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเหมือนกับโรงเรียนที่อยู่ในกลุ่มโรงเรียนคุณภาพระดับดีมากใน ขนาดใหญ่พิเศษและขนาดกลาง

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (Ibg)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือ ทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ทั้งสองประเภท ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จในโรงเรียน นี้ มี 2 คน ได้แก่ หัวหน้ากิจการนักเรียน และหัวหน้าระดับ ม.2 ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับหัวหน้ากิจการนักเรียน ดังนี้

“อาจารย์เค้าจะควบคุมชั้นเรียนได้ดี ได้ดีมาก เค้าจะมีระบบของเค้าเองครับ อาจารย์เค้าค่อนข้างจะดุ ะครับ แต่ก็ไม่มีอะไรหรอก เค้าเป็นหัวหน้ากิจกรรมนักเรียนด้วย ฉะนั้น อาจารย์เค้าจะอยู่กับนักเรียนเป็นส่วนใหญ่ เค้าจะดูแลเด็กได้ดี อาจารย์เค้าจะเป็นคนที่อารมณ์เย็นอยู่นะ แต่ว่าถ้าโมโหเค้าก็จะร้ายพอสมควรครับ แต่เค้าจะเป็นคนตรงๆ ถ้าพูดว่าไม่ก็คือไม่ ถ้าพูดว่าทำก็คือทำ ถ้า อาจารย์เค้าได้รับมอบหมายอะไรมาจากผู้บริหาร เค้าก็เป็นคนทำแต่จะกระจายงานให้ลูกน้อง ถ้าว่างงานตัวใดก็ตามที่จะให้นักเรียนมีส่วนร่วมเค้าก็จะกระจายไปที่ประธานนักเรียน ไม่ว่าจะป็นงานส่วนตัว ของอาจารย์เองหรือฝ่ายบริหารเอง ส่วนใหญ่ อาจารย์เค้าจะดูแลเองครับ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าทำงานด้านนี้มานานแล้ว เค้ามีความชำนาญที่จะสอบเด็ก วิธีการที่จะสอบเด็ก เพื่อเอาข้อมูล มีวิธีการควบคุมเด็กด้วย ลงโทษอะไรได้ดี เด็กส่วนใหญ่ก็จะกลัวเค้า แล้วเค้าช่วยเรามันก็จะง่ายขึ้น เค้าก็โอเค เค้าก็ดี เวลาเราติดต่อเค้าเค้าก็ช่วยเหลือเรา เค้าให้คำแนะนำที่ดีกับเราได้ เวลาเด็กมีปัญหา ก็จะลงไปที่เค้าเพราะเค้าเป็นหัวหน้ากิจกรรมนักเรียน” (หัวหน้าระดับ)

“แล้วก็เค้าทำงานอยู่ด้านนี้อยู่ เวลาทำงานได้เป็นกลางดีคะ เค้ามีผลงานเยอะด้วยอะคะ ส่วนนี้หนูก็เป็นแกนนำยาเสพติด และคณะกรรมการนักเรียน เวลาทำงานเค้าดูใหม่ ก็ดูอะคะ เค้าจริงจัง เวลาเล่นเค้าก็เล่น” (นักเรียน)

“นี่ผมเคยพาเด็กไปเข้าค่ายเกี่ยวกับโครงการยาเสพติดบ่อย เด็กของผมก็โอเค เพราะว่าทำมานาน พาไปเข้าค่ายอบรมหลายที่แล้ว กับเด็กห่นะเราคุยกับเค้าได้ ว่ากล่าวตักเตือนกันได้ ไม่มีปัญหาหรอก” (หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักเรียน)

คำสะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับหัวหน้าระดับ ม.2 ดังนี้

“อาจารย์แกจะรู้จักนักเรียนเยอะ แล้วแกก็รู้ว่านักเรียนเป็นอย่างไรบ้าง แกจะเป็นคนออกคุฯ หนีหน้อย นะคะ แล้วเด็กก็จะกลัวด้วยเวลากลึงโทษก็แกจะมีมาตรการของแก แกจะมีวิธีที่ชัดเจน ค่ะ ที่จะช่วยเหลือเด็ก แล้วแกจะมีการวางแผนล่วงหน้าเสมอ” (ครูที่ปรึกษา)

“อาจารย์จะเป็นคนที่ตรงต่อเวลามากนะคะ แกมีระบบดูแลคือถ้ากำหนดส่ง ก็คือ แกเป็นหัวหน้าระดับนักเรียนชั้น ม.2 ด้วยคะ แกจะปรึกษากับครูที่ปรึกษาทุกคนแล้วก็จะมีการวางแผนว่า ให้ศึกษาเด็กแล้วก็ให้สรุปข้อมูลเกี่ยวกับเด็กแต่ละห้องแล้วไปส่งที่แกแล้วแกจะคัดกรองเด็กทีละคนอีกครั้งหนึ่งนะคะ ว่าใครที่อยู่กลุ่มเสี่ยง กลุ่มปัญหา แล้วแกจะหาวิธีช่วยเหลือเด็กต่อไปคะ” (ครูที่ปรึกษา)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (Ibg) พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จมี 2 คนคือ หัวหน้าฝ่ายกิจกรรมนักเรียนและหัวหน้าระดับ ม.2 ไม่ใช่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะทางโรงเรียนให้ความสำคัญกับหัวหน้างานกิจกรรมนักเรียน และหัวหน้าระดับ ม.2 เพราะเห็นว่าเป็นบุคคลที่อยู่กับนักเรียนโดยตรง นอกจากนี้ยังพบว่า เป็นบุคคลที่เด็กให้ความยำ

เกรงและเคารพซึ่งเป็นคุณลักษณะของแต่ละคน นอกจากนี้ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน อยู่ในช่วงของการรับตำแหน่งใหม่ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับระบบการจัดการภายในโรงเรียนและการยอมรับจากผู้บริหาร ดังคำสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

“ผมมีความรู้สึกที่โรงเรียนไม่ได้มีหัวหน้าระบบดูแลฯ ซึ่งปกติจะตกไปที่ อาจารย์แนะแนวใช่ไหมครับ แต่ไม่ได้มาลงลึกกับเด็กมากพอสมควรครับ เช่นเวลามาลงลึกกับเด็ก เช่นกิจกรรมเข้าค่ายอะไรอะไรก็จะมาลงที่ฝ่ายกิจการนักเรียนเป็นหลัก ฝ่ายบริหารเห็นว่า อาจารย์เค้าเป็นคนควบคุมเด็กได้ อะไรได้ เค้าก็เลยมาลงที่หัวหน้ากิจการนักเรียน แนะแนวแทบจะไม่ค่อยมีส่วนนี้ถึงจะมีส่วนบ้างก็น้อย” (ครูที่ปรึกษา)

“คือ อาจารย์เค้าเป็นหัวหน้าระดับ ม.2 ด้วยนะค่ะ แล้วแกจะเป็นคนค่อนข้างดุนะค่ะ เด็กก็จะเกรงกลัวแกอะค่ะ” (ครูที่ปรึกษา)

“ที่บอกตามตรงเลยนะ ว่าที่เพิ่งมารับตำแหน่งใหม่ ที่ก็เป็นแนะแนวด้วย เมื่อเร็วๆ นี้ ตอนนี้อยู่ในระหว่างการวางแผนทำงานค่ะ” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็นบุคคลศูนย์กลางทั้งสองประเภทไม่เป็นบุคคลเดียวกัน ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จคือ ครูฝ่ายปกครอง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคลสะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

“เค้าก็ดูแลเด็กดีนะฮะ ก็ดีอะ อาจารย์เค้าก็ดี ให้คำปรึกษาดี เค้าก็จะเชิญผู้ปกครองมาแล้วก็พูดคุย หาวิธีการแก้ไข คือ อาจารย์เค้าจะตามไปที่บ้าน เค้าจะติดตามดูแลดีมากเลย เห็นเค้าจะโทรหาเด็กตลอด เค้าจะตามไปถึงบ้าน ในกรณีที่เด็กมาสายไม่มาเรียนอย่างไร” (ครูที่ปรึกษา)

“ที่อยู่ห้องเดียวกันหรือครับ เค้าก็ดูแลเด็กดีแหละ เค้าจะเป็นคนติดต่อผู้ปกครอง เค้าก็ดูแลเด็กดีแหละ ส่วนใหญ่เค้าจะเรียกเด็กมาถามคุยเป็นรายบุคคล เชิญมาที่ปกครอง หรือไม่ก็ไปบ้านในบางครั้ง ในช่วง 2 ปีมานี้ก็เห็น อาจารย์เค้าทำงานตลอดอะครับ” (เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง)

สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล แต่บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จคือ ครูฝ่ายปกครอง ซึ่งไม่ใช่บุคคลเดียวกัน

ทั้งนี้เพราะรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลเป็นบุคคลที่เพิ่งย้ายมาใหม่และขาดประสบการณ์ในการทำงาน สะท้อนจากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้องดังนี้

“จริงๆ ถ้าถามว่ารองฯ มีส่วนไหม ก็มีอะนะ แล้วเค้าก็เพิ่งมาใหม่ บางทีเค้าก็ไม่วู้จักเด็กดีเท่าเรา ใ้ เราก็จะเจาะไปได้ แต่ถ้าผู้ปกครองคุยกับรองฯ รองฯ เค้าก็ไม่วู้จะคุยอย่างไร แล้วเค้าก็ไม่ค่อยทราบข้อมูลนะ ค่ะ” (ครูฝ่ายปกครอง)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbg) พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ เป็นครูฝ่ายปกครอง ไม่ใช่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลที่รับตำแหน่งใหม่ ยังอยู่ในช่วงเรียนรู้งานและอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ในคำสั่งโรงเรียน ขึ้นอยู่กับระบบการจัดการภายในโรงเรียน สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

“เค้าไม่มีใครแล้ว เค้าก็มาให้พี่ทำ เค้าเห็นที่เป็นแนวด้วยมั้ง แต่ก็นะ ยังไม่วู้ว่าจะเริ่มตรงไหน คนเก่าที่เคยทำก็ไม่ทำแล้ว นี่ก็เพิ่งได้รับคำสั่งใหม่” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

4. ในกลุ่ม D มีจำนวน 3 โรงเรียน ได้แก่ (1) โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) (2) โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb) และ (3) โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbb) พบว่า ผลการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานมากที่สุดในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่พบว่ามีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ทั้ง 3 ค่า ทั้ง สองประเภท ไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย มีการกระจายงาน แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbb) มีบุคคลศูนย์กลางการติดต่อประสานงานมากที่สุดในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นบุคคลเดียวกันทั้ง 3 ค่า แต่มีบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ไม่เป็นบุคคลเดียวกันหมดทั้ง 3 ค่า อย่างไรก็ตามบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

สำหรับโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) พบว่าบุคคลศูนย์กลาง คือ ครูแนะแนว โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb) พบว่าบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระดับ ม.2 และโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbb) พบว่าบุคคลศูนย์กลางคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งบุคคลเหล่านี้พบว่า เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำเร็จด้วย ในโรงเรียนกลุ่มนี้ บทบาทความเป็นศูนย์กลางไม่ได้อยู่ที่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่กลับเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่ในฝ่ายอื่น ซึ่งทั้งนี้ขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนแต่ละโรงเรียนนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น บุคคลศูนย์กลางเป็นครูแนะแนวทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

“อ้อ แกก็เป็นฝ่ายแนะแนว อันดับแรกเลยอะนะ แล้วเค้าก็มีมนุษยสัมพันธ์กับเด็กคือเด็กก็ไว้ใจให้คำปรึกษาเด็กได้ อาจารย์ก็มีมนุษยสัมพันธ์ดีอะคุยกับอ.ทุกท่านได้ คือเป็นคนใจดี เด็กก็กล้าเข้าไปคุยแล้วอาจารย์ทุกท่านก็สามารถไปสอบถามต่างๆ นานา แล้วอาจารย์เค้าก็จะรู้จักเด็กเยอะด้วย ไปถามเค้าได้”
(ครูที่ปรึกษา)

“คือที่เป็นที่ปรึกษาใหม่ๆ จะไม่ค่อยรู้จักเด็ก พี่ที่ถามแก แกจะรู้จักเด็กเยอะ มากกว่าพี่เสียอีก อาจารย์เค้าจะช่วยตามเด็กให้อะคะ เค้าจะมีเวลาแล้วก็ทุ่มเทให้เด็กทุกอย่างอะคะ อย่างเช่นอาจารย์เค้าเองสุขภาพไม่ค่อยดี แต่เวลาเค้ามีแรงขึ้นมาเค้าก็มาดูแลเด็กช่วยเหลือเด็ก จะฝ่าฝืนหาความรู้มาแนะแนวให้เด็กอะคะ เด็กก็จะมีโอกาสอะคะ คอยอธิบายให้ฟัง เชิญวิทยากรมาให้ความรู้อะไรอย่างงี้คะ” (ครูที่ปรึกษา)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ เป็นครูแนะแนว ไม่ใช่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นบุคคลที่รับตำแหน่งใหม่ ยังอยู่ในช่วงเรียนรู้งานและอยู่ในช่วงของการเปลี่ยนแปลงหน้าที่ในคำสั่งโรงเรียน และขึ้นอยู่กับคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังนี้

“พอดีพี่ก็ไม่ค่อยรู้เรื่องอะนึ่ง เพราะว่ามันต้องขึ้นกับแนวโดยตรงแต่พี่ไม่ได้จับแนวโดยตรง เค้าก็มาให้พี่ทำงาน นี่ก็เพิ่งเปลี่ยนคำสั่งมาใหม่ พี่ก็ไม่รู้จะพูดอย่างไร” (หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น บุคคลศูนย์กลางเป็นหัวหน้าระดับ ม.2 ทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ การยอมรับจากผู้บริหาร ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

“อืม พอดี อาจารย์เค้าเป็นมาแทน อาจารย์ที่เพิ่งย้ายไปคะ คือจะทำหน้าที่ในเรื่องของการแก้ไขพฤติกรรมเด็ก เป็นคนประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับครูที่ปรึกษาอะคะ เป็นคนพูดคุยกับผู้ปกครองเค้าจะช่วยเหลือประสานให้ได้ คือส่วนใหญ่จะมีส่วนในเรื่องของพฤติกรรมมากกว่า” (รองผู้อำนวยการ)

“ก็ผมเห็นเค้าขึ้นพูดหน้าเสาธงบ่อยๆ ตัดผมเด็ก ผมเห็นเค้าทำอยู่คนเดียวอะ แต่ผมก็ไม่ได้สนิทอะไรกับเค้านะ แล้วเค้าก็ได้รับมอบหมายมาแทนผู้ช่วยรองฯ ที่เพิ่งย้ายไป ผมไม่รู้ละ ก็เวลาที่ผมไปลูกเสือ ม.3 เด็กมันก้าวร้าว แล้วผมก็ไปบอกอาจารย์เค้า อาจารย์เค้าก็บอกว่าโอเคเดี๋ยวเค้าจะดักเตือนให้ ต่อจากนั้น เด็กมันก็ดีขึ้นนะ มันเห็นผมก็ยกมือไหว้ ก็โอเคอะ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าจะมีสมุดบันทึกรายชื่อนักเรียน เค้าจะเป็นคนที่ไม่ลืมอะ จำเด็กได้แม่น แล้วเค้าจะมีวิธีพูดเวลาเค้ารับปากอะไรแล้ว เค้าก็จะทำทันทีทันใด เค้ามีความเป็นผู้นำมาก มีอยู่ครั้งหนึ่ง พี่ก็ออกเงินค่ารักษาพยาบาลให้เด็กไป 300 บาทแต่เด็กก็ไม่สนใจรับ อาจารย์เค้าก็มากถามว่า มีอะไรหรือพี่ แล้วเค้าก็ไปช่วยคุยกับเด็กให้ คือเวลาทำงานเค้าจะเป็นคนจริงจัง ทำให้สำเร็จ แล้วก็จะมีเด็กไม่ปล่อยอะคะ” (ครูพยาบาล)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb) พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเป็นหัวหน้าระดับ ม.2 ไม่ใช่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะทางฝ่ายบริหารไม่ได้วางบทบาทให้มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาโดยตรง แต่จะมีหน้าที่ในการทำเอกสารเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

“ในส่วนของหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกี่ยวกับการทำเอกสารข้อมูลซะมากกว่าคะ
เค้าจะไม่ได้เข้ามาทำในภาคปฏิบัติอะคะ ซึ่งก็จะไม่เห็นชัดเท่ากับฝ่ายปกครองหนะคะ” (รองผู้อำนวยการ)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb)

จากข้อมูลการวิเคราะห์เครือข่ายบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่าเป็น บุคคลศูนย์กลางเป็นหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียนทั้งสองประเภท ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบทบาทหน้าที่ ความสามารถและคุณลักษณะของแต่ละบุคคล สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

“อาจารย์เค้าเป็นฝ่ายกิจการนักเรียน นะคะ เป็นหัวหน้า อาจารย์เค้า จะประสานงานเกี่ยวกับระบบตรงนี้ด้วยนะคะ ฉะนั้นเวลาอะไรก็จะปรึกษาท่านแล้วก็ส่วนมากก็จะได้ประสบผลสำเร็จ อาจารย์จะช่วยเต็มที่อะคะ บางอย่างเราไม่ทราบท่านก็จะไปอะไรนะ ท่านก็จะป้วยการให้คำแนะนำ อะไอย่างงี้หรือว่าอะไรละ หรือว่าเราตามผู้ปกครอง เราตามเองหรือ ว่าที่ปรึกษาตามแล้วยังไม่ได้ผล ท่านก็จะติดตามเอง แล้วท่านก็จะรวบรวมผล เพราะท่านเป็นหัวหน้างานตรงนี้อะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“ใช่คะ เพราะเค้าเป็นหัวหน้ากิจการนักเรียนไงคะ โรงเรียนเราไม่มีรองฯ ใ้มีัยปกติก็ต้องเป็นรองฯ แต่เค้าทำหน้าที่แทนรองฯ เลยหละ เค้าเป็นคนทำงาน เค้าทำจริง ๆ จะพูดอย่างงี้ดีหละ เป็นคนจริงจังในการทำงาน เค้าจะทำได้ทันทีเลย เช่น วิชาครูไม่ค่อยดี ครูก็บอกว่าให้ไปช่วยตามเด็กให้ที เพราะผู้ปกครองโทรมา ครูก็ให้เค้าช่วยตามให้ เค้าก็จะทำทันทีเลยคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าดูใหม่ เค้าไม่ดูนะ เค้ามีวินัยอะ ยึดวินัยเป็นหลัก จะคุยกันนะว่าอันนี้เป็นเพราะอะไร เป็นลักษณะของคนมีเหตุผล เค้าจะถามก่อนว่า มีอะไรเป็นอย่างไร ที่เค้าแนะนำ ดีกว่าใหม่ สมมติว่าตัวเค้าเองไม่ได้ทำ แต่คนอื่นทำ สมมติว่าเค้ามาเป็นเพื่อนเด็กที่มีปัญหา แต่เวลาเค้าซักถามเพื่อน เค้าก็จะถามเพื่อขอข้อมูลเด็กที่มีปัญหา ว่าจะช่วยเพื่อนหนะคะ เค้าจะมีจิตวิทยา และมีลูกล่อลูกชนในการพูดคุยกับเด็ก แต่ว่าไม่ใช่ชูเด็ก เรื่องการลงโทษเด็ก อาจารย์เค้าจะไม่ทำโทษ เด็กนะคะ จะไม่ดีเด็กอะคะ เท่าที่ครูสังเกตดูนะคะ เค้าจะไม่ลงที่เด็กอะคะ เค้าจะไปที่ครูที่ปรึกษา ก่อน ว่าจะช่วยอย่างไร แก้ปัญหาอย่างไร แต่ถ้าไม่ได้ผล ก็จะเชิญผู้ปกครองมาคุยกัน คือในส่วนของเด็กนี่จะเป็นลำดับสุดท้ายเลยคะ เค้าจะมาสอบถามครูที่ปรึกษา ก่อน อะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

สำหรับการทำงานของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb) พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเป็นหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ไม่ใช่หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพราะ

ทางฝ่ายบริหารไม่ได้วางบทบาทให้มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาโดยตรงแต่จะมีหน้าที่ในการทำเอกสารเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนจากคำสัมภาษณ์ของผู้เกี่ยวข้อง ดังนี้

“เค้าจะทำเกี่ยวกับข้อมูล เค้าจะมีเอกสารให้ครูกรอกข้อมูลแล้ว เค้าก็จะให้แนะนำ เราว่าจะส่งไปที่ไหนอะคะ เช่น ถ้าเด็กมีปัญหาพฤติกรรมก็จะส่งที่หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน อย่างเช่นครูที่ปรึกษาพูดคุยกับเด็ก เค้าจะไม่เชื่อ แต่ในส่วนปกครอง นี่จะเห็นชัดเจนมากกว่าอะคะ เกือบ 80 เปอร์เซ็นต์ก็จะสำเร็จคะ ครูก็จะมองมาส่วนนี้มีประสิทธิภาพมากกว่าในส่วนหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เค้าก็ให้คำแนะนำอะ แต่คนที่ดำเนินงานก็คือหัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน” (ครูที่ปรึกษา)

จากการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน ทั้ง 4 กลุ่ม พบว่าบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จแสดงดังตาราง 4.16

ตารางที่ 4.16 การเปรียบเทียบบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

กลุ่ม	โรงเรียน	บทบาท	
		บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลฯ	บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ
A	1. egg	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	2. lgg	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล
	3. mgg	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
B	4. egb	ครูฝ่ายปกครอง	ครูฝ่ายปกครอง
	5. lgb	ครูแนะแนว	ครูแนะแนว
	6. mgb	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
C	7. ebg	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
	8. lbg	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน , หัวหน้าระดับ ม.2
	9. mbg	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	ครูฝ่ายปกครอง
D	10. ebb	ครูแนะแนว	ครูแนะแนว
	11. lbb	หัวหน้าระดับ ม.2	หัวหน้าระดับ ม.2
	12. mbb	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน

จากตารางที่ 4.16 พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและมีบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จนั้น มีได้หลายคน หลายตำแหน่งและส่วนใหญ่เป็นบุคคลเดียวกัน สำหรับโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

พบว่าไม่เป็นบุคคลเดียวกัน เนื่องจากความแตกต่างด้านประสบการณ์การทำงาน และการย้ายมาอยู่ใหม่ สำหรับลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายเหล่านี้ จะแสดงการวิเคราะห์ในตอนที 2 ดังรายละเอียดดังต่อไปนี้

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย

การศึกษาในขั้นตอนนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายมีอะไรบ้าง เป็นอย่างไร และทำไมจึงเป็นเช่นนั้น

จากข้อมูลการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างเครือข่ายเกี่ยวกับบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จและจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องสามารถวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย สรุปได้ดังตารางที่ 4.17

ตารางที่ 4.17 การวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายของโรงเรียน 12 โรงเรียน ตามกลุ่มโรงเรียน

ลักษณะ	กลุ่มโรงเรียน												รวม
	A			B			C			D			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	◆	■	◆	★	*	◆	◆	○+	★	*	+	○	
ลักษณะของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ													
1.1 มีเทคนิคการติดต่อประสานงาน	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓, -	✓	✓	✓		11
1.2 ให้คำปรึกษาดี	✓	✓	✓		✓	✓	✓	✓, -	✓	✓		✓	10
1.3 เอาใจใส่ดูแลดี	✓			✓	✓		✓	✓, -	✓		✓	✓	8
1.4 มีระบบการทำงาน	✓		✓	✓		✓	✓	✓, ✓					6
1.5 ทำทันทีทันใด	✓						✓				✓	✓	4
1.6 จำแม่น							✓	✓, -		✓			3
1.7 ควบคุมนักเรียนได้				✓				✓, -			✓		3
1.8 มีรายละเอียดของข้อมูล	✓		✓				✓						3
รวม	6	2	4	4	3	3	7	6,1	3	3	4	3	48

◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ★ ครูฝ่ายปกครอง
* ครูแนะแนว ○ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ

สำหรับโรงเรียนที่ 8 ข้อมูลหน้าเครื่องหมาย , คือ ข้อมูลของบุคคลที่ 1

ข้อมูลหลังเครื่องหมาย , คือ ข้อมูลของบุคคลที่ 2

สีแดง หมายถึง โรงเรียนที่บุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลเกิดความสำเร็จไม่มีระบบการทำงาน

นอกจากจะค้นพบปัจจัยด้านคุณลักษณะของบุคคลที่สามารถอธิบายความสำเร็จของเครือข่ายแล้ว จากข้อมูลการสัมภาษณ์ ยังค้นพบปัจจัยเสริมที่อธิบายความเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ซึ่งได้แก่ ปัจจัยด้านการทำงานตามหน้าที่ และปัจจัยด้านการยอมรับจากผู้บริหาร แสดงดังตารางที่ 4.18

ตารางที่ 4.18 ปัจจัยเสริมที่อธิบายความเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

ปัจจัย	กลุ่มโรงเรียน												รวม
	A			B			C			D			
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	
	◆	■	◆	★	*	◆	◆	○+	★	*	+	○	
ปัจจัยเสริมที่อธิบายความเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ													
1.ด้านการทำงานตามหน้าที่	✓	✓	✓	✓	✓	✓		✓, -		✓		✓	9
2.ด้านการยอมรับจากผู้บริหาร			✓					✓, -			✓	✓	4
รวม	1	1	2	1	1	1	-	2,-	-	1	1	2	13

◆ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ■ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ★ ครูฝ่ายปกครอง
* ครูแนะแนว ○ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน + หัวหน้าระดับ

สำหรับโรงเรียนที่ 8 ข้อมูลหน้าเครื่องหมาย , คือ ข้อมูลของบุคคลที่ 1

ข้อมูลหลังเครื่องหมาย , คือ ข้อมูลของบุคคลที่ 2

จากการวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย 4 อันดับแรก ได้แก่ (1) มีเทคนิคในการติดต่อประสานงาน (2) ให้คำปรึกษาดี (3) เอาใจใส่ดูแลดี และ (4) มีระบบการทำงาน ผลการวิเคราะห์ในด้านคุณลักษณะ พบว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะ *การมีเทคนิคในการติดต่อประสานงาน* ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในทุกตำแหน่ง สำหรับคุณลักษณะด้าน *การให้คำปรึกษาดี* ส่วนใหญ่จะพบในทุกตำแหน่ง สำหรับคุณลักษณะด้าน *การดูแลเอาใจใส่ดี* ส่วนใหญ่จะพบในทุกตำแหน่ง ยกเว้น รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สำหรับคุณลักษณะด้าน *การมีระบบการทำงาน* พบว่า ส่วนใหญ่พบในทุกตำแหน่ง แต่ยกเว้นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในโรงเรียนที่มีคุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี จะไม่มีคุณลักษณะนี้ แสดงให้เห็นถึงการมีระบบในการทำงานมีผลต่อความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สำหรับการจำแนกตำแหน่งของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จตามคุณลักษณะ สามารถแสดงรายละเอียดได้ดังตารางที่ 4.19

ตารางที่ 4.19 ตำแหน่งของบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ
จำแนกตามคุณลักษณะ 4 อันดับแรก

ตำแหน่ง	มีเทคนิคในการติดต่อประสานงาน	ให้คำปรึกษา	ดูแลเอาใจใส่	มีระบบการทำงาน
1. หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	✓	✓	✓	✓
2. รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	✓	✓		
3. ครูฝ่ายปกครอง	✓	✓	✓	✓
4. ครูแนะแนว	✓	✓	✓	
5. หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	✓	✓	✓	✓
6. หัวหน้าระดับ	✓		✓	✓

ตอนที่ 3 ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ

นอกจากผู้วิจัยวิเคราะห์โครงสร้างเครือข่ายและลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายแล้วผู้วิจัยยังได้ศึกษาเกี่ยวกับประเด็นที่ติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยได้ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ ใช้วิเคราะห์สถิติพื้นฐานเกี่ยวกับประเด็นที่ติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน โดยใช้ ค่าร้อยละ ดังตารางที่ 4.20 และแสดงการเปรียบเทียบค่าร้อยละของประเด็นที่มีการติดต่อประสานงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ดังตารางที่ 4.21

ตารางที่ 4.20 ประเด็นที่ติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมาของผู้เกี่ยวข้องใน

โรงเรียน 12 โรงเรียน

ประเด็นที่ติดต่อ	โรงเรียน											
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mbb
1. ด้านการเรียน												
- ผลการเรียน	9 (45.00)	8 (47.06)	2 (50.00)	11 (61.11)	20 (50.00)	23 (76.76)	0 (0.00)	9 (75.00)	6 (100)	14 (73.68)	8 (47.06)	11 (78.57)
- การเรียนต่อ	5 (25.00)	0 (0.00)	1 (25.00)	1 (5.56)	6 (15.00)	0 (0.00)	2 (15.38)	2 (16.67)	0 (0.00)	3 (15.79)	4 (23.53)	0 (0.00)
- สอบ Gat – Pat	1 (5.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
- การส่งงาน	4 (20.00)	9 (52.94)	0 (0.00)	6 (33.33)	12 (30.00)	7 (23.33)	11 (84.62)	1 (16.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (5.88)	1 (7.14)
- อ่านหนังสือ	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (25.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
- เรียนไม่จบ	1 (5.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
- เวลาเรียนไม่พอ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (2.5)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
- การอ่านเขียน	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (2.5)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (10.53)	4 (23.53)	2 (14.29)
รวม	20 (100)	17 (100)	4 (100)	18 (100)	40 (100)	30 (100)	13 (100)	12 (100)	6 (100)	19 (100)	17 (100)	14 (100)
รวม	12.5	10.43	5.80	10.53	12.99	20.13	7.07	8.57	8.11	10.73	10.00	9.33
	n = 160	n = 163	n = 69	n = 171	n = 308	n = 149	n = 184	n = 140	n = 74	n = 177	n = 170	n = 150
2. ด้านความสามารถพิเศษ												
- พิเศษ	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100)	2 (100)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100)	2 (100)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม	0	0	0	0	0.32	1.34	0	0	0	0	0	0
	n = 160	n = 163	n = 69	n = 171	n = 308	n = 149	n = 184	n = 140	n = 74	n = 177	n = 170	n = 150
3. ด้านสุขภาพกาย/ใจ												
- เจ็บป่วย	4 (57.14)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	10 (100)	2 (100)	1 (100)	5 (83.33)	1 (100)	3 (100)	3 (100)	5 (100)
- ภาวะอารมณ์	3 (42.86)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (100)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (16.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
- ทดสอบ EQ	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (100)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม	7 (100)	0 (0.00)	1 (100)	2 (100)	10 (100)	2 (100)	1 (100)	6 (100)	1 (100)	3 (100)	3 (100)	5 (100)
รวม	4.38	0	1.45	1.17	3.25	1.34	0.54	4.29	1.35	1.69	1.76	3.33
	n = 160	n = 163	n = 69	n = 171	n = 308	n = 149	n = 184	n = 140	n = 74	n = 177	n = 170	n = 150
4. ด้านเศรษฐกิจ												
- ทุนการศึกษา	11 (68.75)	3 (50.00)	8 (100)	6 (54.55)	15 (71.43)	4 (80.00)	2 (50.00)	7 (58.33)	2 (66.67)	3 (60.00)	13 (76.47)	8 (100)
- สภาพครอบครัว	5 (31.25)	2 (33.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (4.76)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (20.00)	4 (23.53)	0 (0.00)
- ทุ ก.ย.ศ.	0 (0.00)	1 (16.67)	0 (0.00)	5 (45.45)	5 (23.81)	1 (20.00)	2 (50.00)	5 (41.67)	1 (33.33)	1 (20.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
รวม	16 (100)	6 (100)	8 (100)	11 (100)	21 (100)	5 (100)	4 (100)	12 (100)	3 (100)	5 (100)	17 (100)	8 (100)
รวม	10.00	3.68	11.59	6.43	6.82	3.36	2.17	8.57	4.05	2.82	10.00	5.33
	n = 160	n = 163	n = 69	n = 171	n = 308	n = 149	n = 184	n = 140	n = 74	n = 177	n = 170	n = 150
5. ด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน												
- ปัญหาครอบครัว	11 (20.75)	1 (3.70)	3 (15.00)	1 (3.23)	8 (14.29)	2 (10.53)	3 (4.41)	1 (3.03)	1 (4.35)	1 (3.33)	5 (17.86)	2 (11.11)

หมายเหตุ: นับความถี่ของประเด็นที่ติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียน

ตารางที่ 4.20 (ต่อ)

ประเด็นที่ติดต่อ	โรงเรียน											
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mhb
- การเยี่ยมบ้าน	3 (5.66)	1 (3.70)	3 (15.00)	4 (12.90)	2 (3.57)	0 (0.00)	11 (16.18)	1 (3.03)	4 (17.39)	0 (0.00)	7 (25.00)	3 (16.67)
- งานเอกสารข้อมูลนักเรียน	4 (7.55)	2 (7.41)	2 (10.00)	8 (25.81)	0 (0.00)	5 (26.32)	7 (10.29)	1 (3.03)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (7.14)	0 (0.00)
- งานช่วยเหลือนักเรียน	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (15.00)	1 (3.23)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (4.41)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (6.67)	1 (3.57)	0 (0.00)
- ศึกษารองนักเรียน	0 (0.00)	1 (3.70)	2 (10.00)	2 (6.45)	0 (0.00)	1 (5.26)	0 (0.00)	2 (6.06)	3 (13.04)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
- ให้คำปรึกษา	5 (9.43)	2 (7.41)	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (14.29)	1 (5.26)	9 (13.24)	2 (6.06)	8 (34.78)	5 (16.67)	0 (0.00)	0 (0.00)
- ความปลอดภัย	2 (3.77)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (10.53)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (3.57)	3 (16.67)
- ส่งเสริม - พัฒนานักเรียน	17 (32.08)	12 (44.44)	7 (35.00)	5 (16.13)	24 (42.86)	5 (26.32)	17 (25.00)	21 (63.64)	3 (13.04)	12 (40.00)	11 (39.29)	9 (50.00)
- การส่งต่อ	11 (20.75)	8 (29.63)	0 (0.00)	10 (32.26)	14 (25.00)	3 (15.79)	18 (26.47)	5 (15.15)	4 (17.39)	10 (33.33)	1 (3.57)	1 (5.56)
รวม	53 (100)	27 (100)	20 (100)	31 (100)	56 (100)	19 (100)	68 (100)	33 (100)	23 (100)	30 (100)	28 (100)	18 (100)
รวม	33.13 n=160	16.56 n=163	28.99 n=69	18.13 n=171	18.18 n=308	12.75 n=149	36.96 n=184	23.57 n=140	31.08 n=74	16.95 n=177	16.47 n=170	12.00 n=150
6. ด้านพฤติกรรม												
- มาลา/ขาด/สาย/โดด	25 (40.32)	38 (35.51)	12 (34.29)	35 (38.46)	78 (46.15)	32 (36.36)	40 (42.11)	27 (36.49)	16 (40.00)	50 (42.37)	37 (35.58)	30 (34.09)
- พฤติกรรมการเรียน	18 (29.03)	28 (26.17)	7 (20.00)	24 (26.37)	30 (17.75)	5 (5.68)	28 (29.47)	27 (36.49)	9 (22.50)	45 (38.14)	27 (25.96)	19 (21.59)
- ระเบียบวินัย	11 (17.74)	5 (4.67)	2 (5.71)	16 (17.58)	8 (4.73)	5 (5.68)	2 (2.11)	6 (8.11)	4 (10.00)	5 (4.24)	5 (4.81)	10 (11.36)
- การแต่งกาย	4 (6.45)	12 (11.21)	0 (0.00)	5 (5.49)	23 (13.61)	23 (26.14)	6 (6.32)	3 (4.05)	5 (12.50)	4 (3.39)	7 (6.73)	5 (5.68)
- การคบเพื่อน	1 (1.61)	0 (0.00)	3 (8.57)	0 (0.00)	2 (1.18)	1 (1.14)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	2 (1.69)	6 (5.77)	3 (3.41)
- มารยาท	0 (0.00)	5 (4.67)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (0.59)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)
- พฤติกรรมเสี่ยง	3 (4.84)	19 (17.76)	11 (31.43)	11 (12.09)	27 (15.98)	22 (25.00)	19 (20.00)	11 (14.86)	6 (15.00)	12 (10.17)	22 (21.15)	21 (23.86)
รวม	62 n=160	107 n=163	35 n=69	91 n=171	169 n=308	88 n=149	95 n=184	74 n=140	40 n=74	118 n=177	104 n=170	88 n=150
รวม	38.75	65.64	50.72	53.22	54.87	59.06	51.63	52.86	54.05	66.66	61.18	58.67
7. ด้านอื่นๆ												
- ประชาสัมพันธ์	2 (100)	2 (33.33)	0 (0.00)	16 (88.89)	11 (100)	0 (0.00)	0 (0.00)	3 (100)	0 (0.00)	2 (100)	0 (0.00)	0 (0.00)
- ปัญหาภายในโรงเรียน	0 (0.00)	1 (16.67)	1 (100)	2 (11.11)	0 (0.00)	3 (100)	2 (66.67)	0 (0.00)	1 (100)	0 (0.00)	1 (100)	8 (47.06)
- ความสะอาดของโรงเรียน	0 (0.00)	3 (50.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	8 (47.06)
- เครือข่ายผู้ปกครอง	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (33.33)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	0 (0.00)	1 (5.88)
รวม	2 (100)	6 (100)	1 (100)	18 (100)	11 (100)	3 (100)	3 (100)	3 (100)	1 (100)	2 (100)	1 (100)	17 (100)
รวม	1.25 n=160	3.68 n=163	1.45 n=69	10.53 n=171	3.57 n=308	2.01 n=149	1.63 n=184	2.14 n=140	1.35 n=74	1.13 n=177	0.59 n=170	11.33 n=150
น รวม	160	163	69	171	308	149	184	140	74	177	170	150

หมายเหตุ: นับความถี่ของประเด็นที่ติดต่อประสานงานเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนทั้ง 12 โรงเรียน

ตารางที่ 4.21 เปรียบเทียบร้อยละของประเด็นที่ติดต่อประสานงานในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนเดียวกันทั้ง 12 โรงเรียน

ประเด็นที่ติดต่อ	โรงเรียน											
	egg	lgg	mgg	egb	lgb	mgb*	ebg	lbg	mbg	ebb	lbb	mbb
1. ด้านการเรียน	12.5	10.43	5.80	10.53	12.99	20.13	7.07	8.57	8.11	10.73	10.00	9.33
2. ด้านความสามารถพิเศษ	0	0	0	0	0.32	1.34	0	0	0	0	0	0
3. ด้านสุขภาพกาย/ใจ	4.38	0	1.45	1.17	3.25	1.34	0.54	4.29	1.35	1.69	1.76	3.33
4. ด้านเศรษฐกิจ	10.00	3.68	11.59	6.43	6.82	3.36	2.17	8.57	4.05	2.82	10.00	5.33
5. ด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	33.13	16.56	28.99	18.13	18.18	12.75	36.96	23.57	31.08	16.95	16.47	12.00
6. ด้านพฤติกรรม	38.75	66.64	50.72	53.22	54.87	59.06	51.63	52.86	54.05	66.66	61.18	58.67
7. ด้านอื่นๆ	1.25	3.68	1.45	10.53	3.57	2.01	1.63	2.14	1.35	1.13	0.59	11.33

* หมายถึง โรงเรียนที่มีค่าร้อยละของประเด็นที่ติดต่อประสานงานด้านการเรียนสูงกว่าด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

สีแดง หมายถึง ร้อยละของประเด็นที่ติดต่อประสานงานมากที่สุดในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน

จากข้อมูลจะพบว่าโรงเรียนทุกโรงเรียน มีประเด็นที่มีติดต่อกันมากที่สุด คือ ด้านพฤติกรรมของนักเรียน ซึ่งส่วนใหญ่มีการติดต่อกันมากกว่าร้อยละ 50 ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) มีการติดต่อร้อยละ 38.75 รองลงมาคือ ด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และด้านการเรียน ตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ไม่ดี (mgb) พบว่า มีประเด็นในการติดต่อด้านการเรียนสูงกว่าด้านงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แสดงให้เห็นว่าผู้เกี่ยวข้องมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาเฉพาะด้านการเรียนมากกว่างานทั้งระบบ สำหรับประเด็นที่มีการติดต่อน้อยที่สุด คือ ด้านความสามารถพิเศษ นอกจากนี้ยังพบว่า บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ จะแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ดังนี้

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“อย่างมี case เด็กที่มีความเสี่ยงอย่างเช่น อิม ก็คือ คุณพ่อคุณแม่ ค่อนข้างอายุเยอะแล้ว แล้วเค้าเป็นลูกคนเดียว เค้าค่อนข้างเอาแต่ใจ แล้วมาโรงเรียนก็เหมือนขาดบ่อยๆ อะคะ หยุดเรียนเยอะ อาจารย์เค้าก็จะเชิญมาที่โรงเรียนมีการซักถาม สอบถามเรื่อง การเดินทางอะคะ ว่าผู้ปกครองเข้าถึงตรงนี้ได้อะคะ เหมือนเป็นการประชุมเชิงแนวอะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“หรือว่าเด็กที่มีปัญหาในกรณีต่างๆ เช่น ปัญหาพฤติกรรมกรณีของนักเรียนมาสาย ทงมม อะไร อย่างเงี้ยครับ ก็ขอคำปรึกษาว่าจะทำอย่างไรดี อะไรทำนองนี้ อาจารย์ก็จะให้คำปรึกษาได้” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“ช่วยแก้ไขปัญหา ถ้ามีกรณีที่มีปัญหามากๆ เนี่ยะ เช่น เด็กมีพฤติกรรมกับครู ท่านก็จะ เรียกเด็กมาพูดคุย ก็คือ ช่วยผ่อน ทุกเรื่องเลยอะ ทำให้จากหนักเป็นเบาได้ เค้าจะต้องดูจากสาเหตุก่อน แล้ววิเคราะห์แก้ปัญหา ส่วนมากก็จะใช้การพูดคุย” (ครูที่ปรึกษา)

“ก็โดยตำแหน่งหน้าที่ เค้าเป็นรองฝ่ายปกครอง เกี่ยวกับปัญหาเด็ก ส่วนใหญ่ปัญหาก็คือเรื่องพฤติกรรม ถูกใหม่ ถ้าเด็กมีพฤติกรรมแย่งๆ นี้เราก็ต้องส่งตามชั้นตอน ในกรณีเรื่องต่างๆ ไป เราจะอบรมเค้าก่อน ถ้าเค้าปรับเปลี่ยนพฤติกรรมก็โอเค แต่ถ้ามันเป็นเรื่องพฤติกรรมที่ร้ายแรง ทางโรงเรียนก็เชิญผู้ปกครองมาร่วมประชุม ครูที่ปรึกษา ครูที่ปรึกษา หัวหน้าระดับ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล เพื่อแก้ไขปัญหาพร้อมกันแหละคะ ส่วนใหญ่ก็จะแก้ได้นะคะ รองเค้ามีวิธีการวิเคราะห์ปัญหา ส่วนใหญ่ก็เป็นการพูดคุยแหละคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าจะใช้การพูดคุยกับเด็ก ถามเหตุผล สอบถามเด็ก ใช้เหตุผลกับเด็กว่าทำไมถึงเป็นอย่างนี้ๆ เค้าจะให้คำปรึกษาแนะนำในการแก้ไขพฤติกรรม กับผมด้วยอะครับ” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“ให้คำปรึกษาต่างๆ เช่น บางทีครูที่ปรึกษา เค้าไม่ไหวแล้วไงกับพฤติกรรมเด็กคนนี้ เค้าก็จะอาจส่งต่อหลายที่ ถ้าไม่ส่งต่อครูแนะแนว ก็หัวหน้าระดับ เค้าจะร่วมมือกันหลายด้าน เค้าทำตลอดปีอะ ครูแนะแนวแหละ อาจารย์เค้าเป็นครูแนะแนวด้วยอะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“มีอะ ติดต่อเรื่องเด็กเกเร แล้วก็เด็กที่ยากจนแหละคะถ้าสมมติเด็กเกเรใช้ใหม่คะ อาจารย์เค้าจะบอกว่าให้ ลองปรึกษาหัวหน้าระดับ ถ้าสมมติทั้งเราและหัวหน้าระดับไม่สามารถแก้ไขได้ก็ให้ส่งไปให้ปกครองเลยคะ” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ ครูฝ่ายปกครอง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“ก็ส่วนใหญ่ก็จะเป็นนักกีฬา เค้าก็ต้องคุมนักกีฬาเค้าด้วย เค้าเป็นคนทำบอลของโรงเรียนอะคะ ต้องคุมนักกีฬาด้วย พี่มีปัญหากับนักเรียน ม.6/8 ที่มันเป็นนักบอลอะนะ แล้วมันก็เลวร้ายมาก พี่ก็ร่วมมือ กับ เค้าทุกทีอะ บอก อาจารย์เค้าให้ขึ้นไปดูว่ามันกินเหล้าเมายาไหม ทะเลาะวิวาท ชกต่อย แกก็จะช่วยได้เยอะเลยแหละ พี่ก็คุยกับแกทุกวันอะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“เช่น เด็กมาสาย แต่งกายผิดระเบียบ โดดเรียน ไม่เข้าโรงเรียน ก็คือเค้าจะเรียกเด็กขึ้นมา สอบถามตักเตือน เชิญผู้ปกครองทำสัญญาแล้วก็ติดตาม เด็กมาสายก็ลดลงอย่างมากเลย ในปีการศึกษานี้ ลดลงมาก ทางด้านระเบียบวินัย เด็กก็แต่งกายถูกต้องเป็นส่วนใหญ่ เค้าเป็นครูฝ่ายปกครอง และเค้าก็เป็นคน ดำเนินการรับผิดชอบเรื่องนี้” (ผู้อำนวยการโรงเรียน)

“มัน เอะ ก็ขึ้นอยู่กับตัวนักเรียนนะ อาจารย์เค้าดูแลอย่างไร คืออย่างไร ไม่อะไรนะ บางคนไม่มีความตั้งใจมันก็ไม่สำเร็จอยู่ดี แต่ส่วนใหญ่แล้วค่อนข้างดี มีบางคนเท่านั้น เฮอร์เซ็นน้อยมาก” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“ถ้าสมมติ เด็กมีปัญหา สมมติเวลาเด็กไม่มาโรงเรียนอะไรเงี้ยะ เค้าเป็นครูที่ปรึกษาด้วยเงี้ยะ เค้าก็จะไปตามไปถึงบ้านเลยครั้บ ถ้าเด็กไม่มา เค้าก็จะลากตัวมาเรียนให้ได้ อะไรเงี้ยะ” (นักเรียน)

“ไม่มีอะครั้บ ส่วนใหญ่แล้วเค้าจะพยายามช่วยเด็กได้อะครั้บ” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มี

บทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“เค้ามีส่วนในเรื่องของการให้คำปรึกษา เวลาเด็กมีปัญหาด้านพฤติกรรมอะไรอย่างนี้คะ อ.เค้าก็จะเรียกมาคุย สอบถามข้อมูล เค้าเป็นครูแนะแนวด้วยอะคะ ก็ช่วยครูที่ปรึกษาด้วยคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“แกลงจะชอบโทรมาเรื่องเด็ก เรื่องเอกสาร หัวหน้างานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เค้าก็มาคุยกัน อย่างเช่นเด็กมีปัญหาพฤติกรรม ระหว่างหัวหน้างานดูแล ฝ่ายปกครอง ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง เพื่อหาแนวทางแก้ไขร่วมกัน” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“เรื่องของการให้คำปรึกษาคะ แล้วเรื่องของการประสานงานว่าเราควรทำอย่างไรต่อไป หรือ อย่างเช่นสอนห้องเดียวกัน แต่ว่าคนละวิชา เราก็จะถามเค้าว่า พฤติกรรมที่อาจารย์เห็นนี่มันตรงกันไหม แล้วอาจารย์ก็ให้คำปรึกษาว่าเราควรทำอย่างไรอะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“ส่วนใหญ่ที่ติดต่อ อาจารย์เค้าก็ช่วยได้อะคะ อย่างบางอย่างถ้าเค้าไม่ทราบ เค้าก็จะบอกว่าให้ไปหารองคนนี้ๆ คืออย่างน้อยก็ยังชี้แนะให้เราได้ว่าจะไปทางไหนได้บ้างอะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

“เค้าจะให้คำปรึกษา อย่างเช่น พ่อแม่เค้าทะเลาะกัน แล้วมาลงที่เด็ก แล้วเด็กก็มีพฤติกรรมในห้องเรียน เครียด อาจารย์เค้าก็บอกมาให้คุยกับผู้ปกครอง มันก็น่าจะคุยกันได้ ครูก็เล่าให้ผู้ปกครองฟังอ้อมๆ อะคะ ก็สำเร็จอะคะ” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้างานฝ่ายกิจการนักเรียน และหัวหน้าระดับ ม.2 ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“ผมก็อยู่ฝ่ายปกครองด้วย แล้วอาจารย์เค้าก็เป็นหัวหน้าผมอีกทีหนึ่ง อาจารย์จะควบคุมเด็กได้ดีมาก ส่วนใหญ่แล้วที่เกี่ยวกับนักเรียน เวลาเด็กมีปัญหาพฤติกรรมเช่น การแต่งกาย การไม่ตรงต่อเวลาอะไรอย่างนี้ เค้าก็จะเรียกมาตักเตือน แล้วแกก็จะมามีวิธีการในการแก้ไขปัญห เด็กก็ค่อนข้างที่จะฟังแกครับ”

(ครูที่ปรึกษา)

“เค้าเก่งทั้งคู่แหละ อาจารย์เค้าเป็นหัวหน้ากิจการนักเรียน เค้าก็จะควบคุมเด็กได้ ส่วนอีกท่านก็เป็นอาจารย์ที่เค้ามีการทำงานที่เป็นระบบ และมีเอกสารเกี่ยวกับการทำงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือเค้าจะเก่งในเรื่องของการคัดกรองนักเรียน และการแก้ไขพฤติกรรมของนักเรียนอะค่ะ” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“เค้าจะตามเด็กถึงบ้านเลยครับ ดูแลเด็กดีมาก เวลามีปัญหา เช่น พฤติกรรมการมาสาย หรือไม่มาโรงเรียน แกก็จะไปตามเด็กที่บ้าน หรือบางครั้งแกก็จะโทรให้ผู้ปกครองมาพบที่โรงเรียนครับ ส่วนใหญ่ก็จะผ่านไปได้ อาจารย์เค้าก็จะทำตลอดครับ” (ครูที่ปรึกษา)

“ก็ดีครับ ก็แก้ได้นะครับ สองปีหลังมานี้ เรื่องส่วนใหญ่ เช่น ปัญหานักเรียนโดดเรียน ทะเลาะวิวาท ก็มาที่แกนี่แหละครับ แกก็จะมามีวิธีการแก้ปัญหาเป็นรายๆ ไป แล้วแกก็จะโคกกับทางตำรวจด้วย”

(ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ ครูแนะแนว ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“ครูจะไปถามเค้าว่า เด็กคนนี้เป็นอย่างไร อย่างห้องครูส่วนใหญ่ก็เป็นเรื่อง การมาโรงเรียนสาย เค้าก็ให้คำแนะนำว่าให้เราไปพูดคุยกับผู้ปกครอง อะไรอย่างเนี่ยะ ว่ามีปัญหาอะไร สภาพเป็นอย่างไร เพื่อหาสาเหตุจะได้แก้ไขถูกค่ะ” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มี

บทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“คือ อาจารย์เค้าจะทำหน้าที่ในเรื่องของการแก้ไขพฤติกรรมเด็ก และเป็นคนประสานงานระหว่างผู้ปกครองกับครูที่ปรึกษาอะคะ เป็นคนพูดคุยกับผู้ปกครองเค้าจะช่วยประสานให้ได้ คือส่วนใหญ่จะมีส่วนในเรื่องของพฤติกรรมมากกว่า” (รองผู้อำนวยการ)

“ก็เวลาที่ผมไปลูกเสื่อม.3 เด็มนั้นก้าวร้าว แล้วผมก็ไปบอกอาจารย์เค้า อาจารย์เค้าก็บอกว่าเดี๋ยวเค้าจะตัดเตือนให้ ต่อจากนั้น เด็มนั้นก็ดีขึ้นนะ มันเห็นผมก็ยกมือไหว้ ก็โอเคอะ” (ครูที่ปรึกษา)

โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ตี (mbb)

จากข้อมูลการเกี่ยวกับประเด็นการติดต่อ พบว่า มีการติดต่อในเรื่องของพฤติกรรมมากที่สุด โดยมีบุคคลศูนย์กลาง คือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ซึ่งเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และเป็นผู้ที่สามารถแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่ สะท้อนได้จากคำสัมภาษณ์ ครู อาจารย์ ดังนี้

“เป็นเกี่ยวกับว่า ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ เกี่ยวกับพฤติกรรมของเด็ก เช่นเด็กมาสาย เด็กติดยาเสพติด เวลาเชิญมาแล้ว ผู้ปกครองไม่ให้ความร่วมมือ ท่านก็เชิญเข้าห้องปกครอง ท่านมีประสบการณ์ที่เป็นปกครองมานาน ตั้ง 40 ปีคะ ท่านจะมีข้อมูลอะไรมากมาย ท่านจะยกตัวอย่าง หรือว่าให้คำแนะนำ เอาอย่างนี้ดีไหม ไปบำบัด ส่วนใหญ่ก็จะประสบความสำเร็จคะ อาจารย์จะประสานให้ทุกเรื่องอะคะ ทุกระดับเลยคะ จากที่เป็นที่ปรึกษามา ก็ได้รับความช่วยเหลือจากท่านเป็นอย่างดี ทุกเรื่องเลยคะ เราจะได้รับความร่วมมือจากท่านเป็นอย่างดี” (ครูที่ปรึกษา)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน

นอกจากข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เกี่ยวกับประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จเพื่อให้การได้สารสนเทศเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้วิจัยได้ศึกษาเกี่ยวกับข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยได้ ข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์เพิ่มเติม พบว่าผู้เกี่ยวข้องมีข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ดังแสดงในตารางที่ 4.22

ตารางที่ 4.22 ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน
ใน 4 กลุ่มโรงเรียน

การดำเนินงาน	กลุ่มโรงเรียน			
	A	B	C	D
1. ด้านบทบาทผู้เกี่ยวข้อง				
1.1 บทบาทของผู้บริหาร	- ปรับกฎให้เข้มข้น	- มีกฎระเบียบ ลงโทษที่ชัดเจน เคร่งครัด - แก้ไขพฤติกรรมเช่น นักเรียนมาสาย - บอกความก้าวหน้า ของการทำงานระบบ ให้ครูทราบ - คัดเลือกครูที่ ปรึกษาให้เหมาะสม แบ่งหน้าที่ให้ เหมาะสมกับงาน หลักด้วย	- สร้างความเข้าใจ ให้ผู้ปกครองเกี่ยวกับ ระบบ - เน้นประชาสัมพันธ์ - ผู้บริหารสนับสนุน - มีมาตรการที่ชัดเจน	- เพิ่มกฎระเบียบ เพิ่มขึ้น - จัดประชุมผู้ปกครอง อย่างสม่ำเสมอ - เพิ่มกิจกรรมให้ดีขึ้น - ลดชั่วโมงสอน
1.2 บทบาทของครู	- ควรทำวิจัยเพื่อ แก้ปัญหานักเรียน - ให้ครูร่วมกัน ทำงานมากขึ้น - ไม่ลำเอียง	- ควรให้เวลากับการ ดูแลนักเรียนมากขึ้น	- มีการส่งต่อเอกสาร - ควรติดตามเด็ก ตลอด - ช่วยนักเรียนเต็ม ความสามารถ - ทำงานอย่างจริงจัง - เอาใจใส่นักเรียน มากขึ้น - ศึกษาค้นคว้า นักเรียนให้ละเอียด	- เมื่อเด็กเกิดปัญหา ควรให้คำปรึกษาไม่ใช่ ซ้ำเติม - ครูควรเอาใจใส่มาก ขึ้น - กวดขันเรื่องวินัย - มีการอบรมครู - พัฒนานักเรียนและ เก็บข้อมูลนักเรียน
1.3 บทบาทของผู้ปกครอง	- ควรเห็น ความสำคัญของ ระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	- สร้างความสัมพันธ์ อันดีกับผู้ปกครอง นักเรียน ครู - ควรมีความรู้ในการ เลี้ยงดู - ผู้ปกครองควรดูแล ลูกตัวเอง	- สร้างความสัมพันธ์ ที่ดีระหว่างครู นักเรียน และ ผู้ปกครอง	- สร้างความสัมพันธ์ อันดีกับผู้ปกครอง นักเรียน ครู - ผู้ปกครองควรใส่ใจ มากกว่านี้ - ควรประสานงานกับ เครือข่ายผู้ปกครองให้ มากขึ้น - เพิ่มบทบาทให้ เครือข่ายผู้ปกครอง ให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วม

ตารางที่ 4.22 (ต่อ)

การดำเนินงาน	กลุ่มโรงเรียน			
	A	B	C	D
1.4 บทบาทของนักเรียน	- สนับสนุนให้ กรรมการนักเรียนมี บทบาทมากขึ้น - ส่งนักเรียนแข่งขัน - จัดระบบชมรม - สนับสนุนการมีจิต สาธารณะ	- ลดภาระประธาน นักเรียน - ให้ตัวแทนนักเรียน เข้ามามีบทบาทใน การดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	-	-
1.5 บทบาทของ ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ	- ให้สำนักงานเขต เห็นความสำคัญของ ระบบการดูแลฯ	- ให้ผู้เกี่ยวข้องมีส่วน ร่วมของระบบการ ดูแลฯ - เจ้าหน้าที่ตำรวจไม่ จริงจังในการทำงาน	- สำนักงานเขต ดำเนินงานช้า ไม่ทัน การ	
2. ด้านการดำเนินงาน ด้านระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียน	- จัดระบบการดูแล ให้ดีขึ้น มีการ ปฏิบัติงานอย่าง ต่อเนื่อง และมี ประสิทธิภาพ	- ขาดการติดต่อ ประสานงาน ทำงาน ไม่ต่อเนื่อง - ควรมีการทำงาน อย่างเป็นขั้นตอน - เน้นการคัดกรอง นักเรียน - ควรมีการให้ความรู้ เพื่อพัฒนาระบบฯ	- จัดอบรมเครือข่าย - ควรมีการแต่งตั้ง คณะกรรมการดูแล นักเรียน - สร้างระบบการ ทำงาน	- มีการประชุมอย่าง สม่ำเสมอ ให้ ความรู้ เกี่ยวกับ ระบบดูแล
3. ด้านงานเอกสารของ ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน	- ลดงานเอกสาร ควรใช้เท่าที่จำเป็น	- เอกสารมากเกินไป ควรมีระบบการ จัดเก็บข้อมูล	- เอกสารมากเกินไป ควรให้มีการจัดทำ เอกสารที่เดียว	- เอกสารมากเกินไป - เก็บข้อมูลให้เป็น ระบบ ง่าย
4. ด้านการนำเทคโนโลยี สารสนเทศมาใช้	- ควรจัดเก็บข้อมูล ลงในฐานข้อมูลและ ใช้ได้จริง - ประชุมผู้ปกครอง ผ่านอินเทอร์เน็ต			- ใช้อินเทอร์เน็ตเข้ามา ช่วย
5. ด้านบุคลากร	- เพิ่มครูแนะแนว ควรมีบุคคลากรที่ เพียงพอ	- ครูแนะแนวควรมี มากขึ้น		
6. ด้านงบประมาณ	- ค่าใช้จ่ายในการ เดินทางเยี่ยมบ้าน	- ขาดงบประมาณใน การทำงาน	- ของบประมาณ จาก สพฐ. ในการ ทำงาน	- เพิ่มงบให้โรงเรียน - จัดงบใช้จ่ายให้ ผู้ปกครองและนักเรียน

จากข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงานเครือข่ายของระบบการดูแลช่วยเหลือในโรงเรียน มี 6 ด้าน ประกอบไปด้วย (1) **ด้านบทบาทผู้เกี่ยวข้อง** ได้แก่ (1) บทบาทของผู้บริหาร (2) บทบาทของครู (3) บทบาทของผู้ปกครอง (4) บทบาทของนักเรียน และ (5) บทบาทของผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ พบว่า **บทบาทผู้บริหาร** ในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม ต้องการให้มีการปรับกฎระเบียบที่เคร่งครัด ชัดเจนมากขึ้น **บทบาทครู** ในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม ครูควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น **บทบาทของผู้ปกครอง** ในกลุ่ม B กลุ่ม C และกลุ่ม D พบว่า ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน และครู นอกจากนี้ในกลุ่ม B และกลุ่ม D มีข้อเสนอแนะว่า ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากกว่านี้ **บทบาทนักเรียน** พบว่า ในกลุ่ม A และกลุ่ม B มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ตัวแทนนักเรียนเข้ามามีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น **บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง** พบว่า ในกลุ่ม A , กลุ่ม B และกลุ่ม C มีข้อเสนอแนะว่า ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ตำรวจ สำนักงานเขตพื้นที่ควรให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่านี้ การดำเนินงานล่าช้าไม่ทันการ (2) **ด้านการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** พบว่าในกลุ่ม A , กลุ่ม B และกลุ่ม C มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้มีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง สร้างระบบการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และในกลุ่ม B และกลุ่ม D มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) **ด้านงานเอกสารของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** พบว่า ในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม มีข้อเสนอแนะว่า มีการทำเอกสารมากเกินไป ควรมีการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ และใช้เอกสารเท่าที่จำเป็น (4) **ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้** พบว่า ในกลุ่ม A และกลุ่ม D มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เช่น การประชุมผู้ปกครองผ่านอินเทอร์เน็ตการจัดเก็บเอกสารผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (5) **ด้านบุคลากร** พบว่าในกลุ่ม A และกลุ่ม B มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเพิ่มบุคลากรในการทำงาน เช่น ครูแนะแนวในโรงเรียน เป็นต้น **และ(6) ด้านงบประมาณ** พบว่าในโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม มีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีงบประมาณในส่วนนี้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียน งบประมาณสำหรับผู้ปกครองเครือข่ายและนักเรียนในดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษา เรื่อง การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิลำเนาต่างกันในเรื่องของขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียน และความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วมศึกษา และวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงปริมาณ และการวิจัยเชิงคุณภาพ กรณีศึกษาเป็นโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำนวน 12 โรงเรียน โดยแบ่งเป็น 4 กลุ่ม ได้แก่ กลุ่ม A , กลุ่ม B , กลุ่ม C และกลุ่ม D ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ และวิธีการลงภาคสนามและเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการวิเคราะห์เอกสารบริบทของโรงเรียน การสังเกตแบบมีส่วนร่วมและการสังเกตแบบไม่มีส่วนร่วม การสัมภาษณ์แบบเป็นทางการและไม่เป็นทางการ และการสอบถามเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เครื่องมือที่ใช้ประกอบด้วย แบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น แบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย แบบบันทึกเอกสาร แนวทางการสัมภาษณ์ และแนวทางการสังเกต การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมด้วยโปรแกรม UCINET 6.232 การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพโดยการวิเคราะห์เนื้อหาและการสร้างข้อสรุปแบบอุปนัย

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนที่มีภูมิลำเนาต่างกันในเรื่อง ขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม

ด้านโครงสร้างเครือข่าย พบว่าบุคคลศูนย์กลางที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลศูนย์กลางที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จเป็นบุคคลเดียวกัน ส่วนใหญ่คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ยกเว้นโรงเรียนขนาดใหญ่ซึ่งมีรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคลเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ ซึ่งมีรูปแบบการทำงานเป็น 2 ลักษณะ คือ 1) มีบทบาทสำคัญในคนเดียว 2) มีบุคคล

หลากหลายตำแหน่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญ โดยมีเครือข่ายมาช่วยประมาณ 3 - 4 คน ได้แก่ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล หัวหน้าระดับ ครูแนะแนว และผู้อำนวยการโรงเรียน

2. ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่าย

จากการสรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างเครือข่าย เกี่ยวกับบุคคลที่มีบทบาทสำคัญการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ และจากการสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้องซึ่งสามารถวิเคราะห์ลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายใน 4 อันดับแรก ได้แก่ (1) มีเทคนิคในการติดต่อประสานงาน (2) ให้คำปรึกษาดี (3) เอาใจใส่ดูแลดี และ (4) มีระบบการทำงาน ผลการวิเคราะห์ในด้านคุณลักษณะ พบว่า บุคคลที่มีคุณลักษณะ *การมีเทคนิคในการติดต่อประสานงาน* ซึ่งส่วนใหญ่จะพบในทุกตำแหน่ง สำหรับคุณลักษณะด้าน *การให้คำปรึกษาดี* ส่วนใหญ่จะพบในทุกตำแหน่ง สำหรับคุณลักษณะด้าน *การดูแลเอาใจใส่ดี* ส่วนใหญ่จะพบในทุกตำแหน่ง ยกเว้น รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล สำหรับคุณลักษณะด้าน *การมีระบบการทำงาน* พบว่า ส่วนใหญ่พบในทุกตำแหน่ง ยกเว้นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในโรงเรียนที่มีคุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี

3. ประเด็นในการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องที่สามารถแก้ไขได้สำเร็จ

จากข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ในกลุ่มโรงเรียนต่างๆ พบว่า บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จจะแก้ไขปัญหาในด้านพฤติกรรมได้สำเร็จเป็นส่วนใหญ่

4. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน

จากข้อมูลจากแบบสอบถามและการสัมภาษณ์ มีข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการทำงานเครือข่ายของระบบการดูแลช่วยเหลือในโรงเรียน มี 6 ด้าน ประกอบไปด้วย (1) **ด้านบทบาทผู้เกี่ยวข้อง** ได้แก่ (1) บทบาทของผู้บริหาร (2) บทบาทของครู (3) บทบาทของผู้ปกครอง (4) บทบาทของนักเรียน และ (5) บทบาทของผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ พบว่า *บทบาทผู้บริหาร* ในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม ต้องการให้มีการปรับภาวะเปียที่เคร่งครัด ชัดเจนมากขึ้น *บทบาทครู* ในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม ครูควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากขึ้น *บทบาทของผู้ปกครอง* ในกลุ่ม B กลุ่ม C และกลุ่ม D พบว่า ควรมีการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน และครู นอกจากนี้ในกลุ่ม B และกลุ่ม D มีข้อเสนอแนะว่า ผู้ปกครองควรดูแลเอาใจใส่นักเรียนมากกว่านี้ *บทบาท*

นักเรียน พบว่า ในกลุ่ม A และกลุ่ม B มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้ตัวแทนนักเรียนเข้ามามีบทบาทในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากขึ้น บทบาทของผู้เกี่ยวข้อง พบว่า ในกลุ่ม A , กลุ่ม B และกลุ่ม C มีข้อเสนอแนะว่า ผู้เกี่ยวข้องอื่นๆ เช่น ตำรวจ สำนักงานเขตพื้นที่ควรให้ความสำคัญกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมากกว่านี้ การดำเนินงานล่าช้าไม่ทันการ (2) **ด้านการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** พบว่าในกลุ่ม A , กลุ่ม B และกลุ่ม C มีข้อเสนอแนะว่า ควรให้มีการประสานงานอย่างต่อเนื่อง สร้างระบบการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน และในกลุ่ม B และกลุ่ม D มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการให้ความรู้เกี่ยวกับการทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (3) **ด้านงานเอกสารของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน** พบว่า ในกลุ่มโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม มีข้อเสนอแนะว่า มีการทำเอกสารมากเกินไป ควรมีการจัดเก็บเอกสารอย่างเป็นระบบ และใช้เอกสารเท่าที่จำเป็น (4) **ด้านการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้** พบว่า ในกลุ่ม A และกลุ่ม D มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ เช่น การประชุมผู้ปกครองผ่านอินเทอร์เน็ตการจัดเก็บเอกสารผ่านอินเทอร์เน็ต เป็นต้น (5) **ด้านบุคลากร** พบว่าในกลุ่ม A และกลุ่ม B มีข้อเสนอแนะว่า ควรมีการเพิ่มบุคลากรในการทำงาน เช่น ครูแนะแนวในโรงเรียน เป็นต้น และ(6) **ด้านงบประมาณ** พบว่าในโรงเรียนทั้ง 4 กลุ่ม มีข้อเสนอแนะว่า โรงเรียนขาดงบประมาณในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรมีงบประมาณในส่วนนี้ เช่น ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปเยี่ยมบ้านนักเรียน งบประมาณสำหรับผู้ปกครองเครือข่าย และนักเรียนในดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นต้น

อภิปรายผลการวิจัย

1. ด้านโครงสร้างเครือข่าย บทบาทสำคัญของบุคคลศูนย์กลาง จากการวิเคราะห์ในเครือข่ายทั้ง 2 ประเภท พบว่า คุณสมบัติของสมาชิกที่เป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีจำนวนสายสัมพันธ์ในเครือข่ายมาก เป็นบุคคลที่ผู้เกี่ยวข้องคนอื่นมักจะมาขอความช่วยเหลือ คำปรึกษา ได้แก่ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล ครูปกครอง หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน ครูแนะแนว และหัวหน้าระดับ บุคคลเหล่านี้จึงมีอำนาจในการติดต่อสื่อสารหรือกระจายข้อมูลข่าวสารไปยังสมาชิกในเครือข่ายได้อย่างรวดเร็ว หรือเป็นบุคคลที่ทำหน้าที่เป็นคนกลางในการประสานงานระหว่างสมาชิกในเครือข่าย กล่าวได้ว่าสมาชิกที่เป็นศูนย์กลางเป็นบุคคลที่มีอิทธิพลหรือมีอำนาจในเครือข่าย ซึ่ง Hanneman and Riddle (2005) อธิบายว่าสมาชิกที่มีสายสัมพันธ์มากกว่าสมาชิกอื่น อาจอยู่ในตำแหน่งที่ได้เปรียบ เนื่องจากสมาชิกเหล่านี้มีทางเลือกมากมายที่ตนเองพอใจ เพราะสามารถเข้าถึงและติดต่อหาทรัพยากรต่างๆ ภายในเครือข่าย

ทั้งหมดได้ รวมทั้งเป็นผู้จัดการเกี่ยวกับการแลกเปลี่ยนท่ามกลางสมาชิกอื่น และจากงานวิจัยของ ฌ็อง-ลูดีดา ระหา (2542) อธิบายว่าบทบาทของผู้นำมีส่วนอย่างมากในการช่วยทำให้เครือข่ายเข้มแข็ง โดยทำหน้าที่ประสานงานจากฝ่ายนโยบายไปสู่เครือข่าย กระจายข้อมูลข่าวสาร เชื่อมประสานทรัพยากรไปให้เครือข่าย และเป็นผู้ที่มีความรู้ความสามารถ สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ดี ขณะเดียวกันก็มีความรู้ ความสามารถในการประสานงานได้ อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาจากค่าความเป็นศูนย์กลาง (Centrality) ของโรงเรียนในกลุ่มที่มีระดับคุณภาพดีมาก พบว่า สมาชิกที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายทั้ง 2 ประเภท เป็นสมาชิกคนเดิมทุกค่า ได้แก่ บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) และค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลศูนย์กลาง (betweenness centrality) ทำให้การทำงานมีการลื่นไหล ถ้าบุคคลเหล่านั้นเป็นคนที่มีความสามารถในการติดต่อประสานงาน รู้ระบบงาน มีการวางแผนการทำงานอย่างเป็นขั้นตอน

แต่อย่างไรก็ตามในโรงเรียนส่วนใหญ่ถึงแม้ว่าจะมีค่าความเป็นศูนย์กลางที่หลากหลายแต่ ค่าของบุคคลศูนย์กลางส่วนใหญ่แล้ว เป็นบุคคลเดียวกัน แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่มีการติดต่อประสานงานมากที่สุด ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะเป็นบุคคลที่อยู่ในตำแหน่งสำคัญๆ ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญ และมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จด้วยเป็นส่วนใหญ่ แสดงให้เห็นถึงการทำหน้าที่ตามบทบาทที่ได้มอบหมายได้เหมาะสมกับตำแหน่ง แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าบุคคลเหล่านั้นจะมีลักษณะเหมือนกัน โดยเฉพาะในโรงเรียนขนาดกลางที่มีเครือข่ายไม่เหมือนกับโรงเรียนอื่นซึ่งเมื่อพิจารณาค่าบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) พบว่า สมาชิกที่เป็นศูนย์กลางของเครือข่ายทั้ง 2 ประเภท ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกคนเดิม ซึ่งเป็นคนเดียวกับคนที่ติดต่อมากที่สุด การที่โรงเรียนมีสมาชิกที่มีบทบาทสำคัญเพียงไม่กี่คนนั้นแสดงให้เห็นถึงจุดด้อยของเครือข่าย ซึ่ง Kapferer (1973) and Freeman (1980) กล่าวว่า เป็นรูปแบบเครือข่ายแบบดาวเด่น (star net) เป็นรูปแบบที่มีบุคคลศูนย์กลางที่โดดเด่น (focal actor) เป็นเครือข่ายแบบรวมศูนย์ (centralized group) มีความเสี่ยงจากการที่ศูนย์กลางถูกทำลายจะทำให้เครือข่ายแตกออกเป็นกลุ่มย่อย กล่าวคือ เครือข่ายซึ่งโหนดจำนวนหนึ่งหรือบางครั้งเพียงโหนดเดียวซึ่งอยู่ในตำแหน่งที่มีค่าศูนย์กลางสูงกว่าโหนดอื่นๆ เครือข่ายประเภทนี้ทุกโหนดจะเชื่อมต่อโดยตรงไปที่โหนดศูนย์กลาง โหนดที่มีค่าสูงกลางต่ำกว่า จะส่งข้อมูลโดยตรงไปที่โหนดที่เป็นศูนย์กลางสูง และโหนดที่เป็นศูนย์กลางจะกระจายข้อมูลไปยังโหนดอื่นๆ ต่อไป เครือข่ายรวมอยู่ที่ศูนย์กลางเป็นลักษณะของเครือข่ายที่ถูกทำลายได้ง่าย เพราะมีโหนดที่เป็นศูนย์กลางเพียงโหนดเดียว การทำลายโหนด

ศูนย์กลางจึงส่งผลต่อเครือข่ายทั้งหมด ประกอบกับการมีบทบาทหน้าที่หลายตำแหน่ง ทำให้งานไม่ล้นไหล ล้าช้า เพราะมีคนทำงานเพียงคนเดียว ทำให้ส่งผลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและเป็นที่ปรึกษาที่สำคัญที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สำเร็จด้วย ยกเว้น โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mgb) ทั้งนี้เป็นเพราะ การมาอยู่ใหม่ของสมาชิกเครือข่าย ประสบการณ์ในการทำงาน อาจจะไม่สามารถช่วยดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สำเร็จเท่าผู้มีประสบการณ์มากกว่า ซึ่ง Cross, Borgatti, and Parker (n.d.) ที่ศึกษาเกี่ยวกับการใช้การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมเพื่อสนับสนุนความร่วมมือภายในองค์กร ระบุว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมไม่สามารถใช้อำนาจผ่านการบริหารจัดการได้ แต่ความสัมพันธ์เหล่านั้นเป็นผลมาจากองค์ประกอบต่างๆ ภายใต้การควบคุมการบริหารจัดการ เช่น ระดับชั้นสายงาน แผนกที่ทำงาน สถานที่ทำงาน การเป็นคณะทำงานในโครงการ เป็นต้น

2. ด้านคุณภาพของโรงเรียน พบว่า โรงเรียนที่มีคุณภาพดีและโรงเรียนที่มีคุณภาพพอใช้ มีรูปแบบการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า คุณภาพของโรงเรียนไม่มีผลทำให้เกิดความแตกต่าง เนื่องจากด้านคุณภาพของโรงเรียนซึ่งพิจารณาจากเกณฑ์การประเมินจากสำนักงานรับรองมาตรฐานและคุณภาพการศึกษา (สมศ.) โดยแบ่งออกเป็น 14 มาตรฐานซึ่งมีความหลากหลายในด้านผู้เรียน ด้านครูและด้านผู้บริหาร ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นเพียงส่วนหนึ่งที่สอดแทรกไว้เพียงบางมาตรฐานเท่านั้น จึงทำให้ไม่มีผลหรืออาจมีผลน้อยมากกับคุณภาพของโรงเรียนโดยภาพรวม

3. ด้านลักษณะของบุคคลที่อธิบายความสำเร็จของเครือข่ายใน 4 อันดับแรกได้แก่ (1) มีเทคนิคในการติดต่อประสานงาน (2) ให้คำปรึกษาดี (3) เอาใจใส่ดูแลดี และ (4) มีระบบการทำงาน ซึ่ง Hatch and Steffire (1988) กล่าวว่า ครูที่ปรึกษาที่ดีจะต้องมีความสนใจในปัญหาและความต้องการของนักเรียน มีความสามารถในการพัฒนาและร่วมงาน โดยการสร้างสัมพันธภาพที่ดีกับบุคคลต่างๆ เช่น ครู นักเรียน ผู้บริหาร ชุมชน มีความสามารถในการสัมภาษณ์นักเรียน และจากงานวิจัยของเฉลิมพรธน แก้วศรีงาม (2543) ศึกษาเรื่อง บทบาทและคุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า นักเรียนมีความคาดหวังในด้านมีทักษะในการให้คำปรึกษา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.60$) และนงนุช บุญตาปวน (2548) ศึกษาเรื่องการประเมินความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูตามความคาดหวังของนักเรียนระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 เขตสวนหลวง กรุงเทพมหานคร พบว่า นักเรียนมีความคิดเห็นของครูต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ อยู่ในระดับมาก ในด้านการให้ความสนใจและเอาใจใส่ให้นักเรียน ให้ความเป็นกันเองกับนักเรียนทุกคน

สามารถให้คำแนะนำกับนักเรียนได้ทั้งในเรื่องการเรียนรู้และเรื่องส่วนตัว จำชื่อนักเรียนได้แม่นยำ เป็นต้น และจากผลการวิเคราะห์พบว่า ในโรงเรียนที่มีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี ส่วนใหญ่แล้วบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ จะมีคุณลักษณะในด้านการมีระบบในการทำงานและในโรงเรียนที่มีคุณภาพโรงเรียนและระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี พบว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จขาดคุณลักษณะในด้านการมีระบบการทำงาน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547) ได้กล่าวถึงกลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกี่ยวกับ การบริหารเชิงระบบ ซึ่งประกอบไปด้วย (1) การวางแผน (Plan) เป็นการวางระบบซึ่งเป็นองค์ประกอบแรกที่สำคัญที่สุดที่ต้องกำหนดขั้นตอนการทำงานเป็นกระบวนการ แต่ละขั้นตอนมีวิธีการปฏิบัติที่เป็นมาตรฐานและการบันทึกการทำงานเป็นปัจจุบัน ซึ่งข้อมูลการบันทึกนี้จะนำไปสู่การตรวจสอบประเมินตนเองและให้ผู้อื่นตรวจสอบได้และเป็นสารสนเทศที่สะท้อนให้เห็นคุณภาพตามมาตรฐานและตัวชี้วัดของระบบย่อย ส่งผลถึงคุณภาพรวมของโรงเรียนทั้งระบบ (2) การดำเนินงาน (Do) เป็นการปฏิบัติร่วมกันของคนโดยใช้กระบวนการวิธีการ และบันทึก บุคคลภายในองค์กรที่รับผิดชอบในระบบย่อยต่างๆจะปฏิบัติและบันทึกต่อเนื่องเป็นปัจจุบัน (3) การตรวจสอบ (Check) เป็นการประเมินตนเอง ร่วมกันประเมินหรือผลัดเปลี่ยนกันประเมินผลภายในระหว่างบุคคล ระหว่างทีมย่อยในโรงเรียน (4) การปรับปรุงพัฒนา (Act) เป็นการนำผลการประเมินมาแก้ไขพัฒนางาน ซึ่งอาจแก้ไขพัฒนาในส่วนที่เป็นกระบวนการ วิธีการ ปัจจัย หรือการบันทึกให้ดีขึ้นจนระบบคุณภาพ หรือวงจรคุณภาพเป็นวัฒนธรรมการทำงานขององค์กรอย่างยั่งยืน สำหรับผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 55) ได้กำหนดไว้ว่าผลสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะสำเร็จได้นั้นผู้รับผิดชอบจะต้องวางระบบและดำเนินงานตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ

4. ด้านปัจจัยเสริมที่อธิบายความเป็นบุคคลสำคัญที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ได้แก่ **ด้านการทำงานตามหน้าที่** บุคคลปฏิบัติตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีบทบาท ซึ่ง Cohen (1979) ได้เสนอเกี่ยวกับบทบาท คือ (1) บทบาทที่ถูก เป็นบทบาทที่สังคมกำหนดไว้ให้ต้องปฏิบัติหน้าที่ตามบทบาทใดบทบาทหนึ่ง แม้ว่าบุคคลบางคนจะไม่ได้ประพฤติตามบทบาทที่คาดหวังโดยผู้อื่น เราก็คงยอมรับว่าบุคคลจะต้องปฏิบัติไปตามบทบาทที่สังคมกำหนดให้ (2) บทบาทที่ปฏิบัติจริงเป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพได้กระทำจริง ซึ่งอาจเป็นบทบาทที่สังคมคาดหวัง หรือเป็นบทบาทที่ตนเองคาดหวัง หรืออาจเป็น

บทบาทตามที่สังคมคาดหวังและตนเองคาดหวังด้วยและ **ด้านการยอมรับจากผู้บริหาร** ซึ่ง Neergaard และคณะ (2004) กล่าวถึงทฤษฎีการสนับสนุนทางสังคมซึ่งได้ระบุองค์ประกอบที่สำคัญเกี่ยวกับการสนับสนุนด้านอารมณ์ (emotional support) เช่น การไว้วางใจ การให้ความเชื่อมั่น การยอมรับ แสดงความห่วงใย การรับฟัง เป็นต้น

5. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานด้านเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน จากการวิเคราะห์พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่ มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการทำเอกสารมากเกินไป ภาระงานมาก และขาดงบประมาณในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ญัฐฐา คุ่มบาง (2546) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดปทุมธานี พบว่า สภาพการดำเนินงาน มีปัญหาที่พบคือ ภาระหน้าที่ของครู ขาดงบประมาณในการสนับสนุนการดำเนินงานของชมรม ซึ่งปัญหาอุปสรรคเหล่านี้ทำให้การดำเนินงานไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร หน่วยงานต้นสังกัดและผู้บริหารควรให้การสนับสนุน เพื่อให้การดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามที่คาดไว้ และงานวิจัยของศุภวิวัฒน์ น้อยหอม (2546) ได้ศึกษาเกี่ยวกับเครือข่ายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย พบว่า รูปแบบและวิธีการในการสร้างเครือข่าย มีการกำหนดแนวทางพัฒนาการดำเนินงานตามโครงการในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพมีองค์ประกอบในด้านงบประมาณและการเงิน ปัญหาที่พบ ส่วนใหญ่ไม่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากรัฐบาล

นอกจากนี้โรงเรียนส่วนใหญ่ มีข้อเสนอแนะว่าควรสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างผู้ปกครอง นักเรียน และครู สนับสนุนให้ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สร้างความตระหนักให้ผู้เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547: 55) ซึ่งได้กำหนดไว้ว่าความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะสำเร็จได้นั้นต้องขึ้นอยู่กับ บุคลากรทุกคนตระหนักถึงความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้รับผิดชอบวางระบบและดำเนินงานตามระบบได้อย่างมีประสิทธิภาพ ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนสามารถบูรณาการเข้ากับภารกิจของสถานศึกษาได้ สร้างบรรยากาศการทำงานแบบมีส่วนร่วมและเป็นประชาธิปไตย นอกจากนี้ อภิชาติ เศรษฐกิจกิจการ (2547: 63-64) ได้กล่าวถึงการดำเนินงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนว่า ในการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยความร่วมมือกันทำงานเป็นทีม การทำงานอย่างเป็นระบบ มุ่งสู่มาตรฐานการศึกษา มีการนิเทศติดตาม ให้ขวัญกำลังใจแก่ผู้ปฏิบัติงานและการมีส่วนร่วมของบุคลากรทุกฝ่าย ทั้ง

ภายในและภายนอกโรงเรียน ซึ่งได้แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ครูประจำวิชา และนักเรียนทุกคน ผู้ปกครอง เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน คณะกรรมการสถานศึกษา หน่วยงานที่ให้การช่วยเหลือ อาทิ สาธารณสุขจังหวัดและอำเภอ เป็นต้น

6. ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการลงภาคสนาม ชั้นแรก ผู้วิจัยได้เข้าไปพูดคุยและแนะนำตนเองกับผู้บริหารโรงเรียน และครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูแนะแนว เป็นต้น เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับครูในโรงเรียนและขอความอนุเคราะห์ทางโรงเรียนช่วยติดต่อประสานงานกับบุคคลภายนอกที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ ผู้วิจัยเปิดเผยว่าผู้วิจัยต้องการเก็บข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้สร้างความสัมพันธ์อันดีกับผู้ประสานงาน โดยการยิ้มแย้ม แจ่มใส ทักทายสวัสดิ เพื่อให้เกิดความคุ้นเคยเกิดความไว้วางใจและยินดีช่วยเหลือ ดังที่ สุกวงค์ จันทวานิช (2548) ได้อธิบายเกี่ยวกับการเก็บข้อมูลภาคสนามว่า เมื่อนักวิจัยได้เข้าไปในสนามที่จะศึกษาแล้ว สิ่งที่สำคัญที่นักวิจัยจำเป็นต้องทำก่อน คือ การแนะนำตนเอง เพราะนักวิจัยเป็นคนแปลกปลอมเข้าไป ในการแนะนำตนเองนักวิจัยควรมีสถานภาพบทบาทที่เหมาะสมและมีความหมายที่จะใช้อ้างเหตุผลในการใช้ชีวิต ประการต่อไป คือ การสร้างความสัมพันธ์กับสมาชิกในชุมชนที่เราจะศึกษา เพราะจะเป็นสื่อที่นำไปสู่ข้อมูลได้ สำหรับโรงเรียนบางโรงเรียนไม่มีผู้ประสานงานให้ผู้วิจัย ได้พูดคุยกับครูในโรงเรียน และส่งจดหมายขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจากบุคคลภายนอก การตอบแบบสอบถามข้อมูลเครือข่ายในส่วนที่เก็บกับคุณครูในผู้วิจัยได้เดินไปหาคุณครูในแต่ละห้องพักครูด้วยตนเอง พูดแนะนำตัวเอง ขอความช่วยเหลือ อธิบายความจำเป็นและประโยชน์ของการได้ข้อมูลให้กับคุณครูทุกท่าน แต่เนื่องจากอาคารอยู่ห่างกัน และคุณครูก็ไม่ค่อยอยู่ห้องพัก ทำให้ผู้วิจัยเก็บแบบข้อมูลได้ครบตามจำนวนที่ต้องการเท่านั้น ไม่สามารถเก็บได้ครบตามจำนวนของครูที่ปรึกษาได้ทั้งหมด

จากการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย ในส่วนของครูในโรงเรียน ในโรงเรียนแต่ละโรงเรียน ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากครูที่ปรึกษาตามจำนวนที่กำหนดคือ ร้อยละ 80 ขึ้นไป แต่ไม่สามารถเก็บได้ทุกคนตามจำนวนคุณครูที่ปรึกษาได้ เนื่องจาก ครูบางคนเกิดความรู้สึกกังวลใจที่จะให้ข้อมูล เนื่องจากรูปแบบของเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลหรือแบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย มีลักษณะเป็นสังคัมมิตี คือให้ครูกรอกรายชื่อผู้ที่ครูได้ติดต่อประสานงานด้วยในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งบุคคลภายในและภายนอก ซึ่งครูส่วนหนึ่งปฏิเสธที่จะทำแบบสอบถามให้ เนื่องจากมีความกังวลว่าข้อมูลดังกล่าวจะส่งผลกระทบต่อ

ตนเอง ซึ่งข้อมูลดังกล่าวสอดคล้องกับงานวิจัย ของ Penuel et al, (2006) ที่ศึกษาเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการใช้การวิเคราะห์เครือข่ายสังคมในการประเมินการศึกษา พบว่า ครูมีความกังวลเกี่ยวกับความเป็นส่วนตัวหากข้อมูลที่เก็บรวบรวมมีการนำมาใช้ในโรงเรียนจะเป็นการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับครูที่โดดเดี่ยว หรืออยู่ภายนอกเครือข่าย อาจยังทำให้ครูเหล่านั้นโดดเดี่ยวมากขึ้น ครูหลายคนกลัวว่าผลกระทบทางลบอาจจะเกิดขึ้นถ้าแต่ละคนพบว่า ความเข้าใจของตนในฐานะที่เป็นที่พึ่งของครูท่านอื่นอาจจะไม่ตรงกับข้อมูลจริง ครูหลายคนให้เหตุผลว่าครูอาจเปรียบเทียบระดับการเชื่อมความสัมพันธ์ของพวกเขากับครูคนอื่น ซึ่งเป็นการกระทำทางลบมากกว่าสนับสนุนการสร้างชุมชนครูและกังวลว่าการแบ่งปันข้อมูลอาจจะส่งผลกระทบที่ไม่ดีต่อมิตรภาพที่พวกเขามีต่อเพื่อนร่วมงานบางคน ดังนั้นเมื่อมีการนำเทคนิคการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมมาใช้ในการศึกษา การรวบรวมข้อมูลเพื่อสร้างคำถามที่ชัดเจน ไม่เป็นคำถามเชิงลบ หรือส่งผลกระทบต่อผู้ตอบแบบสอบถามเนื่องจากต้องมีการระบุชื่อบุคคลที่ผู้ตอบมีความสัมพันธ์ด้วย อย่างไรก็ตาม จำนวนแบบสอบถามที่ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลมามีมากกว่า ร้อยละ 80 ทุกโรงเรียน จึงถือว่าเป็นจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่สามารถนำไปวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมได้ (Cross, Dean, and Parker, 2001)

ในส่วนของนักเรียน ผู้วิจัยสามารถเก็บข้อมูลได้ทุกคน จากการได้รายชื่อมาจากแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น จากผู้ที่รับผิดชอบในงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งคุณครูผู้รับผิดชอบช่วยประสานงานให้ คุณครูได้ขอความร่วมมือจากนักเรียน ซึ่งมีความคุ้นเคย สนิทสนมกัน และนักเรียนก็ให้ความเคารพ จึงไม่มีความกังวลในการให้ข้อมูล แสดงให้เห็นถึงความไว้วางใจ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ของ Penuel and Riel (2007) ที่พบว่า ความไว้วางใจเป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากความไว้วางใจเป็นปัจจัยที่สำคัญ เนื่องจากความไว้วางใจสามารถบรรเทาผลที่เกิดจากความขัดแย้งและความคิดเห็นที่แตกต่างกัน ความไว้วางใจนี้สร้างขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ระหว่างกันภายในโรงเรียน จนกลายเป็นความคุ้นเคย สนิทสนมกัน สามารถขอความช่วยเหลือกันได้

สำหรับการเก็บข้อมูลกับบุคคลภายนอกเช่น ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ผู้วิจัยได้ขอความร่วมมือจากผู้ประสานงานให้ช่วยเก็บข้อมูลให้ แต่ในบางโรงเรียนไม่มีผู้ประสานงานผู้วิจัยใช้วิธีการโทรศัพท์ และการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ พร้อมกับหนังสือขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ให้กับบุคคลเหล่านี้ การเก็บรวบรวมข้อมูลนี้ ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน ได้ให้ความร่วมมือและยินดีที่จะให้ข้อมูลเป็นอย่างดี

ผู้วิจัยตระหนักถึงประโยชน์ที่ชัดเจนของการนำการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม (social network analysis: SNA) กับการนำวิธีวิทยาเชิงคุณภาพมาใช้ เนื่องจากสามารถแสดงให้เห็นความแตกต่างของคุณภาพการวิเคราะห์ที่ชัดเจนขึ้น SNA ช่วยในจำแนกความแตกต่างระหว่างสิ่งที่ 2 สิ่งได้อย่างชัดเจน ซึ่งในงานวิจัยเชิงปริมาณอย่างเดียวไม่สามารถกระทำได้ ในเรื่องที่ว่างานวิจัยเชิงคุณภาพช่วยในการเสริมข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคม เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Breiger (1988) ที่พบว่าวิธีวิทยาในการวิเคราะห์เครือข่ายได้นำเสนอถึงประสิทธิภาพและหนทางที่ให้ความหมายอย่างสมบูรณ์ อันเป็นสะพานเชื่อมระหว่างโครงสร้างสองอัน อันแรกอยู่ในรูปเอกสาร อีกอันหนึ่งเป็นสิ่งที่เกิดขึ้นในภาคปฏิบัติ และข้อค้นพบของ Kochan และ Teddlie (2005) กล่าวสรุปไว้ในงานวิจัยว่า การวิจัยที่แสดงภาพสังคมมิติ (sociometric research) เป็นส่วนหนึ่งของการประเมินความก้าวหน้า (formative evaluation) ในการวินิจฉัยการปรับปรุงองค์กรสุขภาพของโรงเรียนเพื่อการพัฒนาสมรรถนะให้เกิดผลของการปฏิบัติเพิ่มมากขึ้นและมีความยั่งยืน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลวิจัยไปใช้

ผู้วิจัยได้ให้ข้อเสนอแนะเป็น 2 ส่วน สำหรับผู้บริหารโรงเรียน และ หน่วยงานต้นสังกัด ดังนี้

1.1 ข้อเสนอแนะสำหรับผู้บริหาร

1) ผู้บริหารโรงเรียนสามารถเก็บรวบรวมข้อมูลเครือข่ายทางสังคม เพื่อสร้างแผนภาพเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนระหว่างผู้เกี่ยวข้องทั้งหมดในเครือข่าย หรือระหว่างครูภายในโรงเรียนของตนเองตามประเด็นที่ต้องการทราบ เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับโครงข่ายความสัมพันธ์ที่เกิดขึ้นระหว่างผู้เกี่ยวข้องหรือครู และนำข้อมูลดังกล่าวไปใช้เป็นแนวทางในการบริหารงานต่อไป สำหรับการวิเคราะห์นี้ เมื่อพบว่าบุคคลศูนย์กลางเป็นบุคคลเดียวกัน ระหว่างบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคคลที่มีบทบาทสำคัญที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ ไม่ได้หมายความว่า การทำงานในโรงเรียนจะสำเร็จเสมอไป ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากภาพและคุณลักษณะความสามารถของบุคคลนั้นประกอบด้วย หากเครือข่ายนั้นมีลักษณะเป็นรูปดาว หมายถึง มีบุคคลศูนย์กลางที่มีค่าสูงสุด เพียงคนเดียว แสดงให้เห็นถึง ภาระงาน การทำงานอยู่ที่คนๆ เดียว ทำให้งานกระจุกตัว เครือข่ายนี้อาจถูกทำลายได้ง่าย และลักษณะของบุคคล อาจเป็น

บุคคลที่ไม่มีมีความสามารถในการทำงาน ขาดทักษะการประสานงาน การวางแผนที่เป็นระบบ ก็จะทำให้ทำงานไม่ประสบความสำเร็จ สำหรับในกรณีที่ผู้ที่มีบทบาทสำคัญ ไม่สามารถที่จะดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ทั้งหมดคนเดียวได้ อาจต้องมีทักษะการประสานงาน ขอความร่วมมือจากบุคคลอื่นให้ช่วยดำเนินการได้ ดังนั้นผู้บริหารจึงควรวางแผนระบบบริหารจัดการภายในโรงเรียนด้วยเงื่อนไขเหล่านี้ประกอบด้วย การค้นหาบุคคลที่มีบทบาทสำคัญหรือมีอิทธิพลในเครือข่าย เพื่อให้วางตำแหน่งให้เป็นหัวหน้าต่างๆ เช่น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน หัวหน้างานฝ่ายปกครอง เป็นต้น หรือเป็นผู้เชี่ยวชาญหรือที่ปรึกษาให้ครูท่านอื่น หรือเป็นคนกลางในการประสานงานระหว่างกลุ่มต่างๆ และการจัดกลุ่มการทำงานให้มีประสิทธิภาพ เป็นต้น โดยเฉพาะครูที่เป็นหัวหน้าต่างๆ ควรส่งเสริมให้มีบทบาทการทำงานมากขึ้น เช่น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยตำแหน่งแล้วน่าจะเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน แต่ที่พบว่าไม่ได้เป็นเช่นนั้นเสมอไป เนื่องจากปัจจัยภายในโรงเรียน เช่น การจัดระบบภายในโรงเรียน นอกจากนี้ ผู้บริหารควรพิจารณาถึงคุณลักษณะของคนที่ทำหน้าที่ให้เหมาะสมกับตำแหน่ง จะทำให้งานดำเนินไปได้อย่างราบรื่น และประสบความสำเร็จมากขึ้น เพื่อทำหน้าที่เป็นผู้ประสานงานต่างๆ และเป็นที่ปรึกษาให้กับสมาชิกในกลุ่มซึ่งการสร้างแผนภาพเครือข่ายสังคมภายในโรงเรียนเป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยวิเคราะห์หาจุดเด่น จุดด้อย เกี่ยวกับความสัมพันธ์และการติดต่อสื่อสารที่เกิดขึ้นภายในองค์กร

2) ผู้บริหารควรวิเคราะห์คุณลักษณะหรือบุคลิกของคนในการทำงานใหญ่ๆ เช่น หัวหน้างานต่างๆ ร่วมด้วย เพื่อค้นหาคนที่มีคุณลักษณะอย่างไร ที่สามารถมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จได้ ควรให้บุคคลเหล่านั้นทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสม และใครที่ไม่มีความสามารถมากพอก็ไม่ควรที่จะแต่งตั้งให้ทำงานใหญ่ๆ การทำงานในตำแหน่งที่เหมาะสม จะทำให้การดำเนินงานประสบความสำเร็จได้ง่ายขึ้น นอกจากนี้ควรเลือกบุคคลากรให้ทำงานตำแหน่งเดียว ไม่เยอะเกินไปสำหรับการทำงานตำแหน่งใหญ่ที่ต้องรับผิดชอบคนเดียว เช่น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูแนะแนว ไม่ควรจะเป็นบุคคลเดียวกัน เพราะจะทำให้งานบางอย่างไม่สามารถดำเนินการได้ทันเวลาที่ เนื่องจากครูมีภาระรับผิดชอบหลายอย่าง อาทิ เช่น งานด้านการสอน งานเอกสารต่างๆ ดังนั้น หากเป็นไปได้ ควรจัดครูให้ทำหน้าที่ในส่วนของหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และครูแนะแนว แยกออกจากกัน

3) ผู้บริหารควรวางแผนระบบการจัดการภายในโรงเรียนไว้ล่วงหน้า เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงคำสั่งในโรงเรียน มีการเปลี่ยนตำแหน่งหน้าที่ในการทำงาน เช่น การเปลี่ยนตำแหน่งหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ควรให้ผู้รับผิดชอบคนเดิมหรือผู้ที่เคยมีประสบการณ์การ

ทำงานในด้านนี้ ทำหน้าที่เป็นที่เลี้ยงให้กับหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนคนใหม่เพื่อให้ได้เกิดการเรียนรู้ ไปก่อนระยะหนึ่ง เพื่อให้การทำงานเป็นไปอย่างต่อเนื่อง ไม่ติดขัด ไม่ควรปล่อยให้ทำงานตามลำพังหรือเรียนรู้เอง เพราะจะทำให้งานล่าช้า เนื่องจากขาดประสบการณ์ เป็นต้น

4) ผู้บริหารควรมีการสนับสนุนการสร้างเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเต็มที่ สนับสนุน ส่งเสริม ให้ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานภายนอกเข้ามามีส่วนร่วมในการทำงาน เพื่อสร้างภาคีเครือข่ายในการทำงานและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างโรงเรียนและชุมชนด้วย นอกจากนี้การทำงานร่วมกันเป็นการช่วยสอดส่องดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่ดี ทำให้ลดปัญหาที่เกิดจากนักเรียนได้ ผู้บริหารควรจัดประชุมวางแผนการทำงานร่วมกัน พบปะกันเสมอ ระหว่าง ครู ผู้ปกครอง ชุมชน เกี่ยวกับนักเรียน รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนควรอำนวยความสะดวกให้ผู้เกี่ยวข้องในเรื่องต่างๆ เช่น งบประมาณ สถานที่ อุปกรณ์ สนับสนุนในการดำเนินงาน ของครู ผู้ปกครอง นักเรียน เพราะเป็นสิ่งที่จำเป็นในการดำเนินงาน การดำเนินงานอย่างสม่ำเสมอ จะทำให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งหมด มีความตั้งใจของตนเองมากขึ้น เกิดความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งขององค์กร และเกิดการเรียนรู้ร่วมกันได้

5) เรื่องภาระงานครูที่มีมากเกินไป การจัดทำเอกสารของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีมากเกินไป หากเป็นไปได้ ควรมีการวางแผนการจัดการอย่างเป็นระบบ ควรลดภาระงานของครูให้น้อยลง หากเป็นไปได้ผู้บริหารโรงเรียนควรจัดสรรปริมาณงานอย่างเหมาะสม โดยพิจารณาถึงความจำเป็นในการทำงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือควรจัดหาบุคลากรจากภายนอกมาช่วยรับผิดชอบงานเหล่านี้โดยเฉพาะ หรืออาจสร้างความเข้าใจในการเรียนรู้ในการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ มีการอบรมให้ความรู้ มีการจัดเก็บเอกสารในระบบอินเตอร์เน็ตเพื่อเป็นการลดภาระงานของครูและการเสี่ยงต่อการสูญหายในด้านเอกสาร

1.2 ข้อเสนอแนะสำหรับหน่วยงานต้นสังกัด

1) หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำผลการวิจัยนี้ไปใช้ในการศึกษา และเผยแพร่ไปยังโรงเรียนในสังกัด เพื่อให้โรงเรียนนำผลการวิจัยไปประยุกต์ใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เครือข่ายสังคมของผู้เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนตนเอง เพื่อตรวจสอบว่าเครือข่ายแต่ละประเภทของแต่ละโรงเรียนมีสภาพเป็นอย่างไร และควรปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพการทำงานของผู้เกี่ยวข้องอย่างไร รวมทั้งสามารถนำรูปแบบเครือข่ายของโรงเรียนที่ประสบความสำเร็จด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้แก่โรงเรียนอื่นๆ ได้พัฒนาเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนของตนเอง

2) หน่วยงานต้นสังกัด ควรสนับสนุนส่งเสริมให้สถานศึกษามีการมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดยตรง เช่น หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล จะทำให้มีแนวโน้มของความสำเร็จในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

3) หน่วยงานต้นสังกัดสามารถนำผลการวิจัยไปใช้เป็นแนวทางในการวิเคราะห์เครือข่ายระหว่างโรงเรียน เพื่อตรวจสอบความสัมพันธ์ด้านการติดต่อสื่อสาร เป็นต้น

4) หน่วยงานต้นสังกัดควรลดภาระงานที่ไม่จำเป็นลง เช่นงานเอกสาร ควรจัดหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ ลดเอกสารใช้เท่าที่จำเป็น เพื่อให้ครูมีเวลาดูแลนักเรียนเพิ่มมากขึ้น เช่น การไปเยี่ยมบ้าน การติดตามนักเรียน ให้ความช่วยเหลือแก้ปัญหานักเรียน

5) หน่วยงานต้นสังกัด ควรให้งบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เช่น ค่าใช้จ่ายในการเยี่ยมบ้าน ค่าใช้จ่ายในการทำกิจกรรมต่างๆ เพื่อป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนานักเรียน เป็นต้น

6) หน่วยงานต้นสังกัด ควรจัดสรรหาบุคลากรให้กับโรงเรียนเพิ่ม เนื่องจากโรงเรียนบางโรงเรียนขาดอัตรากำลังในการทำงาน ทำให้ครูมีภาระงานมาก ทำงานหลายตำแหน่งหลายหน้าที่ อาจส่งผลให้การทำงานมีประสิทธิภาพลดลง และส่งผลต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาเครือข่ายของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันในเรื่องของขนาดของโรงเรียน โดยมีคุณภาพของโรงเรียนและความสำเร็จของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นตัวแปรร่วม ซึ่งอาจมีเครือข่ายอื่นที่น่าสนใจ จึงควรมีการศึกษาเพิ่มเติมเกี่ยวกับเครือข่ายประเภทอื่นๆ เช่น เครือข่ายการทำงานของผู้ปกครองเครือข่าย เครือข่ายการทำงานของคณะกรรมการนักเรียน เครือข่ายการทำงานแกนนำต่อต้านยาเสพติด เครือข่ายการทำงานด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน เครือข่ายการทำงานด้านงานสัมพันธ์ชุมชน หรือเป็นการวิเคราะห์ภูมิหลังอื่นเพิ่มเติม เช่น ลักษณะของผู้อำนวยการโรงเรียน คุณภาพของนักเรียน ปัจจัยต่างๆ ของโรงเรียน เป็นต้น

2.2 การวิจัยครั้งนี้อาจต่อยอดในเรื่องของการวางตัวบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ โดยการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยัน ในเรื่องของคุณลักษณะที่พบว่าเป็นบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนสำเร็จ

2.3 การวิจัยครั้งนี้เป็นเพียงการเริ่มต้นนำเทคนิควิธีการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมมาใช้ ดังนั้นควรมีการพัฒนาและศึกษาเพิ่มเติมในเรื่องของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และการใช้ซอฟต์แวร์คอมพิวเตอร์มาช่วยในการวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติให้ละเอียดลึกซึ้งมากยิ่งขึ้น นอกจากนี้สามารถที่จะนำเทคนิควิธีการวิเคราะห์เครือข่ายไปประยุกต์ใช้ในบริบทอื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง เช่น การวิเคราะห์เครือข่ายการจัดการองค์ความรู้ (KM) การวิเคราะห์เครือข่ายการวิจัยผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต เพื่อหาทางเลือกใหม่ในการเรียนรู้ การวิเคราะห์เครือข่ายการปฏิสัมพันธ์ของนักเรียนในห้องเรียนเกี่ยวกับการเรียนการสอนในรายวิชาต่างๆ เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจถึงธรรมชาติของผู้เรียนและขอบเขตของการปฏิสัมพันธ์ เป็นต้น ดังนั้นจึงควรมีการศึกษาเรื่องเหล่านี้เพิ่มเติมเพื่อขยายขอบเขตของการนำเทคนิควิธีการวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมไปใช้ในบริบทต่างๆ เพื่อเป็นการพัฒนาและนำเทคนิคนี้ไปใช้ในการศึกษาวิจัยให้แพร่หลายยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กัลยา อาจฤทธิ. (2548). *ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- กิตติภาพ เกาแก้ว. (2547). *การพัฒนาการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนพรเจริญวิทยา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดหนองคาย*. การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (2543). *การจัดการเครือข่าย: กลยุทธ์สำคัญสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา*. กรุงเทพฯ: ชัคเชส มีเดีย.
- ขวัญเมือง แก้วดำเกิง. (2552). *เครือข่ายทางสังคมและระบบดัชนีสุขภาพโรงเรียนในฐานะตัวแทรกแซงที่ส่งเสริมสุขภาพของนักเรียนในโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2546). *การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต และแก้วิกฤตสังคม*. กรุงเทพฯ: สำนักงานฯ.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2546). *คู่มือครูระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตและแก้วิกฤตสังคม เส้นทางสู่ครูมืออาชีพ*. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2547). *แนวทางการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542*. กรุงเทพฯ: พริกหวาน กราฟฟิค.

- เฉลิมพรรณ แก้วศรีงาม. (2543). *บทบาทและคุณลักษณะของครูแนะแนวที่พึงประสงค์ตามความคาดหวังของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนเทศบาลวัดท่าสะอาด จังหวัดเชียงใหม่*. การค้นคว้าแบบอิสระปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาจิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- ชินส์คค สุวรรณอัจฉริย. (2549). *เครือข่ายทางสังคม*. มหาสารคาม: อภิชาติการพิมพ์.
- ณัฐฐา คุ่มบาง. (2546). *การศึกษาการดำเนินงานของชมรมครูเครือข่ายปฏิรูปการเรียนรู้สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดปทุมธานี*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ณัฐลีดา ระหา. (2542). *การศึกษากระบวนการพัฒนาเครือข่ายครูเพื่อเด็กเพื่อชุมชนจังหวัดสงขลา*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาประถมศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นงนุช บุญตาปวน. (2548). *การประเมินความต้องการจำเป็นคุณลักษณะของครูตามความคิดเห็นของนักเรียน ระดับประถมศึกษา ช่วงชั้นที่ 2 เขตสวนหลวง สังกัดกรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวัดและประเมินผลการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นันทพงศ์ พุกษชาติรัตน์. (2546). *การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา กรุงเทพมหานคร*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- บุญเลิศ เทพสกุล. (2548). *การศึกษาสภาพและสภาพปัญหาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา กำแพงเพชร เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- ปัทมา ทูมาวงศ์. (2551). *การวิเคราะห์รูปแบบเครือข่ายความร่วมมือของครูในโรงเรียนที่มีการปฏิบัติดี: การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์เครือข่ายสังคม*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ประพล ตระการไทย. (2547). *การพัฒนาการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนนารีนุกูลอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี*. การค้นคว้าอิสระปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

- ประยูร ศรีประสาธน์. (2542). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ คณะกรรมการการศึกษาประจำโรงเรียนประถมศึกษา. ปทุมธานี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ประหยัด ตีเพ็ญ. (2546). การพัฒนาบุคลากรด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโดย กระบวนการนิเทศภายในโรงเรียนสนธิราษฎร์วิทยา อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสรวง.
- ปิยะพร ป้อมเกษมศรี. (2550). โมเดลเชิงสาเหตุของประสิทธิผลระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนมัธยมศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา สาขาวิชาวิจัยการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พรเทพ ศรีจักษ์. (2551). การมีส่วนร่วมของชุมชนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาด้านระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ โรงเรียนในสังกัดเทศบาลนครเชียงราย. สารนิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยแม่ฟ้าหลวง.
- พัฒนา อนนทสีหา. (2546). การพัฒนาบุคลากรในการดำเนินงานตามระบบการดูแล ช่วยเหลือ นักเรียน โรงเรียนธัญญาพัฒน์วิทยา อำเภออมลไสลย์ จังหวัดกาฬสินธุ์. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- ไพบุลย์ วัฒนศิริธรรม. (2547). แลหน้าเศรษฐกิจสังคมไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.thailabour.org/thai/news/47120601.html> [25 มกราคม 2547]
- เรืองยศ อุตระศาสตร์. (2546). การศึกษาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของครูที่ ปรึกษาในโรงเรียนมัธยมศึกษา จังหวัดขอนแก่น. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิชาการและมาตรฐานการศึกษา, สำนักงาน. (2546). มาตรฐานการดูแลช่วยเหลือนักเรียน. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ.
- วิจิต นันทสุวรรณ และจำนงค์ แรกพิณี. (2541). บทบาทของชุมชนกับการศึกษา. รายงาน การศึกษาวิจัยเสนอสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: สำนัก นายกรัฐมนตรี.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2546). การบริหารและจัดการเทศบาลในยุคปฏิรูปการเมือง. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โพธิ์เพชร.

- วิสูตร ฉัตรเชิดชัย. (2547). *การพัฒนารูปแบบที่มงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดกลาง จังหวัดชลบุรี*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ศิริกุล อิศรานุรักษ์. (2554). *สุขภาพเด็กวัยรุ่นและการดูแล* [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://www.clinicrak.com/sexeducation/sexed_teenage03.html [10 กันยายน 2554]
- ศุภวัฒน์ น้อยหอม. (2546). *เครือข่ายส่งเสริมสุขภาพของโรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเชียงราย*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏเชียงราย.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. (2544). *หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- ษมาภรณ์ สายวงศ์ปัญญา. (2548). *การดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ระดับมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาลำปาง เขต 1*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง.
- สามัญศึกษา, กรม. (2544). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษา*. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา.
- สาธารณสุข, กระทรวง. กรมสุขภาพจิต. (2554). *คู่มือการดำเนินงานเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. อ.ร่าง. สำนักงานกองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ.
- สัมภาษณ์ อภิปัญญา. (2546). *การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนคำชะอี พัทธาคม จังหวัดมุกดาหาร*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สัญญา สัญญาวิวัฒน์. (2546). *สังคมวิทยาองค์การ*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สุชาติ จักรพิสูทธิ์. (2547). *การศึกษาทางเลือกของชุมชน*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 27, 4 (มิถุนายน – สิงหาคม): 18 – 23.
- สุธิดา รักดีบุญ. (2548). *การวิจัยพหุเทศกรณีศึกษาของระบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา*. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต. สาขาวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- สุรศักดิ์ เสตสีกาง. (2554). *ปัจจัยที่สัมพันธ์กับการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากาฬสินธุ์ เขต 2*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการวิจัยและประเมินผลการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- สุภาวค์ จันทวานิช. *การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพ*. พิมพ์ครั้งที่ 5. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อคิน ทรัพย์พัฒน. (2547). *การมีส่วนร่วมของประชาชนในงานพัฒนา*. กรุงเทพฯ: ศูนย์การศึกษา นโยบาย สาธารณสุข.
- อภิชาติ เศรษฐวิชัยกิจการ. (2547). *ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน*. วารสารวิชาการ. 7 (เมษายน- มิถุนายน): 59 - 64. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- อภิญา กังสนารักษ์. (2544). *รูปแบบการบริหารแบบมีส่วนร่วมในองค์กรที่มีประสิทธิภาพระดับ คณะของสถาบันอุดมศึกษา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัฉรี พูลเพิ่ม. (2546). *การพัฒนาการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียน กัมพรารมณ จังหวัดศรีสะเกษ*. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต. สาขาวิชาการบริหาร การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

ภาษาอังกฤษ

- Andrew, Dean C and Willy Roy Deverl. (1988). *Organization of the Guidance Program*. New York: Harper.
- Bernard, H.R.; Johnsen, E.C.; Killworth, P.D.; McCarty, C., et al. (1990). *Comparing four Different methods for measuring personal social network*. Social networks.
- Burt, R. S. (1984). *Network items and the general social survey*. Social Networks. 6: 293 - 340.
- Burt, R.S. (1992). *Structural Holes*. New York: Cambridge University Press.
- Borgatti, S. P.; & Molina. (2003). Ethical and strategic issues in organizational Social Network Analysis. *The Journal of Applied Behavioral Science*. 39: 337 - 349
- Creswell, J.W. and Clark, V.L. (2007). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Thousand Oaks, Sage Publications Inc [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.lamptech.ac.th> [18 กันยายน 2554]
- Cross,R.; Borgatti,S.; and Parker, A.(n.d.). *Making Invisible Work Visible: Using Social Network Analysis to Support Strategic Collaboration*. University of Virginia.

- Cohen, Bruce J. (1979). *Introduction to sociology*. New York: McGraw-Hill.
- Cohen , J.M. and Uphoff , N.T. (1981). *Rural Development Participation: Concept and Measures for Project Design Implementation and Evaluation*. Rural Development Committee Center for International Studies, Cornell University.
- Durland, M. & Fredericks, K. A. (2005). An Introduction to Social Network Analysis. Social Network Analysis in Program Evaluation. *New Directions for Evaluation*. No.107.
- Fornaroff, A.(1980). *Community involmment in Health System for Primary Health Care*. Geneva: World Health Organization.
- Fuller Danial W. and Barnard Harold, W. (1988). *Counseling: Content and Process*. New Jersey: Prentic Hall.
- Freeman, L.C. (1979). *Centrality in social network: I. Conceptual clarification*. Social Network. 1: 215 - 219.
- Hatch, Raymond N and Steffler. (1988). *Aministration of Guidance Service*. New Jersey: Prentic Hall.
- Hanneman, R. A., and Riddle, M. (2005) *online book: Introduction social network method* [Online]. Available from: <http://ebiquity.umbc.edu/blogger/2005/06/04/online-book-introduction-to-social-network-method/> [2008, April 4]
- Jones, Lares Arther J. (1981). *Principle of Guidance*. New York: McGraw Hall book.
- Koufman , H.F.(1949). *Participation Organized Activities in Selected Kentucky Localities*. Agricultural Experiment Station Bulletins. March.
- Pereira, C. S., and Soares, A.L. (2007). Improving the Quality of Collaboration Requirements for Information Management through Social Network Analysis. *International Journal of Information Management*. 27(2): 86 -103.
- Penuel, W.R. and Riel, M. (2007). *The "New" Science of Networks and The Challenge of School Change*[Online]. Available from: <http://www.eric.ed.gov/> [2007, October 2]

- Penuel, W.R. and Others. (2006). Investigating the Potential of Using Social Network Analysis in Educational Evaluation. *American Journal of Evaluation*. 27: 437-468.
- Reeder , W.W. (1974). *Some Aspects of The Information Social Participation of Farm Families in New York State*. New York: Unpublished Ph.D Dissertation, Cornell University.
- Scott, J. (2000). *Social Network Analysis: A hand book*. Second edition. London: Sage.
- Tuemainen, Palone, and Hakkarainen. (2010). A special education teacher's networks: A finnish case. *International journal of special education*.
- United Nation, Department of Internation Economic and Social Affair. (1981). *Popular Participation as a Strategy for Promoting Community Level Action and Nation Development*. Report of The Meeting for The Adhoc Group of Expert. New York: United Nation.
- Marsden, P. V. (1987). *Core discussion network of Americans*. Americans Sociological
- Morris, M. (2004). *Network and Public Health: A Review of Network Epidemiology: A Handbook for Survey Design and Data Collection*. Oxford University Press, New York. Review. 52: 122 -131
- Oakley , P. (1984). *Approaches To Participation In Rural Development*. Geneva: Internation Office.
- Wasserman, S., & Faust, K. (2005). *Social Network Analysis: Methods and Applications*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Wellman, B. (1993). An egocentric network tale. *Social Networks*. 15: 423 - 436

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือวิจัย

ชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ	สถาบัน/หน่วยงาน
1. รองศาสตราจารย์ ดร.โยธิน แสงวงศ์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้โปรแกรม UCINET 6.232)	สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
2. รองศาสตราจารย์ ดร.สุภัทตร์ พิบูลย์ (ผู้เชี่ยวชาญด้านการวัดและการประเมินผล)	สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
3. อาจารย์ ดร.ขวัญเมือง แก้วดำเกิง (ผู้เชี่ยวชาญด้านการใช้โปรแกรม UCINET 6.232)	ภาควิชาสุขศึกษาและพฤติกรรมศาสตร์ คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
4. ผู้อำนวยการ ดร.จันทน์ แจ่มจันทร์ (ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านระบบการดูแลฯ)	โรงเรียนสตรีวิทยา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
5. ศึกษานิเทศก์ รุ่งทิพย์ ทองไทย (ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านระบบการดูแลฯ)	สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 1 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ
6. อาจารย์เบญจวรรณ ศรีสุริยกานนท์ (ผู้ที่มีความรู้และประสบการณ์ในการทำงานด้านระบบการดูแลฯ)	โรงเรียนอนุบาลบุรีรัมย์ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ

ภาคผนวก ข

หนังสือเชิญเป็นผู้เชี่ยวชาญ

ที่ ศธ 0512.6(2771)/ 55-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มกราคม 2555

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย
เรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการ
วิจัยการศึกษา ภาควิชา วิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง
“การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การวิจัยแบบผสม
วิธี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ใคร่ขอเชิญท่าน
เป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจเครื่องมือวิจัย ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดเป็นผู้ทรงคุณวุฒิดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทาง
วิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-82 ต่อ 612

ภาคผนวก ค

จดหมายขอความร่วมมือในการทำวิจัย

ที่ ศธ 0512.6 (2771)/55-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

มกราคม 2555

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา อยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในกรณีนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้น หมายเลข 001 กับครูแนะแนว ผู้บริหารโรงเรียน หัวหน้างานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และผู้ที่รับผิดชอบงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6 (2771)/55-

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลวิจัย
เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน
สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาอยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย หมายเลข 002 กับผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตผู้วิจัยจะได้ประสานงานในรายละเอียดต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่านโปรดอนุญาตให้นิสิตได้ทำการเก็บข้อมูลวิจัยดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.อาชัญญา รัตนอุบล)

รองคณบดี

ปฏิบัติการแทนคณบดี

งานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน ฝ่ายวิชาการ

โทร. 0-2218-2681-2 ต่อ 612

ที่ ศธ 0512.6(2755)/

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ถนนพญาไท กรุงเทพมหานคร 10330

กุมภาพันธ์ 2555

เรื่อง ขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรียน

สิ่งที่ส่งมาด้วย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ด้วย นางสาวเฉลิมศรี ชูติธรรมวงศ์ นิสิตหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษาอยู่ในระหว่างการดำเนินงานวิจัยวิทยานิพนธ์เรื่อง “การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน: การวิจัยแบบผสมวิธี” โดยมี รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา ในการนี้ นิสิตมีความจำเป็นต้องขอเก็บข้อมูลวิจัยด้วยแบบสอบถามข้อมูลเครือข่าย หมายเลข 002 กับท่านซึ่งเป็นผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทั้งนี้ นิสิตได้ขอความร่วมมือจากทางโรงเรียนประสานต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขอความร่วมมือจากท่านในการตอบแบบสอบถามดังกล่าวเพื่อประโยชน์ทางวิชาการต่อไป และขอขอบคุณมาในโอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงกมล ไตรวิจิตรคุณ)

หัวหน้าภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา

โทรศัพท์ 0-2218-2578

เบอร์โทรศัพท์นิตผู้วิจัย 085-9997629

ภาคผนวก ง

เครื่องมือที่ใช้ในการทำวิจัย

<p>ส่วนที่ 2 นโยบาย แผนงาน โครงการ หรือกิจกรรมด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา</p> <p>2.1 โรงเรียนมีนโยบายเกี่ยวกับงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือไม่ อย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>2.2 ในแต่ละรอบปี โรงเรียนมีแผนงาน โครงการหรือ กิจกรรม เพื่อป้องกัน แก้ไข และส่งเสริมพัฒนา ศักยภาพของนักเรียน หรือดูแลช่วยเหลือนักเรียน หรือไม่ ในลักษณะใดบ้าง</p> <p>1).....</p> <p>2).....</p> <p>3).....</p> <p>4).....</p> <p>2.3 โรงเรียนมีการสร้างความตระหนักให้ครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบ การดูแลช่วยเหลือนักเรียนหรือไม่ อย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>2.4 โรงเรียนได้ดำเนินการในด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมพัฒนา การแก้ไขปัญหาและการส่งต่อของโรงเรียนเป็นอย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p> <p>2.5 โรงเรียนมีกิจกรรมการดำเนินการป้องกันและแก้ไขปัญหาในด้านการให้คำปรึกษาเบื้องต้น การจัด กิจกรรมเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา การพัฒนาบุคลากร การประสานงานกับชุมชน และการแก้ไขช่วยเหลือ นักเรียนกลุ่มเสี่ยงอย่างไรบ้าง</p> <p>1).....</p> <p>2).....</p> <p>3).....</p> <p>2.6 แนวการดำเนินการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีระบบและต่อเนื่องของโรงเรียนมีกระบวนการ อย่างไร</p> <p>.....</p> <p>.....</p>
<p>ส่วนที่ 3 เครือข่ายทางสังคมที่เกี่ยวข้องกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียน</p> <p>3.1 เครือข่ายการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนมีโครงสร้างเครือข่าย* ในข้อใด</p> <p>☐ ไม่มีโครงสร้างที่ชัดเจน แต่มีคณะทำงาน/กลุ่มรับผิดชอบ</p> <p>☐ มีโครงสร้างชัดเจน และมีคณะทำงาน/กลุ่มงานรับผิดชอบแต่ละโครงการ</p> <p>☐ มีโครงสร้างชัดเจน มีคณะทำงาน/กลุ่มงานรับผิดชอบ และ มีการประสานงานกันระหว่างกลุ่ม</p> <p>☐ มีโครงสร้างชัดเจน มีคณะทำงาน/กลุ่มงานรับผิดชอบมีการประสานงานกันระหว่างกลุ่มและระหว่าง โรงเรียน</p> <p>* โครงสร้างเครือข่ายหมายถึงการมีคำสั่งแต่งตั้งบุคคลที่ทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่เป็นปัจจุบัน</p>

3.2 สมาชิกในเครือข่ายการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามโครงสร้างที่กำหนดขึ้น ประกอบด้วยบุคคลกลุ่มใดบ้าง (กรุณาขีด ✓ ตามรายการ โดยเลือกได้มากกว่า 1 ข้อ)	
.....(1) ผู้บริหารโรงเรียน(2) ครู/อาจารย์
.....(3) ผู้นำ/แกนนำนักเรียน(4) พ่อแม่/ผู้ปกครอง
.....(5) ผู้นำชุมชน(6) กรรมการสถานศึกษา
.....(7) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง(8) ตำรวจ
.....(9) อื่นๆ โปรดระบุ.....	
3.3 จากข้อ 3.2 สมาชิกในเครือข่ายการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือของโรงเรียนที่เป็นแกนนำหลักในการดำเนินงาน หรือเป็นบุคคลที่โรงเรียนได้ติดต่อ ขอความช่วยเหลือ ประสานงานเกี่ยวกับงานด้านการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นประจำ หรือบ่อยครั้ง ประกอบด้วยบุคคลใดบ้าง กรุณาเติมข้อมูลลงในช่องว่าง (ระบุไม่เกิน 10 คนของแต่ละกลุ่ม อาจเป็นบุคคลทั้งในหรือนอกโรงเรียน)	
3.3.1 กลุ่มคณะกรรมการสถานศึกษา	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	
3.3.2 กลุ่มผู้บริหารโรงเรียน	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	

3.3.3 กลุ่มครู - อาจารย์	
ชื่อ	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	
3.3.4 กลุ่มนักเรียน/แกนนำนักเรียน	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	
3.3.5 กลุ่มผู้ปกครอง	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	

8)	
9)	
10)	
3.3.6 กลุ่มผู้นำชุมชน	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	
3.3.7 กลุ่มตำรวจ	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	

3.3.8 กลุ่มผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	
3.3.9 อื่นๆ	
ชื่อ - นามสกุล	สถานที่ติดต่อหรือเบอร์โทร (ถ้ามี)
1)	
2)	
3)	
4)	
5)	
6)	
7)	
8)	
9)	
10)	

ส่วนที่ 4 ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนางานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโอกาสต่อไป

.....

.....

.....

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมืออย่างดียิ่งของท่าน

**แบบสอบถามเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
(การติดต่อประสานงานระหว่างผู้เกี่ยวข้องเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน)**

โรงเรียน.....

คำจำกัดความ

การติดต่อ ประสานงาน หมายถึง การที่บุคลากรผู้เกี่ยวข้องในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ 2 คนขึ้นไปติดต่อประสานงานกันเพื่อช่วยแก้ปัญหาหรือพัฒนาศักยภาพของนักเรียน อาจมีลักษณะเป็นทางการหรือไม่เป็นทางการก็ได้

ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน หมายถึง กระบวนการดำเนินงานเพื่อแก้ปัญหาหรือพัฒนาศักยภาพของนักเรียน ตามบทบาทของครู ผู้บริหาร ผู้ปกครองนักเรียน แกนนำชุมชน หรือ คณะกรรมการสถานศึกษา หรือเป็นบทบาทร่วมระหว่างบุคคลหรือกลุ่มบุคคล

ผู้เกี่ยวข้อง หมายถึง บุคคล หรือหน่วยงานที่มีการติดต่อประสานงานในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนตั้งแต่ 2 คน/หน่วยงานขึ้นไป ได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครูประจำชั้น/ครูที่ปรึกษา ครูประจำวิชา/ครูทั่วไป ครูฝ่ายปกครอง ครูหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูหัวหน้าระดับ ชุมชน ผู้ปกครอง/ผู้ปกครองเครือข่าย บุคลากรอื่น ๆ หน่วยงานอื่น ๆ เป็นต้น

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ท่านเกี่ยวข้อง (ในบทบาทของคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้บริหาร ครู นักเรียน ผู้ปกครองนักเรียนหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ) ข้อมูลจากทุกท่านจะเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ในโอกาสต่อไป

2. กรุณาขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่อง ที่ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน หรือการปฏิบัติที่เกี่ยวกับการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนที่ท่านเกี่ยวข้อง โดย สาระในแบบสอบถาม แบ่งออกเป็นสองส่วนคือ ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ จำนวน 7 ข้อ และ ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการติดต่อประสานงานระหว่างสมาชิกเครือข่าย จำนวน 3 ข้อ

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบ

1. ชื่อ-สกุล.....โทรศัพท์.....

2. เพศ (1) ชาย (2) หญิง 3. อายุ.....ปี

4. สถานะการทำงาน /สถานะในเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

- (1) คณะกรรมการสถานศึกษา (2) ผู้บริหารโรงเรียน (3) ครู-อาจารย์ (3.1) ครูประจำชั้น
 (3.2) ครูหัวหน้าระดับ
 (3.3) ครูแนะแนว
 (3.4) ครูฝ่ายปกครอง
 (3.5) ครูพยาบาล

(4) นักเรียน/แกนนำนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ (5) ผู้ปกครอง (6) ผู้นำชุมชน

(7) ตำรวจ (8) ผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง (ระบุ)..... (9) อื่นๆ (ระบุ).....

5. จำนวนปีที่ทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน.....ปี

6. บทบาทหน้าที่ในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

.....

7. ประสบการณ์ในการฝึกอบรม สัมมนา หรือศึกษาดูงาน ด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ไม่มีประสบการณ์

มีประสบการณ์ คือ (ระบุหัวข้อการอบรม หน่วยงานที่จัด สถานที่และระยะเวลา)

1).....

2).....

ส่วนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการทำงานของเครือข่ายการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

คำชี้แจง ในช่วงหนึ่งปีที่ผ่านมา ท่านได้ติดต่อประสานงานกับใครหรือหน่วยงานใดบ้างในงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยระบุชื่อ - นามสกุล ตำแหน่ง/หน้าที่ และโรงเรียน/หน่วยงาน

คำถาม	ชื่อ - นามสกุล (เรียงลำดับตามความมาก-น้อย ในการติดต่อประสานงานหรือ การร่วมมือในการทำงาน) (หมายเลข 1 หมายถึงมากที่สุด)	ตำแหน่ง/หน้าที่ (นักเรียน โปรดระบุชั้นปี)	ชื่อโรงเรียน/ หน่วยงาน
1. ใครคือบุคคลที่ท่าน ติดต่อประสานงานหรือ ทำงานด้วยมากที่สุดในการดำเนินงานด้าน ระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ในรอบหนึ่งปีที่ผ่านมา (เป็นบุคคลทั้งใน/นอก โรงเรียน)	1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10)		
2. ใครคือบุคคลที่ท่าน ติดต่อประสานงานหรือ ทำงานแล้วพบว่า บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การ ดูแลช่วยเหลือนักเรียน เกิดความสำเร็จ (เป็นบุคคลทั้งใน/นอก โรงเรียน)	1) 2) 3) 4) 5) 6) 7) 8) 9) 10)		

3. ประเด็นที่ท่านติดต่อ	1)
ประสานงานเพื่อการดูแล	2)
ช่วยเหลือนักเรียน ใน	3)
รอบหนึ่งปีที่ผ่านมา มี	4)
อะไรบ้าง	5)
	6)
	7)
	8)
	9)
	10)

ข้อคิดเห็น/ข้อเสนอแนะ เพื่อการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณสำหรับความร่วมมืออย่างดียิ่งของท่าน

แบบบันทึกข้อมูลเอกสาร

เรื่อง การวิเคราะห์เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน:

การวิจัยแบบผสมวิธี

โรงเรียน.....

วัน/เดือน/ปี ที่ศึกษาเอกสาร..... เวลา.....

สถานที่.....

เอกสารที่ศึกษา.....

ข้อมูลที่พบ

.....

ข้อสังเกต

.....

แนวทางการสัมภาษณ์

กลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ชื่อ.....นามสกุล.....โทรศัพท์.....
2. เพศ (1) ชาย (2) หญิง
3. อายุ.....ปี
4. บทบาทที่เกี่ยวข้อง.....

ส่วนที่ 2 การทำงานของเครือข่ายระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1. ใครคือบุคคลที่ท่านติดต่อในการทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนแล้วพบว่าเป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จมากที่สุด

.....

2. เพราะเหตุใดท่านถึงคิดว่าบุคคลในข้อ 1 เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

.....

.....

3. ประเด็นที่ท่านติดต่อแล้วพบว่าบุคคลที่ท่านเลือกในข้อ (1) สามารถแก้ไขได้สำเร็จ

.....

.....

ในกรณีที่บุคคลในข้อ 1 พบว่า ไม่ใช่ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้ถามข้อที่ 4

4. เพราะเหตุใด ท่านถึงไม่เลือกหัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เป็นบุคคลที่มีบทบาทสำคัญและมีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

.....

.....

.....

5. ข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงการทำงานของเครือข่ายในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน

.....

.....

.....

.....

ประเด็นในการสังเกต

- 1) สภาพทั่วไปของโรงเรียน เช่น อาคารเรียน ห้องพัสดุ ห้องสมุด โรงอาหาร บริเวณรอบๆ
โรงเรียน เป็นต้น
- 2) พฤติกรรมในการทำงานของผู้บริหารและครูในการทำงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 3) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้เกี่ยวข้องในระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 4) ลักษณะการทำงานของบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือ
นักเรียน
 - การพบปะพูดคุย/ปรึกษาหารือ
 - การแก้ไขปัญหาของนักเรียน
 - การประชุม
- 5) กิจกรรมต่างๆ ในโรงเรียน

ภาคผนวก จ

ตัวอย่างคำสั่งที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรม UCINET 6.232

ผลการวิเคราะห์บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

FREEMAN'S DEGREE CENTRALITY MEASURES:

 Diagonal valid? NO
 Model: SYMMETRIC
 Input dataset: wnn
 (C:\Users\USer\Desktop\out\wnn)

		1	2	3
		Degree	NrmDegree	Share

11	Tmgg1	19.000	57.576	0.183
1	Bmgg1	9.000	27.273	0.087
22	Tmgg2	7.000	21.212	0.067
31	Tmgg6	6.000	18.182	0.058
21	Tmgg19	6.000	18.182	0.058
33	Tmgg8	5.000	15.152	0.048
12	Tmgg10	5.000	15.152	0.048
14	Tmgg12	3.000	9.091	0.029
3	Bomgg1	3.000	9.091	0.029
2	Bmgg2	3.000	9.091	0.029
5	Lmgg1	3.000	9.091	0.029
26	Tmgg23	2.000	6.061	0.019
13	Tmgg11	2.000	6.061	0.019
34	Tmgg9	2.000	6.061	0.019
24	Tmgg21	2.000	6.061	0.019
20	Tmgg18	2.000	6.061	0.019
17	Tmgg15	2.000	6.061	0.019
28	Tmgg3	2.000	6.061	0.019
19	Tmgg17	2.000	6.061	0.019

บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

FREEMAN'S DEGREE CENTRALITY MEASURES:

 Diagonal valid? NO
 Model: SYMMETRIC
 Input dataset: wnw
 (C:\Users\USer\Desktop\out\wnw)

		1	2	3
		Degree	NrmDegree	Share

15	Tmgg1	19.000	51.351	0.173
1	Bmgg1	9.000	24.324	0.082
26	Tmgg2	6.000	16.216	0.055
25	Tmgg19	6.000	16.216	0.055
35	Tmgg6	5.000	13.514	0.045
16	Tmgg10	4.000	10.811	0.036
37	Tmgg8	4.000	10.811	0.036
2	Bmgg2	3.000	8.108	0.027
5	Lmgg1	3.000	8.108	0.027
18	Tmgg12	3.000	8.108	0.027
3	Bomgg1	3.000	8.108	0.027
12	Smgg2	3.000	8.108	0.027
11	Smgg1	3.000	8.108	0.027
14	Smgg5	2.000	5.405	0.018
13	Smgg4	2.000	5.405	0.018
4	Bomgg2	2.000	5.405	0.018
17	Tmgg11	2.000	5.405	0.018
28	Tmgg21	2.000	5.405	0.018
19	Tmgg13	2.000	5.405	0.018

		1	2	3
		Degree	NrmDegree	Share
		-----	-----	-----
4	Bomgg2	2.000	6.061	0.019
15	Tmgg13	2.000	6.061	0.019
16	Tmgg14	2.000	6.061	0.019
29	Tmgg4	2.000	6.061	0.019
10	Smgg2	1.000	3.030	0.010
6	Lmgg2	1.000	3.030	0.010
8	Pmgg1	1.000	3.030	0.010
18	Tmgg16	1.000	3.030	0.010
7	Lmgg3	1.000	3.030	0.010
27	Tmgg24	1.000	3.030	0.010
30	Tmgg5	1.000	3.030	0.010
23	Tmgg20	1.000	3.030	0.010
32	Tmgg7	1.000	3.030	0.010
25	Tmgg22	1.000	3.030	0.010
9	Smgg1	1.000	3.030	0.010

DESCRIPTIVE STATISTICS

		1	2	3
		Degree	NrmDegree	Share
		-----	-----	-----
1	Mean	3.059	9.269	0.029
2	Std Dev	3.386	10.262	0.033
3	Sum	104.000	315.152	1.000
4	Variance	11.467	105.300	0.001
5	SSQ	708.000	6501.377	0.065
6	MCSSQ	389.882	3580.187	0.036
7	Euc Norm	26.608	80.631	0.256
8	Minimum	1.000	3.030	0.010
9	Maximum	19.000	57.576	0.183

		1	2	3
		Degree	NrmDegree	Share
		-----	-----	-----
20	Tmgg14	2.000	5.405	0.018
21	Tmgg15	2.000	5.405	0.018
30	Tmgg23	2.000	5.405	0.018
23	Tmgg17	2.000	5.405	0.018
24	Tmgg18	2.000	5.405	0.018
34	Tmgg5	2.000	5.405	0.018
32	Tmgg3	2.000	5.405	0.018
33	Tmgg4	2.000	5.405	0.018
22	Tmgg16	1.000	2.703	0.009
27	Tmgg20	1.000	2.703	0.009
8	Lmgg4	1.000	2.703	0.009
31	Tmgg24	1.000	2.703	0.009
10	Pmgg1	1.000	2.703	0.009
29	Tmgg22	1.000	2.703	0.009
6	Lmgg2	1.000	2.703	0.009
7	Lmgg3	1.000	2.703	0.009
36	Tmgg7	1.000	2.703	0.009
9	Lmgg5	1.000	2.703	0.009
38	Tmgg9	1.000	2.703	0.009

DESCRIPTIVE STATISTICS

		1	2	3
		Degree	NrmDegree	Share
		-----	-----	-----
1	Mean	2.895	7.824	0.026
2	Std Dev	3.135	8.474	0.029
3	Sum	110.000	297.297	1.000
4	Variance	9.831	71.812	0.001
5	SSQ	692.000	5054.785	0.057
6	MCSSQ	373.579	2728.846	0.031
7	Euc Norm	26.306	71.097	0.239
8	Minimum	1.000	2.703	0.009
9	Maximum	19.000	51.351	0.173

Network Centralization = 51.33%
Heterogeneity = 6.55%. Normalized = 3.71%
Actor-by-centrality matrix saved as dataset
FreemanDegree

Running time: 00:00:01
Output generated: 01 พ.ค. 12 16:22:34
Copyright (c) 2002-9 Analytic Technologies

Network Centralization = 45.95%
Heterogeneity = 5.72%. Normalized = 3.17%
Actor-by-centrality matrix saved as dataset
FreemanDegree

Running time: 00:00:01
Output generated: 01 พ.ค. 12 19:39:10
Copyright (c) 2002-9 Analytic Technologies

ผลการวิเคราะห์บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (Closeness centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือการทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนและบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

CLOSENESS CENTRALITY

Input dataset: wnn (C:\Users\USer\Desktop\out\wnn)
 Method: Geodesic paths only (Freeman Closeness)
 Output dataset: Closeness
 (C:\Users\USer\Documents\Closeness)

Closeness Centrality Measures

		1	2
		Farness	nCloseness
11	Tmgg1	55.000	60.000
22	Tmgg2	62.000	53.226
1	Bmgg1	63.000	52.381
2	Bmgg2	69.000	47.826
31	Tmgg6	74.000	44.595
3	Bomgg1	74.000	44.595
21	Tmgg19	75.000	44.000
16	Tmgg14	75.000	44.000
24	Tmgg21	76.000	43.421
20	Tmgg18	76.000	43.421
14	Tmgg12	76.000	43.421
29	Tmgg4	77.000	42.857
17	Tmgg15	77.000	42.857
28	Tmgg3	77.000	42.857
13	Tmgg11	78.000	42.308

บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

CLOSENESS CENTRALITY

Input dataset: wnw
 (C:\Users\USer\Desktop\out\wnw)
 Method: Geodesic paths only (Freeman Closeness)
 Output dataset: Closeness
 (C:\Users\USer\Documents\Closeness)

The network is not connected. Technically, closeness centrality cannot be computed, as there are infinite distances.

Closeness Centrality Measures

		1	2
		Farness	nCloseness
15	Tmgg1	170.000	21.765
26	Tmgg2	182.000	20.330
1	Bmgg1	184.000	20.109
2	Bmgg2	186.000	19.892
3	Bomgg1	191.000	19.372
18	Tmgg12	192.000	19.271
34	Tmgg5	193.000	19.171
28	Tmgg21	193.000	19.171
24	Tmgg18	193.000	19.171
20	Tmgg14	193.000	19.171
25	Tmgg19	194.000	19.072
32	Tmgg3	195.000	18.974
21	Tmgg15	195.000	18.974
33	Tmgg4	195.000	18.974
23	Tmgg17	196.000	18.878

		1	2
		Farness	nCloseness
		-----	-----
33	Tmgg8	78.000	42.308
34	Tmgg9	80.000	41.250
19	Tmgg17	80.000	41.250
15	Tmgg13	80.000	41.250
12	Tmgg10	82.000	40.244
10	Smgg2	87.000	37.931
18	Tmgg16	87.000	37.931
25	Tmgg22	87.000	37.931
7	Lmgg3	87.000	37.931
9	Smgg1	87.000	37.931
4	Bomgg2	90.000	36.667
5	Lmgg1	92.000	35.870
26	Tmgg23	93.000	35.484
6	Lmgg2	95.000	34.737
30	Tmgg5	106.000	31.132
23	Tmgg20	107.000	30.841
8	Pmgg1	108.000	30.556
32	Tmgg7	110.000	30.000
27	Tmgg24	124.000	26.613

Statistics

		1	2
		Farness	nCloseness
		-----	-----
1	Mean	83.647	40.577
2	Std Dev	14.373	6.765
3	Sum	2844.000	1379.620
4	Variance	206.581	45.764
5	SSQ	244916.000	57536.859
6	MCSSQ	7023.765	1555.963
7	Euc Norm	494.890	239.868

		1	2
		Farness	nCloseness
		-----	-----
19	Tmgg13	196.000	18.878
35	Tmgg6	197.000	18.782
11	Smgg1	199.000	18.593
37	Tmgg8	199.000	18.593
12	Smgg2	199.000	18.593
7	Lmgg3	203.000	18.227
22	Tmgg16	203.000	18.227
16	Tmgg10	203.000	18.227
29	Tmgg22	203.000	18.227
38	Tmgg9	203.000	18.227
4	Bomgg2	210.000	17.619
5	Lmgg1	214.000	17.290
30	Tmgg23	215.000	17.209
6	Lmgg2	217.000	17.051
10	Pmgg1	225.000	16.444
27	Tmgg20	227.000	16.300
14	Smgg5	230.000	16.087
13	Smgg4	230.000	16.087
36	Tmgg7	232.000	15.948
31	Tmgg24	247.000	14.980
17	Tmgg11	1332.000	2.778
9	Lmgg5	1333.000	2.776
8	Lmgg4	1333.000	2.776

Statistics

		1	2
		Farness	nCloseness
		-----	-----
1	Mean	292.158	17.111
2	Std Dev	305.023	4.405
3	Sum	11102.000	650.210
4	Variance	93038.922	19.406
5	SSQ	6779016.000	11863.039
6	MCSSQ	3535479.000	737.437
7	Euc Norm	2603.654	108.918

		1	2
		Farness	nCloseness
		-----	-----
8	Minimum	55.000	26.613
9	Maximum	124.000	60.000

Network Centralization = 40.65%

Output actor-by-centrality measure matrix saved as dataset Closeness (C:\Users\USer\Documents\Closeness)

Running time: 00:00:01
 Output generated: 01 พ.ค. 12 20:39:12
 Copyright (c) 1999-2008 Analytic Technologies

		1	2
		Farness	nCloseness
		-----	-----
8	Minimum	170.000	2.776
9	Maximum	1333.000	21.765

Network centralization not computed for unconnected graphs

Output actor-by-centrality measure matrix saved as dataset Closeness (C:\Users\USer\Documents\Closeness)

Running time: 00:00:01
 Output generated: 01 พ.ค. 12 21:18:10
 Copyright (c) 1999-2008 Analytic Technologies

ผลการวิเคราะห์บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง(betweenness centrality) ที่มีการติดต่อประสานงานหรือการทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

FREEMAN BETWEENNESS CENTRALITY

Input dataset: wnn

(C:\Users\USer\Desktop\out\wnn)

Important note: this routine binarizes but does NOT symmetrize.

Un-normalized centralization: 8954.800

		1	2
		Betweenness	nBetweenness
		-----	-----
11	Tmgg1	288.700	54.678
1	Bmgg1	157.900	29.905
22	Tmgg2	64.500	12.216
33	Tmgg8	60.700	11.496
31	Tmgg6	53.600	10.152
21	Tmgg19	49.900	9.451
14	Tmgg12	40.500	7.670
5	Lmgg1	32.000	6.061
3	Bomgg1	25.500	4.830
12	Tmgg10	23.000	4.356
2	Bmgg2	18.500	3.504
16	Tmgg14	10.000	1.894
13	Tmgg11	8.500	1.610
20	Tmgg18	7.400	1.402
24	Tmgg21	7.400	1.402
34	Tmgg9	3.500	0.663
19	Tmgg17	3.500	0.663
15	Tmgg13	3.500	0.663
4	Bomgg2	2.400	0.455

บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ

FREEMAN BETWEENNESS CENTRALITY

Input dataset: wnw

(C:\Users\USer\Desktop\out\wnw)

Important note: this routine binarizes but does NOT symmetrize.Un-normalized centralization: 12319.266

		1	2
		Betweenness	nBetweenness
		-----	-----
15	Tmgg1	349.533	52.482
1	Bmgg1	157.817	23.696
26	Tmgg2	57.650	8.656
37	Tmgg8	52.817	7.930
25	Tmgg19	50.917	7.645
18	Tmgg12	48.000	7.207
3	Bomgg1	34.833	5.230
5	Lmgg1	33.000	4.955
12	Smgg2	31.500	4.730
11	Smgg1	31.500	4.730
35	Tmgg6	28.900	4.339
2	Bmgg2	28.000	4.204
16	Tmgg10	14.500	2.177
28	Tmgg21	8.400	1.261
24	Tmgg18	8.400	1.261
34	Tmgg5	6.583	0.988
20	Tmgg14	6.583	0.988
19	Tmgg13	5.500	0.826
23	Tmgg17	5.500	0.826

		1	2
		Betweenness	nBetweenness
		-----	-----
10	Smgg2	0.000	0.000
18	Tmgg16	0.000	0.000
8	Pmgg1	0.000	0.000
6	Lmgg2	0.000	0.000
7	Lmgg3	0.000	0.000
9	Smgg1	0.000	0.000
26	Tmgg23	0.000	0.000
27	Tmgg24	0.000	0.000
28	Tmgg3	0.000	0.000
29	Tmgg4	0.000	0.000
30	Tmgg5	0.000	0.000
23	Tmgg20	0.000	0.000
32	Tmgg7	0.000	0.000
25	Tmgg22	0.000	0.000
17	Tmgg15	0.000	0.000

DESCRIPTIVE STATISTICS FOR EACH MEASURE

		1	2
		Betweenness	nBetweenness
		-----	-----
1	Mean	25.324	4.796
2	Std Dev	55.358	10.485
3	Sum	861.000	163.068
4	Variance	3064.538	109.925
5	SSQ	125997.844	4519.551
6	MCSSQ	104194.289	3737.456
7	Euc Norm	354.962	67.228
8	Minimum	0.000	0.000
9	Maximum	288.700	54.678

		1	2
		Betweenness	nBetweenness
		-----	-----
4	Bomgg2	1.400	0.210
17	Tmgg11	1.000	0.150
13	Smgg4	0.333	0.050
14	Smgg5	0.333	0.050
22	Tmgg16	0.000	0.000
21	Tmgg15	0.000	0.000
8	Lmgg4	0.000	0.000
27	Tmgg20	0.000	0.000
10	Pmgg1	0.000	0.000
29	Tmgg22	0.000	0.000
30	Tmgg23	0.000	0.000
31	Tmgg24	0.000	0.000
32	Tmgg3	0.000	0.000
33	Tmgg4	0.000	0.000
6	Lmgg2	0.000	0.000
7	Lmgg3	0.000	0.000
36	Tmgg7	0.000	0.000
9	Lmgg5	0.000	0.000
38	Tmgg9	0.000	0.000

DESCRIPTIVE STATISTICS FOR EACH MEASURE

		1	2
		Betweenness	nBetweenness
		-----	-----
1	Mean	25.342	3.805
2	Std Dev	60.718	9.117
3	Sum	963.000	144.595
4	Variance	3686.648	83.116
5	SSQ	164497.078	3708.598
6	MCSSQ	140092.625	3158.398
7	Euc Norm	405.582	60.898
8	Minimum	0.000	0.000
9	Maximum	349.533	52.482

Network Centralization Index = 51.39%

Output actor-by-centrality measure matrix saved as dataset

FreemanBetweenness

Running time: 00:00:01

Output generated: 01 พ.ค. 12 22:03:48

Copyright (c) 1999-2008 Analytic Technologies

Network Centralization Index = 49.99%

Output actor-by-centrality measure matrix saved
as dataset FreemanBetweenness

Running time: 00:00:01

Output generated: 01 พ.ค. 12 23:06:29

Copyright (c) 1999-2008 Analytic Technologies

ภาคผนวก ฉ

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโครงสร้างเครือข่าย

กลุ่ม A

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีค่าเท่ากับ 28.767 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Begg1) มีค่าเท่ากับ 17.808 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีค่าเท่ากับ 52.518 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Begg1) มีค่าเท่ากับ 44.109 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีค่าเท่ากับ 58.740 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.4 (Tebg1) มีค่าเท่ากับ 27.937

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 1 - 3

ตารางที่ 1 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tegg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	42.000	28.767
Begg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	26.000	17.808
Tegg1	หัวหน้าระดับ ม.4	26.000	17.808

ตารางที่ 1 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tegg34	หัวหน้าระดับ ม.5	23.000	15.753
Tegg48	รองหัวหน้าระดับ ม.5	22.000	15.068
Segg13	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	13.000	8.904
Tegg27	ครูแนะแนว ม.ปลาย	13.000	8.904
Segg15	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	12.000	8.219
Segg10	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	12.000	8.219
Segg11	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	12.000	8.219

ตารางที่ 2 บุคคลใกล้เคียงกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tegg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	278.000	52.518
Begg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	331.000	44.109
Tegg21	คุณครูที่ปรึกษานักเรียนแกนนำ	345.000	42.319
Tegg27	ครูแนะแนว ม.ปลาย	349.000	41.834
Tegg1	หัวหน้าระดับ ม.4	355.000	41.127
Tegg34	หัวหน้าระดับ ม.5	363.000	40.220
Tegg25	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/8	366.000	39.891
Tegg48	รองหัวหน้าระดับ ม.5	372.000	39.247
Tegg57	ครูที่ปรึกษานักเรียนแกนนำ	376.000	38.830
Tegg74	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/9	377.000	38.727

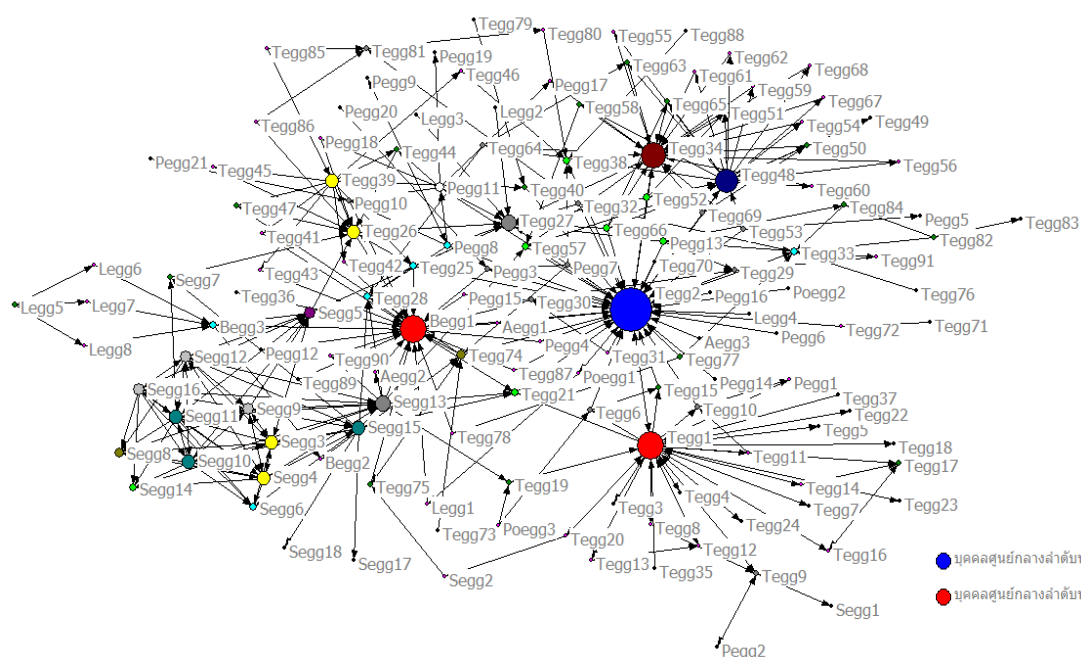
ตารางที่ 3 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tegg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	6217.583	58.740
Tegg1	หัวหน้าระดับ ม.4	2957.092	27.930
Begg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	2401.709	22.690
Tegg34	หัวหน้าระดับ ม.5	1131.154	10.686
Tegg48	รองหัวหน้าระดับ ม.5	930.471	8.790
Tegg27	ครูแนะแนว ม.ปลาย	896.295	8.468
Tegg21	ครูที่ปรึกษานักเรียนแกนนำ	706.198	6.672
Segg15	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	690.721	6.525

ตารางที่ 3 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Segg13	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	671.704	6.346
Begg3	ผู้อำนวยการโรงเรียน	606.352	5.728

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 1 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม A ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียน ดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีค่าเท่ากับ 28.477 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Begg1) มีค่าเท่ากับ 19.868 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุด คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีค่าเท่ากับ 35.035 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Begg1) มีค่าเท่ากับ 30.879

สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tegg2) มีค่าเท่ากับ 57.660 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.4 (Tegg1) มีค่าเท่ากับ 26.894

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่า เป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 4 - 6

ตารางที่ 4 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (egg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tegg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	43.000	28.477
Begg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	30.000	19.868
Tegg1	หัวหน้าระดับ ม.4	26.000	17.219
Tegg34	หัวหน้าระดับ ม.5	22.000	14.570
Tegg48	รองหัวหน้าระดับ ม.5	22.000	14.570
Segg11	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	19.000	12.583
Segg10	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	19.000	12.583
Segg4	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	18.000	11.921
Segg15	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	17.000	11.258
Segg9	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	17.000	11.258

ตารางที่ 5 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียน ดี ระบบการดูแล ดี (egg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tegg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	431.000	35.035
Begg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	489.000	30.879
Tegg21	ครูที่ปรึกษานักเรียนแกนนำ	501.000	30.140
Tegg1	หัวหน้าระดับ ม.4	508.000	29.724
Tegg27	ครูแนะแนว ม.ปลาย	510.000	29.608
Tegg34	หัวหน้าระดับ ม.5	512.000	29.492
Tegg57	ครูที่ปรึกษานักเรียนแกนนำ	518.000	29.151

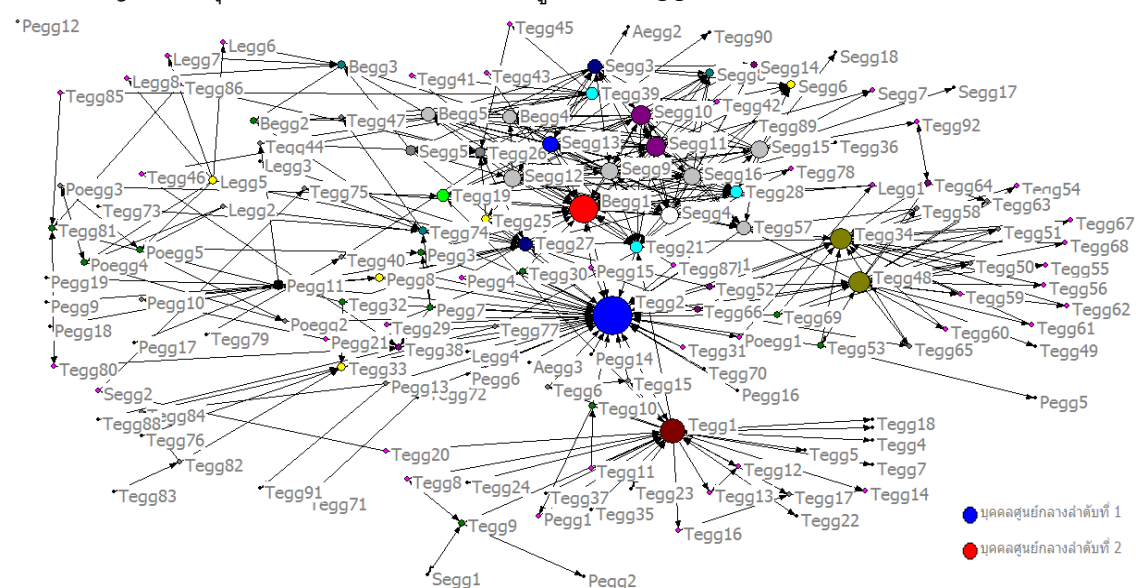
ตารางที่ 5 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tegg48	รองหัวหน้าระดับ ม.5	522.000	28.927
Tegg25	คุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/8	525.000	28.762
Tegg74	คุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/9	530.000	28.491

ตารางที่ 6 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tegg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	6530.006	57.660
Tegg1	หัวหน้าระดับ ม.4	3045.752	26.894
Begg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1933.906	17.076
Tegg34	หัวหน้าระดับ ม.5	1109.146	9.794
Tegg27	ครูแนะแนว ม.ปลาย	1090.468	9.629
Tegg48	รองหัวหน้าระดับ ม.5	993.690	8.774
Tegg57	ครูที่ปรึกษานักเรียนแกนนำ	624.712	5.516
Tegg21	ครูที่ปรึกษานักเรียนแกนนำ	583.457	5.152
Pegg11	ผู้ปกครองเครือข่าย	572.736	5.057
Segg15	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	536.029	4.733

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 2 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม A ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (egg)

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีค่าเท่ากับ 20.000 รองลงมาคือ ครูแนะแนว(Tlgg19) มีค่าเท่ากับ 12.000 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีค่าเท่ากับ 23.764 รองลงมาหัวหน้าระดับ ม.1 (Tlgg18) มีค่าเท่ากับ 22.163 สำหรับบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีค่าเท่ากับ 52.537 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.1 (Tlgg18) มีค่าเท่ากับ 20.042

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่า เป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 7 - 9

ตารางที่ 7 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Blgg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	25.000	20.000
Tlgg19	ครูแนะแนว	15.000	12.000
Tlgg11	หัวหน้าระดับ ม.2	14.000	11.200
Tlgg18	หัวหน้าระดับ ม.1	12.000	9.600
Tlgg15	หัวหน้าระดับ ม.3	11.000	8.800
Slgg16	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	10.000	8.000
Slgg32	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	10.000	8.000

ตารางที่ 7 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlgg60	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	9.000	7.200
Slgg10	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	8.000	6.400
Tlgg5	หัวหน้าระดับ ม.6	8.000	6.400

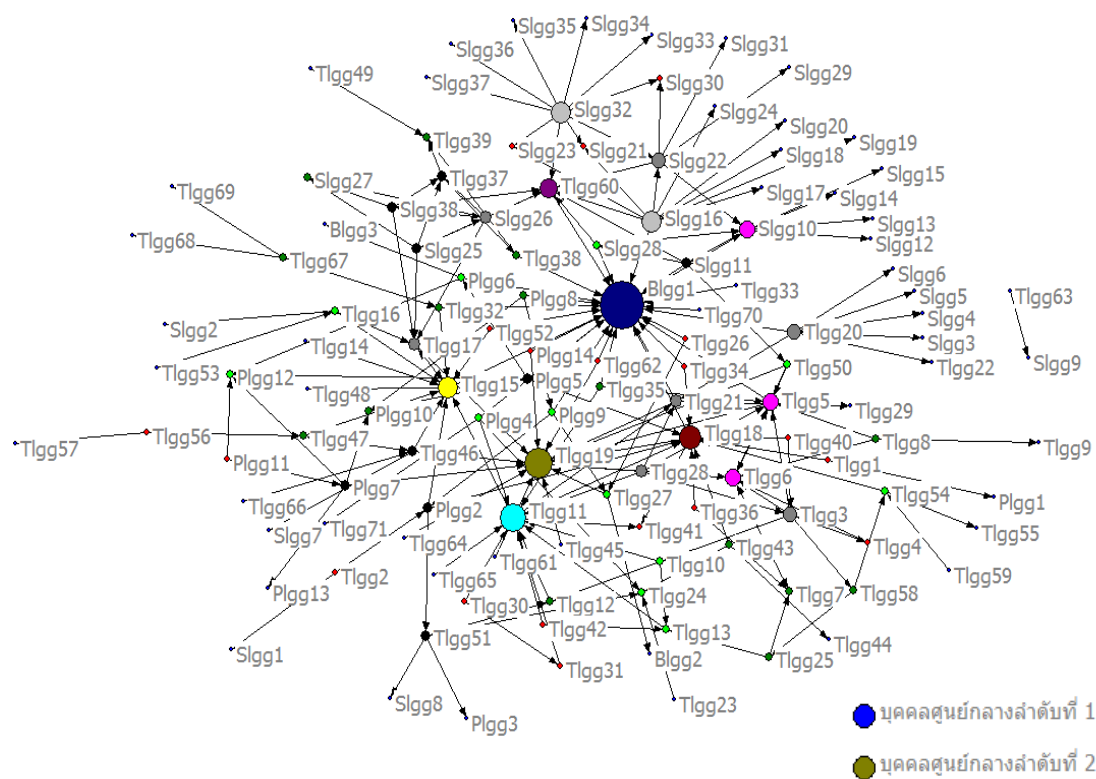
ตารางที่ 8 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Bllg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	526.000	23.764
Tlgg18	หัวหน้าระดับ ม.1	564.000	22.163
Tlgg15	หัวหน้าระดับ ม.3	577.000	21.664
Tlgg21	หัวหน้าระดับ ม.4	591.000	21.151
Tlgg5	หัวหน้าระดับ ม.6	598.000	20.903
Tlgg19	ครูแนะแนว	601.000	20.799
Plgg5	ผู้ปกครองเครือข่าย	604.000	20.695
Tlgg60	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	607.000	20.593
Tlgg11	หัวหน้าระดับ ม.2	609.000	20.525
Tlee35	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/2	610.000	20.492

ตารางที่ 9 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Bllg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	4071.653	52.537
Tlgg18	หัวหน้าระดับ ม.1	1553.258	20.042
Tlgg15	หัวหน้าระดับ ม.3	1327.383	17.128
Tlgg19	ครูแนะแนว	1146.264	14.791
Tlgg60	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	1010.822	13.043
Tlgg11	หัวหน้าระดับ ม.2	1004.935	12.967
Slgg16	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	911.164	11.757
Slgg32	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	645.788	8.333
Tlgg20	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/6	600.000	7.742
Slgg10	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	597.819	7.714

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 3 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม A ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียน ดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีค่าเท่ากับ 22.388 รองลงมาคือนักเรียนแกนนำชั้น ม.5 (Slgg16) มีค่าเท่ากับ 11.940 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีค่าเท่ากับ 14.180 รองลงมาคือนักเรียนแกนนำชั้น ม.5 (Slgg16) มีค่าเท่ากับ 13.347 สำหรับบุคคลที่คั่นกลางกับบุคคลที่เป็น

ศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blgg1) มีค่าเท่ากับ 47.022 รองลงมาคือ นักเรียนแกนนำชั้น ม.5 (Slgg16) มีค่าเท่ากับ 19.163

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่า เป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 10 - 12

ตารางที่ 10 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Blgg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	30.000	22.388
Slgg16	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	16.000	11.940
Tlgg19	ครูแนะแนว	15.000	11.194
Tlgg11	หัวหน้าระดับ ม.2	14.000	10.448
Tlgg18	หัวหน้าระดับ ม.1	13.000	9.701
Tlgg15	หัวหน้าระดับ ม.3	12.000	8.955
Slgg32	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	11.000	8.209
Tlgg60	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	10.000	7.463
Tlgg6	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/5	9.000	6.716
Tlgg3	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/3	8.000	5.970

ตารางที่ 11 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (lgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Blgg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	945.000	14.180
Slgg16	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	1004.000	13.347
Tlgg18	หัวหน้าระดับ ม.1	1005.000	13.333
Tlgg21	หัวหน้าระดับ ม.4	1007.000	13.307
Tlgg15	หัวหน้าระดับ ม.3	1015.000	13.202
Tlgg60	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	1020.000	13.137
Tlgg17	รองหัวหน้าระดับชั้น ม.3	1024.000	13.086
Plgg14	รองประธานผู้ปกครองเครือข่าย	1026.000	13.060

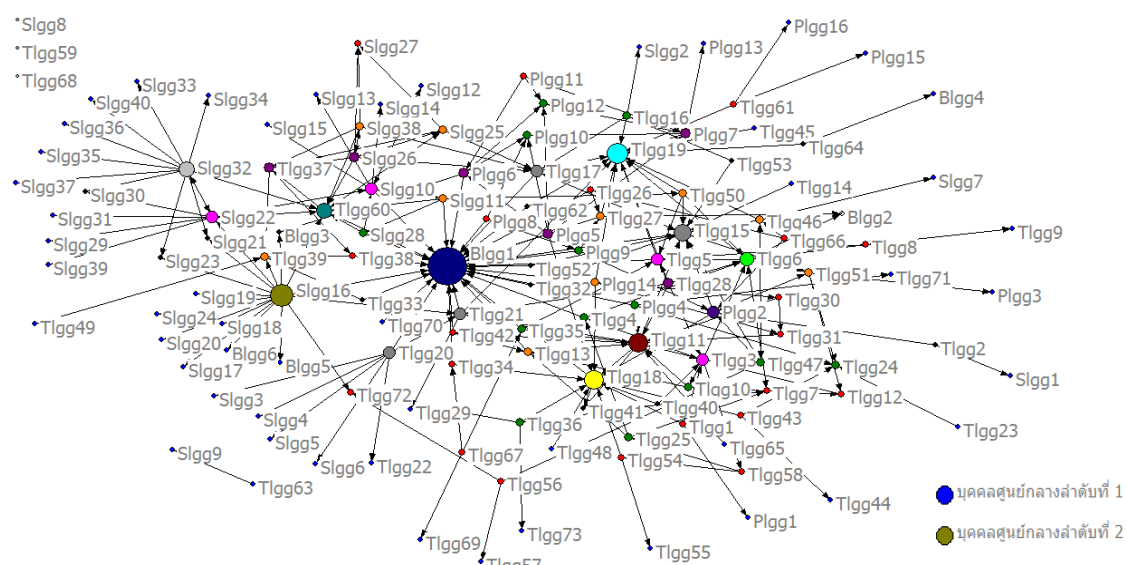
ตารางที่ 11 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tlgg5	หัวหน้าระดับชั้น ม.6	1026.000	13.060
Tlgg19	ครูแนะแนว	1034.000	12.959

ตารางที่ 12 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (lgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Blgg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	4190.134	47.022
Slgg16	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	1707.619	19.163
Tlgg18	หัวหน้าระดับ ม.1	1339.910	15.037
Tlgg19	ครูแนะแนว	1171.366	13.145
Tlgg60	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	1065.465	11.957
Tlgg15	หัวหน้าระดับ ม.3	887.197	9.956
Slgg32	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	791.574	8.883
Tlgg21	หัวหน้าระดับ ม.4	671.553	7.536
Tlgg20	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/6	630.000	7.070
Slgg10	นักเรียนแกนนำชั้น ม.6	615.964	6.912

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (lgg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 4 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม A ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล ดี (lgg)

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีค่าเท่ากับ 57.576 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmgg1) มีค่าเท่ากับ 27.273 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีค่าเท่ากับ 60.000 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tmgg2) มีค่าเท่ากับ 53.226 สำหรับบุคคลที่มีค่านักกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีค่าเท่ากับ 54.678 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmgg1) มีค่าเท่ากับ 29.905

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่า เป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 13 - 15

ตารางที่ 13 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียน ดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmgg1	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	19.000	57.576
Bmgg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	9.000	27.273
Tmgg2	หัวหน้าระดับ ม.2	7.000	21.212
Tmgg6	หัวหน้าระดับ ม.3	6.000	18.182
Tmgg19	หัวหน้าระดับ ม.1	6.000	18.182
Tmgg8	หัวหน้าระดับ ม.ปลาย	5.000	15.152
Tmgg10	หัวหน้างานฝ่ายปกครอง	5.000	15.152

ตารางที่ 13 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmgg12	คุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/1	3.000	9.091
Bomgg1	คณะกรรมการสถานศึกษา	3.000	9.091
Bmgg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	3.000	9.091

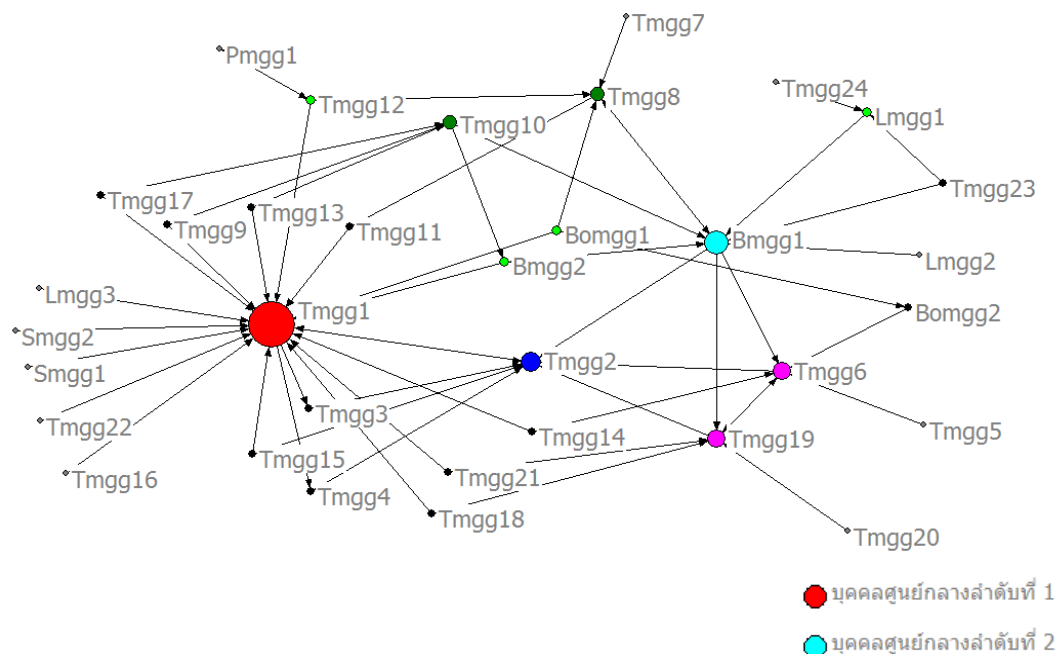
ตารางที่ 14 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tmgg1	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	55.000	60.000
Tmgg2	หัวหน้าระดับ ม.2	62.000	53.226
Bmgg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	63.000	52.381
Bmgg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	69.000	47.826
Tmgg6	หัวหน้าระดับ ม.3	74.000	44.595
Bomgg1	คณะกรรมการสถานศึกษา	74.000	44.595
Tmgg19	หัวหน้าระดับ ม.1	75.000	44.000
Tmgg14	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/3	75.000	44.000
Tmgg21	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/1	76.000	43.421
Tmgg18	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/2	76.000	43.421

ตารางที่ 15 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tmgg1	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	288.700	54.678
Bmgg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	157.900	29.905
Tmgg2	หัวหน้าระดับ ม.2	64.500	12.216
Tmgg8	หัวหน้าระดับ ม.ปลาย	60.700	11.496
Tmgg6	หัวหน้าระดับ ม.3	53.600	10.152
Tmgg19	หัวหน้าระดับ ม.1	49.900	9.451
Tmgg12	คุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/1	40.500	7.670
Lmgg1	ผู้นำชุมชน	32.000	6.061
Bomgg1	คณะกรรมการสถานศึกษา	25.500	4.830
Tmgg10	หัวหน้างานฝ่ายปกครอง	23.000	4.356

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 5 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม A ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีค่าเท่ากับ 51.351 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmgg1) มีค่าเท่ากับ 24.324 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุด คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีค่าเท่ากับ 21.765 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tmgg2) มีค่าเท่ากับ 20.330 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgg1) มีค่าเท่ากับ 52.482 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmgg1) มีค่าเท่ากับ 23.696

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่า เป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 16 - 18

ตารางที่ 16 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmgg1	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	19.000	51.351
Bmgg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	9.000	24.324
Tmgg2	หัวหน้าระดับ ม.2	6.000	16.216
Tmgg19	หัวหน้าระดับ ม.1	6.000	16.216
Tmgg6	หัวหน้าระดับ ม.3	5.000	13.514
Tmgg10	หัวหน้างานฝ่ายปกครอง	4.000	10.811
Tmgg8	หัวหน้าระดับ ม.ปลาย	4.000	10.811
Bmgg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	3.000	8.108
Lmgg1	ผู้นำชุมชน	3.000	8.108
Tmgg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/1	3.000	8.108

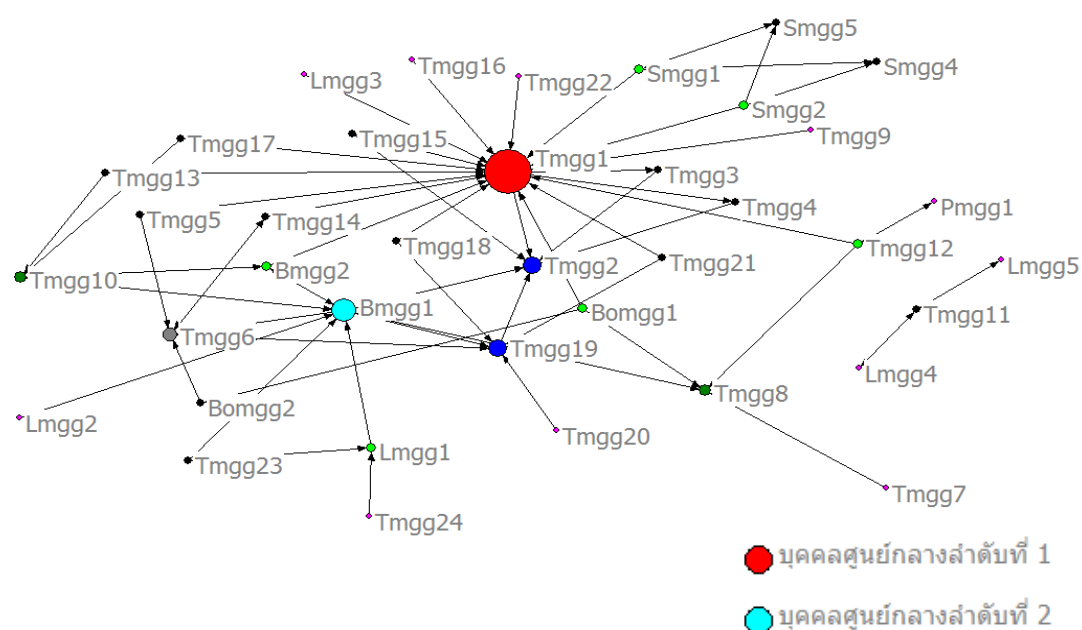
ตารางที่ 17 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tmgg1	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	170.000	21.765
Tmgg2	หัวหน้าระดับ ม.2	182.000	20.330
Bmgg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	184.000	20.109
Bmgg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	186.000	19.892
Bomgg1	คณะกรรมการสถานศึกษา	191.000	19.372
Tmgg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/1	192.000	19.271
Tmgg5	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/2	193.000	19.171
Tmgg21	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/1	193.000	19.171
Tmgg18	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/2	193.000	19.171
Tmgg14	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/3	193.000	19.171

ตารางที่ 18 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tmgg1	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	349.533	52.482
Bmgg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	157.817	23.696
Tmgg2	หัวหน้าระดับ ม.2	57.650	8.656
Tmgg8	หัวหน้าระดับ ม.ปลาย	52.817	7.930
Tmgg19	หัวหน้าระดับ ม.1	50.917	7.645
Tmgg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/1	48.000	7.207
Bomgg1	คณะกรรมการสถานศึกษา	34.833	5.230
Lmgg1	ผู้นำชุมชน	33.000	4.955
Smgg2	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	31.500	4.730
Smgg1	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	31.500	4.730

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ ดี (mgg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 6 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม A ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนดี (mgg)

กลุ่ม B

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (egb)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (egb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (egb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tegb18) มีค่าเท่ากับ 11.864 รองลงมาคือ เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง (Tegb17) มีค่าเท่ากับ 10.169 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tegb18) มีค่าเท่ากับ 18.850 รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8 (Tegb37) มีค่าเท่ากับ 18.351 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.1 (Tegb3) มีค่าเท่ากับ 30.845 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.4 (Tegb15) มีค่าเท่ากับ 25.088

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ทั้ง 3 ค่า ไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 19 - 21

ตารางที่ 19 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (egb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tegb18	ครูฝ่ายปกครอง	14.000	11.864
Tegb17	เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง	12.000	10.169
Tegb3	หัวหน้าระดับ ม.1	12.000	10.169
Tegb59	หัวหน้าโครงการเรียนร่วม	10.000	8.475
Tegb41	ครูพยาบาล	10.000	8.475

ตารางที่ 19 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tegb15	หัวหน้าระดับ ม.4	9.000	7.627
Tegb11	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	9.000	7.627
Tegb10	หัวหน้าระดับ ม.3	9.000	7.627
Tegb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	7.000	5.932
Segb7	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	7.000	5.932

ตารางที่ 20 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tegb18	ครูฝ่ายปกครอง	626.000	18.850
Tegb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	643.000	18.351
Tegb41	ครูพยาบาล	643.000	18.351
Tegb19	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/8	647.000	18.238
Tegb17	เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง	650.000	18.154
Tegb14	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/7	651.000	18.126
Tegb15	หัวหน้าระดับ ม.4	655.000	18.015
Tegb3	หัวหน้าระดับ ม.1	657.000	17.960
Tegb51	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/9	667.000	17.691
Tegb11	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	668.000	17.665

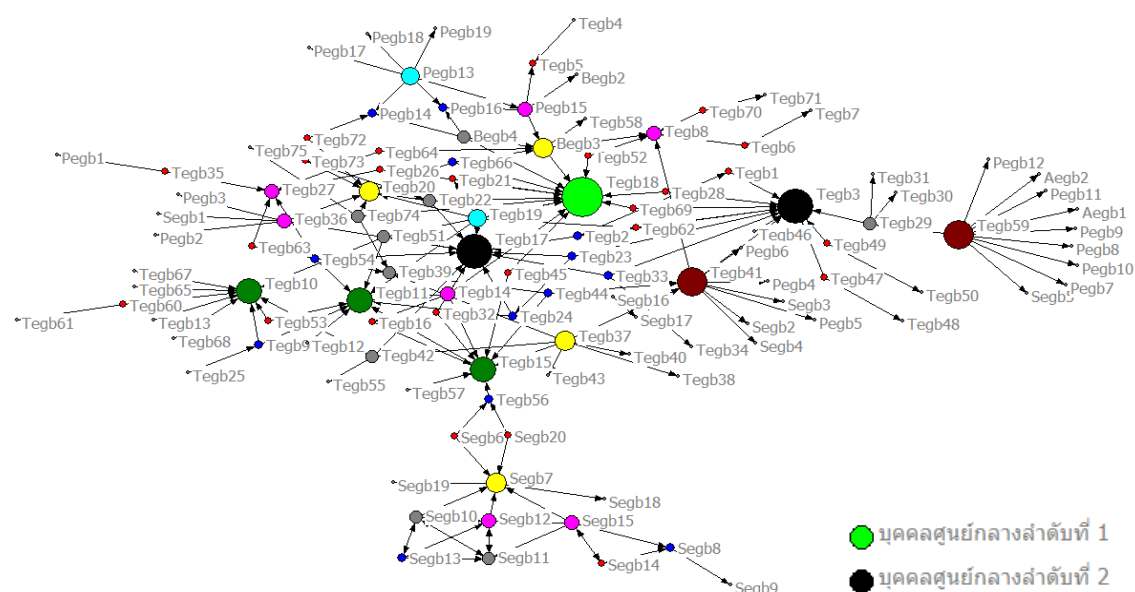
ตารางที่ 21 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tegb3	หัวหน้าระดับ ม.1	2129.221	30.845
Tegb15	หัวหน้าระดับ ม.4	1731.796	25.088
Tegb18	ครูฝ่ายปกครอง	1715.173	24.847
Tegb41	ครูพยาบาล	1609.438	23.315
Tegb56	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/5	1339.500	19.405
Tegb29	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/4	1269.000	18.383
Segb7	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	1078.833	15.628
Tegb17	เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง	1073.016	15.544
Tegb59	หัวหน้าโครงการเรียนร่วม	999.000	14.472

ตารางที่ 21 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Begb3	รองผู้อำนวยการฝ่ายบริหารงานทั่วไป	993.489	14.392

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 7 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม B ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tegb18) มีค่าเท่ากับ 10.744 รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/5 (Tegb56) มีค่าเท่ากับ 8.264 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุด

คือ หัวหน้าระดับ ม.4 (Tegb15) มีค่าเท่ากับ 2.532 รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/7 (Tegb14) มีค่าเท่ากับ 2.530 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.4 (Tegb15) มีค่าเท่ากับ 20.775 รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/5 (Tegb56) มีค่าเท่ากับ 18.788

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่า ไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ ดังรายละเอียดในตารางที่ 22 - 24

ตารางที่ 22 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียน ดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tegb18	ครูฝ่ายปกครอง	13.000	10.744
Tegb56	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/5	10.000	8.264
Tegb3	หัวหน้าระดับ ม.1	9.000	7.438
Tegb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	7.000	5.785
Tegb10	หัวหน้าระดับ ม.3	7.000	5.785
Segb7	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	7.000	5.785
Tegb8	หัวหน้าระดับ ม.2	6.000	4.959
Tegb15	หัวหน้าระดับ ม.4	6.000	4.959
Tegb11	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	6.000	4.959
Tegb17	เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง	5.000	4.132

ตารางที่ 23 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tegb15	หัวหน้าระดับ ม.4	4779.000	2.532
Tegb14	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/7	4782.000	2.530
Tegb18	ครูฝ่ายปกครอง	4787.000	2.528
Tegb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	4789.000	2.527
Tegb45	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/9	4807.000	2.517
Tegb41	ครูพยาบาล	4809.000	2.516
Tegb3	หัวหน้าระดับ ม.1	4822.000	2.509

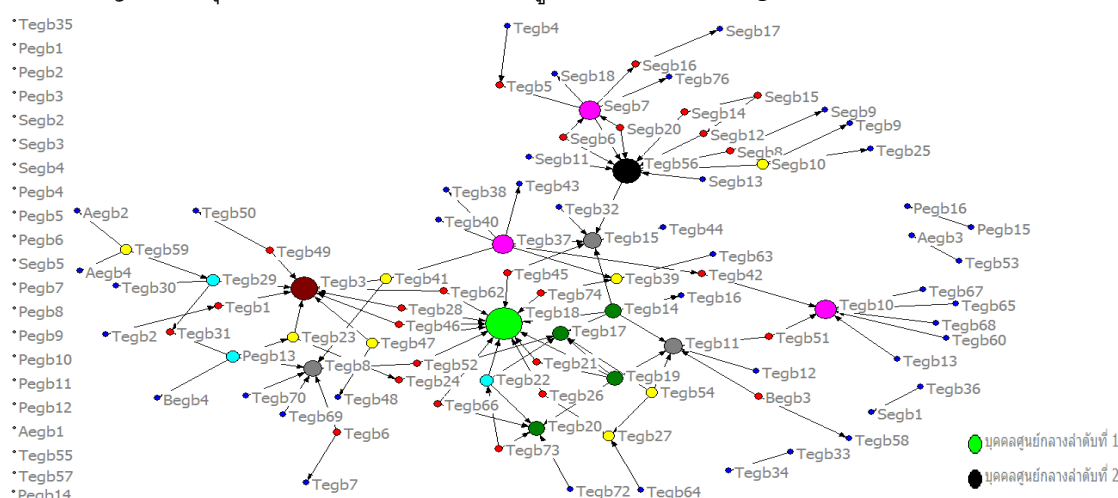
ตารางที่ 23 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tegb56	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/5	4824.000	2.508
Tegb17	เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง	4828.000	2.506
Tegb11	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	4830.000	2.505

ตารางที่ 24 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tegb15	หัวหน้าระดับ ม.4	1508.267	20.775
Tegb56	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/5	1364.000	18.788
Tegb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	1167.594	16.083
Tegb18	ครูฝ่ายปกครอง	1013.533	13.961
Tegb3	หัวหน้าระดับ ม.1	829.940	11.432
Tegb41	ครูพยาบาล	772.478	10.640
Tegb14	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/7	689.841	9.502
Tegb11	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	485.687	6.690
Segb7	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	481.500	6.632
Tegb8	หัวหน้าระดับชั้น ม.2	463.752	6.388

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 8 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม B ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (egb)

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Igb)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Igb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tlgb4) มีค่าเท่ากับ 25.333 รองลงมาคือ ครูแนะแนว (Tlgb5) มีค่าเท่ากับ 24.667 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tlgb5) มีค่าเท่ากับ 24.233 รองลงมาคือ ครูแนะแนว (Tlgb4) มีค่าเท่ากับ 23.511 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) มากที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tlgb5) มีค่าเท่ากับ 27.256 รองลงมาคือ ครูแนะแนว (Tlgb4) มีค่าเท่ากับ 22.563

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งและสองทั้ง 3 ค่าไม่แตกต่างกันเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 25 - 27

ตารางที่ 25 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Igb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlgb4	ครูแนะแนว	38.000	25.333
Tlgb5	ครูแนะแนว	37.000	24.667
Blgb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	28.000	18.667
Tlgb75	หัวหน้าระดับ ม.2	19.000	12.667
Tlgb65	หัวหน้าระดับ ม.6	17.000	11.333
Tlgb3	หัวหน้าระดับ ม.1	14.000	9.333
Blgb2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	13.000	8.667

ตารางที่ 25 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlgb54	หัวหน้าระดับ ม.5	13.000	8.667
Tlgb33	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/3	12.000	8.000
Tlgb30	หัวหน้าระดับ ม.4	11.000	7.333

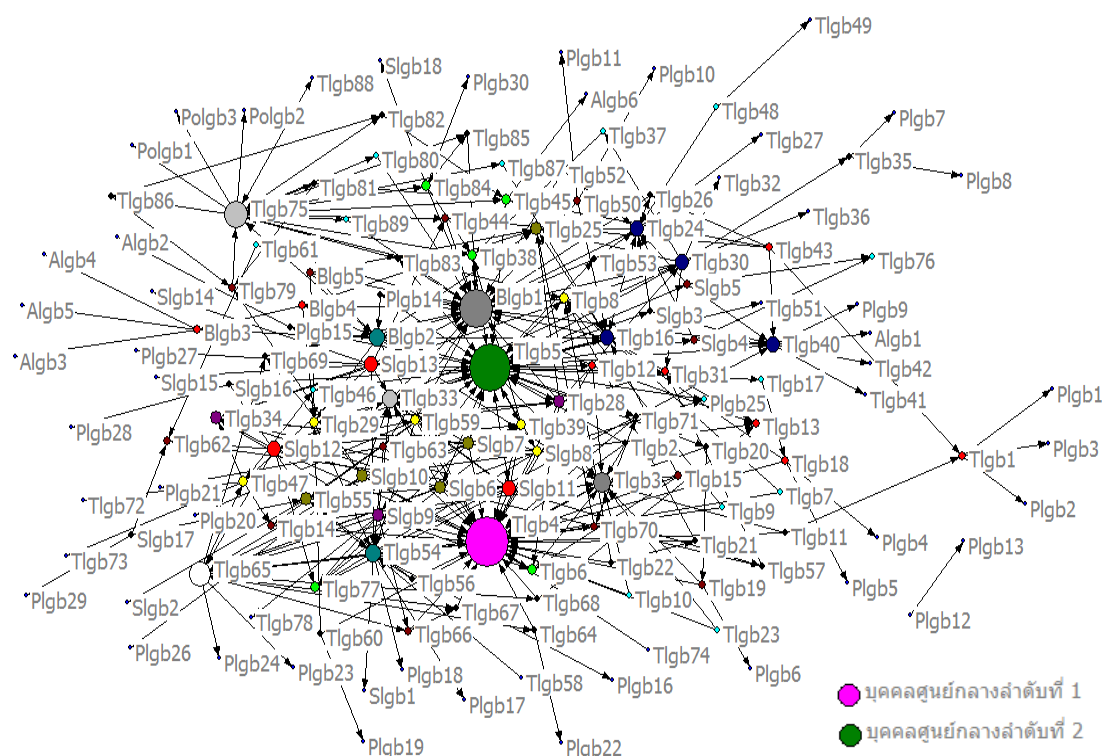
ตารางที่ 26 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tlgb5	ครูแนะแนว	619.000	24.233
Tlgb4	ครูแนะแนว	638.000	23.511
Blgb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	646.000	23.220
Blgb2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	648.000	23.148
Tlgb33	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/3	655.000	22.901
Tlgb28	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/2	666.000	22.523
Tlgb3	หัวหน้าระดับ ม.1	669.000	22.422
Tlgb16	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/10	677.000	22.157
Slgb13	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	678.000	22.124
Tlgb12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/5	681.000	22.026

ตารางที่ 27 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tlgb5	ครูแนะแนว	3045.882	27.256
Tlgb4	ครูแนะแนว	2521.445	22.563
Blgb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	2181.764	19.524
Blgb2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1151.939	10.308
Tlgb75	หัวหน้าระดับม.2	1046.402	9.364
Tlgb54	หัวหน้าระดับม.5	996.596	8.918
Tlgb30	หัวหน้าระดับม.4	853.076	7.634
Tlgb40	ครูที่ปรึกษาชั้นม.3/3	843.780	7.551
Slgb13	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	751.768	6.727
Tlgb16	ครูที่ปรึกษาชั้นม.3/10	584.304	5.229

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 9 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม B ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lgb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tlgb5) มีค่าเท่ากับ 21.622 รองลงมาคือ ครูแนะแนว (Tlgb4) มีค่าเท่ากับ 18.919 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tlgb5) มีค่าเท่ากับ 5.511 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Blgb2) มีค่าเท่ากับ 5.470 สำหรับบุคคลที่มีค่า

บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tlgb5) มีค่าเท่ากับ 34.007 รองลงมาคือ ครูแนะแนว (Tlgb4) มีค่าเท่ากับ 18.804

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 28 - 30

ตารางที่ 28 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (lgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlgb5	ครูแนะแนว	40.000	21.622
Tlgb4	ครูแนะแนว	35.000	18.919
Tlgb75	หัวหน้าระดับ ม.2	24.000	12.973
Blgb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	21.000	11.351
Tlgb65	หัวหน้าระดับ ม.6	17.000	9.189
Blbg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	14.000	7.568
Tlgb30	หัวหน้าระดับ ม.4	12.000	6.486
Tlgb54	หัวหน้าระดับ ม.5	10.000	5.405
Tlgb16	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/10	10.000	5.405
Tlgb3	หัวหน้าระดับ ม.1	10.000	5.405

ตารางที่ 29 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียน ดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (lgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tlgb5	ครูแนะแนว	3357.000	5.511
Blbg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	3382.000	5.470
Tlgb4	ครูแนะแนว	3414.000	5.419
Tlgb16	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/10	3420.000	5.409
Tlgb28	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/2	3425.000	5.401
Slgb13	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	3431.000	5.392
Tlgb86	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	3433.000	5.389
Tlgb3	หัวหน้าระดับ ม.1	3434.000	5.387

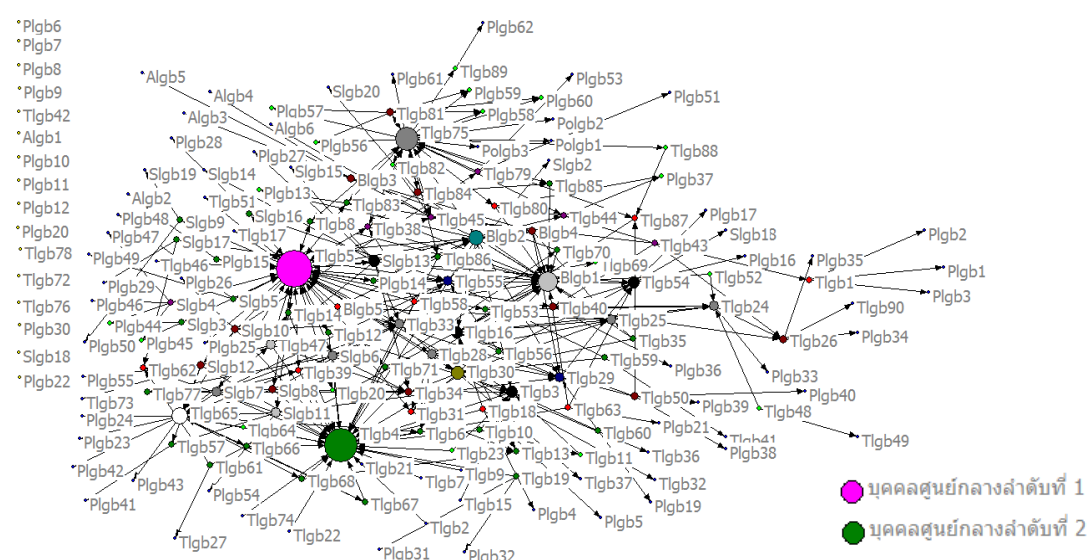
ตารางที่ 29 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tlgb33	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/3	3437.000	5.383
Tlgb58	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/5	3440.000	5.378

ตารางที่ 30 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ตี (lgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tlgb5	ครูแนะแนว	5787.915	34.007
Tlgb4	ครูแนะแนว	3200.448	18.804
Tlgb75	หัวหน้าระดับ ม.2	2629.439	15.449
Blbg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1877.477	11.031
Blgb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1470.446	8.640
Tlgb16	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/10	1091.025	6.410
Tlgb40	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/3	1026.698	6.032
Slgb13	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	927.409	5.449
Tlgb54	หัวหน้าระดับ ม.5	878.245	5.160
Tlgb65	หัวหน้าระดับ ม.6	855.810	5.028

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ตี (lgb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 10 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม B ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ตี (lgb)

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีค่าเท่ากับ 51.190 รองลงมาคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tmgb22) มีค่าเท่ากับ 8.333 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีค่าเท่ากับ 7.910 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tmgb21) มีค่าเท่ากับ 7.581 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีค่าเท่ากับ 63.398 รองลงมาคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tmgb22) มีค่าเท่ากับ 11.344

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 31 - 33

ตารางที่ 31 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmgb10	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	43.000	51.190
Tmgb22	ครูฝ่ายปกครอง	7.000	8.333
Tmgb21	หัวหน้าระดับ ม.2	6.000	7.143
Tmgb9	หัวหน้างานทะเบียนวัดผล	6.000	7.143
Tmgb15	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/1	5.000	5.952

ตารางที่ 31 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmgb38	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/1	5.000	5.952
Smgb9	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	5.000	5.952
Tmgb12	หัวหน้าระดับ ม.5	5.000	5.952
Tmgb32	ครูฝ่ายวิชาการ	5.000	5.952
Tmgb36	คุณครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/6	4.000	4.762

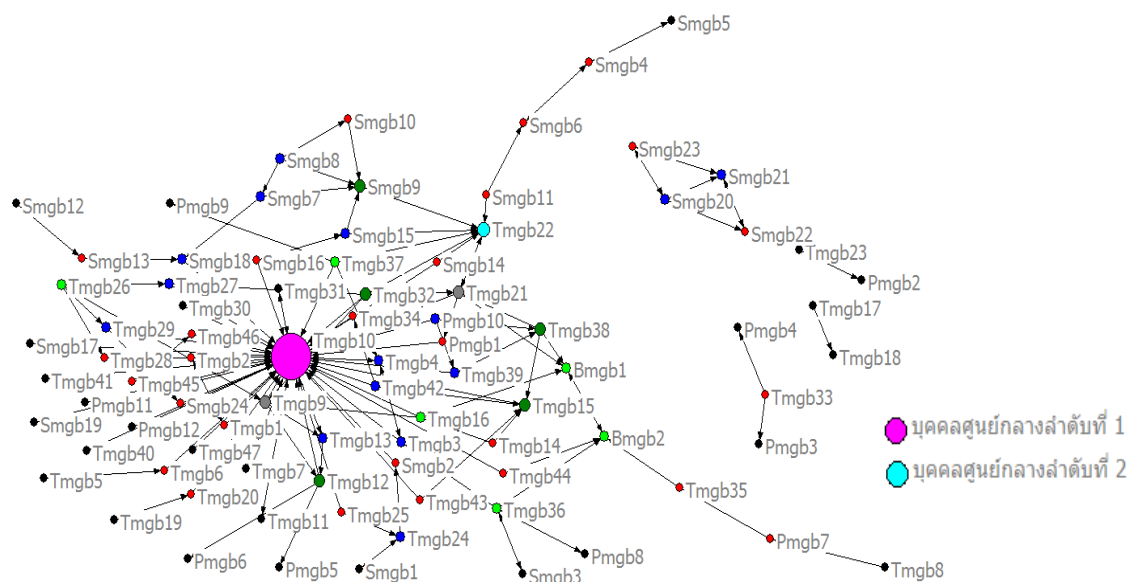
ตารางที่ 32 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tmgb10	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1062.000	7.910
Tmgb21	หัวหน้าระดับ ม.2	1108.000	7.581
Tmgb32	ครูฝ่ายวิชาการ	1112.000	7.554
Tmgb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/6	1115.000	7.534
Tmgb9	หัวหน้างานทะเบียนวัดผล	1117.000	7.520
Smgb14	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	1118.000	7.513
Tmgb4	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/3	1121.000	7.493
Smgb18	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	1122.000	7.487
Smgb16	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	1122.000	7.487
Tmgb44	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/2	1122.000	7.487

ตารางที่ 33 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tmgb10	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2210.037	63.398
Tmgb22	ครูฝ่ายปกครอง	395.442	11.344
Smgb18	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	267.058	7.661
Bmgb2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	227.742	6.533
Smgb11	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	210.000	6.024
Tmgb44	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/2	193.200	5.542
Tmgb3	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/3	183.792	5.272
Tmgb21	หัวหน้าระดับ ม.2	177.133	5.081
Tmgb37	ครูที่ปรึกษานักเรียนชั้น ม.3/6	151.402	4.343
Tmgb36	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/6	149.333	4.284

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 11 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม B ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีค่าเท่ากับ 50.575 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tmgb21) มีค่าเท่ากับ 9.195 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีค่าเท่ากับ 6.861 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tmgb21) มีค่าเท่ากับ 6.631 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmgb10) มีค่าเท่ากับ 60.155 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tmgb21) มีค่าเท่ากับ 13.449

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 34 - 36

ตารางที่ 34 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmgb10	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	44.000	50.575
Tmgb21	หัวหน้าระดับ ม.2	8.000	9.195
Tmgb9	หัวหน้างานทะเบียนวัดผล	6.000	6.897
Bmgb2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	5.000	5.747
Smgb9	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	5.000	5.747
Tmgb38	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/1	5.000	5.747
Tmgb32	ครูฝ่ายวิชาการ	5.000	5.747
Tmgb14	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	5.000	5.747
Tmgb22	ครูฝ่ายปกครอง	5.000	5.747
Tmgb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/6	4.000	4.598

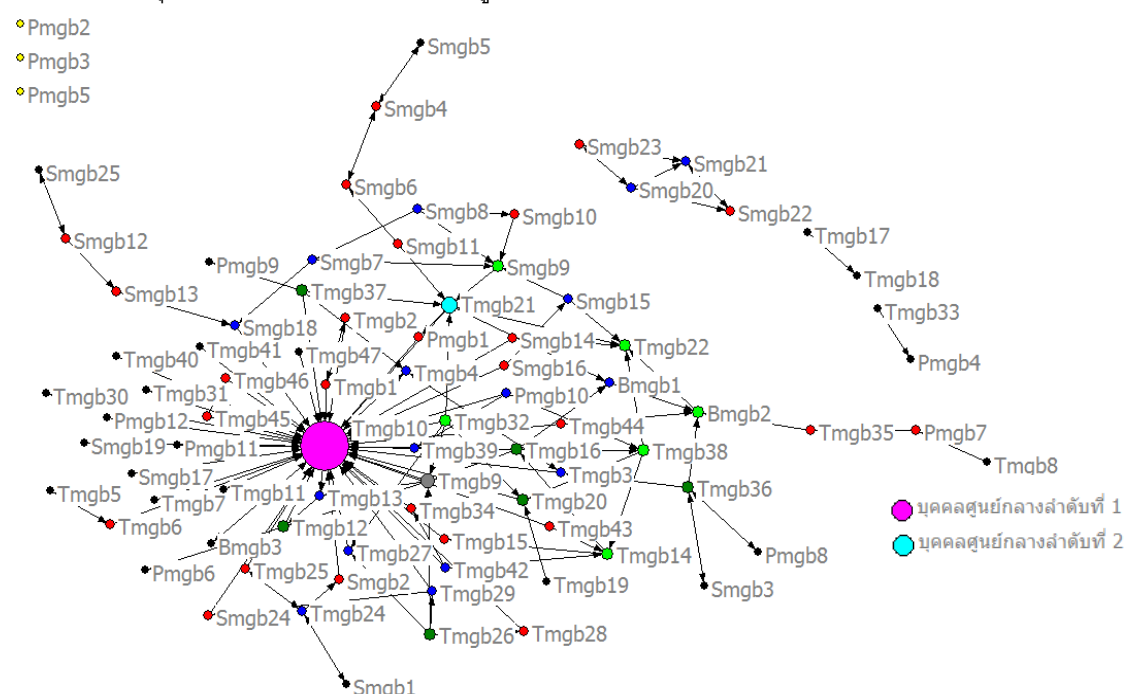
ตารางที่ 35 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tmgb10	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1268.000	6.861
Tmgb21	หัวหน้าระดับ ม.2	1312.000	6.631
Tmgb32	ครูฝ่ายวิชาการ	1325.000	6.566
Tmgb44	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/2	1328.000	6.551
Tmgb37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/6	1328.000	6.551
Smgb18	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	1329.000	6.546
Tmgb3	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/3	1330.000	6.541
Tmgb16	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/1	1330.000	6.541
Pmgb1	ผู้ปกครองนักเรียนชั้น ม.2/6	1331.000	6.536
Tmgb9	หัวหน้างานทะเบียนวัดผล	1332.000	6.532

ตารางที่ 36 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tmgb10	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2250.387	60.155
Tmgb21	หัวหน้าระดับ ม.2	503.110	13.449
Smgb18	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	288.214	7.704
Bmgb2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	253.333	6.772
Smgb11	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	213.000	5.694
Tmgb44	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/2	175.533	4.692
Tmgb3	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/3	167.700	4.483
Tmgb36	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/6	151.667	4.054
Smgb13	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4	144.000	3.849
Tmgb35	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/2	144.000	3.849

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mgb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 12 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม B ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนดี ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนพอใช้/ไม่ดี (mgb)

กลุ่ม C

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพ โรงเรียน พอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มีค่าเท่ากับ 37.107 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bebg1) มีค่าเท่ากับ 18.239 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มีค่าเท่ากับ 12.927 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bebg1) มีค่าเท่ากับ 12.287 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มีค่าเท่ากับ 59.896 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tebg27) มีค่าเท่ากับ 24.306

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 37 - 39

ตารางที่ 37 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tebg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	59.000	37.107
Bebg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	29.000	18.239
Tebg4	ครูแนะแนว	23.000	14.465

ตารางที่ 37 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tebg3	หัวหน้าระดับ ม.3	22.000	13.836
Tebg27	หัวหน้าระดับ ม.2	22.000	13.836
Tebg26	หัวหน้าระดับ ม.1	16.000	10.063
Bebg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	13.000	8.176
Tebg32	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	11.000	6.918
Tebg22	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/11	11.000	6.918
Pebg35	ประธานผู้ปกครองเครือข่าย	9.000	5.660

ตารางที่ 38 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tebg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	1230.000	12.927
Bebg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1294.000	12.287
Tebg27	หัวหน้าระดับ ม.2	1303.000	12.203
Tebg4	ครูแนะแนว	1315.000	12.091
Tebg26	หัวหน้าระดับ ม.1	1326.000	11.991
Bebg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1332.000	11.937
Tebg46	รองหัวหน้าระดับ ม.2	1339.000	11.875
Tebg47	รองหัวหน้าระดับ ม.2	1343.000	11.839
Tebg48	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/5	1344.000	11.830
Tebg3	หัวหน้าระดับ ม.3	1346.000	11.813

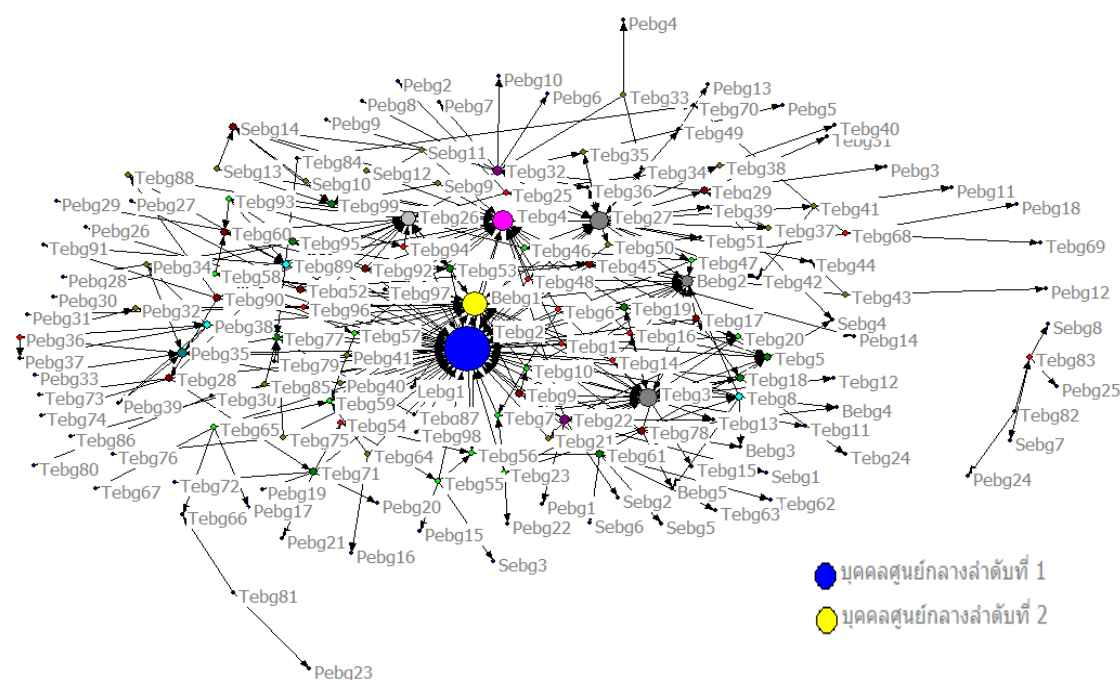
ตารางที่ 39 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tebg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7523.589	59.896
Tebg27	หัวหน้าระดับ ม.2	3053.112	24.306
Tebg4	ครูแนะแนว	1270.661	10.116
Bebg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1223.390	9.740
Tebg32	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	1029.292	8.194
Tebg26	หัวหน้าระดับ ม.1	858.651	6.836
Tebg65	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/5	747.000	5.947
Tebg61	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/7	710.767	5.659

ตารางที่ 39 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tebg3	หัวหน้าระดับ ม.3	653.654	5.204
Tebg71	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/3	603.500	4.805

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 13 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม C ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (ebg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มีค่าเท่ากับ 31.034 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bebg1) มีค่าเท่ากับ 24.713 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มี

ค่าเท่ากับ 3.739 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bebg1) มีค่าเท่ากับ 3.724 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tebg2) มีค่าเท่ากับ 33.340 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tebg27) มีค่าเท่ากับ 19.871

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 40 - 42

ตารางที่ 40 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (ebg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tebg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	54.000	31.034
Bebg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	43.000	24.713
Bebg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	29.000	16.667
Tebg3	หัวหน้าระดับ ม.3	23.000	13.218
Tebg27	หัวหน้าระดับ ม.2	21.000	12.069
Tebg4	ครูแนะแนว	16.000	9.195
Bebg3	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	15.000	8.621
Tebg22	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/11	14.000	8.046
Tebg26	หัวหน้าระดับ ม.1	12.000	6.897
Bebg4	รองผู้อำนวยการฝ่ายงบประมาณ	11.000	6.322

ตารางที่ 41 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (ebg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tebg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	4654.000	3.739
Bebg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	4672.000	3.724
Bebg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	4697.000	3.704
Tebg27	หัวหน้าระดับ ม.2	4715.000	3.690
Tebg3	หัวหน้าระดับ ม.3	4736.000	3.674
Tebg26	หัวหน้าระดับ ม.1	4746.000	3.666

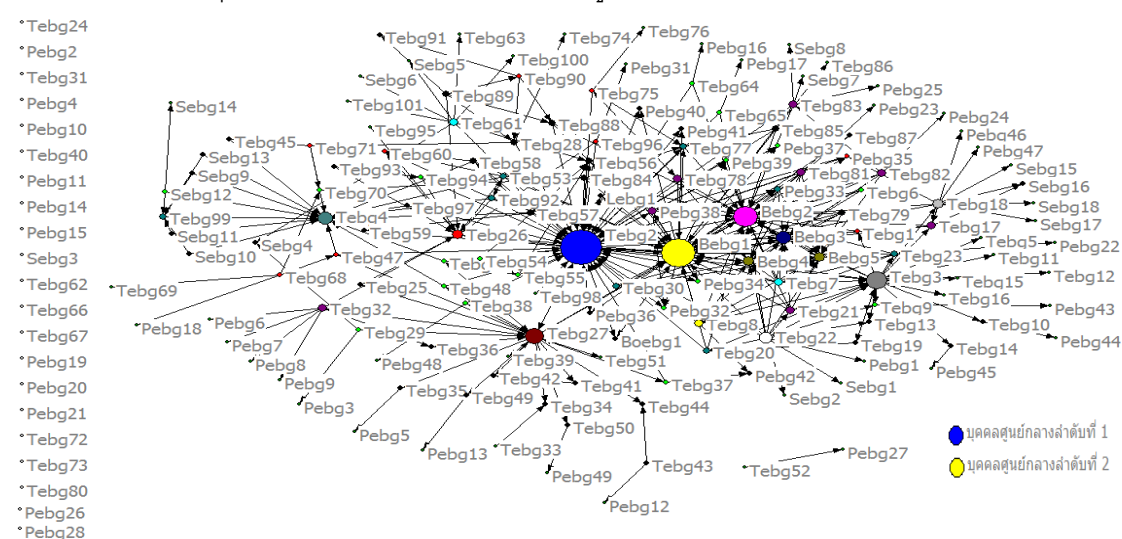
ตารางที่ 41 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tebg47	รองหัวหน้าระดับ ม.2	4751.000	3.662
Tebg53	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/9	4751.000	3.662
Bebg3	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	4751.000	3.662
Tebg92	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/9	4751.000	3.662

ตารางที่ 42 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (ebg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tebg2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	5017.933	33.340
Tebg27	หัวหน้าระดับ ม.2	2990.730	19.871
Bebg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	2501.855	16.623
Tebg3	หัวหน้าระดับ ม.3	1693.217	11.250
Bebg2	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1251.263	8.313
Tebg4	ครูแนะแนว	1189.319	7.902
Tebg61	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/7	835.869	5.554
Tebg26	หัวหน้าระดับ ม.1	713.027	4.737
Tebg18	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/6	660.851	4.391
Tebg32	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/8	636.855	4.231

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (ebg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 4.15 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม C ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (ebg)

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (Ibg)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (Ibg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (Ibg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) มีค่าเท่ากับ 17.986 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbg18) มีค่าเท่ากับ 14.388 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blbg1) มีค่าเท่ากับ 4.137 รองลงมาคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) มีค่าเท่ากับ 4.094 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blbg1) มีค่าเท่ากับ 28.016 รองลงมาคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) มีค่าเท่ากับ 23.274

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ทั้ง 3 ค่า ไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 43 - 45

ตารางที่ 43 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (Ibg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlbg2	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	25.000	17.986
Tlbg18	หัวหน้าระดับ ม.2	20.000	14.388
Blbg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	16.000	11.511
Tlbg14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	12.000	8.633
Tlbg51	หัวหน้าระดับ ม.5	10.000	7.194
Tlbg42	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/4	10.000	7.194
Plbg29	ผู้ปกครองเครือข่าย	10.000	7.194

ตารางที่ 43 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlbg22	หัวหน้างานวัดผล	10.000	7.194
Tlbg21	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/7	7.000	5.036
Tlbg3	ครูฝ่ายปกครอง	7.000	5.036

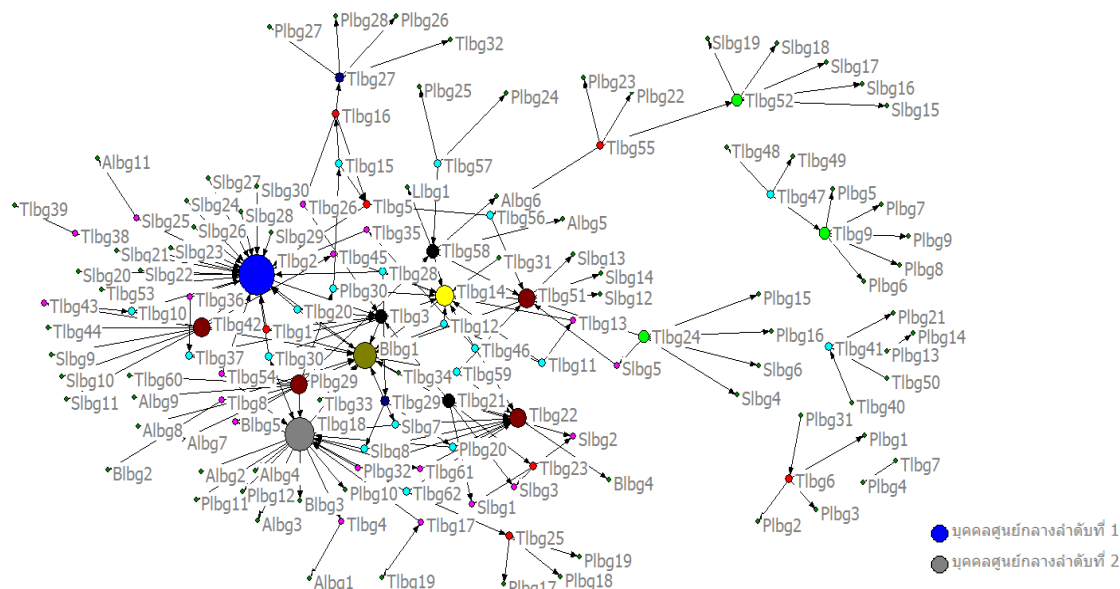
ตารางที่ 44 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Blbg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	3360.000	4.137
Tlbg2	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	3395.000	4.094
Tlbg51	หัวหน้าระดับ ม.5	3404.000	4.083
Tlbg18	หัวหน้าระดับ ม.2	3411.000	4.075
Tlbg14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3414.000	4.071
Plbg29	ผู้ปกครองเครือข่าย	3415.000	4.070
Tlbg30	รองหัวหน้าระดับ ม.2	3421.000	4.063
Tlbg3	ครูฝ่ายปกครอง	3427.000	4.056
Tlbg42	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/4	3432.000	4.050
Tlbg59	ครูระดับชั้น ม.5	3434.000	4.048

ตารางที่ 45 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Blbg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	2687.029	28.016
Tlbg2	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	2232.230	23.274
Tlbg18	หัวหน้าระดับม.2	1971.919	20.560
Tlbg51	หัวหน้าระดับม.5	1727.106	18.008
Tlbg56	ครูที่ปรึกษาระดับชั้นม.1/7	1071.867	11.176
Plbg29	ผู้ปกครองเครือข่าย	910.394	9.492
Tlbg55	ครูระดับชั้นม.1	885.000	9.227
Tlbg58	รองหัวหน้าระดับม.5	752.385	7.845
Tlbg14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	744.885	7.767
Tlbg5	หัวหน้าระดับม.1	741.158	7.728

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 15 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม C ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) และหัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbg18) มีค่าเท่ากับ 15.333 รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาในระดับชั้น ม.4/4 (Tlbg42) มีค่าเท่ากับ 7.333 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) และรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Blbg1) มีค่าเท่ากับ 1.886 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับม.2 (Tlbg18) มีค่าเท่ากับ 1.884 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbg18) มีค่าเท่ากับ 18.350 รองลงมาคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tlbg2) มีค่าเท่ากับ 16.509

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ทั้ง 3 ค่า ไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 46 - 48

ตารางที่ 46 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlbg2	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	23.000	15.333
Tlbg18	หัวหน้าระดับ ม.2	23.000	15.333
Tlbg42	ครูที่ปรึกษาระดับชั้น ม.4/4	11.000	7.333
Plbg29	ผู้ปกครองเครือข่าย	9.000	6.000
Tlbg14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	9.000	6.000
Tlbg51	หัวหน้าระดับ ม.5	9.000	6.000
Blbg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	9.000	6.000
Tlbg22	หัวหน้างานวัดผล	8.000	5.333
Tlbg12	ครูแนะแนว	7.000	4.667
Tlbg31	หัวหน้าระดับ ม.4	7.000	4.667

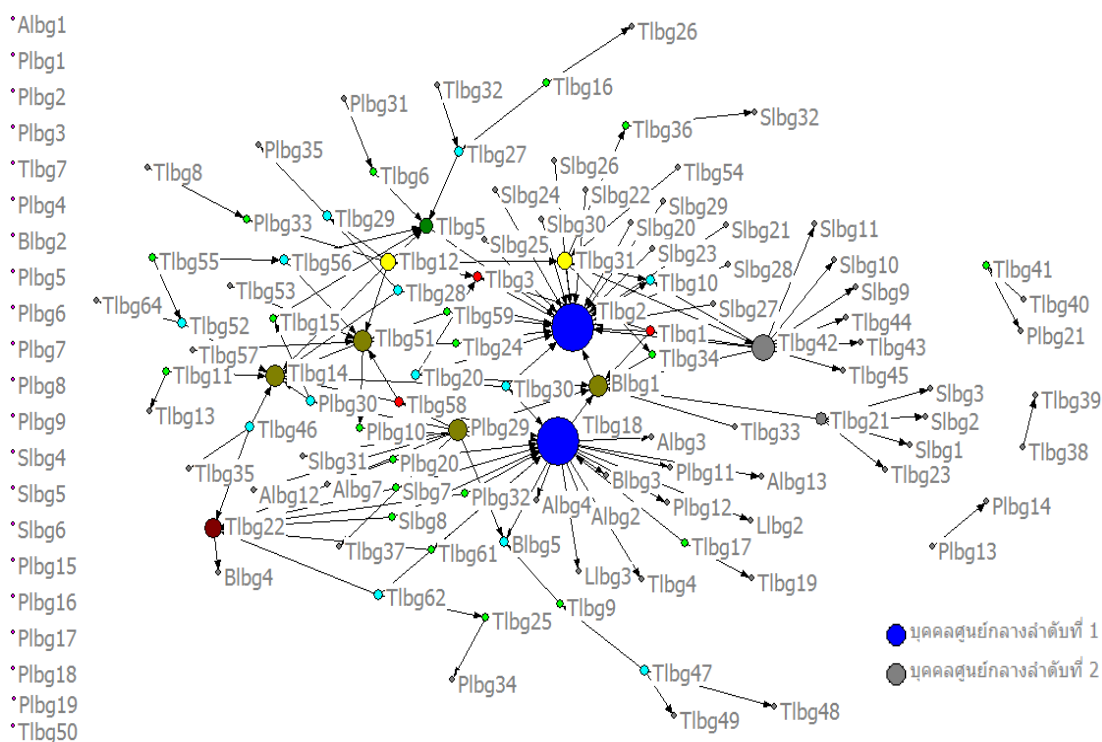
ตารางที่ 47 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tlbg2	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	7952.000	1.886
Blbg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	7955.000	1.886
Tlbg18	หัวหน้าระดับ ม.2	7961.000	1.884
Tlbg30	รองหัวหน้าระดับ ม.2	7962.000	1.884
Plbg29	ผู้ปกครองเครือข่าย	7979.000	1.880
Tlbg42	ครูที่ปรึกษาระดับชั้น ม.4/4	7985.000	1.879
Tlbg1	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/6	7995.000	1.876
Tlbg14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	7995.000	1.876
Tlbg58	รองหัวหน้าระดับ ม.5	8000.000	1.875
Tlbg51	หัวหน้าระดับ ม.5	8001.000	1.875

ตารางที่ 48 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tlbg18	หัวหน้าระดับม.2	2050.651	18.350
Tlbg2	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	1844.903	16.509
Blbg1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1483.673	13.277
Tlbg14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	749.120	6.704
Tlbg5	หัวหน้าระดับ ม.1	698.600	6.251
Tlbg42	ครูที่ปรึกษาในระดับชั้น ม.4/4	637.301	5.703
Plbg29	ผู้ปกครองเครือข่าย	627.144	5.612
Tlbg12	ครูแนะแนว	516.327	4.620
Tlbg30	รองหัวหน้าระดับ ม.2	486.594	4.354
Tlbg51	หัวหน้าระดับ ม.5	426.699	3.818

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 4.17 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม C ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (lbg)

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bmbg2) มีค่าเท่ากับ 42.029 รองลงมาคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmbg16) มีค่าเท่ากับ 18.841 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bmbg2) มีค่าเท่ากับ 56.557 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmbg1) มีค่าเท่ากับ 45.695 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bmbg2) มีค่าเท่ากับ 64.845 รองลงมาคือ รองหัวหน้าระดับ ม.ปลาย (Tmbg7) มีค่าเท่ากับ 16.996

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 49 - 51

ตารางที่ 49 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Bmbg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	29.000	42.029
Tmbg16	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13.000	18.841
Tmbg2	หัวหน้าระดับ ม.2	11.000	15.942
Bmbg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	10.000	14.493
Tmbg8	รองหัวหน้าระดับ ม.ปลาย	9.000	13.043

ตารางที่ 49 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmbg5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	9.000	13.043
Tmbg18	ครูฝ่ายปกครอง	9.000	13.043
Tmbg7	รองหัวหน้าระดับ ม.ปลาย	9.000	13.043
Tmbg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3 /1	6.000	8.696
Tmbg4	หัวหน้าระดับ ม.3	6.000	8.696

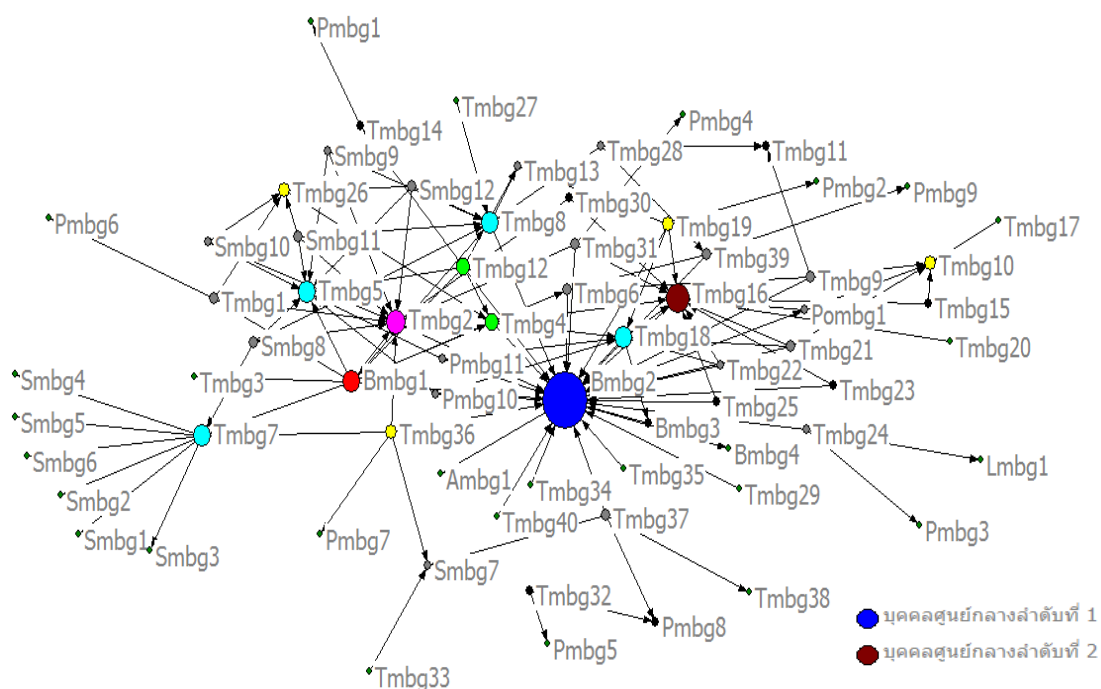
ตารางที่ 50 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Bmbg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	122.000	56.557
Bmbg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	151.000	45.695
Tmbg2	หัวหน้าระดับ ม.2	157.000	43.949
Tmbg36	รองหัวหน้าระดับ ม.2	161.000	42.857
Tmbg8	รองหัวหน้าระดับ ม.ปลาย	162.000	42.593
Tmbg4	หัวหน้าระดับ ม.3	164.000	42.073
Tmbg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/1	164.000	42.073
Tmbg16	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	169.000	40.828
Tmbg6	หัวหน้าระดับ ม.ปลาย	171.000	40.351
Tmbg18	ครูฝ่ายปกครอง	173.000	39.884

ตารางที่ 51 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Bmbg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1521.259	64.845
Tmbg7	รองหัวหน้าระดับ ม.ปลาย	398.726	16.996
Bmbg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	376.105	16.032
Tmbg37	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/6	305.167	13.008
Tmbg36	รองหัวหน้าระดับ ม.2	276.067	11.768
Tmbg2	หัวหน้าระดับ ม.2	259.537	11.063
Tmbg8	รองหัวหน้าระดับ ม.ปลาย	217.389	9.266
Tmbg16	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	192.105	8.189
Tmbg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/1	161.465	6.883
Tmbg24	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/1	135.000	5.754

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 17 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม C ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูฝ่ายปกครอง (Tmbg18) มีค่าเท่ากับ 12.162 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmbg1) มีค่าเท่ากับ 10.811 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุด คือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bmbg2) มีค่าเท่ากับ 3.840 รองลงมาคือ ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/1 (Tmbg12) มีค่าเท่ากับ 3.834 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง

(betweenness centrality) สูงที่สุดคือ ครูที่ปรึกษาชั้นม.3/1 (Tmbg12) มีค่าเท่ากับ 15.400 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmbg1) มีค่าเท่ากับ 13.365

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง ทั้ง 3 ค่าไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 52 - 54

ตารางที่ 52 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmbg18	ครูฝ่ายปกครอง	9.000	12.162
Bmbg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	8.000	10.811
Tmbg5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	7.000	9.459
Bmbg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	7.000	9.459
Tmbg1	หัวหน้าระดับ ม.1	7.000	9.459
Tmbg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/1	6.000	8.108
Tmbg7	รองหัวหน้าระดับ ม.ปลาย	6.000	8.108
Tmbg16	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	6.000	8.108
Tmbg10	เจ้าหน้าที่ธุรการกลุ่มบริหารงานบุคคล	5.000	6.757
Tmbg2	หัวหน้าระดับ ม.2	5.000	6.757

ตารางที่ 53 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ ดี (mbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Bmbg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1927.000	3.840
Tmbg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/1	1930.000	3.834
Tmbg18	ครูฝ่ายปกครอง	1938.000	3.818
Tmbg4	หัวหน้าระดับ ม.3	1941.000	3.812
Tmbg5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1941.000	3.812
Tmbg1	หัวหน้าระดับ ม.1	1945.000	3.805
Tmbg26	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/5	1947.000	3.801
Tmbg19	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/5	1951.000	3.793
Tmbg13	หัวหน้ากลุ่มงานบุคคล	1955.000	3.785

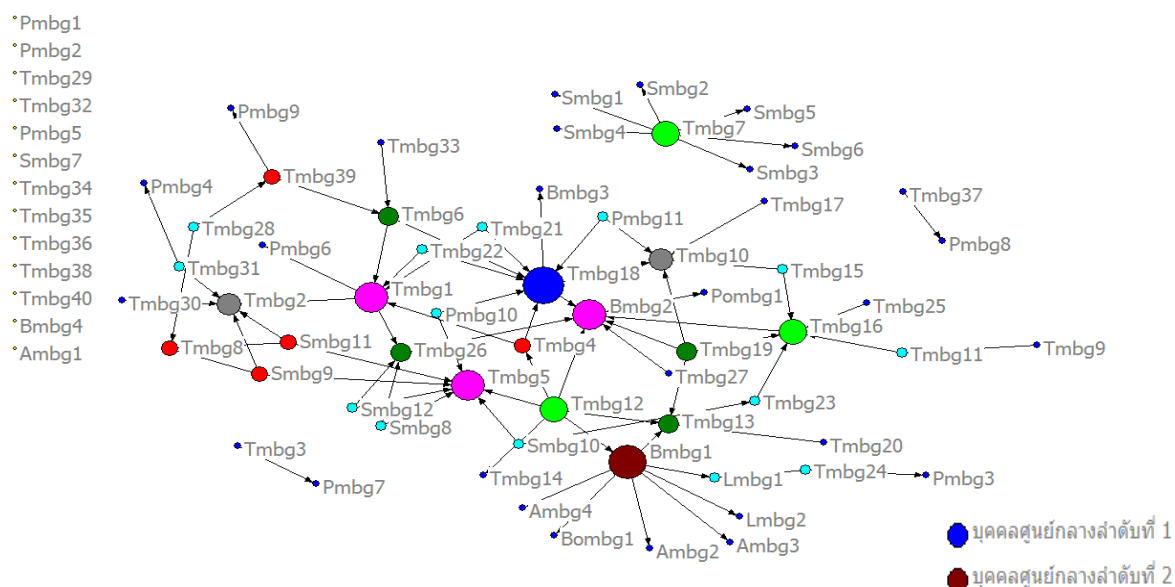
ตารางที่ 53 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Pmbg10	ผู้ปกครองเครือข่าย	1955.000	3.785

ตารางที่ 54 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (mbg)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tmbg12	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/1	415.952	15.400
Bmbg1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	361.000	13.365
Bmbg2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	326.119	12.074
Tmbg18	ครูฝ่ายปกครอง	303.162	11.224
Tmbg5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	253.690	9.392
Tmbg1	หัวหน้าระดับ ม.1	223.900	8.290
Tmbg16	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	195.771	7.248
Tmbg6	หัวหน้าระดับ ม.ปลาย	163.676	6.060
Tmbg2	หัวหน้าระดับ ม.2	163.433	6.051
Tmbg4	หัวหน้าระดับ ม.3	119.133	4.411

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (mbg) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 18 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม C ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล ดี (mbg)

กลุ่ม D

1. โรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tebb1) มีค่าเท่ากับ 13.433 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bebb1) มีค่าเท่ากับ 12.687 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.1 (Tebb13) มีค่าเท่ากับ 2.557 รองลงมาคือรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bebb1) มีค่าเท่ากับ 2.556 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tebb1) มีค่าเท่ากับ 17.382 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.1 (Tebb13) มีค่าเท่ากับ 17.138

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่าไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 55 - 57

ตารางที่ 57 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tebb1	ครูแนะแนว	18.000	13.433
Bebb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	17.000	12.687
Tebb13	หัวหน้าระดับ ม.1	16.000	11.940
Tebb11	หัวหน้าระดับ ม.5	16.000	11.940
Sebb9	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	11.000	8.209

ตารางที่ 57 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tebb8	หัวหน้าระดับ ม.3	10.000	7.463
Sebb14	หัวหน้าระดับ ม.2	10.000	7.463
Tebb2	หัวหน้าระดับ ม.6	9.000	6.716
Sebb12	หัวหน้าระดับ ม.4	9.000	6.716
Tebb5	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	9.000	6.716

ตารางที่ 58 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี(ebb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tebb13	หัวหน้าระดับ ม.1	5241.000	2.557
Bebb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	5242.000	2.556
Tebb11	หัวหน้าระดับ ม.5	5242.000	2.556
Tebb1	ครูแนะแนว	5249.000	2.553
Tebb8	หัวหน้าระดับ ม.3	5260.000	2.548
Tebb41	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/4	5269.000	2.543
Bebb4	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป	5270.000	2.543
Tebb2	หัวหน้าระดับ ม.6	5272.000	2.542
Tebb57	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/2	5272.000	2.542
Tebb58	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/3	5280.000	2.538

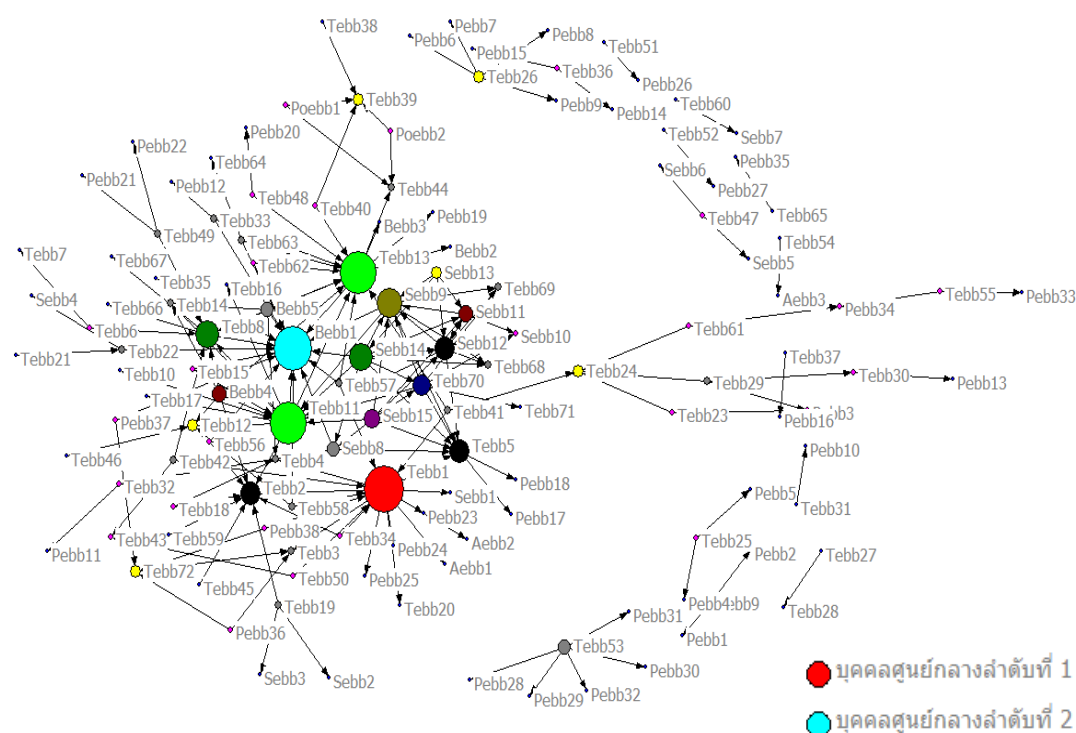
ตารางที่ 59 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tebb1	ครูแนะแนว	1548.900	17.382
Tebb13	หัวหน้าระดับ ม.1	1527.137	17.138
Bebb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1073.833	12.051
Tebb11	หัวหน้าระดับ ม.5	975.292	10.945
Tebb41	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/4	974.475	10.936
Tebb24	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/7	813.500	9.129
Tebb8	หัวหน้าระดับ ม.3	732.817	8.224
Tebb2	หัวหน้าระดับ ม.6	670.426	7.524
Tebb5	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	499.227	5.602

ตารางที่ 59 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tebb61	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/7	282.000	3.165

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 19 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม D ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (ebb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ ครูแนะแนว (Tegb1) มีค่าเท่ากับ 14.493 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.5

(Tebb11) มีค่าเท่ากับ 13.768 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุด หัวหน้าระดับ ม.5 (Tebb11) มีค่าเท่ากับ 4.132 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล (Bebb1) มีค่าเท่ากับ 4.118 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.3 (Tebb8) มีค่าเท่ากับ 24.725 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.1 (Tebb13) มีค่าเท่ากับ 22.040

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่าไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 60 - 62

ตารางที่ 60 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tebb1	ครูแนะแนว	20.000	14.493
Tebb11	หัวหน้าระดับ ม.5	19.000	13.768
Bebb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	18.000	13.043
Tebb13	หัวหน้าระดับ ม.1	18.000	13.043
Tebb8	หัวหน้าระดับ ม.3	14.000	10.145
Sebb9	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/12	13.000	9.420
Sebb14	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4/8	11.000	7.971
Sebb12	นักเรียนแกนนำชั้น ม.4/8	10.000	7.246
Tebb5	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.4/8	10.000	7.246
Tebb2	หัวหน้าระดับ ม.6	9.000	6.522

ตารางที่ 61 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tebb11	หัวหน้าระดับ ม.5	3340.000	4.132
Bebb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	3351.000	4.118
Tebb13	หัวหน้าระดับ ม.1	3351.000	4.118
Tebb8	หัวหน้าระดับ ม.3	3355.000	4.113
Tebb1	ครูแนะแนว	3376.000	4.088
Bebb4	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานทั่วไป	3385.000	4.077

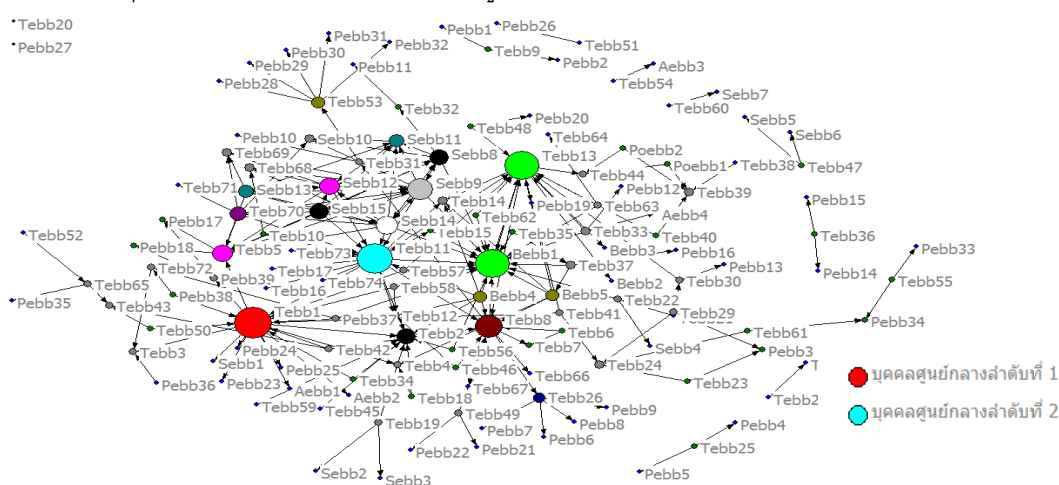
ตารางที่ 61 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Bebb5	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	3394.000	4.066
Tebb57	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/2	3399.000	4.060
Tebb41	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/4	3403.000	4.055
Tebb2	หัวหน้าระดับ ม.6	3406.000	4.052

ตารางที่ 62 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tebb8	หัวหน้าระดับ ม.3	2337.295	24.725
Tebb13	หัวหน้าระดับ ม.1	2083.430	22.040
Tebb1	ครูแนะแนว	1812.579	19.175
Tebb11	หัวหน้าระดับ ม.5	1782.992	18.862
Bebb1	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	1510.494	15.979
Tebb31	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.3/1	769.000	8.135
Tebb41	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/4	761.087	8.051
Tebb2	หัวหน้าระดับ ม.6	699.364	7.398
Tebb24	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/7	609.005	6.442
Tebb53	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/3	565.000	5.977

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 20 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม D ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่พิเศษ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (ebb)

2. โรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม. 2 (Tlbb9) มีค่าเท่ากับ 18.584 รองลงมาคือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน (Tlbb30) มีค่าเท่ากับ 16.814 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbb9) มีค่าเท่ากับ 40.647 รองลงมาคือ รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ (Blbb4) มีค่าเท่ากับ 39.649 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbb9) มีค่าเท่ากับ 26.939 รองลงมาคือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน (Tlbb30) มีค่าเท่ากับ 18.685

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 63 - 65

ตารางที่ 63 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlbb9	หัวหน้าระดับ ม.2	21.000	18.584
Tlbb30	หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	19.000	16.814
Tlbb36	หัวหน้าลูกเสือ-เนตรนารี	17.000	15.044
Slbb4	นักเรียนแกนนำชั้น ม.5	13.000	11.504
Tlbb14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13.000	11.504

ตารางที่ 63 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlbb1	หัวหน้างานแนะแนว	11.000	9.735
Tlbb38	ครูสอนชมรมกระบี่กระบอง	11.000	9.735
Bolbb2	คณะกรรมการสถานศึกษา	10.000	8.850
Tlbb42	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/2	10.000	8.850
Blbb2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	10.000	8.850

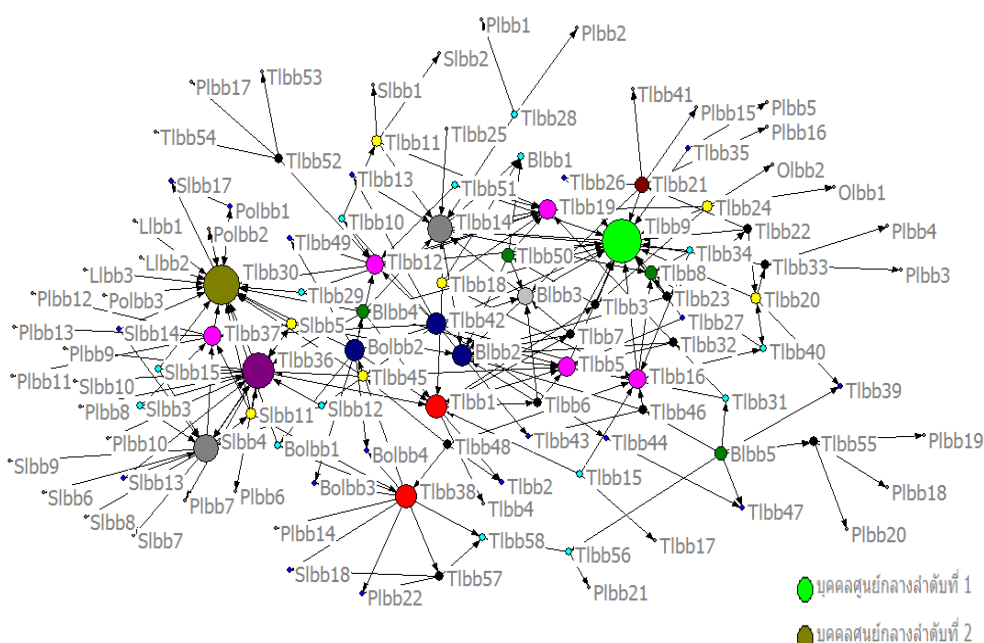
ตารางที่ 64 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tlbb9	หัวหน้าระดับม.2	278.000	40.647
Blbb4	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	285.000	39.649
Tlbb12	ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	295.000	38.305
Tlbb42	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/2	298.000	37.919
Tlbb30	หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	303.000	37.294
Tlbb36	หัวหน้าลูกเสือ-เนตรนารี	307.000	36.808
Tlbb14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	308.000	36.688
Bolbb2	คณะกรรมการสถานศึกษา	309.000	36.570
Tlbb1	หัวหน้างานแนะแนว	311.000	36.334
Tlbb5	หัวหน้าระดับม.1	313.000	36.102

ตารางที่ 65 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tlbb9	หัวหน้าระดับ ม.2	1704.672	26.939
Tlbb30	หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	1182.368	18.685
Tlbb36	หัวหน้าลูกเสือ-เนตรนารี	1040.935	16.450
Tlbb12	ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	821.883	12.988
Tlbb14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	798.801	12.623
Tlbb42	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/2	766.561	12.114
Tlbb38	ครูสอนชมรมกระบี่กระบอง	675.931	10.682
Bolbb2	คณะกรรมการสถานศึกษา	645.048	10.194
Blbb4	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	635.159	10.037
Blbb5	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	614.107	9.705

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 21 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม D ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbb9) มีค่าเท่ากับ 16.129 รองลงมาคือหัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน(Tlbb30) มีค่าเท่ากับ 13.710 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ (Tlbb12) มีค่าเท่ากับ 3.430 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbb9) มีค่าเท่ากับ 3.429 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน (Tlbb30) มีค่าเท่ากับ 17.926 รองลงมาคือ หัวหน้าระดับ ม.2 (Tlbb9) มีค่าเท่ากับ 16.875

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 66 - 68

ตารางที่ 66 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tlbb9	หัวหน้าระดับ ม.2	20.000	16.129
Tlbb30	หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	17.000	13.710
Tlbb36	หัวหน้าลูกเสือ-เนตรนารี	16.000	12.903
Tlbb14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	13.000	10.484
Tlbb1	หัวหน้างานแนะแนว	11.000	8.871
Tlbb42	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/2	11.000	8.871
Blbb2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	10.000	8.065
Tlbb19	ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	8.000	6.452
Bolbb2	คณะกรรมการสถานศึกษา	8.000	6.452
Tlbb50	หัวหน้าระดับ ม.5	8.000	6.452

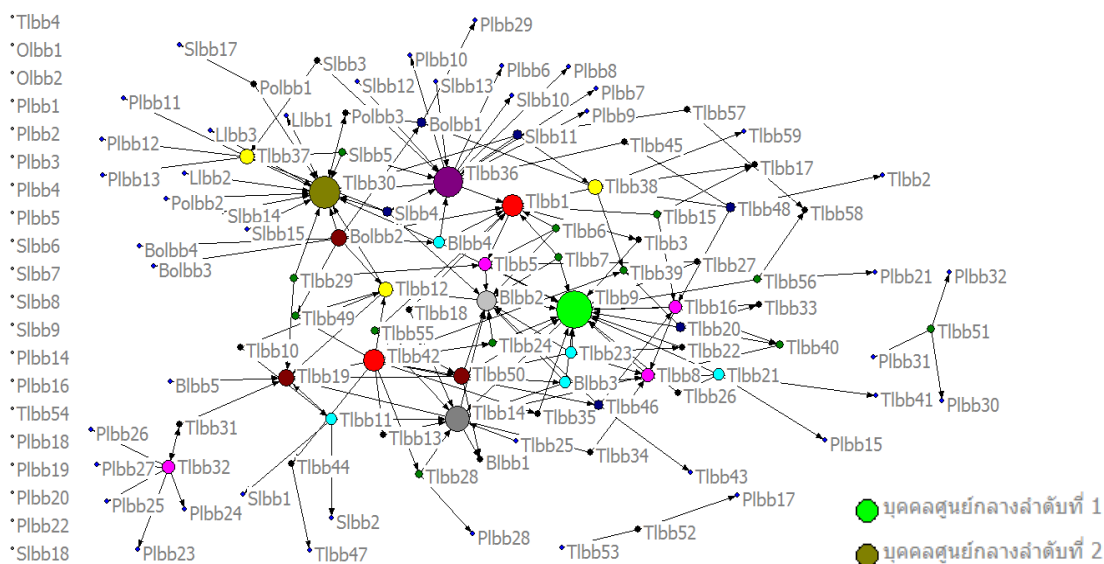
ตารางที่ 67 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (lbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tlbb12	ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	3615.000	3.430
Tlbb9	หัวหน้าระดับ ม.2	3616.000	3.429
Tlbb30	หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	3629.000	3.417
Blbb4	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	3632.000	3.414
Blbb2	รองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	3648.000	3.399
Bolbb2	คณะกรรมการสถานศึกษา	3648.000	3.399
Tlbb1	หัวหน้างานแนะแนว	3648.000	3.399
Tlbb36	หัวหน้าลูกเสือ-เนตรนารี	3650.000	3.397
Tlbb5	หัวหน้าระดับ ม.1	3650.000	3.397
Tlbb14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	3650.000	3.397

ตารางที่ 68 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี(Ibb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tlbb30	หัวหน้างานสัมพันธ์ชุมชน	1367.026	17.926
Tlbb9	หัวหน้าระดับ ม.2	1286.912	16.875
Tlbb36	หัวหน้าลูกเสือ-เนตรนารี	959.870	12.587
Tlbb19	ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารงานบุคคล	851.001	11.159
Tlbb12	ผู้ช่วยรองผู้อำนวยการกลุ่มบริหารวิชาการ	765.402	10.037
Tlbb14	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	638.427	8.372
Tlbb31	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/ 5	546.000	7.160
Tlbb42	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.5/2	518.933	6.805
Tlbb32	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/5	470.000	6.163
Tlbb1	หัวหน้างานแนะแนว	441.797	5.793

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียน พอใช้/ไม่ดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb) ได้แผนภาพโครงสร้างดังนี้

ภาพที่ 22 เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม D ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดใหญ่ คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (Ibb)

3. โรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลไม่ตี (mbb)

โครงสร้างเครือข่าย

(1) บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb) มีดังนี้

เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb) พบว่าบุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tmbb1) มีค่าเท่ากับ 47.312 รองลงมาคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmbb2) มีค่าเท่ากับ 26.882 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tmbb1) มีค่าเท่ากับ 59.615 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmbb1) มีค่าเท่ากับ 50.543 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tmbb1) มีค่าเท่ากับ 50.155 รองลงมาคือ หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน (Tmbb5) มีค่าเท่ากับ 25.100

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งถึง 3 ค่าเป็นบุคคลเดียวกันหมด แสดงให้เห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย โดยบุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่ง เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงเห็นว่าบุคคลดังกล่าวมีบทบาทสำคัญทั้งในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย ดังรายละเอียดในตารางที่ 69 - 71

ตารางที่ 69 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmbb1	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	44.000	47.312
Tmbb2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	25.000	26.882
Tmbb5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	17.000	18.280
Tmbb39	ครูที่ปรึกษาชั้นม.1/4	15.000	16.129
Pmbb1	ประธานผู้ปกครองเครือข่าย	14.000	15.054

ตารางที่ 69 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmbb10	หัวหน้าระดับ ม.3	14.000	15.054
Bmbb1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	13.000	13.978
Tmbb14	หัวหน้างานแนะแนว	12.000	12.903
Tmbb4	หัวหน้าระดับ ม.1	12.000	12.903
Pmbb13	รองประธานผู้ปกครองเครือข่าย	10.000	10.753

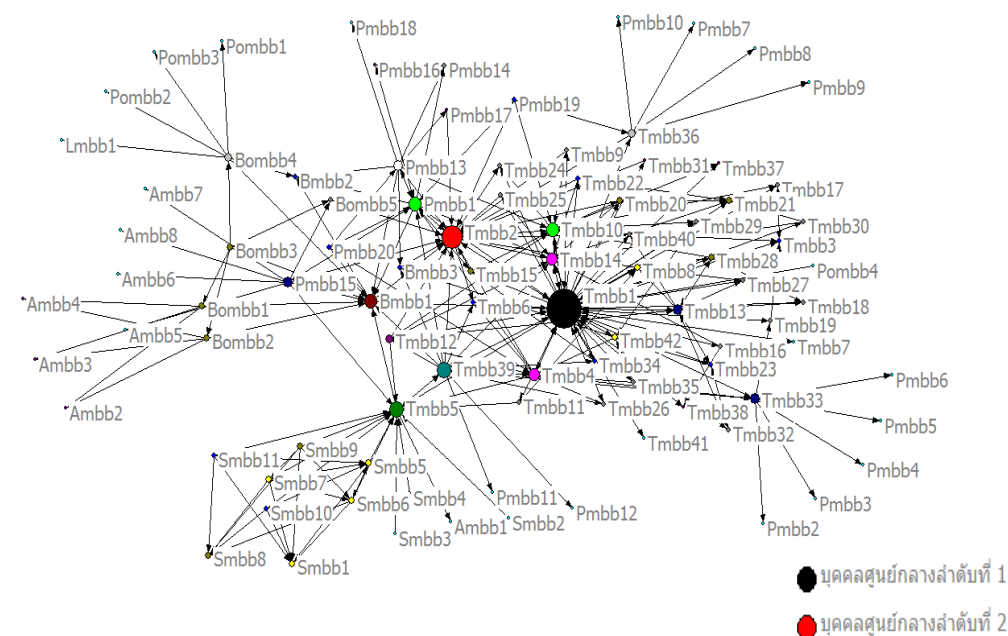
ตารางที่ 70 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tmbb1	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	156.000	59.615
Bmbb1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	184.000	50.543
Tmbb2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	187.000	49.733
Tmbb39	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/4	189.000	49.206
Tmbb5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	190.000	48.947
Pmbb1	ประธานผู้ปกครองเครือข่าย	202.000	46.040
Tmbb4	หัวหน้าระดับ ม.1	203.000	45.813
Tmbb12	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	215.000	43.256
Tmbb14	หัวหน้างานแนะแนว	220.000	42.273
Tmbb10	หัวหน้าระดับ ม.3	220.000	42.273

ตารางที่ 71 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tmbb1	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	2145.649	50.155
Tmbb5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	1073.764	25.100
Bmbb1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	1013.126	23.682
Tmbb2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	603.419	14.105
Tmbb33	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/1	452.500	10.577
Tmbb39	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/4	392.089	9.165
Pmbb15	ผู้ปกครองเครือข่าย	390.819	9.136
Tmbb36	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/3	367.292	8.586
Bombb4	คณะกรรมการสถานศึกษา	362.643	8.477
Pmbb1	ประธานผู้ปกครองเครือข่าย	309.803	7.242

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 23 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีการติดต่อประสานงานหรือทำงานในการดำเนินงานด้านระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในกลุ่ม D ซึ่งเป็นโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพ โรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbb)

(2) บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จ พบว่า บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) บุคคลใกล้ชิดกับศูนย์กลาง (closeness centrality) บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้/ ไม่ดี ระบบการดูแลฯ พอใช้/ไม่ดี (mbb) มีดังนี้ เครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ระบบการดูแลฯ ไม่ดี (mbb) พบว่า บุคคลที่มีค่าความเป็นบุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tmbb1) มีค่าเท่ากับ 26.316 รองลงมาคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmbb2) มีค่าเท่ากับ 16.842 โดยบุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) สูงที่สุด คือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmbb2) มีค่าเท่ากับ 4.196 รองลงมาคือ ผู้อำนวยการโรงเรียน (Bmbb1) มีค่าเท่ากับ 4.187 สำหรับบุคคลที่มีค่าบุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง

(betweenness centrality) สูงที่สุดคือ หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน (Tmbb1) มีค่าเท่ากับ 19.485 รองลงมาคือ หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน (Tmbb2) มีค่าเท่ากับ 19.358

บุคคลที่มีค่าสูงสุดลำดับที่หนึ่งทั้ง 3 ค่าไม่เป็นบุคคลเดียวกันทั้งหมด แสดงให้เห็นว่า บุคคลที่มีบทบาทสำคัญในด้านการเป็นศูนย์กลางการทำงาน ความใกล้ชิดในการติดต่อประสานงาน และการทำหน้าที่เป็นตัวกลางการเชื่อมโยงระหว่างสมาชิกในเครือข่าย มีได้หลายตำแหน่งแตกต่างกันออกไป แสดงว่าการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกระทำได้หลายฝ่าย ซึ่งบุคคลที่มีบทบาทเหล่านี้ สามารถดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้ดังรายละเอียดในตารางที่ 72 - 74

ตารางที่ 72 บุคคลศูนย์กลาง (degree centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียน ขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Degree	NrmDegree
Tmbb1	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	25.000	26.316
Tmbb2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	16.000	16.842
Tmbb5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	14.000	14.737
Tmbb10	หัวหน้าระดับ ม.3	13.000	13.684
Tmbb39	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/4	12.000	12.632
Bmbb1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	10.000	10.526
Tmbb4	หัวหน้าระดับ ม.1	9.000	9.474
Pmbb1	ประธานผู้ปกครองเครือข่าย	8.000	8.421
Tmbb12	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	7.000	7.368
Tmbb14	หัวหน้างานแนะแนว	7.000	7.368

ตารางที่ 73 บุคคลใกล้ชิดกับบุคคลศูนย์กลาง (closeness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแลพอใช้/ไม่ดี (mbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Tmbb2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	2264.000	4.196
Bmbb1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	2269.000	4.187
Tmbb1	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	2270.000	4.185
Tmbb39	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/4	2275.000	4.176
Pmbb1	ประธานผู้ปกครองเครือข่าย	2277.000	4.172
Tmbb4	หัวหน้าระดับ ม.1	2284.000	4.159
Tmbb12	หัวหน้าฝ่ายวิชาการ	2285.000	4.158
Tmbb5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	2292.000	4.145
Pmbb15	ผู้ปกครองเครือข่าย	2297.000	4.136

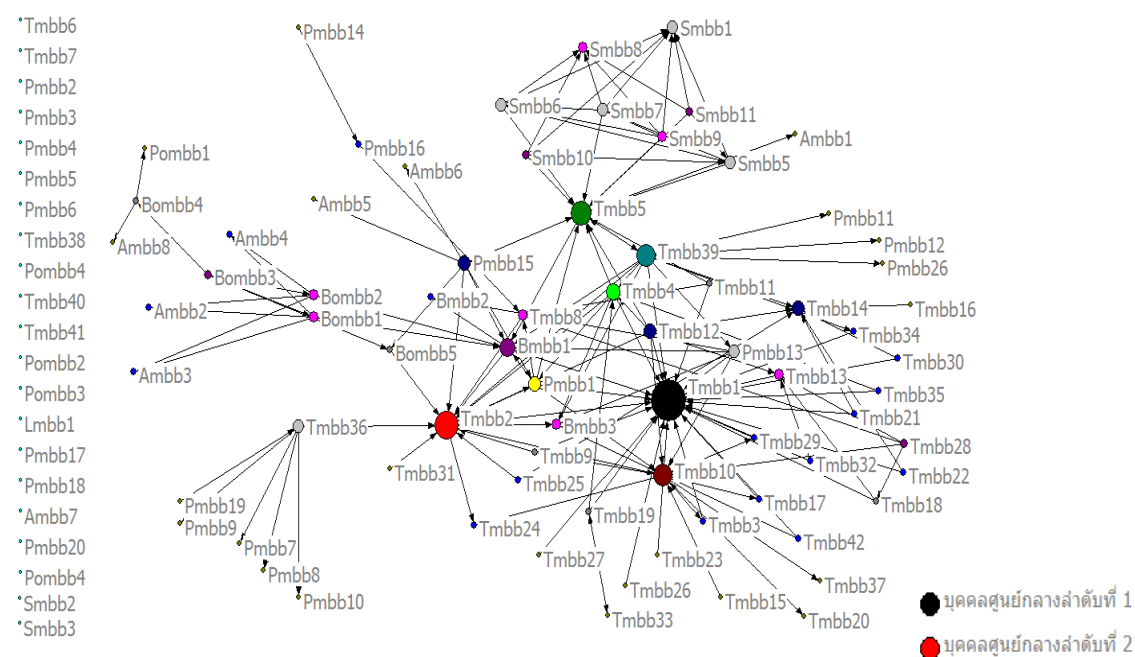
ตารางที่ 73 (ต่อ)

Actors	บทบาทหน้าที่	Farness	nCloseness
Pmbb13	รองประธานผู้ปกครองเครือข่าย	2299.000	4.132

ตารางที่ 74 บุคคลคั่นกลางกับบุคคลที่เป็นศูนย์กลาง (betweenness centrality) ของเครือข่ายทางสังคมของผู้เกี่ยวข้องในโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mbb)

Actors	บทบาทหน้าที่	Betweenness	nBetweenness
Tmbb1	หัวหน้าฝ่ายกิจการนักเรียน	870.018	19.485
Tmbb2	หัวหน้าระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน	864.336	19.358
Tmbb5	หัวหน้ากิจกรรมพัฒนาผู้เรียน	616.029	13.797
Bmbb1	ผู้อำนวยการโรงเรียน	519.073	11.625
Tmbb39	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.1/4	354.885	7.948
Tmbb36	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.6/3	350.000	7.839
Tmbb10	หัวหน้าระดับ ม.3	300.947	6.740
Bombb3	คณะกรรมการสถานศึกษา	215.200	4.820
Pmbb15	ผู้ปกครองเครือข่าย	186.452	4.176
Tmbb8	ครูที่ปรึกษาชั้น ม.2/3	166.384	3.726

จากการวิเคราะห์บุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mbb) ได้แผนภาพโครงสร้าง ดังนี้

ภาพที่ 24 เครือข่ายทางสังคมของบุคคลที่มีส่วนช่วยให้การดูแลช่วยเหลือนักเรียนเกิดความสำเร็จของโรงเรียนในกลุ่ม D ซึ่งโรงเรียนขนาดกลาง คุณภาพโรงเรียนพอใช้ ระบบการดูแล พอใช้/ไม่ดี (mbb)

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวเฉลิมศรี ชุตติธรรมวงศ์ เกิดเมื่อวันที่ 16 ตุลาคม พ.ศ. 2527 ที่จังหวัดนครปฐม สำเร็จการศึกษาครุศาสตรบัณฑิต โปรแกรมวิชาคณิตศาสตร์ จากคณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ในโครงการเพชรราชภัฏ (เกียรตินิยมอันดับ 1) และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิธีวิทยาการวิจัยการศึกษา ภาควิชาวิจัยและจิตวิทยาการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2553